

ANKARA ÜNİVERSİTESİ FEN FAKÜLTESİ TARİHİ

Tarihsel ve Bilimsel Bakış
(1943-2005)

I. CİLT

Hazırlayanlar:

Prof. Dr. Cemal AYDIN
Ahmet KARATAŞ

ANKARA FEN FAKÜLTESİ DÜN AÇILDI

Maarif Vekilimiz bu vesile
ile bir nutuk söyledi

Fakülte Dekanının, bir talebenin ve
İstanbul Fen Fakültesinden Ord. Prof.
Kerim Erin'in hitabelerinden sonra

**Profesör Avni Refik
Bekman ilk dersi verdi**

Ankara • 2007

**ANKARA ÜNİVERSİTESİ
FEN FAKÜLTESİ TARİHİ**

-Tarihsel ve Bilimsel Bakış-

(1943-2005)

I. CİLT

Hazırlayanlar:

Prof. Dr. Cemal AYDIN
Ahmet KARATAŞ

ANKARA – 2007

ISBN: 978-975-482-751-4 (tk.)
978-975-482-752-1 (1.c.)

ANKARA ÜNİVERSİTESİ BASIMEVİ
İncitaşı Sokak No: 10
06510 Beşevler/ANKARA
Tel: 0 (312) 213 66 55
Basım Tarihi: 31/12/2007

ANKARA ÜNİVERSİTESİ FEN FAKÜLTESİ TARİHİ

- Tarihsel ve Bilimsel Bakış -

(1943 - 2005)

İÇİNDEKİLER

SUNUŞ	I
- Prof. Dr. Cemal AYDIN, Dekan	
- ÖNSÖZ /	III
Prof. Dr. Nusret ARAS, Rektör	
A- GİRİŞ	
- Başlangıcından Cumhuriyete Fen Bilimleri Eğitimi Tarihi /	1
Prof. Dr. Esin KAHYA	
- Cumhuriyet Döneminde Fen Bilimleri Eğitimi Tarihi /	21
Prof. Dr. Saadet ÜNERİ	
- Ankara Üniversitesi Fen Fakültesi'nin Kuruluş Hikayesi /	37
Prof. Dr. Cemal AYDIN, Uzm. Ahmet KARATAŞ	
- Kuruluş Törenlerinde Anı Defterine Düşüncelerini Yazan Devlet Büyüklerimizin Metinleri	
- Reis-i Cumhur İsmet İNÖNÜ	67
- Maarif Vekili Hasan Ali YÜCEL.....	68
- Başbakan Rüştü SARAÇOĞLU	69
- Maarif Müsteşarı İhsan SUNGU.....	70
B- BÖLÜMLER	
1- Astronomi ve Uzay Bilimleri Bölümü	
- Bölümün Kuruluşu, Gelişimi ve Bugünkü Durumu /	71
Prof. Dr. Cemal AYDIN	
2- Biyoloji Bölümü	
- Bölümün Kuruluşu, Gelişimi ve Bugünkü Durumu /.....	80
Prof. Dr. Şevki YAZGAN	
3- Fizik Bölümü	
- Bölümün Kuruluşu, Gelişimi ve Bugünkü Durumu /.....	87

Prof. Dr. Arsin AYDINURAZ, Prof. Dr. Zekeriya AYDIN

4- İstatistik Bölümü

- Bölümün Kuruluşu, Gelişimi ve Bugünkü Durumu /..... 93

Prof. Dr. Yağın TUNCER

5- Kimya Bölümü

- Bölümün Kuruluşu, Gelişimi ve Bugünkü Durumu /..... 99

Prof. Dr. Yüksel SARIKAYA

6- Matematik Bölümü

- Bölümün Kuruluşu, Gelişimi ve Bugünkü Durumu /..... 111

Prof. Dr. H. Hilmi HACISALİHOĞLU

C- SAYISAL VERİLER

- Kuruluşundan Günümüze Kayıtlı Öğrenci Sayısı Dağılımı - (1943-2005) 127

- Kuruluşundan Günümüze Mezunlar Dağılımı - (1946-2005) 128

a- Kuruluşundan Günümüze Fakültede Yapılan Yüksek Lisans Dağılımı 130

b- Kuruluşundan Günümüze Fakültede Yapılan Doktora Dağılımı 131

- Kuruluşundan Günümüze Görev Yapmış ve Yapmakta Olan Dekanlarımız..... 132

- Kuruluşundan Günümüze Görev Yapmış ve Yapmakta Olan
Dekan Yardımcılarımız 137

- Kuruluşundan Günümüze Görev Yapmış ve Yapmakta Olan Fakülte
Sekreterlerimiz 138

- Kuruluşundan Günümüze Görev Yapmış ve Yapmakta Olan Kütüphane
Müdürleri 138

- Kuruluşundan Günümüze Çalışanlar Cetveli

- Fen Fakültesi'nde Çalışmış Akademik ve İdari Personel 139

- Fen Fakültesi'nde Çalışmakta Olan Akademik Personel 163

- Fen Fakültesi'nde Çalışmakta Olan İdari Personel 168

- Fen Fakültesi'nde Çalışmış ya da Çalışmakta Olan Yabancı Öğretim
Üyesi Listesi 171

Ç- TARİHÇESEL EKLER

- 1943 Yılında Kayıtlı Olan Öğrenci Listesi 173

- Ankara Üniversitesi Fen Fakültesi İlk Eğitim-Öğretim Yönetmeliği 174

- Ankara Üniversitesi Fen Fakültesi Son Eğitim-Öğretim Yönetmeliği	182
-1947 Yılında Kurulan Ankara Üniversitesi Fen Fakültesi Öğrenci Derneği Tüzüğü	217
- 12 Eylül 1980 Öncesi Fen Fakültesi Öğretim Üyelerinin Teröre İlişkin Deklarasyonu.....	226
- 1949 Yılında Fen Fakültesi Kütüphanesi Hakkında Rapor	228
- Ankara Üniversitesi Fen Fakültesi Atatürk Anıtı Tarihçesi	236
- İlk Mezunlardan Prof. Dr. Saadet Üneri ile Yapılan Söyleşi	237
- Prof. Dr. Fahri Domaniç ile Yapılan Söyleşi	258
- Fen Fakültesi 60. Yıl Kuruluş Yıldönümü Kutlama Konuşmaları	
a- Prof. Dr. Cemal AYDIN	264
b- Prof. Dr. Erdal İNÖNÜ	267
c- Prof. Dr. Nusret ARAS	276
d- Mehmet Altay ÜNAL	277
D- FEN FAKÜLTESİ TARİHİ KRONOLOJİK RESİM ALBÜMÜ	279
E- DÖRT MEVSİM FEN FAKÜLTESİ GÖRÜNTÜLERİ.....	303

SUNUŞ

Üniversitemize bağlı fakültelerin büyük bir çoğunluğunun (DTCF, Hukuk, Siyasal, Tıp, Veteriner, Ziraat v.b.) tarihsel geçmişini ve birikimini yansıtan tarihçe kitabı yayınladıkları bilinmektedir. Fakültemizin, bu yönde ve çapta bir yayınının olmadığı ortadadır.

Fen bilimleri eğitimi tarihinde öncü bir kuruluş olan Fakültemizin, tarihini ve bugünkü durumunu ortaya koyacak nitelikte bir yayının olması gerektiği düşüncesi, nihayet bu kitapla son bulacak. Daha sonra yazılabilecek tarihçeler hariç...

Böyle bir kitabın içeriğinin oluşturulması elbette çok önemli olmalıydı. Daha önce yayınlanan tarihçe kitapları gözden geçirildi; onlarda yer alan konu, kişi ve kavramlar incelendi ve neler olması gerektiği ortaya çıkarıldı. Öncelikler belirlendi. Bunlar;

- Fen bilimleri eğitimi tarihine bir bakış sunmalıydı;
- Fen Fakültesi tarihini yansıtmalıydı;
- Dönemim eğitim-öğretim anlayışı vurgulanmalıydı;
- Üretilen bilimsel yayınlar ortaya konulmalıydı;
- Bu günkü durumu yansıtılmalıydı;
- Kendisinden sonra gelen ve fen bilimleri eğitimi veren kuruluşlara katkılarının ne olduğu ortaya çıkarılmalıydı;
- Kuruluşundan bu yana görev alanların isimleri ve biyografileri yer almalıydı;
- Sayısal veriler olmalıydı;
- Tarihçesel ekler olmalıydı...

Öncelikler listesinde yer alan tüm başlıklar, titizlikle ele alındı. Fakültede üretilen ya da fakültemiz öğretim elemanları tarafından dışarıda üretilen, yani fakültemiz öğretim elemanlarının ulusal ve uluslar arası dergilerde yayınlanan

makaleleri dışındaki tüm yayınların dizini oluşturuldu. Fakültemiz dergisindeki makaleler, kitaplar ve tezler gibi.

Anılan kitap, iki ciltten oluşmaktadır. Birinci cilt, giriş, bölümler, sayısal veriler, tarihçesel ekler ve fakülte yayınlarından oluştu. İkinci cilt ise, henüz çalışmaların sürmesi ve önemi nedeniyle de bağlantılı olarak biyografilerden oluştu: Fen Fakültesi'nde Kim Kimdir... Fen Fakültesi'nde çalışmış öğretim üyelerinin hayatları, biyografileri ilgi çekici olsa gerek. Biyografi geleneğimizin olmadığı da düşünüldüğünde, önemli bir yayın olacak ikinci cilt. Eksikleri olduğu ve olabileceği bilgisi ve bilinci içindeyiz elbette...

İçinde yaşadığımız ve gelecekte yaşayabileceğimiz sorunlar ne olursa olsun, bilimsel gerçekliğe ve sistematığa olan inancımızı, çabamızı ve doğru bildiğimiz yolda yürümeyi, hem yaşamımızın hem de eğitim anlayışımızın bir gereği olarak, Fakültemizin kuruluşuna öncülük eden Büyük insan İnönü'ye, açılışımızı tarihsel bir nutukla şereflendiren Maarif Vekilimiz Hasan Ali YÜCEL'e, ve emeği geçen herkese minnettarlığımızı yenilemeyi bir borç sayarız.

Fen Fakültesi, tarihsel geçmişi ve birikiminden aldığı gücü, çağdaş ve evrensel değerlerle çoğaltmayı amaç edinen bir eğitim-öğretim anlayışını, bilginin elde edilmesi, geliştirilmesi, sorgulanması, özümsemesi ve paylaşılması ilkesinden ödün vermeden sürdürmeye kararlıdır.

Fakültemizin bugün ulaştığı bilimsel ve toplumsal saygınlığa katkıları nedeniyle, ilk Dekanımız Prof. Dr. Hayri DENER başta olmak üzere, görev yapan Dekanlarımız Prof. Dr. Avni Refik BEKMAN, Prof. Dr. Orhan ALİSBAH, Prof. Dr. Cemil DİKMEN, Prof. Dr. Hikmet BİRAND, Prof. Dr. T. Oktay KABAKCIOĞLU, Prof. Dr. Celal SARAÇ, Prof. Dr. Saffet SÜRAY, Prof. Dr. Tevfik KARABAĞ, Prof. Dr. Saim SARAÇOĞLU, Prof. Dr. Rauf NASUHOĞLU, Prof. Dr. Ali Rıza ÇETİK, Prof. Dr. Enis ERDİK, Prof. Dr. M. Nihat ŞİŞLİ, Prof. Dr. Sevinç KAROL, Prof. Dr. Aral OLCAY, Prof. Dr. Zeki TÜFEKÇİOĞLU ve Prof. Dr. Timur DOĞU'ya saygılarımı sunarım.

Bu kitabın hazırlanmasında, başta Prof. Dr. Esin KAHYA, Prof. Dr. Saadet ÜNERİ, Prof. Dr. Şevki YAZGAN, Prof. Dr. Arsin AYDINURAZ, Prof. Dr. Zekeriya AYDIN, Prof. Dr. Yalçın TUNCER, Prof. Dr. Yüksel SARIKAYA, Prof. Dr. H. Hilmi HACISALİĞOĞLU, Seyit Ali CAN, Yusuf YEŞİLYURT ve Öznur TARHAN olmak üzere herkese saygı, sevgi ve teşekkürlerimi sunarım.

Prof. Dr. Cemal AYDIN

Dekan

ÖNSÖZ

Ankara Üniversitesi, bazıları bir üniversite büyüklüğünde fakültelerden (Çankırı Orman Fakültesi, DTCF, Diş Hekimliği, Eczacılık, Eğitim Bilimleri, Fen, Hukuk, İlahiyat, İletişim, Mühendislik, Sağlık Eğitim, Siyasal Bilgiler, Tıp, Veteriner, Ziraat) oluşmuş, Cumhuriyetimizin önemli kazanımlarından birisidir. Yüksekokul, enstitü ve araştırma merkezleri de cabası... DTCF, Hukuk, Siyasal, Tıp, Veteriner, Ziraat Fakülteleri tarihçeleri derken, Fen Fakültesi Tarihçesi de, andığımız büyüklüğün, nitelik ve nicelik olarak ifadesi olmuştur. Fen Fakültesi, bilimsel dokusu ve eğitim sistematığı yanında, tarihsel kimliği ve sosyo-kültürel birikimi nedeniyle de, ulusal ve uluslar arası saygınlığı üst sıralarda olan bir eğitim kuruluşumuzdur. Hem bilgi üretim-tüketim döngüsü, hem de çevresel etkileriyle birlikte, üniversitemizin önemli lokomotiflerinden birisidir. On binlerce öğrenciyi mezun etmiş; öğretmen, bilim adamı, araştırmacı, mühendis ve benzeri binlerce kişiyi toplum yararına eğitmiştir.

Önsöze neden olan bu tarihçe kitabı, Fen Fakültesi'nin gelişmesini, bugün eriştiği düzeyi, sahip olduğu bilim potansiyelini ve ülkemize sunduğu hizmetleri bir bütünlük içinde vermesi bakımından önemlidir. Fen Fakültesi, Ülkemizin gereksinim duyduğu yetişmiş eleman ihtiyacını karşıladığı gibi, bir çok üniversite, fakülte ve yüksekokulun kuruluşuna öncülük etmiştir. Ulusal ve uluslar arası saygınlığı kanıtlanmış yüzlerce bilim adamı yetiştirmiştir.

Tüm bu gelişmelerde katkısı olan, Fen Fakültesi'nin ilk Dekanı Prof. Dr. Hayri Dener'den, şu andaki dekanı Prof. Dr. Cemal Aydın'a kadar, emeği geçen akademik, idari personel başta olmak üzere herkese teşekkürlerimi sunuyorum. Bu kitabın hazırlanmasında emeğini ve zamanını esirgemeyen Sayın Dekan Prof. Dr. Cemal Aydın'a, Kütüphane Müdürü Ahmet Karataş'a teşekkür ve şükranlarımı iletiyorum.

Prof. Dr. Nusret ARAS

Rektör

A- GİRİŞ

- BAŞLANGICINDAN CUMHURİYETE FEN BİLİMLERİ EĞİTİMİ TARİHİ

Prof. Dr. Esin KAHYA

İnsan her zaman etrafında olup bitenle ilgilenmiş ve onu düşünen bir varlık olarak onu anlamlandırmağa çalışmış ve bu düşüncelerini kendisinden sonra gelen nesillere aktarmak istemiştir. Dolayısıyla, ilk eğitim ve öğretim bireyseldir, diyebiliriz. Daha sonra, tarihin ilk dönemlerinden itibaren şekillenmeğe başlayan eğitim-öğretim kurumları sayesinde bilgilenme, bir kurumlaşma sürecine girmiştir. Bunun erken örneklerinden birini Sümerlerde görmekteyiz. Sümerliler mabetlerine bitişik nizamda okullar kurmuşlar; bu okullarda, rahipler ve hekimler ders vermiştir. Onların zamanından kalan tabletlerden anlaşıldığına göre, bu mekteplerde dini bilimlerin yanı sıra, zooloji, coğrafya, botanik, matematik, astronomi ve dil bilgisi de öğretilmektedir. Yine aşağı yukarı aynı dönemlerde, (yaklaşık MÖ.2500-2000'ler) her ne kadar temel eğitim evlerde veriliyorsa da, askerlik ve devlet memurluğu yapacak olan kişilere okullarda toplu eğitim verilmekteydi.

Biz klasik Yunanda okullaşmanın en bilinen örneği olarak Platon'un Academia'sını ve Aristo'nun Lisesini görüyoruz. Her iki okulda da matematik bilimlerine büyük önem verilmiştir. Romalılar devrinde de öğretim büyük önem taşımıştır. Onlar 7-14 yaş arası için açılan temel eğitimin sonunda daha üst seviyede eğitim verecek okullar da açmışlardı. Klasik Yunanda, özellikle tekniğin önem kazandığı belirlenmektedir.

Uzak Doğu uygarlıklarında da, bilgilenmenin kurumlaştığı ve belli bazı okulların açıldığı bilinmektedir; özellikle de tıp eğitimi büyük önem taşımıştır, ancak tıp derslerinin yanı sıra, astronomi, matematik gibi pozitif bilimlere ilişkin dersler de öğretim programlarında yer almaktadır. Bu okullar daha çok din adamı yetiştirmeğe yöneliktir.

Daha sonraki dönemlerde, örneğin Sasaniler (MÖ.II.) zamanında İran'da bilime ve bilimlerin öğretilmesine büyük önem verilmiştir. Burada da, diğer erken dönem uygarlıklarında olduğu gibi, okullar daha çok din adamı yetiştirmeğe yönelmiştir, ancak, ders programlarında coğrafya, tıp, astronomi dersleri de bulunmaktadır.

Anadolu'da bilimsel bilginin öğretilmesi, daha önce söz konusu edilen uygarlıklarda da görüldüğü üzere, daha çok teoloji yanında tamamlayıcı nitelikte olarak yer almıştır. Bizans döneminde, Nasturyen mezhebinin taraftarları, kendi görüşlerini öğretmek üzere, manastırlarda eğitim ve öğretime büyük önem vermişlerdir. Bu konuda belli başlı merkezler ise, Urfa, Mardin, Nusaybin'dir (MS.V.yy). Bu mezhebe karşı çıkan Bizans'ın bu mezhep mensuplarını aforoz etmeleri sonucunda, onlar buldukları yeri terk etmek zorunda kalmışlar ve İran'a sığınmışlardır. Orada, Jundişapur şehrinde okullarını kurarak faaliyetlerini sürdürmüşlerdir. Yeni İslam Devletinin kurulması ve bilimsel faaliyetin gelişmesi sırasında, özellikle de, Harun Reşit ve Memun döneminde bu şehirdeki tıp okulunda yetişmiş olan bilim adamlarının Bağdat'a davet edildiği ve oraya gelerek, halifenin sarayında görev aldıkları; o dönemde kurulan Beytül-Hikmede mütercim olarak hizmet verdikleri görülür. Özellikle Aristo, Platon, Archimed, Heron, Galen, Hippocrates ve Euclid gibi belli başlı bilim adamlarının ana eserlerini Yunanca'dan çevirerek, İslam Dünyası'na hizmet vermişlerdir. Bunlar arasında Hüney'n b. İshak, Buhtiyuşu ailesi, Yuhanna b. Maseveyh sayılabilir.

İslam Dünyası'nda genellikle ilk, temel eğitim camilerde verilmiştir. Daha çok dini esaslara bağlı olarak verilmiş olan eğitimin yanı sıra, bireysel olarak verilen eğitim-öğretim de mevcuttur. Örneğin XI. yüzyılda yetişmiş sayılı bilim adamlarından olan İbn Sina'nın hocası Natılı'dır. Ondan, bilim adamımız İbn Sina, mantık, felsefe konularının yanı sıra, bazı bilimsel bilgileri de öğrenmiştir. Camilerde, daha çok hadis, Kuran, fıkıh gibi dini bilimler öğretilmekte idi.

Medreselerin kurulması ise, şüphesiz yüksek öğretimin başlaması açısından büyük önem taşır. Çünkü İslam Dünyasında her ne kadar bazı tarihçilere göre, Beytül-Hikme bir ölçüde yüksek öğretim kurumu gibi değerlendirilmişse de, burasının daha çok bir tercüme evi gibi değerlendirilmesi daha doğru olacaktır. Ancak şüphesiz bilimsel eserlerin toplanıp, Arapça'ya ve İslam Dünyası'na kazandırılması açısından Beytül-Hikme'nin önemi tartışılmaz.

Medrese adı ilk defa Karahanlılar zamanında, devlet eliyle kurulan Arslan Gazi Taftac Han'ın Merv'de yaptırdığı bir okul için kullanılmıştır. Daha sonra, aynı şekilde bazı okullar için de aynı ad kullanılmıştır (1035). Ancak genellikle ilk medrese olarak Nizamülmülk'ün Nişabur'da açtığı Nizamiye Medresesi kabul edilir. Aynı medreseyi model olarak alan medreselere 'Nizamiye Medreseleri' adı verilmiştir.

Bazı eğitim tarihçilerine göre, aslında bu medrese İslam Dünyasında açılan ilk medrese değildir; daha önce Gazneliler zamanında, Gazneli Mahmut'un kardeşi Nasır b. Sebuk tarafından Nişabur'da bir medrese kurulmuştur (1033). Ayrıca, yine bu arada açılan ve medrese adını taşıyan bazı

başka eğitim kurumları da vardır. Bu okulların gayesi, İslam Dini hakkında bilgi vermek, dinin esaslarını öğretmek ve onun yolları hakkında bilgi vermektir. Medrese sayısının hızla artışı ise, daha çok farklı mezheplerin aralarındaki çekişmeden kaynaklandığı görüşü hakimdir.

Bazı eğitim tarihçileri ilk medresenin Nişabur'da ve Merv'de açılmasının sebebini 'Eski Türklerin Viharaları' ile açıklamaktadırlar. MÖ.III.yüzyılda Budist öğretinin gelişip, yaygınlaşması gayesi ile bu okullar kurulmuştu; bunlar üst düzey dini bilgi veren kurumlardı. Budist rahipler burada görev yapmaktaydı. Bunların yanı sıra, kurulan Buyun denen okullar ise rahip olmak istemeyen ancak, dini eğitim görmek isteyen insanlar için kurulmuş okullardı.

Yine Turfan'da yapılan kazılarda ele geçirilen Budist manastırlara ait vakfiyelerde -ki bazılarının tarihi MS.XII-XIII.yy.a kadar gelmektedir- bu tip okulların bulunduğunu göstermektedir. Bazıları ise, bu kurumların medreselere nispetle hazırlık okulu olarak nitelendirilebileceğini iddia etmektedirler.

Ancak, her ne olursa olsun, bütün bu okullar medreselerin açılmasında hazırlık faaliyeti olarak nitelendirilebilir. Çünkü, daha sonra üniversitelere öncülük edecek olan medreselerin Nizamiye medreseleri olduğu ve bunun ilkinin de Nizamülmülk tarafından Nişabur'da kurulmuş olan medrese olduğu kabul edilir. Bunun sebebi ise Nişabur'daki Nizamiye Medresesinin sistematik yapıya sahip olması; mensuplarının devlete bağlı olarak maaş almaları ve belli bir devlet görüşünü esas alarak programlarının içeriğini düzenlemeleri şeklinde belirlenmiştir.

İlk kurulan Nizamiye medreseleri Nişabur, Bağdat, Rey, İsfahan, Basra, Amil, Musul ve Herat'tadır (XI.yy.). Bunları izleyenler ise, Şam'da, Salahıyye'de, Nasriyye'de ve Kelase'de kurulmuştur. Yine Mısır ve Suriye'nin çeşitli kentleriyle, Kuzey Afrika ülkelerinin çeşitli kentlerinde XI ve XII. yüzyıllarda medreseler kurulmuştur.

Medreseler genellikle, ağırlıklı olarak dini eğitim veren kurumlardı. Dolayısıyla, programlarında hadis fıkıh, Kur'an gibi derslerin yanı sıra, edebiyat ve dil dersleri içermekteydi. Ancak, ilk açılan medreselerden itibaren hemen hepsinin programlarında astronomi, hendese (geometri), hesap (aritmetik), trigonometri dersleri vardı. Bu derslerin olması aslında, doğaldı, çünkü, bilindiği gibi, İslam dininin gereklerini yerine getirebilmek, ibadet edebilmek için zamanın çok iyi hesaplanması gerekiyordu ve bunun için de belli ölçülerde de olsa, matematik ve astronomi bilgisine sahip olmak gerekiyordu. Nitekim, çeşitli camilerin bahçelerindeki muvakkithaneler ki, bunlar bir nevi gözlemevi gibi de görev yapan yerlerdi, bu çalışmalar için açılmış olan kurumlardı.

Medreseler genellikle başlangıçta 3 tip olarak ortaya çıkmaktadır:

1. 1. Darülhadis: Bunların en bilinenlerinden birisi Şam'daki Urviyye Medresesidir (1223).

1. 2. Darüşşifa veya Darülafiyye adları almaktadır. Bunlar, İslam Dünyasındaki diğer yüksek öğrenim kurumlarına göre daha erken tarihlidir. En erkenlerinden birisi Kahire'de Ahmet b. Tolun tarafından kurulan darüşşifa'dır. (872). Aslında bu kurum bir hastanedir, ancak, günümüzde de görüldüğü gibi, aynı zamanda eğitim veren bir kuruluştur. Nitekim, daha sonra kurulmuş olan hastanelerde de aynı durum söz konusudur. Burada sadece tıp eğitimi söz konusu değildir, ona bağlı olarak eczacılık eğitimi de vardır.

1. 3. Darülkurra: Kur'an'ın doğru okunabilmesi esasına bağlı olarak gelişmiş medreselerdir. Esas gayesi ilm-i kıraat öğretmektir.

Medreselerde eğitim ve öğretimi üstlenmiş olan kişilere müderris denir. Bazı küçük medreselerde bir tane müderris bulunurken, daha büyük olanlarda müderris sayısı artmaktadır. Medreseler, ilerleyen yıllarda daha çok cami okullarının bir devamı olarak değerlendirilmiştir. Cami okullarına göre daha sistematik, daha standart ve daha koordine bilgi verirler.

Medreseler ücretsiz eğitim veren kurumlardır. Mali olarak, daha önce de ifade edilmiş olduğu gibi, devlete bağlıdırlar. Eğer belli bir kişi tarafından yaptırılmışsa, yani vakıf üniversitesi ise, mali harcamalarını da yine o vakıf karşılamak durumundadır. Genellikle bu da onlara bağlı bazı iş yerleri ve dükkanlarla sağlanmaktadır.

Anadolu'da Selçuklular bu özelliği taşıyan birçok medrese kurmuşlardır. Bu medreseler, Osmanlılar zamanında hizmet vermeğe devam etmiştir. Örneğin Konya'daki İplikçi (Altunaba) Medresesinin vakfiyesi bize bu kurumun maddi sorunlarını nasıl karşıladığını aşağıda belirtildiği şekilde göstermektedir:

'Müderris yılda 800 dinar, muidi yılda 240 dinar, müezzin yılda 200 dinar, hademe ayda 5 dinar, ileri seviyede 3 öğrenciye ayda 15 dinar, orta seviyede 15 öğrenciye 10 dinar, ilk seviyede 20 öğrenciye ayda 5 dinar ödenecektir. Nakdi tahsisattan başka, Ramazanda kesilmek üzere 1 koyun ve Konya ritli (yaklaşık 317 gr.) ekmek ve tatlı için her öğrenciye 3 dinar harcanacaktır. Her yıl medreseye 100 dinarlık kitap alınacaktır.

Beş yıl herhangi bir kabiliyet göstermeyen ve derslere devam etmeyen öğrenci medreseden uzaklaştırılacaktır. Bir kitabın değeri kadar para ödenerek kitap, kütüphaneden ödünç alınabilir.

Medresenin ihtiyaçlarını karşılamak üzere, Altunabaya yakın bir yerde 1 han ve hanın iki yanındaki 10+8 dükkan; şehrin çeşitli semtlerindeki 30 dükkan ve Konya civarındaki büyük bir arazinin geliri bu medreseye vakfedilmiştir.'

Medresedeki müderris sadece eğitim ve öğretimle ilgilenmez, aynı zamanda o medresenin idari işlerini de yürütürdü. Medresenin açılışına ülkenin en üst düzeydeki idarecisi ve meşhur şair ve bilim adamları katılırdı.

Medreselerin vakfiyelerinde ders programları ayrıntılı olarak verilir; ayrıca hangi müderrisin hangi dersi okutacağı da belirtilmiştir. Bunun en güzel örneklerinden birisi Konya Karatay Medresesidir. Yine vakfiyede okula alınacak öğrenci sayısı da belirtilmiştir. Vakfiyelerde öğrenciye verilecek para ve yiyeceğin tam olarak ödenmesi konusunda da uyarı bulunmaktadır.

Selçukluların Anadolu'da açtıkları medreseler 3 grupta ele alınır:

- 1.1. Darülhadisler ki bunlar ilahiyat fakültelerine eş değerdir.
- 1.2. Darülfıkıh: bunlar hukuk fakülteleridir.
- 1.3. Darültıp: bunlar tıp fakülteleri ile eş değerdir denilebilir.

Anadolu'yu yurt tutan Selçuklular, orada birçok medrese inşa ettirmişlerdir. Bunlar arasında Niksar'daki (Tokat) Danişmentli Yağı-Basan Medresesi en erken tarihli olanlarındandır. Bunun yanı sıra, Kayseri'de Küllük, Yine Tokat'ta Çukur Medrese, Urfa'da Ulu Cami Medresesi, Diyarbakır'da Zinciriye Medresesi, Mardin'de (Kızıltepe'de) Harzem Medresesi, Yine Mardin'de Şehidiye Medresesi, Gaziantep'te Ahmed Çelebi (Ramazaniye) Medresesi, Isparta'ya yakın bir mevkiide Ertokuş Medresesi, Konya'da Ali Gav Medresesi, yine Konya'da Karatay Medresesi, Kırşehir'de Cacabey Medresesi, Akşehir-Afyon arası Çay mevkiinde Yusuf bin Yakub Medresesi, Kayseri'de Çifte Minare, yine Kayseri'de Afgunu ve Huand Hatun Medreseleri, Akşehir'de Taş Medrese, Antalya'da Karatay Medresesi, Sivas'ta Buruciye Medresesi, yine Sivas'ta Gök Medrese örnek olarak verilebilir.

Bu açıklamalardan da anlaşıldığı gibi, Selçuklular eğitim ve öğretime büyük önem vermişlerdir. Her ne kadar bu medreseler öncelikli olarak dini ilimleri öğretmek için kurulmuşsa da, yukarıda belirtilmiş olduğu gibi, onların ders programlarında astronomi ve matematik vardır. Tıp medreseleri ayrı bir kurum olarak ele alınmıştır. Ancak burada belirtmek gerekir ki, nasıl ki hastaneden müstakil olarak, ancak onun yanında ya da içinde, onunla koordineli olarak eğitim ve öğretim veren tıp medreseleri varsa (daha önceki darüşşifalardan farklı olarak) bazı medreselerde de, sadece astronomi eğitim ve öğretimi verilmekte ve gökyüzü gözlemleri yapılmaktaydı, yani bir nevi gözlemevi ve astronomi medresesi olarak görev yapmaktadırlar. Bunlara örnek

olarak, Caca Bey Medresesini (Kırşehir) ve Karatay Medresesini (Konya) verebiliriz. Bu medreselerin avlusunda bulunan gözlem kuyuları medreselerde astronomi gözlemleri yapıldığını bize göstermektedir.

Ayrıca, yine Selçuklular zamanında kurulmuş olan tıp medreselerinde, yukarıda da belirtilmiş olduğu gibi, hem tedavi yapılmakta hem de öğrenci yetiştirilmekte idi. Genellikle Anadolu'da yapılan tıp medreselerinde, hastane, eğitim öğretim yapılan kısım, hastaların şehir dışında geliyorlarsa kalabileceği kervansaray, eczane gibi ünitleri ile bir arada inşa edilmişti. Bunlara en güzel iki örnek olarak Sivas'taki I. Keykavüs Darüşşifası ile, Kayseri'deki Gevher Nesibe Hatun Tıp Medresesi ve Şifahanesi verilebilir. Her iki şifahanenin yanında bir cami bulunmaktadır. Bu da bu yapıların birer külliye niteliği taşıdığını gösterir. Aynı açıklamayı diğer medreseler için de verebiliriz.

Selçuklularda olduğu gibi, Osmanlılar da eğitim ve öğretime büyük önem vermişlerdir. Ancak onlar zamanında açılan medreselerin daha çok İstanbul ağırlıklı olduğu ve İstanbul dışındakilerin ise, daha çok Balkanlar açısından ağırlık taşıdığı söylenebilir.

Osmanlıların, devlet olarak fethettikleri yeni topraklarda medrese açtıkları bilinmektedir. Dolayısıyla, daha önce Türklere ait olup, medrese bulunan yerlerdeki kurumların faaliyetlerini sürdürmeleri, oralarda yeni medreselerin açılmalarını gereksiz kılmış olmalıdır.

Osmanlıların ilk açtığı medrese İznik'te olup, Orhan Gazi tarafından 1331 yılında faaliyete geçmiştir. Bu medreseyi, Bursa'nın alınmasıyla Bursa'daki Yıldırım Bayezid adına yaptırılan medrese izlemiştir. Bu medrese, her ne kadar, Osmanlılar zamanındaki ilk medrese olmasa da, medrese programlarının belirlenmesinde ve uygulanmasında, daha sonra yüzyıllarca izlenecek bazı esasların ilk defa belirlendiği bir kurum olarak büyük önem taşımaktadır.

Osmanlılarda Fatih sadece bir devri kapatıp diğerini açan hükümdar olarak önem taşımaz, aynı zamanda birçok ilk onun tarafından gerçekleştirilmiştir. Bundan dolayıdır ki, Osmanlıların Fatih dönemine kadar sadece bir beylik özelliği gösterdiği, ancak Fatih'le birlikte bir büyük devlet olma niteliği kazandığı kabul edilmiştir. Bu ilklerden birisi de onun tarafından hazırlatılan 'kanunname'dir. Bu kanunname, o dönemdeki idari, mali, ilmi, askeri konularda alınan karar ve hükümlerle ilgili idi. Daha sonra, bu model kabul edilmek suretiyle Kanuni, II.Selim ve I.Ahmet zamanında da aynı şekilde kanunnameler hazırlanmıştır. Fatih dönemindeki kanunnamede biz, eğitim ve öğretimle ilgili konuların da belli esaslara bağlandığını belirlemektediriz. Dolayısıyla, Fatih'in ihdas etmiş olduğu kanunname'ye ilk tedrisat yasası da diyebiliriz. Buradaki hükümlerden öğrenci ile ilgili olanında şöyle bir açıklama verilmektedir:

'Bir öğrenci olgunluk kazanmak için sarf ve nahiv öğrenip (bunlar dil dersleridir) tertip üzere, heyet (astronomi), hendese (geometri), meni, bedi ve beyan sahasında gerekli bilgileri aldıktan sonra, danışmend (öğrenci) olsun. Yüksek medreselerin aşağı payeleri -ki 25 akçe ile haşiye-i tecrit medreseleridir; önce onlardan hareket etsin ki, her biri başkent olmuş olan İran ve Anadolu memleketlerine deneme ve sınama ile som altın gibi kendisini göstermiş olsun da kendi postunu övünme ateşinden kal ilmi ile uğraşmakla açık ve seçik eylesin. Bu şekilde bir yıl kadar hareket edip, gücünü gösterdikten sonra, Miftah (başlangıç), Kırklı, Haric, Dahil ve Sahn'a varıp ders görsün. Her medresede usul, Furu', tefsir, kelim, meani, ve başkaca ilimden üçer ders yazılmıştır. Bu medreselerde her bir dersle bir zaman ilgilenip de hizmeti tamamladığında payitaht şehirlerinden birinci kadılığı verilsin. Ya da Mısır, Şam; Halep, Mekke, Medine kadılarına mektupla gönderilsin. Bu yolla zamanı gelip eskilikle ve akranı mülazım olup sürülmekle kendisi de mülazım olup yahut bu şekilde meram müyesser olmadan önce mollası (müderresisi) vefat ederse, isale tariki ile mülazım (müderresis yardımcısı) olsun.'

Medreselerin sınıflamasında rastladığımız yirmilik, kırkılık, ellilik, altmışlık ifadeleri aslında vazifeli olanlara ödenen ücret olup, onların en alt seviyesindekiler yirmiliklerdi. Bukalar, yani medresede başarılı olamayıp, gidilen okullar bunların dışında idi. En üst seviyede olanlar ise sahn medreseleri idi. Bazı düşünürler ilmiye sınıfı için bu şekilde bir değerlendirme konulmasını şiddetle tenkit etmişlerdir. Bu görüşe karşı olanlardan Gelibolulu Mustafa Sali Efendi diyor ki: *'Bilim yolunda mertebeler ve mansıplar koymak mantığa aykırıdır. Ebu'-Feth merhumun önerisi olup, makbul bir yol değildir.'* Ona göre, bu yol aynı zamanda, zaman içinde rüşvetlere de yol açmıştır. İnsanları paraya ve mala düşkün kılmıştır. Aslında Osmanlılarda eğitim ve öğretimdeki bozukluk, idari ve siyasi bozulmaya paralel olarak seyretmiştir.

Fatih döneminden itibaren Osmanlılarda açılan medrese sayısında önemli ölçüde artış olmuştur. Bunlardan en önemlisi Fatih Külliyesi ve daha sonra Kanuni zamanında açılan Süleymaniye Külliyesidir. Yukarıda verilen açıklamalardan anlaşıldığı gibi, medreselerin sınıflamasında en üst düzeyde olanı sahn medreseleri idi, ancak Süleymaniye Külliyesi faaliyete geçtikten sonra, Süleymaniye sahn medresesi olmuştur.

Medreselerin bir kısmı camilere bitişiktir; kendi derslikleri yoktur; cami derslik görevini yapar; ancak bu durum, ilginçtir ki, medreselerin ilk dönemlerine değil, daha geç dönemlerine rastlamaktadır. Medrese binaları tek katlı olup, sadece müderresilerin odaları, öğrenci odaları, eczane, cami, kütüphane gibi muhtelif birimlerin mevcut olduğu bir birim olarak şekillenmiştir. Fatih ve Süleymaniye gibi büyük medreselerde, bu birimlerin yanı sıra, tıp okulu da külliyeler içinde yer almaktadır.

Osmanlılar döneminde en önemli medreselerden, hatta en önemlisi diye kabul edilen Süleymaniye Medresesinde devrin önemli bilim adamları görev yapmıştır. İlk kuruluşunda görev alanlar arasında Kadızade Şemseddin Ahmet, Kınalızade Ali ve Ahmed Çelebi bulunmaktaydı.

Medreseler, yukarıda da belirtilmiş olduğu gibi XVI. yüzyıldan sonra, yavaş yavaş bozulmağa başlamıştır. Onların kalitelerindeki düşüş, özellikle de XVIII. yüzyılda daha belirgin hale gelmiştir.

Zaman içinde Fatih'in çıkardığı kanunname hilafına hareket edenler çıkmıştır. Bunun üzerine, XVII.yüzyılda, şöyle bir hüküm çıkarılması zorunluluğu doğmuştur:

'tahsilde bulunan ilim talipleri, derslerini adetçe tamamlamadan, Asithane-i Saadet'e mülazimete gelmesinler. Bu taifeden birisi mülazimete gelirse, mülazım sayılmasınlar; eski adet üzere, muteber kitaplar ne şekilde okunageldi ise, bundan sonra da, aynı şekilde okunsunlar. Acele edip, yükselme düşüncesi ile kimseye varmasınlar. Bundan sonra yasağı bozup da, biri müderris olursa, azledilmekle kalmayıp, büyük cezaya çarptırılsın.'

Yine bu yazıda, müderrislerin icazet vermek için ne gibi kitapların okunduğunu kontrol etmesi; kendilerinin hangi kitapları okutmaları gerektiği; eğer bunları yerine getirmeksizin icazet vermişse, o müderrisin de cezalandırılacağı ifade edilmektedir.

Medreselerde okutulan eserler arasında bilim tasnifi ile ilgili olarak *Tertibu'l-Ulum* (Maraşi'nin), Erzurumlu İbrahim Hakkı'nın *Tertibu'l-Ulum'u* gibi eserler bulunmaktadır. Yine okutulan eserler arasında Taşköprüzade'nin *Şakaik-i Numaniye* adlı eseri vardır ki, bilindiği gibi bu eser, padişahları esas olarak alan bir esas üzerine dayanarak, XVI. yüzyıla kadar yaşamış olan bilim adamlarının hayatı ve eserleri hakkında bilgi vermektedir. Ayrıca, bazı başka biyografi kitaplarının da okunan eserler listesinde yer aldığı belirlenmektedir.

Öğrenci ilkin ilm-i adab öğrenir; daha sonra nazari hikmetle birlikte bazı bilimsel eserleri okur. Bunlar arasında hesap ve hendese ile ilgili eserler de vardır. Örneğin Öklid'in elementleri gibi.

IV. Murat devrinde bir medrese öğrencisinin alması gerekli olan dersler aşağıdaki gibi verilmiştir. (Bu sınıflama İshak b. Hasan et-Tokadi tarafından onun *Nazm-ı Ulum* adlı eserinde verilmiştir):

1. tecvit (Kur'an'ı uygun bir makamla okumak)
2. kelam (İslam felsefesi)
3. fıkıh (İslam hukuku)

4. tasavvuf ve ahlak
5. hadis (peygamberin sözleri)
6. tefsir (Kur'an'ın açıklanması)
7. tıp
8. lügat ve tevarih
9. nahiv ve sarf
10. Mantık
11. Adab
12. Usul-u fıkıh (İslam hukuku usul, yöntemi)
13. Meani
14. Hesap (aritmetik)
15. Hendese (geometri)
16. İlahi ve tabiyat ilmi (fizik)
17. Heyet, usturlap, rub', takvim, zic, kimya (astronomi ve astronomi tekniği)
18. Aruz, manzume

Bazı bilim adamları da Osmanlılarda medreselerde okutulan ders programlarıyla ilgili bilgi vermektedirler. Bunlardan biri de XVII. yüzyılda yaşamış olan Katip Çelebi'dir. O, *Mizanü'l-Hakk* adlı eserinde XVII. yüzyılda medreselerde okutulan derslerden bahsetmektedir ve bilimle ilgili olarak okutulan eserler arasında Uluğ Bey'in *Zic*'ini (astronomi), geometri ile ilgili *Şekli'l-Eşkal'i* zikretmektedir. Yine onun okuduğu eserler arasında Çağmini'nin *Şerh-i Çağmini'si* (astronomi) ve Ali Kuşçu'nun *Fethiye'si* (astronomi) vardır.

İlerleyen zaman içinde medrese programlarına baktığımızda, bazı bilim adamlarının daha farklı ders kitapları ve ders programları önermiş olduğunu belirleriz. Bunlardan birisi de Erzurumlu İbrahim Hakkı'dır. O, *Tertib-i Ulum* adlı eserinde (1752) Osmanlı medreselerinde okutulan ders programlarıyla ilgili bilgi vermektedir. Bu programları karşılaştırdığımızda da belirleyebileceğimiz gibi, ders programları, günümüzde de olduğu gibi, zaman içinde değişim göstermiştir. Daha geç tarihli olanlarda, zaman içinde konu ile ilgili olarak kaleme alınmış olan eserlerin okunacak kitap listelerini dahil edildiği görülmektedir. Özellikle de, örneğin XV. ve XVI. yüzyıllarla XIX. yüzyıldaki ders programları ve okunacak kitap listelerini karşılaştırdığımız zaman, bunu daha açık ve seçik olarak belirleyebiliyoruz. Örneğin 1868'de İstanbul Medreselerindeki ders programlarının başında mantık, tasavvurat, nahiv, sarf, hadis, tefsir, Kur'an, tefsir, fıkıh, meani gibi derslerin yanı sıra, hikmet (fizik), ilm-i hisab, coğrafya, hendese, beyan gibi dersler de bulunmaktadır.

XIX. yüzyılda, medreselerin ıslahı konusunda çeşitli görüşlerin ortaya atılmış olduğu görülmektedir. Bunlardan birisi de Şeyh Alizade Hoca Muhiddin'in önerisidir. Görüşlerini *Medreselerin Islahı* (1314/1896) adlı bir eserde toplayan yazar, bu çalışmasını II. Abdülhamit'e sunmuştur. Burada, onun özellikle ders programları üzerinde durduğu görülür. O, ders programlarında, özellikle doğa bilimleri üzerinde durulması gerektiğini savunmuştur. Dolayısıyla da, ders programlarında köklü değişiklikler yapılması zorunluluğunu vurgulamıştır. Burada, O, dini bilimler ve Türkçe'nin yanı sıra, cebir, yeni hendese (geometri), kimya, yeni fizik, Fransızca gibi derslerin medrese programına alınmasını önermektedir.

Bunlara ilave olarak yeni ilm-i heyet önermektedir. Burada yeni hendese ve yeni fizik ve yeni heyet sözleri dikkatimizi çekmektedir. Örneğin yeni astronomiden kastedilen, daha önce okutulmuş olduğu gibi, Batlamyus astronomisi olmayıp, yani geosantrik sistem olmayıp, Kopernik-Kepler sistemi, yani helyosantrik sisteminin (Güneş merkezli sistem) öğretilmesi gereğidir. Nitekim, çok daha önce, Erzurumlu İbrahim Hakkı, *Maarifetname* adlı meşhur eserinde her iki sistemi, Osmanlı bilim dünyasına sistemlerin şemalarını da vermek suretiyle, açıklamıştı.

Yeni fizikten kastedilen ise, Galile ile birlikte, XVII. yüzyıldan başlayarak, kabul edilen sistemdi. Bu sistemle birlikte Batıda fizikle ilgili sistem değişikliği olmuştu. Osmanlılarda ise, İslam Dünyasının da etkisi ile, Aristo fiziği etkindi.

Yeni hendeseden kat edilen ise yeni geometri sistemleri olmalıdır. Bilindiği gibi, XVIII. yüzyıl sonlarından başlayarak, Euclid geometrisinin yanı sıra, non-Euclidian denen sistemler gelişmeğe başlamıştı. Bunlar arasında Riemann'ın ileri sürdüğü sistemi örnek olarak verebiliriz.

Şeyh Alizade Hoca Muhiddin'e göre, müderris sadece dini bilimlerde bilgi sahibi olmamalı, aynı zamanda, batı bilimleri, yani pozitif bilimlerde de bilgi sahibi olmalıdır.

İkinci Meşrutiyetten sonra, medreselerin ıslahı konusu daha ciddi bir şekilde ele alındı. 1909'da Türkçe, nahv, ve dini bilimler yanı sıra, kimya, tarih, coğrafya gibi, derslerin medrese programlarına konması yoluna gidildi. Bunun gerekçesini Kazanlı Sabit Efendi *'bilindiği gibi, akli ve nakli ilimler olarak ilimler ikiye ayrılır; bunlardan akli olanların da ahlakıyat ve muamelat şeklinde ikiye ayrılmış olduğu belirlenmektedir. Ayrıca fıkıh'ın bazı konuları ekonomi ile ilgilidir. Ahlakıyat ise felsefe ve psikoloji ile ilgilidir. Bütün bu ilimleri anlayabilmek için tarihçe bilmek gerekir'*, şeklinde vermektedir. İşte bu anlayışla hareket eden dönemin eğitim ve öğretimden sorumlu idarecileri, tarih derslerini ve onun yanı sıra, jeoloji, astronomi, kozmografya derslerini ilave etmişlerdir.

Bu derslerin ilave edilmesiyle elde edilen programlar öncelikli olarak, bilgili insan yetiştirmek; ikinci olarak ise, devlete kaliteli memur ve idareciler yetiştirmektir. Temel eğitim birinci grup için yeterli olurken, ikinci gruba girecek kişilerden Kur'an, hadis ya da fıkıh grubundan birisini seçmesi isteniyordu. Bu bağlamda olmak üzere de, bütün teşkilat 1910 yılında, yukarıda söz konusu edilen gerekçelerle *Medaris-i İlmiye Nizamnamesine* uygun olarak yeniden düzenlendi; müderris ve öğrencilerin görev ve sorumlulukları yeniden belirlendi ve bu uygulama ilkin İstanbul'daki medreselerde başlatıldı. Medreselere toplam 260 öğrenci alındı ve her şube 4 sınıfa ayrıldı; her şubenin başına bir müdür tayin oldu ve bütün bunlar da bir başmüdüre bağlandı. Fen derslerinin yanı sıra (kimya, coğrafya, fizik, geometri, cebir, aritmetik, mekanik, ziraat, hıfzısihha, hukuk, müsellesat, mimarlık gibi) Fransızca, Almanca veya Rusça dil derslerinden birini öğrenci seçmek zorundaydı. Bu medreselerin üst seviyesindeki kısımda ise, dini bilimler, yine ağırlıklı olarak öğretilmekteydi. Ekim 1914'e kadarki ders programları incelendiğinde, fen dersleri grubunun daha çok ilk yıllarda ağırlık taşıdığı ve yukarıda adları verilen derslerin yanı sıra, biyoloji grubunun botanik, zooloji ve jeoloji olarak 3 ana dersten oluştuğu gözlenmektedir.

Yukarıda da ifade edilmiş olduğu gibi, medreselerin bozulması, ve yetersiz kalması, devleti, bir taraftan medreselerdeki ıslahat hareketlerine yönlendirirken, diğer taraftan da Batılı anlamında yeni okullar açmağa teşvik etmiştir. Bu bağlamda olmak üzere, Osmanlılarda, Batılı modeline uygun olarak açılan ilk okullar Mühendishaneler olmuştur. Bu bağlamda olmak üzere, Mühendishane-i Berri-i Hümayun (Kara Mühendishanesi) ve Mühendishane-i Bahri-i Hümayun (Deniz Mühendishanesi) açılmıştır. Her iki mühendishane de askeri okullardır. Ordunun sürekli olarak yapılan savaşlarda başarısız olması, devlet adamlarının konunun üzerine eğilmelerine ve o dönemin Avrupa'sı ile Osmanlılar arasındaki teknik yönden ne kadar büyük fark oluştuğunu fark etmelerine sebep olmuştur. Bu farkı kapatmak üzere söz konusu mühendishaneler açılmıştır. Ancak çok iyi niyetle açılmış olsalar da, tekniğin temelinde kaliteli bir bilimsel bilginin mevcudiyetini fark etmedikleri ve de tekniği, bilimin önüne koymaları yüzünden, başarılı olmaları pek muhtemel değildi. Ayrıca, okulların kurulma kararı alındığında, bu okullardaki eğitim ve öğretimi yürütecek sayıda ve kalitede yeterli öğretim elemanı olduğunu da söylemek güçtü. Okulun açılmasındaki beklenti '*fünun-u askeriyyenin bihakkın tahsili, nazariyatın amelîyata tatbiki olabileceği*' görüşü idi.

Cezayirli Seyid Hasan Paşa'nın hükümete yaptığı teklif üzerine Deniz Mühendishanesi (Mühendishane-i Bahri-i Hümayun) kurulmuştur (1773). Okul 4 yıllık bir eğitim vermekteydi, ve öğretim dili Fransızca idi. Okulun

kuruluşunda Hasan Paşa'nın yanı sıra, Baron de Tott'un da önemli etkisi ve katkısı olmuştur.

Haliç Tersanesinde kurulan bu okulun ders programları özellikle yoğun geometri bilgisi içeriyordu. Okulun ilk öğretim kadrosunda Kasapbaşızade İbrahim Efendi, Gelenbevi İsmail Efendi, Palabıyık Mehmet bulunmaktaydı. Bunlardan özellikle Gelenbevi İsmail Efendi'nin devrin tanınmış matematikçileri arasında saygın bir yeri vardır. Daha sonra Denizcilik Yüksek Okulu olarak devam edecek olan bu okul, 1821 yılında çıkan bir yangın sonucu, bulunduğu yerden taşınmak zorunda kalmış; ilkin Parmakkapı mevkiinde bir binaya, daha sonra da Heybeli Adadaki Cezayirli Hasan Paşa Kışlasına taşınmıştır. Okul daha çok orduya deniz subayı yetiştirmek üzere kurulmuş olup, 13-16 yaş arasındaki, tercihen denizcilerin çocuklarını almaktaydı. İlk öğrenci sayısı 140 idi. Okutulan dersler arasında geometri, aritmetik, cebir, coğrafya, ilmihal, resim, Fransızca dersleri vardı. 1821'de yapılan yeni düzenleme ile Fransızca seçimlik ders haline getirildi; İngilizce zorunlu ders olarak kondu. Okulun güzel bir kütüphanesi vardı. Geometri derslerinde Euclid'in *Elementler* adlı eserinin Hüseyin Efendi tarafından yapılmış açıklamalı nüshası okutulmakta idi.

Kara Mühendishanesi (Mühendishane-i Berri-i Hümayun) ya da daha sonraki adıyla Topçu Mektebi ki, İstanbul Teknik Üniversitesinin temeli olarak kabul edilir. Ona verilen addan da anlaşılacağı üzere, okul daha çok topçu yetiştirmek üzere kurulmuştu. Aynı zamanda, arazi ile ilgili bütün teknik konularda, özellikle de, savaşlarda hizmet vermeleri bekleniyordu (arazinin durumu, siperler vb. gibi). Ders programları da bize okulun niçin açıldığını açıkça göstermektedir. Bu husus okulun kanunnamesinde şöyle kaydedilmektedir:

'Hasköy'de kain müceddeden ihya-i kerde-i Cenab-ı hilafet-i penahi olan Mühendishane-i Fünun-u Berri-i Hümayun'dan hendese ve hisab ve hikmet ve coğrafya fenlerinin intişarı ve taallümü ile kuvveden file ihracı hususuna irade-i seniyye-i hazret-i zillü ilahi şeref tealluk buyurulduğuna binaen Mühendishane'ye lağımçı (istihkam) ocağı neferatından elli ve humbaracı ocağı efradından otuz nefer ki ceman seksen nefer tefrik olunup, bunları bir hace ve beş nefer kalfa ve bir Fransızca muallimi ve nasb olunmuşdu'.

Yukarıda da belirtilmiş olduğu gibi, bu okulun öğretim dili de başlangıçta Fransızca idi. Yine, diğer Mühendishane gibi, eğitim dönemi 4 yıl olarak belirlenmişti. Derslerin bir kısmı uygulamalı olup, haftada 2 gün kıta uygulaması yaptırılıyordu. Okulun ders programında Arapça, aritmetik, geometri, trigonometri, astronomi, coğrafya, müsellesat, astronomi, cebir, harita bilimi, istikam talimi, alan bilgisi ve tarih dersleri vardı. Okulda bir üst sınıfa

geçmek için sene sonu sınavları yapılmaktaydı. Bu okulun öğrencileri çoğunlukla mimar kalfası idi. Dolayısıyla bu sınavlarla kabiliyetli öğrenciler ayrılmakta ve kalması uygun olan öğrenciler eğitim ve öğretime devam edebilmekteydiler. Okula bağlı olarak bir de matbaa kurulmuştu.

Okuldaki öğrencilere sınıflarına göre harçlık verilmekteydi. Bu birinci sınıflara 10 kuruş+elbise ve yiyecek masrafı olarak toplam olarak belirlenmişti. Bu ödemeler yıllık olarak belirlenmekteydi.

Mühendishanelerin belli başlı öğretmenleri arasında o dönemde Osmanlıların en önemli matematikçilerinden olan İshak Efendi de vardı. Baş hoca olarak da görev yapmış olan bu bilim adamı 1830, yılında bir rapor vererek, Mühendishanenin ıslahını önermişti.

Bu okullar açıldıktan sonra, 1834 yılında ilk defa 2 subay ve 10 öğrenci İngiltere'ye tahsile gönderilmiştir. Daha sonra, geri dönen öğrencilerden yarar sağlanması üzerine, yurt dışına öğrenci gönderilmesi sürdürülmüştür. 1846, 1850, 1854, 1855 yıllarında Avrupa'nın çeşitli merkezlerine, tercihen Fransa'ya ve daha sonra da, Almanya ve Avusturya'ya devlet adına bilim adamı yetiştirmek üzere öğrenci gönderilmiştir. Sivil mühendis mektebinin açılması için ise, 1865 yılını beklemek gerekmiştir. Darülfünun eski binasında açılmağa çalışılmışsa da, bu teşebbüsler başarılı olamamış; 1883 yılına kadar beklemek gerekmiş ve Hendese-i Mülkiye Mektebi o tarihte açılabilmiştir.

Batılılaşma hareketleri arasında atılan önemli adımlardan biri de Tıphane-i Amire'nin kurulmasıdır. Mustafa Behçet Efendi'nin hekimbaşılığı döneminde 1827 yılında, onun da Sultan II. Mahmut'u ikna etmesiyle bu okul kurulmuştur. Modern tıp eğitiminin temellerinin atılmasını sağlayan ve de bugünkü tıbbımızın ilk modern kurumu olarak kabul edilen bu kurum da, mühendishaneler gibi, Fransızca eğitim veren bir askeri okuldur. Okul sadece tıp eğitimi vermemekte, aynı zamanda cerrahi ve eczacılık eğitimlerinden sorumlu idi. Okulun öğretmenleri arasında, Abdülhak Molla, Ser müneccim Osman Saip, Doktor İstefenaki, Ahmet Hilmi ve Hüseyin Efendi bulunmakta idi. İlk ayrı olarak açılan Cerrahhane-i Amire daha sonra Tıphane ile birleştirilmiştir.

Okulun ders programı incelendiğinde, anatomi, fizyoloji gibi tıp derslerinin yanı sıra, botanik ve zooloji derslerinin yer aldığı görülmektedir. İlerleyen zaman içinde, tıp okulundaki bazı öğrencilerin de, yeterince iyi yetişemedikleri düşünülerek, ihtisas için yurt dışına, tercihen de Fransa'ya gönderilmiş olduğu görülmektedir.

Daha sonraki yıllarda yabancı dilde eğitim veren kurumların ülkeye yeterince yararlı olamadığı, yabancı dilin özellikle Türk öğrencinin başarılı

olmasında bir engel teşkil ettiği belirlenerek, Türkçe eğitim veren öğrenim kurumları açılmağa başlanmıştır. Bunlardan biri Sivil Tıp Okulu'dur. 1866 yılında açılan bu okulda da eczacılık ve tıp eğitiminin iç içe olduğu belirlenmektedir. Zaman içinde bu okulun öğrenci sayısının arttığı gözlenmektedir. Program olarak, Türkçe eğitim vermesi dışında, pek de farklı olmayan Sivil Tıp Okulu öğretmenleri, özellikle de Türkçe tıp dili oluşması yönünde ve Türkçe bir tıp lügati hazırlanması için önemli çabalar harcamışlardır.

Şüphesiz Batılılaşma hareketleri içinde eğitim önemli bir yer tutar. Öncelikli olarak da gittikçe kendisini yenileme gayretleri artan Osmanlı devletinin bu çabalarının başarılı olmasında iyi yetişmiş memurin kadrosu önemlidir diye kabul edilmiş ve bu bağlamda olmak üzere, Darülfünun kurulmuştur.

Darülfünun-u Osmani adı altında 1845'de kurulan bu eğitim kurumu, fen eğitim ve öğretimi vermek üzere kurulmuştu. Bazı maarif tarihçilerine göre, aslında bu kurum orta okulun devamı olacak nitelikte bir eğitim düzeyinde ise de, genel olarak, Batı ile karşılaştırılıp, onun üniversite diye değerlendirilmesine sebep olacak Darülfünun adı layık görülümüştür. Nitekim 1842'de açılan Bahriye Mektebine Darülfünun çıkışlı öğrenci alınmasının uygun görülmesi, onun lise seviyesinde olduğunun resmi makamlarca da kabul edildiğini göstermektedir.

Ancak bu yapılan hata daha sonra düzeltilmiştir, ve Darülmaarif ortaokul görevini üstlenmiştir. Ancak her iki okula, yani Darülmaarif ve Darülfünun'a devam etmek isteyen öğrencilerin sayıca fazla olması, derslerin konferanslar gibi, halka açık yapılmasına sebep olmuştur. İlk açılan serbest derslerden biri de fiziktir. (1862). Serbest konferansları verenler arasında Ahmet Vefik Efendi, Hekim Salih Efendi, Mehmet Cevdet Efendi, Müneccim Osman Saip bulunmaktadır. Halka açık konferanslar şeklinde verilen astronomi ve fizik derslerine, zaman içinde fiziki coğrafya, felsefe, matematik dersleri eklenmiştir.

Okulu zenginleştirmek üzere, kütüphane kurulmuş (4000 kitaplık) ve fizik, kimya ve astronomi çalışmalarında kullanılacak bazı aletler getirtilmiştir.

Her ne kadar bu okulun, başlangıçta daha çok memur yetiştirmek için açıldığı kabul edilse de, zamanında, Avrupa'da üniversitelerde verilen halka açık bilimsel konferansları akla getirmektedir. Nitekim bu dersleri verenler arasında İngiltere'de Faraday gibi büyük fizikçilerle Fransa'da Claude Bernard gibi önemli hekimleri görmekteyiz. Onların dinleyicileri (öğrencileri değil) daha çok üst tabakadan halk ile genç, konuya ilgi gösteren kişilerdi. Nitekim, Claude Bernard'ın bizzat kendisi de hocası Magendie'nin verdiği konferanslara giderek, fizyolojiye ilgi duymuş ve bu konuda çalışmaya karar vermişti. Claude

Bernard'ın halka açık konferanslarına gelenler arasında ise prens ve kontlar da vardı.

Nitekim, Darülfünunda da bir ölçüde aynı temayülü sezmek mümkündür; çünkü orada da, belli bir temel eğitim istense de, konferanslar halka açık olarak gerçekleştirilmekte idi ve bu konferansları o dönemde Osmanlıdaki en seçkin düşünür ve bilim adamları tarafından verilmekteydi. Bu konferanslar ağırlıklı olarak pozitif bilimleri kapsamaktaydı. Zaten konuşmacıların adları da bize bunu ispatlamaktadır. Yine Avrupa'daki halka açık konferanslarda olduğu gibi, Darülfünundaki halka açık dersler de gece verilmekteydi.

1870 yılında, Saffet Paşa'nın maarif nazırlığı sırasında, bir Darülfünun nizamnamesi çıkarıldı ve Darülfünun bu nizamname doğrultusunda yeniden düzenlendi. Bu okul, şüpheşiz, eğitim ve öğretim açısından öncekinden daha kaliteli idi. Darülfünun müdürü Tahsin Efendi idi. Eğitim ve öğretim programı, yeni nizamnameye göre düzenlenmiş olan bu okula Darülfünun-u Osmanî adı verildi. Bu okula öğrenciler sınavla alındı. Bu okula müracaat eden öğrencilerin hemen pek çoğu medrese öğrencisi idi. Dolayısıyla, daha çok gece derslerini tercih etmekteydiler. 1869 tarihindeki ders listesi şöyle verilebilir:

Kitabet ve Edebiyat

Fransızca

İlm-i Hukuk

İlm-i Servet

Usuli defteri

Resim

Bu program, Darülfünun ders programının pek de başarılı olamadığını göstermektedir. Bu program yaklaşık 2 yıl sürmüş ve daha sonra okul kapatılmıştır. Daha sonra Galatasaray Lisesi içinde Darülfünun-u Sultani adı altında 1874'de bir Darülfünun daha açılmıştır. Bu okulda tıp ve ilahiyat dışında, hukuk, edebiyatla turuk ve meabid şubeleri açılmıştır ki, bu son ikisi mühendislik anlamına gelse de, daha çok fen ve doğa bilimleri bağlamında ders niteliğini taşımaktadır. Okul Müdürü Sava Efendi'dir. Mühendislik bölümü için yeni kayıt olanlardan sınav istenmiş; eğer temel eğitim görmüşse, diploma getirmesi istenmiştir. Bu okulun genellikle, hukuk şubesi esas alınarak, 1887'ye kadar öğretime devam ettiği kabul edilmişti. Daha sonra, 1900 yılında Darülfünun-u Şahane'nin açıldığını görmekteyiz. Bu okulda ulum-u aliyye-i diniye (ilahiyat) ve edebiyat şubelerinin yanı sıra, ulum-u riyaziye ve tabiiye şubesi de açılmıştır. Bu şubede aşağıdaki dersler verilmektedir:

1.1.cebr-i ala, hendese-i haliye, hesap ve tefazuli, hesap-i ihtimali

1.2. hikmet-i tabiye, ilm-i ahvali ceviye, kimya-i uzvi, kimya-i gayri uzvi, kimya-i hayati, ilm-i hayvanat, gibi dersler okutulmakta idi. Buradaki öğretim elemanlarının hepsi de Osmanlı uyruğundaki kişilerdi; yurt dışından hiç bir öğretim elemanı kadroda yoktu.

Daha sonraki yıllarda Darülfünun programında bazı değişiklikler yapılmış ve fen şubesi,

a. Ulum-u riyaziye

b. Ulum-u tabiye olmak üzere iki dala ayrılmıştır.

Birinci grupta aritmetik, cebir, geometri, astronomi, fizik, mekanik, ihtimaller hesabı, sonsuz küçükler hesabı gibi dersler okutulmaktadır. Ulum-u tabiye de ise ilm-i arz, madenler, kimya-i maden, tahlili kimya, kimya-i uzvi, kimya-i hayati, fizyoloji, ve yabancı dil (4 yabancı dilden birisi) dersleri vardı. Dersler Çemberlitaş'taki erkek muallim mektebi binasının bir kısmında yapılmakta idi. Binada fizik ve kimya laboratuvarları da vardı. Her ne kadar Darülfünundaki dersler, Avrupa'daki benzerleriyle karşılaştırılamayacak kadar ilkel şartlarda yürütülmeğe çalışılıyorsa da, ve laboratuvardaki aletler yetersizse de, yine de belli bir konuda eğitim ve öğretimin devam ettirilmeğe çalışılması büyük önem taşımaktaydı. Burada sadece Osmanlı Devletinin maddi imkanlarını göz önünde bulundurmamak yetmez, aynı zamanda sürekli savaş ortamında olduğunu da dikkate almak gerekir.

Bu arada araştırma ve idari yapının daha uygun bir şekilde oluşması için bir çok ders grubunun enstitüler şeklinde yapılandığı gözlenmektedir. Laboratuvarlar ve teknik donanımlar da bu enstitülere bağlı olarak yapılanmıştır.

Yukarıda söz konusu edilen Darülfünunlar, savaş ortamına rağmen Osmanlıda eğitim ve öğretime verilen önemi göstermiş olduğu gibi, özellikle de fen bilimlerinin sayıca ve ders saati olarak yoğunluk kazanması bu yönde de önemli değişimlerin yaşandığını göstermektedir. Daha önceki programlarda daha çok matematik, astronomi öncelik taşırken, daha sonra kimya ve fizik ve onu izleyen yıllarda ise fiziğin (mihanik), matematiğin (olasılık hesabı) ve kimyanın (kimya-i uzvi ve kimya-i gayri uzvi) alt dallarının müstakil dersler olarak eğitim öğretim programlarında görünmesi, bu alandaki gelişmelerin, savaş ortamına rağmen Osmanlılardaki etkinlik derecesini göstermesi açısından ilginçtir.

Daha sonraki yıllarda, ders programlarında yapılan değişikliklerin devam ettiği gözlenir. Örneğin 1904-1905 yılı ders programında, fen şubeleri arasındaki bazı derslerin ortak olarak verildiği belirlenmektedir. Bu dersler arasında kimya-i madeni, tecrübi ve matematiksel fizik, yüksek cebir, küresel trigonometri, bulunmaktadır.

Ulum-u riyaaziye ve ulum-u tabiiye Őubelerinde ders verenler arasında Salih Zeki Bey geometri ve fizik derslerini, ve kimya derslerini bir Őure Cevad Tahsin Bey vermiştir.

1904 yılında okulda ilk defa doktora sınavı uygulanmıŐ ve 5 kişi tabiiye Şubesinden doktora diploması almıştır. Ulum-u riyaaziye kısmında daha çok gayrı MŐslimler yoŐunlukta idi ve 1906 yılında Tabiiye kısmından 5, riyaaziye Şubesinden 7 kişi mezun vermiştir.

1908'de ilan edilen İkinci Meşrutiyetten sonra, her ne kadar Osmanlı devletinin Şartları daha da kŐtŐye gitmiŐse ve de peŐ peŐe Balkan Harbi ve Birinci DŐnya Savaşı gibi iki Önemli savaşa girmek zorunda kalmıŐsa da, eŐitim ve ŐĐretime verilen Önem, kısıtlı savaş Şartlarına raŐmen deŐiŐmemiŐtir. BŐtŐn kısıtlı maddi imkansızlıklara raŐmen DarŐlfŐnundaki derslerin devam ettiğini görmekteyiz. Burada deŐiŐen Önemli noktalardan biri DarŐlfŐnun'un adıdır. DarŐlfŐnun-u Şahane adı, İkinci Meşrutiyetten sonra, DarŐlfŐnun olarak deŐiŐtirilmiŐ; zaman zaman da İstanbul DarŐlfŐnunu olarak anılmıŐtır. Fen Őubeleriyle ilgili olarak da, 1912'den sonra riyaaziye ve tabiiye Şubelerinin ikisi birleştirilerek, fŐnun Şubesi denmiŐtir.

Bu dönemde verilen dersler ŞÖyle verilebilir:

a. Riyaaziye kısmı:

-yŐksek cebir (dersi veren: Yusufyan, daire-i ilmiye azası)

-fizik (Cevdet)

-tahlili geometri (Daire-i ilmiye azası Salih Zeki)

-hendese-i resmiiye (mŐhendis Yusuf Razi)

-fizik matematiği (Salih Zeki)

-astronomi (Salih Zeki)

-Arazi Bilgisi (Miralay Şevki)

-İhtimaller Hesabı (Salih Zeki)

b. Tabiiye Kısmı:

-deneysel biyoloji (Said)

-maden kimyası (Vasil Naum)

-botanik (Server)

-madeniyat (Mazhar)

-organik kimya (Hulusi Raşit)

-zooloji (Őerafeddin)

-Metodoloji

- hayati kimya (Kadri Raşit)
- fizyoloji (Mazhar)
- yer tabakaları (Celalyan)

Okulda 1912-1913 yılları arasında yaklaşık 23 öğretim elemanı bulunmaktaydı. 1913-1914 yılları arasında bu sayının 34'e çıktığı görülmektedir. Öğrenci sayısı, her ne kadar sene başında 94 ise de, çeşitli sebeplerden bu sayının 64'e düştüğü belirlenmektedir.

Birinci Dünya Savaşı yıllarında, yani 1914-1918 yılları arasında, okul nazırlığını Şükrü Bey yürütmüştür. Bu dönemde yabancı öğretim elemanı sayısında önemli ölçüde artış kaydedilmiştir. Bunların önemli bir kısmı ise Alman öğretim üyelerinden meydana gelmiştir. 1915-1916 yılında imzaladıkları bir anlaşma gereği savaş sırasında bunların sayısının yaklaşık 20 kadar olduğu kaydedilmektedir. Bu öğretim elemanları arasında Walter Penck (jeoloji ve coğrafya/Leipzig), Fritz Arnt (inorganik kimya/Breslau), Kurt Hoesch (organik kimya/Berlin), Boris Zarnick (zooloji/Würzburg) sayılabilir. Bunlardan başka fizik dalında J. Würschimid de bulunmaktadır, ancak 1918'de gelen bu öğretim elemanı mütarekenin imzalanması sonucunda diğerleri ile birlikte ülkesine dönmüştür.

Savaş sırasında, Almanya'dan getirtilen bazı öğretim elemanlarının daha çok teknik eleman olarak görevlendirilmiş olduğu belirlenmektedir. Örneğin Eric Frank Darülfünun botanik derslerinin laboratuvarında görevlendirilmiştir.

Her ne kadar Osmanlı devleti, savaşın bitiminde görevlendirilmiş öğretim elemanlarının Türkiye'de kalmaları için daha yüksek maaş teklif etmişse de, bu teklif pek de etkin olmamıştır.

Genel olarak bu öğretim elemanlarının ne derecede o dönemdeki fen eğitimi ve öğretimine yararlı olduğu sorgulanmıştır. Genel görüş, onların beklendiği ve zannedildiği kadar yararlı olmadığı noktasında toplanmaktadır. Çünkü, her şeyden önce Türkçe bilmemeleri, öğrenciye yeterince yararlı olmalarında önemli bir engel teşkil etmiştir. Ayrıca, derslerden kalan zamanlarında kendileri gittikten sonra, yararlı olabilecek Türk araştırmacı ya da öğretim elemanları yetiştirmek konusunda çaba göstermemişlerdir. Ancak dersliklerin düzenlenmesi, belli bir laboratuvar düzeninin yerleşmesi konusunda, kısacası sistemin disiplin altına alınması konusunda yararlı olduğu söylenebilir.

Darülfünun için, 1912 yılında yeni bir yönetmelik hazırlanmış ve ortaya çıkan çeşitli ihtiyaçlar da göz önünde bulundurularak, Darülfünunun özerk hale gelmesi konusunda önemli bir adım atılmıştır. 24 Ekim 1919'da bu nizamname kabul edilmiş ve Darülfünuna bağlı hukuk, tıp, edebiyat, fünun şubelerinden oluşan birimler ilmi olarak özerk hale gelmişlerdir. Her ne kadar hala buradaki

belirlemelerde medrese terimi kullanılmış olsa da, Osmanlılardaki eğitim ve öğretim tarihi açısından bu, son derecede önemli bir adımdır. Darülfünun emiri olarak Besim Ömer Paşa ve Fünun medresesine ise Salih Zeki seçilmiştir. (6 Kasım 1919).

1919 tarihinde çıkarılmış olan bu nizamname ile bazı dersler kaldırılmıştır. Kaldırılan dersler arasında mikroskopi, taksim-i arazi, hıfz-ı sıhhat, kozmoğrafya, müsellesat, hendese-i resmiye de vardır. 1919-1920 ders yılında okutulan dersler şunlardır: astronomi, tahlil-i riyaset, mihanik-i ala, cebr-i ala, hendese-i tahliliye, nazariye-i adad, hesap-i ihtimaliyat, riyaziyi fizik, umumi fizik, riyaziyat-ı umumiye, kimya-i sinai, nebatat, hayvanat, ilm-i arz, ve madeniyat, kimya-i uzvi, kimya-i gayri uzvi, kimya-i tahlili, kimya-i hayati, tecrübi fizik, fizyoloji, teşrih.

Daha sonraki senede (1920-1921) bu derslere riyazi fizik, tahlil-i kemi, umumi fizik (elektrik kısmı), gibi dersler ilave edilmiştir. Okulda ders veren belli başlı öğretim elemanları - yabancı öğretim elemanlar dönmüş olduğu için- Türk öğretim elemanlarından oluşmaktadır. Ayrıca, savaştan sonra, yani 1919'dan sonra, daha önceki senelerde bazı dersleri veren azınlıklardan öğretim elemanları da öğretim kadrosunda pek görülmemektedir. Onların hemen pek çoğunun yerini Türk öğretim elemanları almıştır. Belli başlı öğretim elemanları arasında Esat Şerefeddin, Ahmet Müstak, Burhaneddin Bey, Tevfik Bey, Cevat Mahzar Bey, Hüsnü Hamid, Ömer Şevket, Salih Zeki, Ali Yar, Ali Kenan, Kemal Cenap, Mustafa Salim, Said Bey, Mustafa Salim, Mehmet Refik, Fatin Bey'in adları verilebilir. Bunlardan Fatin Bey daha sonra, Kandilli Gözlemevinin müdürlüğünü yapmıştır. Kemal Cenap ilk deneysel fizyoloji derslerini vermiş; Cumhuriyetten sonra da bir süre ders vermeğe devam etmiş, ancak, daha sonra (1950'de) siyasete atılmış ve milletvekili olarak hizmet vermiştir. 1922 yılı Ağustosunda (22 Ağustos 1922) çıkan Darülfünunun Şahsiyet-i Hükmiye Hakkında Yasaya bağlı olarak -bu yasa Batı tipinde planlanmıştır- medrese ve Batılı tipinde kurulmuş bu okul tüzel kişilik kazanmıştır.

Kurtuluş Savaşı sırasında Osmanlı devleti değişime uğramış ve siyasi yapıda önemli değişiklikler olmuş; buna bağlı olarak, zaman zaman eğitim öğretime ara verilmesi zorunlu hale gelmiş; bazı öğrenciler ve öğretim elemanları de aynı şekilde, bu özgürlük savaşında kendilerine düşen vatani görevlerini yerine getirmek üzere, savaşa katılmışlardır. Ancak Darülfünunda öğretime ara verilmemiştir. Cumhuriyetin ilanına kadar da - bütün siyasi, sosyal ve iktisadi olumsuzluklara ve zorluklara rağmen - Darülfünun elinden geldiğince görevini devam ettirmeğe çalışmıştır.

Ancak bu yapılanmanın belli bazı sınırları aşması ve modern bir şekilde yapılabilmesi için Cumhuriyet yıllarını beklemek gerekmiştir. 1924 ve daha sonra da 1933 Üniversite reform hareketleriyle yüksek öğretim, diğer bilim dallarında olduğu gibi, önemli gelişmelere konu olmuştur.

Bibliyografya:

Baltacı, Cahit, Osmanlı Medreseleri (XV-XVI. asırlarda), İstanbul 1976.

Erdem, Sadık, Mir'at-ı Mühendishane-i Berri-i Hümayun, İstanbul 1996.

Ergin, Osman, Türkiye Maarif Tarihi, İstanbul 1977.

İshakoğlu-Kadıoğlu, Sevtab, İstanbul Üniversitesi Fen Fakültesi Tarihçesi, İstanbul 1998.

İzgi, Cevat, Osmanlı Medreselerinde İlim, 2 cilt İstanbul 1997.

Kuran, Kuran, Anadolu Medreseleri., 1, Ankara 1969.

Sayılı, Aydın, Caca Bey Medresesi, Belleten, c. 29 (1965), s.71-72.

CUMHURİYET DÖNEMİNDE FEN BİLİMLERİ EĞİTİMİ

Prof. Dr. Saadet ÜNERİ

Cumhuriyetin Başlangıç Yıllarında Yükseköğretim

Cumhuriyet'in kuruluş yıllarında Türkiye'de 1924 yılında çıkarılan 493 sayılı Kanun ile "İstanbul Darülfünunu" adını alan "Darülfünun-u Osman-i" ve yine hepsi İstanbul'da askeri ve sivil 8 yüksek okul bulunuyordu. Darülfünun açılmasına Tanzimatın ilanından sonra gereksinim duyulmuş, "Medrese" ve "Yüksek Okullar'ın" yanında öğretim çalışmalarını sürdürmüştür.

Cumhuriyet Dönemi'nde Fen Bilimleri Eğitimi 4 dönem olarak incelenebilir:

1) Üniversite Reformu'nun yapıldığı, Darülfünun'un İstanbul Üniversitesi'ne dönüşüm yılı olan 1933 yılına değin olan "Darülfünun Dönemi".

2) Üniversite Reformu'nun yapıldığı 1933 yılından üniversiteye özerklik (Muhtariyet) veren ve Türk Yüksek Öğretimi'nde yeni bir dönem noktası olan 4936 sayılı "Üniversiteler Kanunu" nun çıkarıldığı 1946 Reformu arası "Üniversite Dönemi".

3) Üniversiteler Kanunu'nun çıkarıldığı 1946 yılından "Yüksek-Öğretim Kanunu"nun çıkarıldığı 1981 yılına değin uzanan Dönem.

4) 1981 yılı "Yüksek Öğretim Kanunu" ile başlayan YÖK Dönemi.

1) DARÜLFÜNUN DÖNEMİ

Darülfünun kurma fikri ilk olarak 1846'da ortaya çıkmış ve ilk Darülfünun, 1863 yılında açılmıştır. "Darülfünun-u Osmanî" olarak adlandırılan ikinci Darülfünun 1870'de öğretime başlamıştır. (Hikmet ve Edebiyat, İlm-i Hukuk, Ulüm-i Tabiiye ve Riyaziye Şubleni). 1870 Darülfünun'unda Matematik ve Fen

Bilimleri ile ilgili konular verilen ders-konferanslar içinde önemli bir yer almış ve modern bilim ve teknolojinin çeşitli konuları öğrencilere ve dinleyicilere sunulmuştur.

Darülfünun kurmada üçüncü girişim olan ve 1873 yılında Galatasaray Sultanisi içinde kurulan Darülfünun-u Sultani'nin, Avrupa üniversitelerindeki gibi beş fakülteden (Tıp, Hukuk, Fen, İlahiyat, Edebiyat) oluşması tasarlanmıştır.

Bugünkü İstanbul Üniversitesi Fen Fakültesi'nin temelini bu girişimler içinde yer alan Matematik ve Fen Bilimleri ile ilgili derslerle atılmış olduğu kabul edilebilirse de, bu dersler uzun ömürlü ve sürekli olamamıştır. Bu derslerin süreklilik kazanması 1900 yılında kurulan "Darülfünun-u Şahane" içinde oluşturulan Ulüm-u Riyaziye ve Tabiiye Şubesi ile olabilmıştır.

Her üç Darülfünun kurma girişimi de hedeflenen başarıya erişmeden sonuçlanmış, buna karşın Darülfünun kurma fikri yok olmamıştır. 1896'da yeni bir Darülfünun için hazırlıklara girişilmiştir. Ancak 1897 Osmanlı-Yunan Savaşı nedeniyle bu girişimin gerçekleşmesi gecikmiştir. II. Abdülhamid'in tahta geçişinin 25. yıldönümünde, 31 Ağustos 1900 günü Darülfünun-ı Şahane açılmıştır.

Darülfünun beş şubeden oluşmakta idi. Matematik ve Fen Bilimleri eğitimi, bu şubelerden birini oluşturan ve öğretim süresi üç yıl olan "Ulüm-i Riyaziye ve Tabiiye Şubesi"nde yapılmıştır. Bu Şube'de çeşitli Matematik, Kimya ve Tabiiye derslerinin okutulması planlanmıştır.

Ulüm-i Riyaziye ve Tabiiye Şubesi 1902 yılında Fünun Şubesi adını almış, "Riyaziye ve Fen" kısımlarına ayrılmıştır. Fünun Şubesi'nin bu iki kısmında 1903-1904 ders yılında aşağıdaki dersler okutulmuştur:

Fünun Şubesi Riyaziye Kısmı:

İlmi-Heyet ve Hesab-ı İhtimali, Taksim-i Arazi, Cebir ve Müsellesat-ı Küreviye, Hendese-i Haliye, Hesab-ı Temami ve Tefazuli, Mihanik, Fizik ve İlmi-i Ahval-i cevviye, Kimya.

İstanbul Üniversitesi Fen Fakültesi'nde Matematik ve Fen Eğitimi çerçevesinde hazırlanan ve uygulanan ilk ders programı budur.

Darülfünun-u Şahane Fünun Şubesi ilk mezunlarını 1904 yılında Ulüm-u Tabiiye Kısmından vermiştir. Öğrencilerden 5 kişi "birinci kez olarak" uygulanan "Doktora Diploması" almışlardır. Tabiiye Kısmından 1905'de 6, 1906 yılında 5 kişi mezun olmuştur. Fünun Şubesi Riyaziye kısmı ise ilk mezunlarını 1905 yılında vermiştir: 5 kişi.

Darülfünun-ı Osman-i (İstanbul Darülfünunu) (1908-1914) de Ulüm-ı Riyaziye ve Tabiiye (Fünun) Şubesi Darülfünun-u Şahane adı altında II. Meşrutiyet'ten sonra da kullanılmıştır. 1908-1914 yılları arasındaki yayınlarda Darülfünun çoğunlukla, Darülfünun-u Osman-i bazan da İstanbul Darülfünunu olarak geçmektedir. Darülfünun-u Şahane içindeki Fünun Şubesi ise, Meşrutiyet'in ilk yıllarında yeniden Ulüm-u Riyaziye ve Tabiiye Şubesi adını almış, ancak daha sonra, 1912 İstanbul Darülfünunu Talimatnamesi ile bu Şubeye Fünun Şubesi adı verilmiştir.

Birinci Dünya Savaşı yıllarında (1914-1918) İstanbul Darülfünunu ve Fünun Şubesi, Birinci Dünya Savaşı sırasında Osmanlı Devleti'nin Almanya ile anlaşma (ittifak) içinde bulunmasından yararlanılarak, Darülfünun içinde köklü değişiklikler yapılır. 1915-1916 ders yılından başlayarak Almanya ve Avusturya-Macaristan'dan değişik bilim dallarından profesörler getirilerek, Matematik, Fizik-Matematik-Astronomi, Kimyagerlik ve Tabiiye Bölümlerini içeren "Fen Öğretimi Birimi" kurulur. Zamanla bu "Birim" genişletilerek Fen Fakültesi kurulmuş olur.

Avrupa'dan Darülfünun'a getirilmiş olan 20 öğretim elemanı 5 yıllık sözleşme ile göreve başlamışlardır. Bunlardan 6'sı Fen Fakültesi'nde görevlendirilmişlerdir.

Öğretim elemanlarının hepsi Darülfünun'a profesör olarak atanmışlardır. Bazı Türk öğretim elemanları bunların yanına yardımcı olarak verilmişlerdir.

Savaş yıllarında Almanya'dan yalnız öğretim elemanları değil, teknik elemanlar da getirilmişlerdir. Örneğin Mayıs 1917'de Alman Erich Frank, Darülfünun Nebatat Darülmesaisi'nin müstercizliğine, Nisan 1918'de ise diğer bir Alman, Darülfünun'un Kimya-yı Sinai ve Kimya-yı Uzvi Enstitüsü'nde "Mekanistik" görevine atanmıştır.

Milli Mücadele Yıllarında Fünun (FEN) Medresesi (1918-1922)

I. Dünya Savaşı yıllarında, 1912 tarihli "İstanbul Darülfünunu Talimatnamesi'ni" yeniden düzenleme gereği ortaya çıkmış, Darülfünun'a yeni bir idari ve ilmi teşkilatlandırma getirmek için başlayan çalışmalar sonucunda 1919 yılında Darülfünun-ı Osmanî Nizamnamesi hazırlanmış ve Osmanlı yönetimi tarafından 1 Teşrinî-evvel 1335/Ekim 1919'da kabul edilmiştir.

Bu nizamnameye göre Darülfünun; Hukuk, Tıp, Edebiyat ve Fünun "medrese"lerinden oluşmakta ve kendisine tarihte ilk kez özerklik (muhtariyet) verilmektedir. Nizamname ayrıca Darülfünun eminliği ve medrese reisliği oluşturulması; Darülfünun Divanı'nın ve Müderrisler Meclisi'nin kurulması, eğitimde sömestre yönteminin kabulü, lisans ve doktora rüuslarının oluşturulması konularında ve ayrıca, müderris ve muallim olma koşullarında

yenilikler getirmiştir. Bu nizamnamede dikkati çeken bir değişiklik de Fakülte karşılığı olarak da “şube” yerine “medrese” teriminin kullanılmış olmasıdır. Nizamnamede Fen Fakültesi için Fünun Medresesi adı kullanılmakla birlikte izleyen yıllarla ilgili öğrenci rehberlerinde Fen Medresesi terimi ile de karşılaşılmaktadır.

Cumhuriyet Döneminde İstanbul Darülfünunu Fen Fakültesi (1923-1933)

Cumhuriyet’in ilanından yaklaşık altı ay sonra, 21 Nisan 1340 (4 Mayıs 1924) tarih ve 493 sayılı kanun ile Darülfünun’a mülhak bir bütçe (katma bütçe) ile idare edilme hakkı tüzelkişilik (hükmi şahsiyet) verilmiş ve Darülfünun bu tarihten başlayarak “İstanbul Darülfünunu” adını almıştır.

Aynı yıl yürürlüğe giren İstanbul Darülfünunu Talimatnamesine (yönetmeliğine) göre İstanbul Darülfünunu, Tıp, Hukuk, Fen, Edebiyat ve İlahiyat “Fakülte”lerinden oluşmaktadır. Böylece Cumhuriyet öncesinde “şube” ya da “medrese” olarak adlandırılan darülfünun bölümleri için bu yönetmelik ile ilk kez “Fakülte” terimi kullanılmıştır. Aynı yönetmelik ile 1919 Osmanlı döneminde darülfünuna verilen bilimsel özerklik (muhtariyet) Cumhuriyet Hükümeti tarafından onanmıştır. Yönetmeliğin kabul ettiği biçim ve temeller de Darülfünun’un 1933’de kaldırılmasına (lağvedilmesine) kadar kurumun akademik statüsünü oluşturmuştur.

İlk kez Fakülte teriminin kullanıldığı (1340-1341) 1923-1924 yılı Fünun Fakültesi ders programında bazı değişiklikler yapılır.

1924-1925 ders yılında Fen Fakültesi’nde okutulan dersler 5 ayrı (zümreye) gruba ayrılmıştır. Bunlar P.C.N. (Physique, Chimie, Science Naturelles: Fizik, Kimya, Tabiiye) FKB Zümresi (Hazırlık Zümresi), Ulüm-ı Riyaziye Zümresi, Ulüm-ı Fizikiye ve Kimyeviye Zümresi, Ulüm-Tabiiye Zümresi, Kimyagerlik Zümresidir. Bu düzenleme birbirine yakın olan ders gruplarının birer zümre sayılması temeline dayanır.

“P.C.N. Tasdiknamesi” (öğrenim Belgesi): 1924-1925 ders yılından başlayarak Tıp Fakültesi’nde öğrenim süresinin 5 yıla indirilmesi üzerine, bu fakülteye girecek öğrencilere hazırlık sınıfı olmak üzere Fen Fakültesi’nde bir PCN sınıfı açılmıştır. “Talimatname-i Mahsusa” ve öğretim programına göre Fen Fakültesi’nde bir ders yılı içinde Fizik, Kimya, Hayvanat ve Nebatat derslerini öğrenerek sınavlarda başarılı olan öğrenci “P.C.N. Öğrenim Belgesi” alır ve Tıp Fakültesi’ne kayıt yaptırma hakkını kazanırdı. Yukarıdaki derslerin herbirinden uygulamalı ve kuramsal iki türlü sınav yapılıyordu. Bu iki sınavda alınan notun ortalaması 6’dan aşağı olanlar bütünlemeye kalırdı. Bütünlemeyi geçemeyen öğrenciye öğrenim belgesi verilmezdi.

1925-1926 ders yılında Fen Fakültesi ders programına yeni dersler eklenmiştir.

1926-1927 ders yılında Fen Fakültesi'ni bitirenlerin orta öğretimde öğretmenlik yapabilmeleri için, "Muallimlik İhtisas Ruüsları" kurulmuştur. Bu programda yine zümre dersleri yöntemi uygulanmıştır. Öğretmenlik Uzmanlık (Muallimlik İhtisas) Ruüsları'nın başlıca grupları, Riyaziyat grubu, Fizik-Kimya Grubu, Tabiiye Grubu'dur.

1926-1927 ders yılı programında diğer yıllardan farklı olarak "Kimyagerlik, Kimyager-Mühendislik, Makine ve Elektrik Mühendisliği açılmış ve ders programı yeni duruma göre düzenlenmiştir.

1926'da Türkiye ile Fransa arasındaki bir kültür anlaşması çerçevesi içinde Darülfünun'a Fransa'dan bir grup öğretim üyesi çağrılır. Bunlar arasında Fen Fakültesi'ne gelenler şunlardır: Matematik için Mentere, Fizik için Fleury, yeni kurulan Fizikokimya için Faillebin, Zooloji için Havasse ve yeni kurulan Elektromekanik Kürsüsü için Duscio. Bunlardan Fleury, Fizik Enstitüsü'nün direktörlüğüne getirilmiştir. Kimyager Faillebin'in gelmesi ile Kimya Enstitüsü'nde Fizikokimya Kürsüsü kurulmuş ve 26 Ocak 1926'da çalışmaya başlamıştır. 1930'da geri dönen Prof. Dr. Michel Faillebin'in yerine yine Fransa'dan Prof. Dr. Gabriel Valensi gönderilir. Valensi 1933 Üniversite Reformundan sonra da Fizikokimya Enstitüsü'nde öğretimi, yardımcısı ile birlikte yürütür, 1934'de Fransa'ya döner.

1927-1928 ders yılında "Fünun Fakültesi'nde daha önceki yıl 9 olan Enstitü sayısı Kimya-yı Hayati ve Sınai Enstitüsü'nün eklenmesiyle 10'a yükselmiştir. Bu 10. Enstitü'nün "Kimya Enstitüsü"nden bazı derslerin ayrılmasıyla kurulduğu anlaşılmaktadır.

1926-1927 ders yılında yayınlanan "Fen Fakültesi Enstitüler Talimatnamesi'ne (Yönetmeliğine)" göre Fen Fakültesi'nde 10 enstitü kurulmuştur. Bunlar: Riyaziyat, Heyet ve Jeofizik, Fizik, Kimya, Makine-Elektrik, Hayvanat, Nebatat, Arziyat, Arziyat ve Madeniyat, Hayatiyat, Kimya-yı Sınai ve Hayati Enstitüleridir. Her enstitünün bir müdürü vardır ve müdür, enstitü müderris ve muallimleri arasından iki yıl için seçilir.

1933 Üniversite Reformu

Osmanlı Devleti döneminde Medreselerde tamamen ihmal edilen Fen dersleri "Darülfünun Dönemi'nin sonlarına doğru Matematik, Kimya, Fizik ve Biyoloji dersleri ile başlamıştır.

Cumhuriyet Dönemi'nde 1924-1933 yılları arasında İstanbul Üniversitesi Fen Fakültesi içinde eğitim ve araştırmaları yürütebilmek için çeşitli düzenlemeler yapılmışa çalışılmıştır.

1929 yılında “Laboratuar ve Seminer çalışmalarını uyandırmak ve benzeri kurumlarda var olan gelişimi göz önüne alarak bir Islahat (iyileştirme, reform) Projesi” hazırlanması kararlaştırılmıştır. Bu proje 1933 Reformu'ndan önce Darülfünun'un kendi kendini ıslah etme çabası olarak değerlendirilebilir. Bu “Islahat Projesi” Maarif Vekaletince kabul edilmemiştir.

Yapılacak Islahat üzerine bir rapor hazırlamak üzere 1931 yılında Cenevre Üniversitesi öğretim üyelerinden Prof. Albert Malche Hükümet tarafından Türkiye'ye davet edilmiştir. 16 Ocak 1932 tarihinde İstanbul'a gelen Malche, 29 Mayıs 1932 günü “İstanbul Darülfünunu Hakkındaki Rapor”unu bitirerek, 1 Haziran 1932'de Ankara'da Maarif Vekili Esat Sagay'a sunar ve 9 Haziran 1932'de Türkiye'den ayrılır. Prof. Malche raporunda Darülfünun'a çeşitli eleştiriler getirmiş ve bazı önerilerde bulunmuştur.

Malche İstanbul Darülfünunu'nun Türk inkılabına yaraşır bir dinamizimden yoksun olduğunu, kendisini bilinçli bir biçimde belli bir noktaya götüreceği bilimsel ve düşünsel hıza sahip olmadığını kaydetmiştir. Üniversite adı verilen düşünsel ve bilimsel kuruluşla yaşam arasındaki sıkı bir bağ bulunduğunu, bu nedenle Üniversitedeki kuramsallık (nazariyecilik) sistemiyle savaştığını savunmuştur. Ayrıca Türkiye gibi baştan başa yeniden oluşturulan bir ülkede üniversite kürsülerinin öncelikle ne gibi konularla uğraşması gerektiğini ortaya koymuştur.

Prof. Malche'ye göre İstanbul Üniversitesi Fakülteleri arasında bilimsel işbirliği yoktur. Hocalar ders vermekle yetinmekte, araştırma yapmamakta, çevirileri tez olarak kabul etmekte, derslerde çok yüzeysel not tutturmaktadırlar. Hocaların öğrencilere rehberlik yapmaya ve görevlerini ciddiye almaya zamanları yoktur, çünkü kurum dışındaki özel işlerini ön plana koymaktadırlar. Aralarında bilimsel işbirliği değil, çekişme, sürtüşme, nefret, makam ihtirasları hakimdir.

ATATÜRK Türkiye'de ÜNİVERSİTE adı altında Batı Avrupa'daki üniversitelere eş bir bilim yuvası kurmak istiyordu. Bu amaca ulaşmak için 31 Temmuz 1933 tarih ve 2252 sayılı yasa ile Darülfünun kaldırılmış (lağvedilmiş) ve 1 Ağustos 1933 tarihinden başlayarak İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ kurulması görevi Millî Eğitim Bakanlığı'na (Maarif Vekaleti'ne) verilmiştir.

Üniversite Dönemi

ATATÜRK, ÜNİVERSİTE REFORMU ile; Yüksek Öğretim Kurumları'nın öğretim yanında araştırma da yapan, böylece uluslararası

etkinliğe ulaşacak Üniversiteler olarak kurulmasını istiyordu. Tasarladığı üniversiteler Meslek okullarından çok bilim yuvaları olmalı idi. Türk Milletini ileri götürecektir, insancıl, akılcı yeni eğitim ilkelerine gereksinim vardı.

ATATÜRK'e göre, kurulacak üniversitelerde bilim kadrosu oluşturma çok önemli idi. Çağdaş üniversiteyi oluşturmak için gerekli sayıda ve yetenekte bilim insanları aşağıda özetlenen yollardan sağlanmıştır:

O yıllarda Hitler Faşizminden kurtulmak isteyen bilim insanları Türkiye'ye çağrılarak yeni kurulan üniversitelerde görevlendirilmişlerdir. Bunlara İkinci Dünya Savaşı sırasında ülkemize sığınan (iltica eden) bilim insanları da eklenmiştir.

Kaldırılan Darülfünun kadrosundan bir bölüm öğretim üyeleri yeni kurulan üniversitenin kadrolarına alınmışlardır. 151 kişiden yalnız 59'u üniversiteye alınmıştır. Yüksek öğrenimlerini Avrupa'da tamamlayarak yurda dönen bilim insanları da öğretim kadrolarına atanmışlardır.

İstanbul Üniversitesi içinde Cumhuriyet Dönemi'nde Fen Fakültesi içinde eğitim ve araştırmaları yürütmek için, 1933 üniversite Reformu ile Fen Fakültesi kadroları yeniden düzenlenmiştir. Cumhuriyet Dönemi'nde de yine Avrupa'nın ileri ülkelerinden değişik bilim alanlarına bilim insanları çağırılmışlardır. Bu yabancı profesörlerin yanlarına, yüksek öğrenimlerini Avrupa'da yaparak yurda dönen genç bilim insanları profesör yardımcısı olarak atanmışlardır.

Oluşturulan bu kadrolar bir yandan çağdaş öğretimi yürütürlerken, diğer yandan da araştırma ve öğrenci laboratuvarları kurmak, bunları dış ülkelere getirilen aygıtlarla düzenlemek, donatmak gibi çok önemli görevleri zor koşullar altında yapmaya çalışmışlardır.

İstanbul Üniversitesi'nde reform çalışmaları yapılırken Ankara'da 1925'te Hukuk Mektebi, 1933 de Yüksek Ziraat Enstitüsü, 1935'te Dil ve Tarih Coğrafya Fakültesi, 1943'te Fen Fakültesi, 1945'te Tıp Fakültesi, 1949'da İlahiyat Fakültesi kurulmuştur. Dil Tarih Coğrafya Fakültesi'nin adını Atatürk vermiş, böylece onun bir Edebiyat Fakültesi değil, hem daha geniş, hem de hedefleri daha belirli bir kurum olmasını istemiştir. Atatürk, uygar ve mutlu bir ulus olmada üniversitelere görevler düştüğünü belirtmiştir.

1933-52 arasında Türkiye'de kalan, ayrılırken bir rapor veren Ord. Prof. Philippe Schwartz 1933 reformunun bekleneni vermediğini, bunun da başlıca şu nedenlerden kaynaklandığını ileri sürer:

a) Bir çok Türk aydınındaki yetersizlik duygusu ve bunun sonucu olarak böhürlenmek, gerçekten başarılı olanları çekmemek v.b.,

b) Yine bu aydınlardaki güvensizlik duygusu ve bunun sonucu olarak da bizzat bilimsel çalışmaya değil, mevki ve makamlara, özel işlere önem vermek v.b.

1 Kasım 1937’de ATATÜRK’ün TBMM’de söyledikleri Yüksek Öğretim tarihinde çok önemlidir:

“Memleketi şimdilik 3 büyük kültür bölgesi halinde düşünüp batı bölgesi için İSTANBUL bölgesinde başlamış olan düzeltme programını daha radikal bir şekilde uygulayarak Cumhuriyete modern bir kurum kazandırmak, merkez bölgesi için ANKARA ÜNİVERSİTESİ’ni az zamanda kurmak lazımdır. Doğu Bölgesi için VAN GÖLÜ SAHİLLERİ’NİN en güzel bir yerinde her şubeden okulları ve üniversiteleri ile modern bir kültür şehri yaratmak yolunda şimdiden faaliyete geçilmelidir.”

1946’da 4936 sayılı ÜNİVERSİTE KANUNU çıkarılarak yeni bir düzenlemeye gidilmiştir. Bu düzenlemenin temel özellikleri şunlardır:

1) Üniversitelere özel ve tüzel kişilik tekrar verilmiştir.

2) Üniversitelerin görevleri özetle şöyle gösterilmiştir.

a) Öğrencileri bilim anlayışı kuvvetli, sağlam düşünceli aydınlar, Türk devriminin ilkelerine bağlı, millî karakter sahibi vatandaşlar olarak yetiştirmek, çeşitli mesleklere iyi elemanlar sağlamak,

b) Ülke sorunlarına öncelik veren bilimsel araştırmalar yapmak,

c) Resmi makamlarla işbirliği halinde ülkenin gelişmesine katkıda bulunmak,

d) Araştırma ve inceleme sonuçlarını yayımlamak,

e) Toplumun genel düzeyini yükseltici bilimsel verileri yaymak.

3) 1946 tarihli Üniversiteler Kanunu, Yüksek Öğretimde en uzun süre (1946-1973) geçerli kalmış bir kanundur.

Cumhuriyet Dönemi’nde Orta Öğretim

Eğitimde ve öğretimde bir başıbozukluk örneği veren Osmanlı devrinden sonra 29 Ekim 1923 tarihinde Cumhuriyetin ilanı ile Atatürk Devrimleri’nin bir bölümü olarak, eğitimde de birçok yeni aşamaların üstesinden geldiğini de görüyoruz. Bunlardan en önemlisi, 3 Mart 1924’te Halifelik’in kaldırılması ile, eğitim ve öğretim işlerinde bir birlik kurulup (Tevhid-i Tedrisat Kanunu) laik millî eğitim sisteminin getirilmesidir. Orta öğretimin en önemli sorunlarından biri yeni sisteme uygun öğretmen yetiştirmektir.

Eğitim Enstitüleri

Orta okullara öğretmen yetiştirmek için 1926'da önce Konya sonra Ankara'da "Gazi Orta Muallim Mektebi ve Terbiye Enstitüsü" kurulmuştur. Bu Cumhuriyet döneminde, uzun süre, öğretmen yetiştiren kurumların en önemlisi olmuştur. Kuruluş ve gelişmesi aşağıda verilmiştir. 1926'da orta okul ve dengi okullara Türkçe öğretmeni, ilk öğretim müfettişi, öğretmen, öğretmen okullarının uygulama okullarına müdür yetiştirmek için Konya'da ahşap bir evde "Orta Muallim Mektebi" adı ile açılmıştır. Okulun öğrenim süresi 2 yıl, öğrenci sayısı 16 dır.

1927-28 ders yılı başında okul Ankara'ya taşındı ve o zaman Milli Eğitim Bakanlığı için yapılmış olan, şimdiki Gümrük ve İnhisarlar Bakanlığı binasına yerleştirildi. Kısa bir süre sonra şimdiki Merkez Bankası yerinde bulunan ve Milli Mücadele yıllarında Dışışleri Bakanlığı olarak kullanılmış olan küçük binaya taşındı. Öğrenci sayısı kırk beşe çıkarıldı ve Türkçe şubesinden başka bir de Pedagoji şubesi açıldı. 1928 Haziran'ında Türkçe şubesi ilk 15 mezun verdi. 1928'de bir de ihzari (hazırlık) sınıfı açıldı. Bu sınıf, o yıllarda ilkokul mezunlarını alan ve süreleri 4-5 yıl olan ilköğretmen okullarından gelen öğrencileri lise mezunu yapıyordu.

Milli Eğitim Bakanı Mustafa Necati, birkaç büyük merkezde ciddi öğretmen okulları kurmak için bir yol düşünmüştü: 22 Nisan 1926 tarihli bir kanun ile özel idare bütçelerinden ayrılacak %10'larla, 10 bölge merkezinde birer öğretmen okulu yaptrılması kararlaştırıldı ve ilk binanın Ankara'da yapılması uygun görölerek proje ve planlar, Mimar Kemal'e hazırlatıldı ve bina, onun yeni ve milli bir mimari anlayışına göre, Ağustos 1927'de temeli atılarak 1929 sonbaharında bitirildi.

"Orta Muallim Mektebi", bir ilk muallim mektebi ile beraber, Kasım 1929'da bu tarihi binaya taşındı ve adı "Gazi Muallim Mektebi ve Terbiye Enstitüsü" oldu. 1932'de Gazi İlk Öğretmen Okulu" kaldırıldı. Bundan sonra adı "Gazi Orta Muallim Mektebi ve Terbiye Enstitüsü" oldu.

1928-1930 arasında üç bölüm daha kuruldu: Tarih-Coğrafya, Matematik, Fizik ve Tabii Bilimler. Pedagoji şubesi dışındaki öteki şubelerin öğretim süreleri iki yılı ihzari, bir buçuk yılda, mesleki sınıflar olmak üzere üç buçuk yıla çıkarıldı. 1932'de öğretim süresi dört yıla çıkarıldı ve o yıl Resim-İş, Beden Eğitimi Bölümleri kuruldu. Okul, tüm bölümlerinden 45 mezun verdi. 1934'de ihzari sınıfı kaldırıldı.

1935'lerden sonra adı "Gazi Orta Öğretmen Okulu ve Eğitim Enstitüsü'ne" dönüştü. Günlük dilde ise bu "Gazi Eğitim", "Gazi Eğitim Enstitüsü"

biçimlerini aldı. 1937-1938’de Müzik, 1942’de Fransızca, 1944-1945’de İngilizce, 1947-48’de Almanca Bölümleri açıldı.

1946-1947 öğretim yılında, az öğretmenle çok hizmet görmek için, Türkçe, Tarih-Coğrafya, Matematik, Fizik ve Tabii Bilimler Bölümleri, “Toplu Dersler Bölümü” adı altında birleştirildi. 1948-1949 yılında ise bu Bölüm de “Fen” ve “Edebiyat” olarak ikiye ayrıldı. Fen ve Edebiyat Grubu Bölümlerinde önce bu bölüm öğrencilerinin aynı zamanda bir ek branşta yetiştirilmeleri esası kabul olunmuşsa da 1955-1956 ders yılında bu dersler kaldırılmıştır. 1952-1953 Öğretim yılında Özel Öğretim Bölümü kuruldu, ama iki yıl sonra kapatıldı, görevi Pedagoji Bölümü üstlendi.

1967-1968 Öğretim yılında tüm bölümlerin öğretim süresi 3 yıl olarak saptanmıştır. 1978-1979 öğretim yılında süre 4 yıla çıkarılmış ve adı da “Gazi Yüksek Öğretmen Okulu’na” dönüştürülmüştür. Gazi Eğitim, Temmuz 1982’de kurulan Gazi Üniversitesi’ne adını vermiş ve bunun içinde “Gazi Eğitim Fakültesi’nin temelini oluşturmuştur.”

1946’dan sonra Eğitim Enstitüleri açıldı. 1969’a değin sayıları 10’u geçmeyen ve bazen “3 Yıllık Eğitim Enstitüleri” olarak da adlandırılan bu kurumların sayısı 1977-1978’de 18’i bulmuştur. “1978-1979 öğretim yılından başlayarak bunlara Yüksek Öğretmen Okulu denilmiş, sayıları azaltılmış ve programları lise öğretmeni de yetiştirilebilecek biçimde 4 yıl olarak düzenlenmiştir. Bu okulların sayısı (1983 Temmuz’una değin) 10 idi ve 16 bölüm halinde (Türk Dili ve Edebiyatı, Yabancı Dil, Resim-İş v.d.) öğretim yapıyorlar ve Temel Eğitim II. kademesi ile Liselere öğretmen yetiştiriyorlardı. Bu okulların adları: Ankara Gazi Yüksek Öğretmen Okulu (Y.Ö.O.), Balıkesir Necati Y.Ö.O., Bursa Y.Ö.O., Diyarbakır Y.Ö.O., Erzurum Kazım Karabekir Y.Ö.O., İstanbul Atatürk Y.Ö.O., İzmir Buca Y.Ö.O., Konya Selçuk Y.Ö.O., Samsun Y.Ö.O., Trabzon Y.Ö.O.

Bu kurumlar 20 Temmuz 1982’de Eğitim Fakülteleri’ne dönüştürülüp var olan ya da yeni kurulan üniversitelere bağlanmıştır.

Liselere öğretmen yetiştiren okul olarak da “İstanbul Yüksek Öğretmen Okulu” 1956’ya değin tek kurum olarak kalmıştır. Eski “Darülmuallimin-i Aliye”nin devamı olan bu okul yıllarca nitelikli öğretmenler yetiştirmiştir. Ancak, yıllık mezun sayısı 30’a bile varamamıştır. 1923-1963 arasında 630 mezun verebilmiştir. 1963’den sonra verimin arttığı görülür.

1959’da Ankara’da bir “Yüksek Öğretmen Okulu” açılmıştır. 1972-1973 öğretim yılında var olan üç Yüksek Öğretmen Okulu’nda 1441 öğrenci bulunuyordu.

1959'a değin, liseyi bitirerek Üniuersitenin Fen ve Edebiyat Fakültelerine giren öğrencilerden bir grup sınavla seçiliyor, çeşitli dallarda lise öğretmeni olmak üzere MEB hesabına parasız yatılı olarak okutuluyordu. 1959'dan başlayarak, ilk öğretmen okullarının en başarılı ve kişilikli öğrencileri arasından seçilenler bu okullara öğrenci olarak alınmaya başlandı. Ama bu biçimde seçilen öğrenciler, o yıllarda lise mezunu sayılmadıkları için, önce lise sınavlarına sokulup lise diploması alıyorlardı. Öğrenciler branş öğrenimlerini ilgili fakültelerde, meslek derslerini Yüksek Öğretmen Okulları'nda görüyorlardı. Ama, geceleri yürütölen meslek derslerindeki düzensizlik, 1974-1975'den başlayarak ilköğretmen okullarının Öğretmen Lisesi adı altında lise mezunu vermesi, o yıllarda üniversitelerin öğretmenlik formasyonu vermeye başlamaları ve Yüksek Öğretmen Okulları'nın içine düştükleri ideolojik şiddet olayları, bu okullara gerek kalmadığı biçiminde bir görüşe neden oldu ve Yüksek Öğretmen Okulları'na 1978'den başlayarak öğrenci alınması durdurularak bu okulların ortadan kaldırılmasına gidildi.

İşte bu tarihten sonra, yukarıda açıklandığı gibi, Eğitim Enstitüleri 4 yıla çıkarılıp sayıları 10'a indirildi ve "Yüksek Öğretmen Okulu" adını aldılar ve 20 Temmuz 1982'de Eğitim Fakülteleri durumuna dönüştüröldüler.

Orta Öğretimde Fen Eğitimi

Cumhuriyetin ilanından beri, Türkiye'de fen eğitimi ortaokuldan (8 yıllık ilköğretimlerin ikinci kademesi) başlayıp liselerde sürdürölmektedir. Liselerin fen bölümlerinde daha ağırlıklı verilmektedir. Üniversitelerde ise Fen Fakülteleri'nde ve Fen-Edebiyat Fakülteleri'nin Fen Bölümlerinde üst düzeylerde verilmektedir.

Cumhuriyet döneminde fen eğitiminde önemli bir gelişme 1964'de ilk fen lisesinin 24'er kişilik sınıflarda Ankara'da açılmasıyla başlamıştır. Amerika'da uygulanan, öğrenciyi ezbercilikten kurtararak araştırmaya yönelten tüm modern Fen ve Matematik programının temeli fakültemiz öğretim üyeleri tarafından hazırlanmıştır. (Bakınız Fen Liselerinin Kuruluşuna Katkı). Milli Eğitim Bakanlığı Talim ve Terbiye Dairesi Başkanlığı'nın önderliğinde kurulan "Türk Fen Öğretimi Geliştirme Bilimsel Komisyonu"bu programı diğer liselere de yaymaya çalışmaktadır.

1946'dan Sonra Üniversiteler

1933 Reformuyla kurulan İstanbul Üniversitesi'ni, yine İstanbul'da 1944'de kurulan İstanbul Teknik Üniversitesi izlemiştir. Cumhuriyet Dönemi'nin ilk ve Türkiye'nin üçüncü üniversitesi olan Ankara Üniversitesi, Türkiye Büyük Millet Meclisi'nin çıkardığı ilk Üniversite Kanunu ile 18 Nisan

1946'da, özel ve tüzel kişiliğe sahip olarak kurulmuş, Senato da açılış tarihinin 13 Kasım 1946 olarak saptanmıştır.

Uzun süre değişmeyen üniversite sayısında, 1955 yılında Karadeniz Teknik ve Ege Üniversitesi'nin, 1957'de Erzurum Atatürk Üniversitesi'nin ve 1959'da Orta Doğu Teknik Üniversitelerinin açılması ile bir artış gözleniyor. Üniversite sayısı 1971'de 9'a, 1981'de 19'a, 1982'de 8 artışla 27'ye ve 1992'de 23 üniversitenin kurulmasıyla 50'ye ulaşıyor, Çizelge)

Kuruluşlarına Göre Üniversiteler

	ÜNİVERSİTE	K. TARİHİ	KANUN SAYISI
1.	İstanbul Üniversitesi, İstanbul	31 Mayıs 1933	2552 Sayılı Kanun
2.	İstanbul Teknik Üniversitesi, İstanbul	10 Şubat 1944	4619 Sayılı Kanun
3.	Ankara Üniversitesi, Ankara	12 Haziran 1946	4936 Sayılı Kanun (A)
4.	Karadeniz Teknik Üniversitesi, Trabzon	20 Mayıs 1955	6594 Sayılı Kanun (A)
5.	Ege Üniversitesi, İzmir	27 Mayıs 1955	6595 Sayılı Kanun (A)
6.	Atatürk Üniversitesi, Erzurum	31 Mayıs 1957	6990 Sayılı Kanun (A)
7.	Orta Doğu Teknik Üniversitesi, Ankara	27 Mayıs 1959	7307 Sayılı Kanun (A)
8.	Hacettepe Üniversitesi, Ankara	4 Temmuz 1966	892 Sayılı Kanun (A)
9.	Boğaziçi Üniversitesi, İstanbul	9 Eylül 1971	1487 Sayılı Kanun
10.	Dicle Üniversitesi, Diyarbakır	21 Kasım 1973	1785 Sayılı Kanun (A)
11.	Çukurova Üniversitesi, Adana	22 Kasım 1973	1786 Sayılı Kanun (A)
12.	Anadolu Üniversitesi, Eskişehir	22 Kasım 1973	1787 Sayılı Kanun (A,İ)
13.	Cumhuriyet Üniversitesi, Sivas	24 Ocak 1974	1788 Sayılı Kanun (A)
14.	İnönü Üniversitesi, Malatya	25 Mart 1975	1872 Sayılı Kanun (A)
15.	Fırat Üniversitesi, Elazığ	1 Nisan 1975	1873 Sayılı Kanun (A)
16.	Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Samsun	1 Nisan 1975	1873 Sayılı Kanun (A)
17.	Uludağ Üniversitesi, Bursa	1 Nisan 1975	1873 Sayılı Kanun
18.	Selçuk Üniversitesi, Konya	1 Nisan 1975	1873 Sayılı Kanun (A)
19.	Erciyes Üniversitesi, Kayseri	18 Kasım 1978	2145 Sayılı Kanun
20.	Gazi Üniversitesi, Ankara	22 Haziran 1982	41 Sayılı KHK (A)
21.	Marmara Üniversitesi, İstanbul	22 Haziran 1982	41 Sayılı KHK
22.	Yıldız Teknik Üniversitesi, İstanbul	22 Haziran 1982	41 Sayılı KHK
23.	Mimar Sinan Üniversitesi, İstanbul	22 Haziran 1982	41 Sayılı KHK
24.	Dokuz Eylül Üniversitesi, İzmir	22 Haziran 1982	41 Sayılı KHK
25.	Trakya Üniversitesi, Edirne	22 Haziran 1982	41 Sayılı KHK
26.	Akdeniz Üniversitesi, Antalya	22 Haziran 1982	41 Sayılı KHK
27.	Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Van	22 Haziran 1982	41 Sayılı KHK (A)
28.	Bilkent Üniversitesi	12 Aralık 1984	
29.	Gaziantep Üniversitesi, Gaziantep	27 Haziran 1987	3837 Sayılı Kanun
30.	Koç Üniversitesi, İstanbul	5 Mart 1992	3785 Sayılı Kanun
31.	Harran Üniversitesi, Şanlıurfa	3 Temmuz 1992	3837 Sayılı Kanun
32.	Süleyman Demirel Üniversitesi, Isparta	3 Temmuz 1992	3837 Sayılı Kanun
33.	Adnan Menderes Üniversitesi, Aydın	3 Temmuz 1992	3837 Sayılı Kanun
34.	Zonguldak Karaelmas Üniversitesi, Zonguldak	3 Temmuz 1992	3837 Sayılı Kanun

35.	Mersin Üniversitesi, Mersin	3 Temmuz 1992	3837 Sayılı Kanun
36.	Pamukkale Üniversitesi, Denizli	3 Temmuz 1992	3837 Sayılı Kanun
37.	Balıkesir Üniversitesi, Balıkesir	3 Temmuz 1992	3837 Sayılı Kanun
38.	Kocaeli Üniversitesi, Kocaeli	3 Temmuz 1992	3837 Sayılı Kanun
39.	Sakarya Üniversitesi, Sakarya	3 Temmuz 1992	3837 Sayılı Kanun
40.	Celal Bayar Üniversitesi, Manisa	3 Temmuz 1992	3837 Sayılı Kanun
41.	Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Bolu	3 Temmuz 1992	3837 Sayılı Kanun
42.	Mustafa Kemal Üniversitesi, Hatay	3 Temmuz 1992	3837 Sayılı Kanun
43.	Afyon Kocatepe Üniversitesi, Afyon	3 Temmuz 1992	3837 Sayılı Kanun
44.	Gebze Yüksek Teknoloji Enstitüsü, Kocaeli	3 Temmuz 1992	3837 Sayılı Kanun
45.	Kafkas Üniversitesi, Kars	3 Temmuz 1992	3837 Sayılı Kanun
46.	Çanakkale Üniversitesi, Çanakkale	3 Temmuz 1992	3837 Sayılı Kanun
47.	Niğde Üniversitesi, Niğde	3 Temmuz 1992	3837 Sayılı Kanun
48.	Dumlupınar Üniversitesi, Kütahya	3 Temmuz 1992	3837 Sayılı Kanun
49.	Gaziosmanpaşa Üniversitesi, Tokat	3 Temmuz 1992	3837 Sayılı Kanun
50.	Muğla Üniversitesi, Muğla	3 Temmuz 1992	3837 Sayılı Kanun
51.	Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi, Kahramanmaraş	3 Temmuz 1992	3837 Sayılı Kanun
52.	İzmir Yüksek Teknoloji Enstitüsü, İzmir	3 Temmuz 1992	3837 Sayılı Kanun
53.	Kırıkkale Üniversitesi, Kırıkkale	3 Temmuz 1992	3837 Sayılı Kanun
54.	Osmangazi Üniversitesi, Eskişehir	18 Ağustos 1993	496 Sayılı KHK (A)
55.	Başkent Üniversitesi, Ankara	13 Ocak 1994	3961 Sayılı Kanun
56.	Galatasaray Üniversitesi, İstanbul	1 Haziran 1994	3993 Sayılı Kanun
57.	Işık Üniversitesi, İstanbul	7 Haziran 1996	4142 Sayılı Kanun
58.	Fatih Üniversitesi, İstanbul	7 Haziran 1996	4142 Sayılı Kanun
59.	Sabancı Üniversitesi, İstanbul	7 Haziran 1996	4142 Sayılı Kanun
60.	İstanbul Bilgi Üniversitesi, İstanbul	7 Haziran 1996	4142 Sayılı Kanun
61.	Yeditepe Üniversitesi, İstanbul	7 Haziran 1996	4142 Sayılı Kanun
62.	Kadir Has Üniversitesi, İstanbul	23 Mayıs 1997	4263 Sayılı Kanun
63.	Atılım Üniversitesi, İstanbul	9 Temmuz 1997	4281 Sayılı Kanun
64.	İstanbul Kültür Üniversitesi, İstanbul	9 Temmuz 1997	4281 Sayılı Kanun
65.	Doğuş Üniversitesi, İstanbul	9 Temmuz 1997	4281 Sayılı Kanun
66.	Çankaya Üniversitesi, Ankara	9 Temmuz 1997	4282 Sayılı Kanun
67.	Maltepe Üniversitesi, İstanbul	9 Temmuz 1997	4282 Sayılı Kanun
68.	Beykent Üniversitesi, İstanbul	9 Temmuz 1997	4282 Sayılı Kanun
69.	Çağ Üniversitesi, İstanbul	9 Temmuz 1997	4282 Sayılı Kanun
70.	Bahçeşehir Üniversitesi, İstanbul	15 Ocak 1998	4324 Sayılı Kanun
71.	Haliç Üniversitesi, İstanbul	15 Ocak 1998	4324 Sayılı Kanun
72.	Okan Üniversitesi, İstanbul	15 Aralık 1999	4488 Sayılı Kanun
73.	Ufuk Üniversitesi, Ankara	15 Aralık 1999	4488 Sayılı Kanun
74.	Yaşar Üniversitesi, İzmir	29 Mart 2001	4633 Sayılı Kanun
75.	İstanbul Ticaret Üniversitesi, İstanbul	29 Mart 2001	4633 Sayılı Kanun
76.	İzmir Ekonomi Üniversitesi, İzmir	29 Mart 2001	4633 Sayılı Kanun
77.	TOBB Ekonomi ve Teknoloji Üniversitesi, İstanbul	26 Haziran 2003	4909 Sayılı Kanun
78.	İstanbul Bilgi Üniversitesi, İstanbul	7 Haziran 1997	4142 Sayılı Kanun
79.	Kültür Üniversitesi, İstanbul	9 Temmuz 1997	4281 Sayılı Kanun
80.	Bilkent Üniversitesi, Ankara	20 Ekim 1984	

Çizelge yakından incelenirse, 1971'e değin, Erzurum Üniversitesi dışında, Üniversitelerin İstanbul, Ankara, Karadeniz ve Ege kıyılarındaki büyük kentlerimizde toplanmış olduğu görülür. 1973'de 1750 sayılı Üniversiteler Kanunu çıkarıldıktan sonra üniversite sayısı artışında bir hızlanma olmuş ve böylece 1973-1978 yılları arasında üniversite sayısı 19'a yükselirken, ANADOLU'YA da yayılma aşamasına ulaşmıştır.

22 Haziran 1982 tarih ve 41 sayılı Kanun Hükmünde Kararname (KHK) ile kurulan 8 üniversitenin ilk 5'i var olan Yüksek Okul ya da Fakültelerin birleştirilmesiyle oluşturulan üniversitelerdir.

YÖK Dönemi

YÖK'ün kurulmasından (6 Kasım 1981) sonra da yine KHK (3 Temmuz 1992 tarih ve 3837 sayılı Karar) ile çizelgede gösterilen 23 üniversite ile üniversite sayısı 50'yi aşmıştır.

Üniversite sayısı özel üniversiteler ile birlikte bu yıl 80 dolayındadır.

Cumhuriyet Dönemi'nde ilk kurulan Fen Fakültesi (1943) olan Ankara Fen Fakültesi'nin, kuruluşundan sonra başlangıç yıllarında İstanbul Fen Fakültesi ile Teknik Üniversitesi ve özellikle daha çok dış ülkelerden getirilen yabancı öğretim üyelerinin katkıları ile oldukça hızlı bir gelişme gösterdiği söylenebilir. Öyle ki 1947 yılında ilk mezunlarını veren Fakültemiz Öğretim Üyesi yetiştirme çalışmalarına verdiği çaba ile, kendi öğretim üyelerinin hızla artırmasını sağlayarak 1955'de açılan Ege Üniversitesi Fen Fakültesi'ne önemli sayıda öğretim üyesi gönderebilmiştir. Ankara içinde Orta Doğu Teknik, Hacettepe ve Gazi Üniversiteleri ile Ankara Devlet Mühendislik Akademisine Anadolu'da Dicle, Çukurova, Anadolu, Cumhuriyet, İnönü, Fırat, Ondokuz Mayıs ve Selçuk Üniversiteleri Fen Fakültelerinin öğretimlerine, öğretimin sürdürülmesine ve öğretim üyesi yetiştirilmesine katkıda bulunmuştur.

Bugün de yeni kurulan Fen-Edebiyat Fakülteleri'nin Fen Fakültesi bölümlerinin kuruluşlarına, 1973-1975 yıllarında kurulmuş olan Fen Fakültelerimizin yardımları yanında Ankara Fen Fakültesi de yardımlarını sürdürmektedir.

Anadolu'da bu ilk kurulan Fen Fakültelerinden bazıları, çevrelerinde kendilerinden sonra kurulan Fen-Edebiyat Fakültelerinin Fen Bölümlerine kurucu merkezler oluşturma yolundadırlar. Örneğin Çukurova Üniversitesi, Mersin, Mustafa Kemal, Kahramanmaraş Sütçü İmam v.d. Üniversitelerin kuruluş ve gelişme çalışmalarına yardımcı olmaktadır.

Değerlendirme

1992'de milletvekillerinin bölgelerinde üniversite kurulması için verdikleri önerilerle Kanun Hükmünde tek bir Kararname ile kurulan 23 Üniversitemizin gelişmeleri yavaş ilerlemektedir.

Üniversitelerin gelişiminde en önemli konu Öğretim Elemanı sağlanmasıdır. Yeni üniversitelerde, biraz uzun sürse de yerleşim binaları yapımları oldukça başarılıdır. Ama öğretimi ve bilimsel araştırmaları yapabilecek nitelikte eleman yetiştirmek ya da diğer kurumlardan sağlamak genelde daha uzun bir süreçtir. Kanımızca gençlerimizin Yüksek Lisans ve doktora çalışmalarını gelişmiş üniversitelerimizde yapmaları iyi planlanmalıdır. İleri dış ülkelere Mastır (Yüksek Lisans) ve doktora yapmak üzere gönderdiğimiz gençlerin hepsi başarılı olamamakta ve başarılı olanların bir kısmı da yurda dönmemektedirler. Yurt içinde doktora yapıp bir süre çalıştıktan sonra ileri ülkelerin laboratuvarlarında da bir süre araştırma yapmak ve eğitim durumunu incelemek gençler için de üniversitelerimiz için de daha yararlı olmaktadır.

Araştırma laboratuvarlarının çalıştırılabilmesi için modern aygıtlara gereksinim vardır. Bugün bu aygıtların sağlanması ve işler duruma getirilmesi çok önemlidir ve çok pahalıdır. Oysa bütçeler çok sınırlı olduğundan, yalnız yeni kurulan üniversitelerimiz değil, tüm üniversitelerimiz sıkıntı içindedir. Ayrıca bilimsel dergilerin ve yeni kitapların alınmasında bütçe darlığı nedeniyle yenilikleri izlemek zorlaşmaktadır.

Ankara Üniversitesi Fen Fakültesi Anadolu'da Fen-Edebiyat Fakülteleri kurma ve geliştirme yanında kendi bünyesini de çok geliştirmiş ve genişletmiştir.

Fakültemiz zamanla kendi içinde açtığı Kimya Mühendisliği, Fizik Mühendisliği, Elektronik Mühendisliği, Jeoloji Mühendisliği, Jeofizik Mühendisliği, Bilgisayar Mühendisliği ve Gıda Mühendisliği bölümleri ile o denli geliştirilmiştir ki, bir dekan ile yönetimin yürütülemeyeceği ortaya çıkmıştır: Artan öğrenci sayısı, yeni açılan ve açılması gerekli araştırma laboratuvarlarının gereksinimleri, ayrıca bu kadar yükü artan fakültemizin bütçe bakımından tek bir diploma veren fakülte gibi değerlendirilmesi; Fakültemiz bünyesinden Mühendislik bölümlerini ayırarak, aynı yerleşke içinde, bir Mühendislik Fakültesi kurulmuştur, (Yüksek Öğretim Kurulu'nun 30/04/2001 Tarihli Kararı).

Öğretim üyesi, ders araç ve gereçleri gibi öğretim ve araştırma için gerekli unsurları yeterli ölçüde sağlamadan ve yeterli planlama yapmadan hükümetler baskı ile çok sayıda üniversite açma yoluna gitmemelidirler. Üniversite sayısının artması, üniversite niteliğini düşürecek bir düzeye inmesine neden olmamalıdır.

ANKARA ÜNİVERSİTESİ FEN FAKÜLTESİ'NİN KURULUŞ HİKAYESİ

Prof. Dr. Cemal AYDIN, Ahmet KARATAŞ

Fen Fakültesi'nin Kuruluşu ve Gelişmesi

- Kuruluş Öncesi:

Fen Fakültesi'nin kuruluşundan önceki genel durumunu bilmek o günkü şartları öğrenmek, ülkenin eğitim-öğretim durumunu incelemek, geleceğe yönelik hedefleri bilmek önemli olsa gerek. Genç Türkiye Cumhuriyeti, bir çok alanda, devrim sayılabilen gelişmeleri hayata geçirmiş, koca bir imparatorluktan kalan, o günkü şartlarda kötü sayılabilecek, sosyal, kültürel ve ekonomik bir enkazı yeniden olumlu yönde değiştirme/dönüştürme işini başarıyla sürdürebilmiştir. Kuşkusuz, yüksek eğitim-öğretim de bunlardan biridir. 1933 yılında, Darülfünun bünyesinde yapılan bir reform ile İstanbul Üniversitesi kurulur. Fen eğitimi-öğretimi ise üniversite içinde Fen Fakültesi adıyla teşkilatlanır. 1944 yılına kadar, 10 yıllık bir dönemde, fen bilimleri alanında mezun olan öğrenci sayısı 712'dir. Bu rakam gelişen ve değişen Türkiye için yeterli olmayan bir sayıdır.

O günkü şartlarda, bir başka önemli konu da, sağlık alanında yapılan/yapılacak atılımlardı. Yeterli sayıda doktor, hemşire, sağlık personeli için Tıp Fakülteleri'nin ülkenin her yanında, önemli şehirlerinde açılması gerekiyordu. Tıp Fakülteleri'nin açılabilmesi için de FKB (fizik, kimya, biyoloji) derslerinin alınması zorunluydu. Ankara'da bir Tıp Fakültesi'nin kurulması için Fen Fakültesi'nin eğitim-öğretime başlaması kaçınılmazdı.

FKB Dersi alan Tıp Fakültesi Öğrencileri

İlk, orta ve lise eğitimin yaygınlaşması, öğrenci sayısının artması, dünyada beliren yeni anlayışlar vb. nedenlerden kaynaklanan bir başka görüntü de, öğrencilerin yüksek öğreniminde, eğitim-öğretim alanını, konusunu, bilim dalını seçme isteğiydi. Bu öğrencilerden birisi de, 1943 yılında, Cumhurbaşkanı İsmet İnönü'nün oğlu Erdal İnönü'dür. Erdal İnönü, fizik okumak istiyordu. Büyük oğlu Ömer İnönü, İstanbul'da Yüksek Mühendis Mektebi'nde okumaktadır. Yaşadığı sorunlar ve hasret, İnönü ailesini rahatsız etmektedir. Ve Ankara'da bir Fen Fakültesi yoktur...

Kuruluş öncesinin kayda değer, önemli konularından birisi de, Prof. Dr. Avni Refik Bekman ve Prof. Dr. Hayri Dener'in, Cumhurbaşkanı İsmet İnönü'ye, fizik ve kimya konularını sevdirmede büyük etkileri olduğudur. Hatta Pembe Köşk'te, fizik ve kimya laboratuvarları kurulduğu, deneyler yapıldığı, zaman zaman Cumhurbaşkanının da teşrif ettikleri söylenir. Dolayısıyla Cumhurbaşkanı İsmet İnönü, fen bilimlerine büyük ilgi duymaktadır. Ankara'da bir Fen Fakültesi kurulması için içsel nedenler de mevcuttur.

Yine, kuruluş öncesinin önemli konularından bir diğeri de, İstanbul'daki Fen Fakültesi'nin öğrenci sayısı hızla artmakta, eğitim öğretim kalitesi ve olanakları bu artışa kafi gelmemekte; gelecekte daha büyük bir sıkıntıya neden olabilecek veriler görülmektedir. Fen eğitimi veren fakülte sayısının artması zorunludur.

İsmet İnönü ve Avni Refik Bekman

- Kuruluş Aşaması:

Yukarıda özetlenen nedenleri daha da açmak yerine, gelişmeleri öne almada yarar görülmektedir. Şu ya da bu biçimde, Ankara’da bir Fen Fakültesi kurulması, o günkü söyleyişle, elzemdir. Bu konuyla ilgili çalışmalar, devlet nezdinde hızla sürmektedir. Bu çaba, basından da destek görmekte, ayrıntıları içeren haber, yazı, makale vb. bilgiler, zamanın önemli gazetesi Ulus’ta yer almaktadır. Hatta İnönü ailesine yakın bir bilim adamı olan Dr. Sadi İrmak, 15 Eylül 1943 yılında, Ulus gazetesinde, “**Ankara Fen Fakültesi**” adını taşıyan bir başyazıya konu etmiştir. Bu yazının o günkü entelektüel ortamı çok iyi ifade etmesi bakımından, Fen Fakültesi’nin kuruluşuna önemli katkıları olması bakımından, olduğu gibi vermekte büyük faydalar görülmüştür.

“Ankara bir Fen Fakültesine kavuşuyor. Hükümetin bu husustaki layihası, Maarif ve Bütçe Encümenlerinde kabul edilmiş ve Umumi Heyete sunulmuştur. Meclisin bu kanun layihasını büyük bir sevinçle karşılayacağına şüphe yoktur.

Cihan yangını ortasında, yeni bir ilim ocağı kurma, ilim anlayışımızın ifadesidir:

Türk milliyetçileri, ilmi, istiklalin şartlarından saymaktadırlar. İstiklal için her sahada göze alabileceğimiz fedakarlıklara son olamayacağını bu yeni müessese bir defa daha ispat etmektedir.

Bugün sınırlarda milletlerin ilim seviyeleri de çarpışmaktadır.

İlmi, ithalat eşyası sayan milletler tam bir istiklale sahip olduklarını iddia edemezler. Osmanlı İmparatorluğunun toprakları, maliyesi, meseleleri belki yüzlerce defa yabancı ihtisas adamları tarafından incelendi. Fakat bu araştırmalar, imparatorluğun istiklalini gittikçe daha fazla daraltmak gibi neticelere maloldular.

Cumhuriyet Türkiye’si; kendi meselelerini, yeniden ve tamamen kendi zaviyemizden ele almak mecburiyetinde kaldı.

Türk insanı ve Türk toprağında işlenecek sonsuz imkanlar bulunduğu inaniyoruz. Özlediğimiz medeniyet seviyesine ulaşmanın çaresi, bu imkanlarımızı tam olarak işleyecek yaratıcı bir ilme sahip olmaktır.

Vatanımızda ilim ihtiyacının sezilmesi Tanzimatla başlar. Fakat müspet ilim kafasının doğabilmesi ancak inkılaplarımızdan sonra mümkün olabilmıştır. Çünkü ilim kafası, her şeyden evvel peşin hükümlerden kurtulmak ve tam bir hürriyete sahip olmakla teşekkül eder.

Biz düşünce hürriyetine ancak inkılaplarımız sayesinde erişebildik. O zamandan beri ilim ocaklarımızı kurmak ve geliştirmekle meşgulüz. Üniversite inkılabı, Ankara'nın bir mektepler ve fakülteler şehri haline gelmesi bu inanışın eseridir.

Ankara'da kurulmakta olan yeni fakültemizin bir fen fakültesi olması, memnurluğumuzu arttıran bir hadisedir. Çünkü en ziyade muhtaç olduğumuz ilim şubelerinin kökleşmesi sağlanıyor. Baştanbaşa yeniden yapılmaya ve kurulmaya namzet bir vatan için fizik ve kimyanın ne ifade ettiğini iyi biliyoruz: fizik ve kimya bütün tabiat ilimlerinin anasıdır. Bu ilimlerin yurdumuzda kök salması bizi özlediğimiz zihniyete ve bilgiye ve tekniğe en kısa yoldan kavuşturacaktır. Ankara Fen Fakültesi'nin kuruluşu, Ankara Üniversitesini tamamlamak yolunda atılmış kuvvetli bir adımdır. Çoktandır beklediğimiz Tıp Fakültesi de bunlara katıldığı gün Ankara bir ilim diyarı olarak da dünyanın dikkat ve saygısını çekecek ve milletimiz bu toprakta ebedi hakimiyetinin en kati teminatına erişecektir.

Yeni bir ilim müessesesi kurarken öğretim kurulunun yetiştirilmesi şüphesiz ön planda yer alacak bir meseledir. İlk hamlede ecnebi hocalardan ve bu sahada yetişmiş yerli kıymetlerden faydalanılacaktır. Fakat Türkiye'de akademik hoca yetiştirmek işi büyük bir dava halinde karşımızda durmaktadır. Harbin güç şartlarına rağmen yarının doçentlerini hazırlamak üzere Avrupa ve Amerika'ya eleman göndermeğe devam edileceğini umuyoruz. Davanın bir safhası bu ise, öteki cephesi yetişmiş hocaya yalnız kendi işiyle ve tek işle meşgul olmak ve mesleğinde derinleşmek imkanı vermektir.

Ankara Fen Fakültesi; Köy Enstitülerinin ilk meyvelerini verdikleri bir yılda kuruluyor. Bu yalnız mesut bir tesadüf değil, aynı zamanda bir semboldür:

Tuba ağacı nazariyelerinin revaçta olduğu devirlerde "öğretim kademelerini aşağıdan yukarıya mı, yukarıdan aşağıya mı kuralım?" münakaşalarının ne kadar kıymetli vakitlerin kaybına sebep olduğunu biliyoruz.

Rejimimiz için maarif meseleleri bir kültür ve bir bütündür: kültür müesseselerinin hepsini bir safta yürütecek ve geliştireceğiz."

Fen Fakültesi'nin kurulması konusunda çaba gösteren, emek veren kişilerin başında Maarif Vekili Hasan Ali Yücel gelmektedir. Böyle bir eğitim kurumunun gerekliliğine içtenlikle inanan Yücel, aynı anda iki görevi birden yerine getirmiş sayılacaktı. Hem inancı gereği olmasını istediği fakülteyi kuracaktı, hem de Cumhurbaşkanını bir sıkıntıdan kurtaracaktı.

Nitekim o günlerini anılarına konu edinen, Fen Fakültesi'nin kuruluşunda adı geçen, günümüzün önemli siyaset ve bilim adamlarından birisi kabul edilen Prof. Dr. Erdal İnönü, bu aşamada yaşanan gelişmeleri açık yüreklilikle dile getirmektedir. Sayın İnönü, "60. Yılında Ankara Üniversitesi Fen Fakültesi" adlı kutlama etkinliklerinde ve "Anılar ve Düşünceler; 1-3" adlı kitabında; Ankara Gazi Lisesi son sınıfında fiziğe gönül verdiğini; İstanbul Üniversitesi dışında fizik eğitimi alabileceği bir başka üniversitenin olmadığını; Ağabeyi Ömer'in İstanbul'da Yüksek Mühendis Mektebi'nde okumasından dolayı ailecek sorunlar yaşadıklarını; içinde yaşanan durumu iyi bilen ve sık sık görüştükları Maarif Vekili Hasan Ali Yücel'in babasına, bir Fen Fakültesi kurulması fikrini açtığını, olumlu bir izlenim edindikten sonra çalışmalarına hızla başladığını, nihayet Bakanlar Kurulu'nda kabul edildiğini uzun uzun anlatır.

Talebe alınacak

Ankara Fen Fakültesi Dekanlığından :

1 — 1943 - 1944 ders yılı başında Gazi Terbiye Enstitüsü binasında açılacak olan Ankara Fen Fakültesine, Matematik - Astronomi - Fizik - Kimya lisansları için 45 talebe alınacaktır.

2 — Yazılıma, 4-20 Ekim tarihleri arasında yapılacaktır.

3 — Yazılan talebe şhayısı 45 l aşarsa aralarında bir seçme sınavı yapılacaktır. (Lise sınıflarında üç yıl iftihar listesinde geçen öğrencilerden beş imtihansız alınacaktır.)

4 — Fakülteye alınacak 45 talebin 25 İne, öğrenim sonunda devlete verecek devlet hizmetini kabul etmeleri şartıyla, ayda (50) lira maaş verilecektir.

5 — Yazılmak istiyenlerin pazartesi, çarşamba ve cuma günleri 9 - 12 arasında Gazi Terbiye Enstitüsü binasında Fakülte idaresine müracaat etmeleri gerektir. (1937)

Ulus Gazetesi Talebe Alınacağı Haberi

Sonuç olarak Fen Fakültesi, 8 Kasım 1943 yılında kurulur. Gerçek binasına daha sonra taşınmak üzere, Gazi Eğitim Enstitüsü'nün binasında geçici olarak eğitime başlar. Öğretim üyesi kadrosunun bir kısmı İstanbul Üniversitesi'nden naklen, bir kısmı da ders vermek üzere geleceklerdir. Talim Terbiye Üyesi Prof. Dr. Hayri Dener de dekan olarak atanmıştır. Sınıflarını üç yıl üstüste iftihar listesinden tamamlamış 5 öğrenci

Ankara Fen Fakültesi dekanlığı

B. Hayri DENER

1943 - 1944 ders yılında tedrisata başlayacak olan Ankara Fen Fakültesi Dekanlığına Maarif Vekilliği Talim ve Terbiye Heyeti Başkanından B. Hayri Dener tayin edilmiştir. Ühdesine Fakültenin unvanlı fizik profesörlüğü de verilmiş bulunan B. Hayri Dener İstanbul Darülmüminatı Fen - Fakültesinden 1921 yılında mezun olmuş ve Orta Öğretim müesseselerinde öğretmenliklerde bulunduğundan sonra 1922 yılında Fransa'ya giderek Strasbourg Üniversitesinde de ayrıca fizik tabiihi yapmıştır.

Yurda döndükten sonra mühendislik okullarında öğretim vasıfına devam eden B. Hayri Dener 1935 yılında Vekillik Müfettişliğine, 1936 yılında da Talim ve Terbiye Heyeti Başkanlığına tayin olunmuştur. Bu vazifesi ile birlikte Gazi Terbiye Enstitüsü fizik öğretmenliği de yapmaktadır. Bulunan B. Hayri Dener mesleki neşriyat ile de tanınmış değerli bir İlim adamımızdır. Kendisine yeni vazifesinde de başarılar dileriz.

Ulus Gazetesinde Fen Fakültesi'ne Dekan Atama Haberi

sınavsız, geriye kalan 40 kişi de sınavla fakülteye kabul edilmiştir. Bunlar toplam 45 kişidir.

Ulus Gazetesi Kuruluş Haberi

130 adet idari personel ile yönetilen Fen Fakültesi; üniversitenin eğitim-öğretim amaçlarını temel sayan bir anlayışla, bilgi üretim-tüketim döngüsüne katkı sağlayan bir modern kütüphanesi; sosyal, medikal ve spor imkanları yanında 1600 kişiye hizmet verebilen yemekhaneleri, kafeteryası ile Ankara'nın en büyük halı sahası, tenis kortları, modern bahçeleri ve yeşil alanları ile güzel bir ortam sunmaktadır.

Fen Fakültesi İlk Öğrencileri

Aradan geçen 62 yıl sonunda, 24.841 öğrenci mezun eden Fen Fakültesi, Atatürk'ün önderliğinde kurulan çağdaş Türkiye adına fen ve mühendislik alanında, Ülkenin ihtiyacı olan beyin gücünü yetiştirmiş; yeni bir sanayinin oluşturulması ve gelişmesine katkı sağlamış; ülkenin her bir yanında onlarca yeni fakültenin kurulmasına önyak olmuş; sürekli reformlarla lisans ve lisansüstü programlarını yenileyerek, mühendislik ve temel bilimler alanında işlemlerini başarıyla sürdürmüştür.

Fakültenin 6 bölümünde 67 profesör, 25 doçent, 36 yardımcı doçent, 82 araştırma görevlisi, 6 öğretim görevlisi, 4 uzman ve

- Kuruluş Belgeleri:

Ankara'da Fen Fakültesi Kurulması Hakkında Kanun
Lâyihası ve Maarif ve Bütçe Encümenleri
Mazbataları (1/138)

T. C.
Başvekâlet
Muamelât Umum Müdürlüğü
Sayı: 6/3034

13 - IX - 1943

Büyük Millet Meclisi Yüksek Reisliğine

Ankara'da bir Fen Fakültesi kurulması hakkında Maarif Vekilliğince hazırlanan ve İcra Vekilleri Heyetince 11 -IX -1943 tarihinde Yüksek Meclise arzı kararlaştırılan kanun lâyihası esbabı mucibesıyla birlikte sunulmuştur.

Başvekil
Ş. Saracoğlu

Gerekçe lâyihası

Son dünya olaylarının gerçekleri, milletlerin fen sahasında gelişmeleri lüzumunu bir kere daha meydana koymuştur. Memleketimizin fen adamlarına olan ihtiyacı, yüksek fen öğrenimi veren kurumlarımızın sayısını mümkün olan süratle arttırmayı gerektirmektedir. İstanbul Üniversitesi Fen Fakültesinde talebe mevcudunun son yıllarda azamî haddini bulmuş olması ikinci bir Fen Fakültesinin açılmasını zarurî kılmış ve baş şehrimizde kurulacak Üniversitenin yeni bir Fakültesini daha vücade getirmek düşüncesiyle bu ikinci Fen Fakültesinin Ankara'da açılması uygun görülmüştür. Bina, lâboratuvar ve öğretim elemanlarının temini imkânları gözönünde bulundurularak bu yıl mahdut bir talebe kadrosıyla yalnız matematik, fizik ve kimya şubelerini ihtiva edecek şekilde açılacak olan ve teşkilâtının gelecek yıllarda tamamlanması düşünülen Ankara Fen Fakültesi aynı zamanda, Ankara'da kurulması daha önce kararlaştırılmış olan ve ilk fırsatta tesis edilmesi düşünülen Tıp Fakültesinin F. K. B. sınıfları öğretimini de sağlamış olacaktır. İlişik kanun projesi bu düşüncelerle hazırlanmıştır.

Maarif Encümeni Mazbatası

T. B. M. M.

Maarif encümeni

14 - IX - 1943

Esas No.1/138
No. 11

Karar

Yüksek Reisliğe

Ankara'da bir Fen Fakültesi kurulmasına dair olan ve Maarif Vekilliğince hazırlanarak İcra Vekilleri Heyetinin 11-IX-1943 tarihli toplantısında Yüksek Meclise arzı kararlaştırılan ve Encümenimize havale buyurulan kanun lâiyhası Maarif Vekilinin huzuriyle Encümenimizde tetkik ve müzakere olundu.

Kanun lâiyhasının hedefi Ankara'da bir Fen Fakültesinin sûratle kurulup faaliyete geçmesini sağlamaktır.

İstanbul Üniversitesi Fen Fakültesinin öğretim vasıta ve imkanları fen konuları üzerinde muhtaç olduğumuz elemanların hepsini yetiştirmeğe kâfi değildir. Bu sebeple yurd içinde ve en uygun olarak Baş şehirde ikinci bir Fen Fakültesinin kurulmasına lüzum vardır. Bu Fen Fakültesi F.K.B. dersleri bir tıp tahsilinin hazırlayıcı şartını teşkil ettiğinden hemen kurulması, çok muhtaç olduğumuz ikinci bir Tıp Fakültesi tasavvurunun da sûratle gerçekleşmesine yardım edecektir.

İlişik kanun lâiyhası; ihtiva ettiği hükümlerle; içinde bulunduğumuz malî yıl zarfında küçük bir kadro ile faaliyete geçecek olan Fen Fakültesinin öğretim heyetinin teşkilini ve hizmete sevkini mümkün kılacaktır. Hükümet mümessillerinin verdikleri izahata göre bu heyet ilk ders yılında Ankara'daki mevcut tahsil müesseselerinin bina ve vasıtalarından bunların kendi faaliyetlerine hanel vermeden istifade edecek ve gelecek mali yılların imkânlarıyla Fakültenin tamamlanmasına çalışılacaktır.

Lâiyhayı ilişik şekliyle Maarif ve Terbiye sahasında mühim bir ihtiyacımıza cevap verir mahiyette gördüğümüzü arzeder ve havalesi mucibince Bütçe encümenine tevdi buyurulmak üzere saygılarımızla birlikte sunarız.

Ma. En. R. Na.	M.M.	Katip	
Sivas R.Ş. Sırer	Sivas R.Ş. Sırer	Konya M.Adil Binal	Ankara B. Baykan
Bolu H. R. Öymen	Çanakkale R. N. Güntekin	Çankırı T. Onay	Eskişehir İ. U. Aykut
İzmir E. Çınar	İzmir Ş. Yunus	Kastamon T.Taşkıran	Sinob İ. H. Sevük

Urfa **S.K.Yetkin**

T. B. M. M. Bütçe Encümeni Esas No. 1/138

Karar No. 89

Yüksek Reisliğe

Ankara'da bir Fen Fakültesi kurulması hakkında Maarif Vekilliğince hazırlanan ve Başvekâletin 13-IX-1943 tarih ve 6/3034 sayılı tezkeresiyle Yüksek Meclise sunulan kanun lâyihası Encümenimize tevdi buyurulmakla Maarif Encümeni mazbatasıyla birlikte ve Maarif Vekili Hasan Ali Yücel ve Maliye Vekili Fuad Ağralı hazır oldukları halde tetkik ve müzakere olundu.

Ankara'da bir Fen Fakültesi kurulmasını sağlamak üzere alınan layihayı Encümenimiz memnunlukla telakki etmiştir. Bu sayede başşehirimizde kurulması mukerrer Üniversitenin bir fakültesi daha temin edilmekle beraber bir taraftan muhtaç olduğumuz fen adamlarını biran evvel yetiştirmek imkanı elde edilmiş olacak ve diğer taraftan bu yeni üniversitemizin bir fakültesi daha açılmış ve daha evvel kurulması kararlaştırıldığı halde bugünkü umumi durum dolayısıyla tesis edilemeyen Tıp Fakültesinin fizik, kimya ve biyoloji sınıfları öğretimi de sağlanmış olacaktır.

Bu sebeplerle layihayı kabule şayan gören Encümenimiz maddelerin müzakeresine geçmiştir.

Talebeden alınacak harç ve ücretler hakkındaki hükmü ilave eden dördüncü madde, Ankara Hukuk Fakültesinin Maarif Vekilliğine devri hakkındaki 3848 sayılı kanunun beşinci maddesine mütenazır olarak ve bu şeklin maksadı temine daha elverişli olduğu alınan izahlardan anlaşılacakla değiştirilmiştir.

Altıncı maddede yazılışa ait bir tashih yapılmış ve 3656 sayılı kanuna mütenazır olmak üzere kanun hükümlerinin tatbikına İcra Vekilleri Heyetinin memur olduğu 7 inci maddeye verilen yeni şekilde ifade olunmuştur.

Ehemmiyeti dolayısıyla müstacelen müzakeresi temennisiyle layiha Umumi Heyetin tasvibine arz olunmak üzere Yüksek Reisliğe sunulmuştur.

Bütçe En. Rs. Çorum İ. Eker	M. M. Muğla H. Kitabcı	Katip İstanbul F. Öymen	Antalya N.E. Sumer
Aydın Gl. R. Alpman	Balıkesir S. Örgcevren	Bitlis B. Osma	Çanakkale S.T. Arsal
Edirne H.N. Gündüzalp	Giresun M. Akkaya	Giresun A. Sayar	Hatay H. Selçuk
Isparta M. Karaağaç	İzmir M. Birsnel	Konya Dr. S. Irmak	Kütahya H. Pekcan
Manisa F. Kurdoğlu	Mardin R. Erten	Tokat R.A. Sevengil	Zonguldak H.A. Kuyucak
Zonguldak E. Erişirgil			

HÜKÜMETİN TEKLİFİ

Ankara'da bir Fen Fakültesi Kurulması hakkında kanun lâyihası

Madde 1 — Ankara'da bir Fen Fakültesi kurulması için Maarif Vekilliğine salâhiyet verilmiştir.

Madde 2 — 3656 sayılı kanuna bağlı (1) sayılı cetvelin Maarif Vekilliği kısmına ilişik (1) sayılı cetvelde derece, adet ve unvanları yazılı memuriyetler «Ankara Fen Fakültesi» başlığı altında eklenmiştir.

Madde 3. — 3888 sayılı kanuna bağılı (1) sayılı cetvelin Maarif Vekilliğı kısmına ilişik (2) sayılı cetvelde derece, adet ve ücretleri yazılı memuriyetler «Ankara Fen Fakültesi» başlığı altında eklenmiştir.

Madde 4. — Ankara Fen Fakültesince talebeden İstanbul Üniversitesi Fen Fakültesi için tesbit edilmiş olan esaslara göre harçlar alınır.

Madde 5 — Ankara Fen Fakültesinin Öğretim ve idare işleri Maarif Vekilliğince tesbit olunur.

Muvakkat Madde — Bu kanuna ilişik (3) sayılı cetvelde yazılı müteferrik müstahdemler 1943 Malî yılı Muvazenei umumiye kanununa bağılı (D) işaretli cetvelin Maarif Vekilliğı kısmına eklenmiştir.

Madde 6 — Bu kanun neşri tarihinden muteberdir.

Madde 7 — Bu kanunun hükümlerini icraya Maliye ve Maarif Vekilleri memurdur.

11 - IX - 1943

Bř. V. ř. Saracoğlu	Ad. V. A.R. Türel	M. M. V. A.R. Artunkal	Da. V. H. Uran
Ha. V. Menemencioglu	Mal V. F. Ağralı	Mf. V. Yücel	Na. V. S. Day
İk. V. F. Sirmen	S. İ. M. V. Dr. H. Alataş	G. İ.V.	Zr. V. ř. R. Hatipoğlu
Mü. V. A. F. Cebesoy	Ti. V. C. S. Siren		

BÜTÇE ENCÜMENİNİN DEĞİşTİRİşİ

Ankara'da Fen Fakültesi kurulması hakkında kanun lâyihası

Madde 1 — Hükümet teklifinin birinci maddesi aynen.

Madde 2 — Hükümet teklifinin ikinci maddesi aynen.

Madde 3 — Hükümet teklifinin üçüncü maddesi aynen.

Madde 4 — Fakültece talebeden alınacak bilûmum harç ve ücretlerin mikdarı ve alınma şekilleri Maliye ve Maarif Vekillerince tâyin olunur. Burslu talebelerden bu harç ve ücretler alınmaz.

Madde 5 — Hükümet teklifinin 5 inci maddesi aynen.

Muvakkat Madde — Hükümet teklifinin muvakkat maddesi aynen

Madde 6 — Bu kanun neşri tarihinden mer'idir.

Madde7 — Bu kanunun hükümlerini icraya icra Vekilleri Heyeti memurdur.

(Cetveller aynen)

Hükümetin teklifine bağlı cetveller

[1] Sayılı Cetvel

Ankara Fen Fakültesi Öğretim Heyeti kadrosu

D.	Memuriyetin nev'i	Adedi	Maaş
3	Profesör	2	100
4	“	1	90
5	“	1	80
6	“	3	70
6	Doçent	2	70
7	“	2	60
8	“	2	50
7	Başasistan	3	60
8	Asistan	3	50
9	“	2	40

İdare Heyeti kadrosu

9	Dekan kâtibi	1	40
10	Hesap memuru ve mutemet	1	35
12	Dosya memuru	1	25
12	Ayniyat memuru	1	25
12	Kâtip	1	25

[2] Sayılı Cetvel

Ankara Fen Fakültesi İdare Heyeti

D.	Memuriyetin nev'i	Adedi	Ücret
6	Dekan	1	210

10 Enstitü müdürü 3 100

[3] Sayılı Cetvel

Ankara Fen Fakültesi

Memuriyetin nev'i	Adedi	Ücret
Daktilo	2	85
Mekanisyen	1	100
Şoför	1	100
Hademe	5	50
	5	40

**TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ'NDE 4492 SAYILI
KANUNA MÜTEALLİK MÜZAKERELERİ (1)**

Bütçe En. Mazbata Muharriri H. Kitapçı (Muğla) — Mazbatada müstaceliyeti istenmiştir.

Reis — Mazbatada bu lâyihanın müstacelen müzakeresi teklif edilmiştir. Kabul buyuranlar... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Dr. O. Ş. Uludağ (Konya) — Ankara'da bir Fen Fakültesi kurulması hakkındaki kanun lâyihası elimizdedir. Esbabı mucibe arasında Hükümet diyor ki; 1 - Memleketin fen adamlarına olan ihtiyacı, 2 - İstanbul'daki Fen Fakültesinde talebe mevcudunun son yıllarda azamî haddine gelmiş bulunması.

Bu zaruret ve bu ihtiyacı duyduğumuz ve takdir ettiğimiz için ben kendimizi çok bahtiyar sayarım. Ruznamenin 6 ıncı maddesinde tekrar söz alarak temas edeceğim, maddeye şimdi kısmen dokunacağım. 7 sene evvel Tıp Fakültesi açılması için bir kanun yaptık, her sene bu kanun geriye atılmaktadır. Geçen sene aynı mevzuu konuştuğumuz zaman Maarif Vekili bize demişti ki, âlet ve malzeme getirmek müşkülâtından dolayı bu Tıp Fakültesini kuramıyoruz. Halbuki Fen Fakültesi de aynı derecede âlet ve malzemeye ihtiyaç duyurtan bir müessesedir.. Buna pekâlâ bulmuşlar demektir. Ben Fen Fakültesi kurulmasını demiyorum. Fen Fakültesi kurulmasının aleyhinde değilim. Bir değil on beş tane kurulsun. Fakat memleketin hekime olan ihtiyacı da açık bulunduğunu dikkatlere arz ediyorum.

Ankara Tıp Fakültesinin katî bir ihtiyaç olduğunu ve bu ihtiyacın da takdir buyurularak artık işin geciktirilmemesini istiyorum. Ankara Tıp Fakültesinin bir ayak evvel açılmasını Maarif Vekâletinden dilerim.

Y. Abadan (Eskişehir) — Muhterem arkadaşlar; Maarif Vekâletinin bu yeni hamlesini şükranla karşılarım. Çünkü hakikî bir ihtiyacın karşılığı olduğunu yakinen bildiğim bir teşebbüstür. Bu sebeple iki küçük temennimi burada Vekile arz etmek istiyorum. Bir kere, mucib sebepler mazbatasında da izah edildiği gibi bu fakültenin kurulmasındaki maksat, fen adamları yetiştirmektir. Fakat bizim fakültelerimiz nedense, bilhassa Fen ve Edebiyat Fakültelerimiz fen adamlarından ziyade hoca yetiştirmektedir. Bu itibarla teşkilâtı yapacak olan Maarif Vekâletinin burada hakikî ihtiyaçlarımızı karşılayacak fen adamlarını yetiştirebilmeyi sağlayacak surette bir tetkik müessesesi kurmasını fakülteye bu ruhu aşılacak gerekli tedbirlerin düşünülüp alınmasını temenni ediyorum.

İkinci temennim; buraya alınacak öğretici elemanların bilhassa bu vakte kadar İstanbul Üniversitesinde faal olarak çalışan ve henüz dereceleri itibariyle matlûp olan mevkie erişememiş arkadaşlardan istifade edilerek seçilmesidir. Üniversite dışında da yüksek ihtisas sahibi fen adamlarımız olduğuna şüphe yoktur. Bunlardan kimse alınmasın gibi bir dâvayı müdafaa etmek aklımdan geçmez. Fakat kadronun ekseriyeti itibariyle bugüne kadar hayatını, meslekine hocalığa vakfetmiş elemanlardan istifade edilmezse bunlar yeise düşebilirler. Nitekim bir çokları kadrosuzluk yüzünden şimdi bile meyusturlar.

Bu temennimi arz ederken ayrıca sayın Maarif Vekilinin üzerinde tevakkuf etmekte olduğuna vâkıf olduğum bir teşebbüsüne de temas edeceğim.

Yani kendilerinin (akademik karyer) mevzuunu kanunî kayıtlara bağlama hususunda mümkün olduğu kadar teşvik edici, tacil edici emirler vermesi lüzumludur

Bütçe umumî müzakereleri esnasında da arzettiğim gibi yüksek mektep hocalığı, hakikaten bir ihtisas işidir. Bu ihtisas işinin mazbut bir kanuna ve sabit esaslara bağlanması hem mesleğin haysiyet ve şerefi namına ve hem de memleketin ilmî istikbali namına zarurî bir keyfiyettir.

C. S. Barlas (Gaziantep) — Benim Maarif Vekilinden temennim şudur: Gelecek meclis açıldığı zaman, gerek Ankara Fen Fakültesi ve gerek İstanbul Üniversitesinde çalışanlar için lâboratuvar ücreti namiyle bir paranın bütçeye konmasını talep ediyorum. Çünkü sabahtan akşama kadar orada çalışıyorlar ve memleket uğruna uğraşıyorlar. Bugünkü şartlar altında çalışan bu arkadaşlara yardım etmek lâzımdır. Maarif Vekilinden temennim budur.

İ. Arukan (Eskişehir) — Sayın arkadaşlar Ankara'da yeni bir ilim müessesesi açılmasına dair olan bu kanunu şükranla karşılamak borcumdur. Arkadaşlar, fen ve sanat devrinde yaşıyoruz Henüz bu cihetten pek geri kalan memleketimizin ümran ve yaşama seviyesinin yükselmesi ve hepimizin bildiğimiz nakliye müşkülâtını ve daha doğrusu ıstırabını gidermek ve sanayi noksanını telâfi etmek ve cihan piyasası rekabetine iştirak ederek bu noksanlarımızı telâfi etmek zaruretindeyiz. Bunlardan nakliye müşkülâtı ancak demiryollarımızın ve yollarımızın ikmalıyla kabil olacaktır. Memleketin yaşama seviyesini yükseltmek ancak bataklıklarımızı kurutmak ve sulama işlerimizi biran evvel vücade getirmekle kabil olacaktır. Sanayi sahasında yükselebilmemiz de aynı mesai ile fazla istihsal yapmaktığımızı mütevakkıftır. Cihan piyasasına rekabet etmemiz lâzımdır ki bu da ucuz kuvvei muharrike teminine mütevakkıftır. Memlekette boşuna akmakta olan su kuvvetlerinden istifade etmek ve büyük elektrik işlerine başlamak lâzımdır. Bunu mütaaddit defalar bu kürsüden arzetmişimdir. Bunları yapacaklar tabiidir ki mühendislerdir, fen memurlarıdır. Hâlen memlekette mevcut mühendis mektebimizin ve Yüksek Mühendis mektebimizin yetiştirdiği mühendislere ilâveten kullanılmakta olan frenk mühendisleri de hesaba katılırsa, mühendis mevcudumuzun gayri kâfi olduğu açıkça görülür. Bu hususta memleketimizin çektiği ıstırap cümlenizin malûmudur. Devam eden Cihan harbinin sonunda Avrupa'dan da ayrıca mühendis ve fen memuru tedarik etmeye ihtimal ki imkân bulamayacağız. Çünkü onların memleketleri de yanmış ve yıkılmıştır.

Diğer cihetten yukarıda saydığım gibi, yükselmek için lâzımgelen işlerimize biran evvel başlamak mecburiyetindeyiz. Ve buna başlamak için de lâzım gelen teknik elemanları bir an evvel yetiştirmek mecburiyetindeyiz. Hatırlıyorum ki Maarif Vekilliğinin Teknik öğretim programında Ankara'da bir Teknişe Hohşule açmak vardı. Fransızlar buna Politeknik derler. Biz yüksek mühendis mektebi deriz. Halihazırda Yüksek Mühendis mektebinin açılması pek büyük bir külfeti icabettirir, zannederim. Hâlen bunu yapmağa imkân yoktur. Lâkin daha basit olan teknikum, ki biz bunlara mühendis mektebi deriz, yapmak mümkündür. Bunu yapmamak demek, harp sonrası programımızda imara ait işlerimizi geciktirmek demektir. Onun için Maarif Vekilinden ve Hükümetten rica ediyorum, bunun üzerinde dursunlar ve behemehal gerçekleştirsinler, maruzatım bundan ibarettir.

H. Kaplan (Maraş) — Arkadaşlar, bu faydalı müesseseyi şükranla karşılarken Maarif Vekilinin bir iki nokta üzerinde bizi tenvir buyurmasını rica edeceğim.

Bu müessese, Türk Tarih, Dil, Fakültesi gibi yatısız mı olacak; yoksa yatılı mı olacak ?

Yatısız olacaksa, Türk Tarih Fakültesinde olduğu gibi, tahsili yarım olacaktır demektir. Yarım fen tahsili kadar tehlikeli bir şey yoktur. Bu noktada tenevvür etmek isterim.

Bir de Tarih Fakültesinin yatakhane ve yemekhanelerini ne zaman yaparak burayı tam ve kâmil bir şekilde Türk evlâtlarını yetiştirecek hocalar yetiştirecek bir müessese haline getireceklerdir? Bu iki noktada tenevvür etmek istiyorum.

M. Aydın (Trabzon) — Sayın arkadaşlar; Şimdi müzakeresini yapacağımız ve Ankara'da bir Fen Fakültesi açılmasını âmir olan kanun lâ-yihası, bu zamana kadar çıkardığımız en önemli kanunlardan birini teşkil etmektedir.

Bu kanun lâ-yihası, evvelce çıkardığımız meslekî teknik okulları kanunlarının noksan kalmış bir halkasını teşkil etmektedir. Bu kanunlarla yapılmak istenen iş, bu milletin dünya yüzünde fennî ilmî ve tatbikî sahalarda harikalar meydana getirmiş bu asıl Türk milletinin tekrar fen sahasında lâ-yık olduğu mevkie çıkması, çıkarılması için teşebbüse geçilmesi demektir. Hükümet bu kanunlar ile millete karşı çok ağır taahhütlere girmiş oluyor.

Muhterem arkadaşlarım; Biliyorsunuz ki Türkler yakın bir zaman evveline gelinceye kadar, yukarıda arzettiğim gibi, ilim ve irfan ve sanayide çok ileri gitmiş bulunuyorlardı. Fakat sonradan bir gerileme devri başlamış ve bu gerileme idarî işlerimize de girerek bütün memleketi umumî bir çöküntüye çekmeğe başlamıştır. Bunu o zamanın idare âmirleri görmüşler ve tedbir aramışlar. Bir çok sebepleri karıştırmışlar, en ziyade sanayi meseleleri üzerinde durmuşlar, hattâ bunun için memlekette bir çok fabrikalar kurmuşlar, tezgâhlar meydana getirmişler zamana nispetle muazzam, hattâ bugün bile başlı başına büyük bir kıymet olan gemi tezgâhları yapmışlar ve bunların başına Avrupa'dan fen adamları getirerek yürütmeğe uğraşmışlardır. Maatteessüf iş yürümemiş ve gerileme devam etmiştir. Çünkü kendi öz evlâtlarımız iş başına getirilmemişti; yabancı elemanlarla memleket terakkiyatın temin olunacağı zannolunmuştu. Sonradan bazı Hükümet adamları bu noksanlığı duymuşlar ve bunun için de mühendis mektepleri, fen mektebi, sanat mektebi gibi müesseseler açmışlarsa da çok yazık ki o zamanın hükümdarı ya buna inanmamış, yahut korkmuş olduğundan bu mekteplerin verimi pek az olmuştur. Meselâ mühendis mektebi yakın zamanlara kadar, açılma tarihinden 40 - 45 sene

zarfında - ki ben bir aralık orada müdür muavini bulunuyordum - beher sene 4-10 talebeye diploma verebilmiştir.

Sayın arkadaşlarım; büyük bir samimiyet ile arz ediyorum, ki ben ilk defa memleketimizin teknikleşmesi fikrini Büyük Şefimiz İsmet İnönü'den tâ Lozan'dan teşrif ederlerken, Bilecik civarında tamiriyle uğraştığımız Pekdemir demiryolu köprüsünün başında işitmişim. Bu fikir daima ileri gitmiş ve bugün memleketin her köşesinde büyük küçük birer teknik okul açılmış ve açılması için uğraşılmakta bulunulmuştur. İşte bugün nefsi Ankaramız'da büyük bir Fen Fakültesi açılmak istenmektedir. Aziz arkadaşlarım, buna, müsaadenizle, İnönü müessesesi diyelim, bu müesseselerin memleket bünyesinde ve içtimaî vaziyetinin yükselmesinde vücutte getireceği inkılâp pek büyüktür. Bu inkılâp bu zamana kadar yaptığımız büyük inkılâplarımız ile omuz öpüşecek derecede yüksektir.

Her Türk bunu bu şekilde görmeli ve ona göre takdir etmelidir. Türk milleti bunun semerelerini az zamanda görecektir.

Bugün bütün dünya bir buhran içinde yüzmektedir. Tabii biz de bundan müteessir bulunuyoruz. Böyle sıkıntılı bir anda muhterem Başvekilimizin mühim bir para tedarik ederek bu mektebi açmağa uğraşması cidden şayanı takdirdir. Bunun için kendilerini hürmetle selâmlarken onun kıymetli Maarif Vekilini ve arkadaşlarını da tebriki vicdanî bir vazife bilirim. Bu arkadaşlarımız çok ağır bir yükün, bir vazifenin altına girmişlerdir. Yalnız biz mebuslar değil, her Türk vatandaşı bu arkadaşlarımıza yardım etmeli ve onların muvaffakiyetini kendi muvaffakiyeti telâkki etmelidir.

Muhterem arkadaşlar, sözüme, muhterem Maarif Vekilimizden bir rica ile nihayet vereceğim. Her memleketin fen mektepleri o memleketin terakki temposuna uygun olarak yürüyor. Bugün bir memleket var ki terakkiyatı dev adımı denecek derecededir. Biz düne nazaran başdöndürücü bir terakki meydana getirdik. Fakat garbe nazaran çok, daha pek çok çalışmak mecburiyetindeyiz. Onun için bu mekteplerimizin terakkiyatını da, bu yüksek ilerleme kaydeden millet teknik öğretimini gözönünde bulundurmaları faydalı olur kanaatında olduğumu arzedeceğim.

R. Fenmen (Kocaeli) — Efendim, Hükümetimizce Ankara'da tesisi teklif olunan Fen Fakültesinin yalnız fen adamı yetiştirmek gayesiyle değil aynı zamanda memleketin çok ihtiyacı olan, İzzet Arukan arkadaşımın söylediği bir çok teknik yüksek mühendisleri yetiştirmek için bir müessese olacağı kanaatindeyim. Çünkü bir çok ecnebi memleketler vardır ki, meselâ Belçika ve İsviçre gibi, teknik mühendis yetiştiren müesseselerinin ilk senelerini Fen Fakültelerinde tahsil gören talebeleri alıyor. Binaenaleyh bizde de mühendisleri bir an evvel yetiştirmek için sayın Maarif

vekilimizden temennim Şu olacaktır: İsviçre ve Belçika'da yapılmakta olan usulü kabul ederek bu seneden itibaren Fen Fakültemize yalnız fen adamları yetiştirmek için talebe değil, aynı zamanda kurulması kararlaştırılmış olan Teknik Fakültemize talebe yetiştirmek için de bu seneden itibaren talebe kabul etmelerini arz ve teklif ediyorum.

Gl. E. Durukan (Hatay) — Efendim: Ankara'da bir Fen Fakültesinin açılması hususundaki Maarif Vekâletinin faaliyetini candan tebrik eder ve kendilerine muvaffakiyet temenni etmekle beraber, ordu sanayi harbiyesinin yüksek mühendis ve mühendise olan fevkalâde ihtiyacını evvelce de arzetmiş olduğum gibi bunu tekrar etmeyi lüzumlu gördüm. Memleket sanayii milliyesinin dahi, muhtelif sınıf mühendise ve bilhassa yüksek mühendise ihtiyacı pek çoktur. Kadrolarındaki rakamın bugün üçte biri kadar mühendis ve yüksek mühendis yoktur. Memleketin sanayii yükseldikçe, bu mühendislere ihtiyaç artmaktadır. Malûmu âliniz ordu sanayii harbiyesi çok tenevvu, etmiştir. Orduya yeni yeni makine, motor ve silâhlar giriyor. Bütün ordu mekanize ediliyor. Bunlar için bugün mühendise fevkalâde ihtiyaç olduğu gibi âtiyen de bu ihtiyaç daha şedit olacaktır. Bunları yetiştirmek için gönderdiğimiz yabancı memleketlerde ihtiyacımız nispetinde yetişmediklerini görüyoruz. Bu yüzden de çok para veriyoruz. Sarfedilen para ve emek nispetinde semere elde edemiyoruz. Avrupa'da veyahut yabancı bir memlekette yetiştirilen mühendisler ve teknisyenler oralarda lüzumu kadar tatbikat görmüyor, çünkü hiç bir memleket sanayi harbiyeyi göstermiyor, fabrikaların kapısından bile baktırmıyor. Onun için her ne pahasına olursa olsun memlekette, diğer arkadaşların da teklifi veçhile, Yüksek Fen Mektebinin açılmasını arz ve rica ederim.

Ordunun ihtiyacını ve memleketin sanayii umumiyesini nazarı dikkate alarak yüksek mühendis mektebinin biran evvel açılıp, mütevazi şekilde de olsa, buradan teknik eleman almak için kaybedecek vaktimiz kalmadığını ehemmiyetle arzeder, bu hususta Maarif Vekilimizin müstacel himmetini rica ederim.

Maarif Vekili H. Â. Yücel (İzmir) — Sayın arkadaşlar; huzurunuzda gelmiş olan bu kanunu benden önce lütfedip kürsüye gelen ve konuşan arkadaşlarımla güzel karşılamaları, bu kanunu sevketmekte Hükümetinizin isabetini ve bunu gerçekleştirmek için teşvike lâyük olduğunu gösterir. Bundan dolayı bilhassa teşekkür ederim. Parti programımızın, memleket içinde yüksek bilim kurumları yapmak ve yine memleket içinde bilim hareketlerine bunları kaynak kılmak hususunu bize verdiği direktif ve bu senenin bütçe müzakereleri esnasında Üniversite meselesi mevzuubahis olduğu zaman Yüksek Meclisin bizim burada arzettiğimiz görüşleri tasvip

suretiyle gösterdiği istikamet, bu hususta bizi yeni bir tedbir almağa sevk etmiş oluyor.

Biz İstanbul Üniversitesini her şubesinde, takviye maksadiyle, bilhassa Zeynep hanım konağına sıkışmış olan Edebiyat ve Fen Fakültelerine, yeni binalar yapmak, laboratuvarlarını ve teşkilâtını tamamlamak, okuyucuları lâzımı veçhile yetiştirmek için bundan sonra gelecek kanunla da büyük bir tahsisat istemiş bulunuyoruz. Bu suretle İstanbul Üniversitesini kuvvetlendirmek ve Ankara Üniversitesini tamamlamak yolundayız. Şimdiye kadar Ankara'da Hukuk Fakültesi, Edebiyat Fakültesi demek olan Tarih - Dil, Coğrafya Fakültesi, Siyasal bilgiler okulu ve orta öğretmen yetiştiren Gazi Terbiye Enstitüsü kuruldu. Yeni açacağımız Fen Fakültesi, bu büyük bilim bütününün yeni bir parçasını teşkil edecek. Müspet bilimin bugün milletlerin mukadderatında ne derece yakın müessir olduğu çoktan anlaşılmıştır. Fakat bu anlayışın gerçekleştirilmesi imkân ve zamanla şartlanmış bulunmaktadır. Her fırsat, yeni bir müessese kurmak için, yeni bir ilim, yeni bir fen yuvası kurmak için bize hamle veriyor.

Teknik öğretim mevzuunda yüksek tasvibinize iktiran etmiş olan büyük programın esaslı bir parçası, hepimizin bildiğimiz gibi, Ankara'da bir Yüksek Teknik okulunun, —Teknik Üniversitenin diyelim— kurulmasına aittir. İzzet arkadaşımın buyurduğu gibi; bu müesseseyi kurmakta hakikaten güçlük vardır. Fakat biz bütün bu güçlüklerle rağmen bu müessesenin projelerini hazırlıyoruz. Hattâ bunların yüzde bir mikyasındaki plânları önümüzdeki şubatta hazır olacak ve şubatin içerisinde ihalesi mümkün olacaktır. Bu iş, parça parça yapılacak muazzam tesisattır, 15-20 milyon liralık bir tahsisat, ilk başlayacağımız kısım, Fizik ve Kimya Enstitüleri olacaktır. Bunun ancak alât ve ders vasıtalarının tedariki bir, bir buçuk sene zarfında temin edilecek olursa Ankara'da açacağımız Fen Fakültesini, arkadaşlarımın da işaret ettiği gibi bu müesseselerden istifade suretiyle bu bütünün içinde (pure science) a sırf ilme yarayacak şekilde idame etmek kabil olacaktır.

İstanbul Üniversitesini bilhassa bu bakımdan, biraz önce arzettiğim veçhile takviyeye teşebbüs ettiğimiz gibi İstanbul Yüksek Mühendis okulunu da genişletmek için Hükümetçe tedbirler almış bulunuyoruz.

Yüksek Mühendis okulunun arkasında büyük bir inşaat yapılmaktadır. Bu inşaatı bu sene itmam edeceğimiz ümidindeyiz. Burada elektrik ve diğer laboratuvarlar kurulmuş olacaktır. Netekim bin yokluğa ve bu neviden fen ders vasıtalarının güç bulunmasına rağmen Mühendis okulunun arka kısmında geçen sene bir lâboratuvar yaptık; makine demonstrasyon laboratuvarı...

Yüksek Mühendis Okulunun yakınında ve civarında bulunan Taşkışlayı askerlerimiz bize verdiler. General Eyüp Durukan arkadaşımızın buyurduğu şeyleri askerlerimiz yakından hissetmekte, ve bize fen adamı yetiştirmek için yardım etmektedirler. Koskoca kışlayı, içerisine yeni girmiş bir kıt'a bulunduğu halde, seve seve bize vermiş olmaları bu zihniyetin canlı bir misalidir.

Kışlayı gezerken orada bulunan alay komutanının, askerliğin fenne nasıl dayanması zaruretinde olduğunu ve fen adamları olmadıkça askerliğin bugünkü modern mânasında nasıl kemale erer bir kuvvet haline gelemediğini söyleyip burayı bir okul, ve bir Mühendis okulu görmekten zevk duyacağını anlatmış olması, beni hakikaten çok mütahassis etmiştir. Onun için memleketin müdafaa kuvvetlerini elinde tutan ve onun her kademesinde vazife almış bulunanlarla onlara insan yetiştirmek vazifesini üstüne alan bizler, tamamiyle aynı zihniyetteyiz ve aynı hedefe doğru yürüyoruz.

Mitat Aydın arkadaşımız teknik öğretim davasında ve memleketin bayındırllaştırılması hususunda yüksek adını burada andığı Millî Şefimizin, bütün bu işlerde ne kadar ilgili ve bilgili olduğunu huzurunuzda Maarif Vekiliniz olarak minnet ve saygıyla tekrar etmek, benim için vicdani bir ödevdir. Memleket maarifi, Cumhuriyetin kurulduğu 20 senenin dörtte biri olan yıllarda, sayın Başvekilimin bir vesile ile ifade buyurduğu gibi, inkılâp halini almıştır. Millî Şefimiz, bu mevzuda yakın alâka ve direktifleriyle daima bizi takviye ve teşvik etmişler. Yüksek Meclis de aynı ruhla bizim her dilediğimizi kabul lütfunda bulunmuştur.

Ankara Fen fakültesinin açılmasını şu güzel karşılayışınız, benim ve arkadaşlarım için hakikaten ve cidden bizi bugünkünden daha çok çalışmaya sevkedici bir vesile olmuştur.

Bunları arzettikten sonra arkadaşlarımdın bazı noktalar hakkındaki sorularına cevap vermek istiyorum.

Ankara'da kurulacak Tıp Fakültesi için bir kanun çıkmıştır. Bundan dört küsur sene evvel de inşasına mütedair olan Tahsisat kanunu huzurunuzda gelmiş ve o devrenin zarureti, şartları gözönüne alınarak bu tahsisat başka fasıllara nakledilmiştir. Tıp Fakültesinin projeleri, maketi hazırlanmıştır. Sıhhiye Vekâletinin methalinde bu maketi her arkadaşımız görebilir ve tetkik buyurabilir. Tıp Fakültesi aynı zamanda bir talebe yurdunun ve büyük bir hastaneyi de, bugün mevcut olan Numune hastanesinden başka bir büyük hastaneyi de ihtiva edecektir. 30 milyon liralık bir iştir. Hükümetimiz Ankara Tıp Fakültesinin de yapılmasını esaslı bir vazife

bilmektedir ve umarım ki yakın senelerde bunun için de salâhiyet almak üzere huzuruza gelecektir.

Dr. O. Ş. Uludağ (Konya) — Çok uzun sürmesin.

Maarif Vekili H. Â. Yücel (devamla) — Çok temenni ederim, bendeniz de çabuk getirmeye çalışırız.

Bir arkadaşımız fen adamı, fen bilgini ve hoca yetiştirmek meselesini mevzuu bahsettiler. Yalnız bize mahsus değil, bu mevzuda seneler evvel işe başlamış olan memleketlerde de sırf ilimle meşgul olanlar, şahsî servetleri yoksa hayatlarını kazanmak için hoca olmak zaruretindedirler. Hoca olmak sırf bilimle meşgul olmaya mâni değildir Büyük kâşifler, âlimler içerisinde hocalar da vardır. Yalnız hoca mesleğine bu sahada girmiş-olanlara şahsî servetlerinin artık teminine muktedir olmadıkları, maddî vesaiti, makineyi ve âleti temin etmek lâzımdır. Bu, Devletin işidir. Devlet bunu vazife olarak yakından ele aldıkça ve yaptıkça, hocaların içerisinde kâşifler, bilim arayıcıları tabîi olarak yetişeceklerdir.

İstanbul Üniversitesinin, Ankara'da açacağımız ve bundan sonra da memleketin şarkında kuracağımız büyük bir bilim kurullarında vazife alacak insanları yetiştirmek bakımından, bendenizin nazarında, bir yüksek öğretmen okulu olduğunu ifade etmek isterim, İstanbul Üniversitesi, her şubesinin ömrü daha çok önce başlamış olduğu için... bize hoca olacak unsurları vermelidir. Orada yetişmiş olanları biz alıp yeni müesseselerimizde yetiştirici vazifelerle tanzif etmeliyiz. Esasen bu cihet; kararımız dahilindedir.

Akademik kariyer kanunu daha sıkı bir çalışma ile gerek İstanbul Üniversitesinde gerek Ankara Fakültelerinde tetkik mevzuu olmaktadır. Benim şahsî kanaatim şudur. Bugün Üniversitenin muhtelif öğretmen derecelerinde Üniversiter sıfatlar alan arkadaşlarımız, mevcut talimatnamelere göre bu unvanları almaktadırlar. Bunları kanuna koymak demek katî, değişmez bir takım esaslara bağlamak demektir. Bunun için iyi düşünmek, iyi tetkik etmek, başka memleketlerle iyi mukayeseler yapmak ve bizim ihtiyacımızı her sahada en iyi şekilde karşılayan şekli bulmak lâzımdır. Acele edip kesin kanunî kaideler olarak bu işi sınıksız bağlamak ve hataya düştükten sonra onları tashihe kalkışmak bendenizce doğru değildir. Onun için ihtiyatlı davranıyorum. Fakat işi ihmal etmiş de değiliz. Kanun taslağı tetkik edilmektedir. Çok tahmin ve temenni ederim ki, tatilden sonraki devrede bu kanun lâyihasını yüksek huzuruza getirebileyim burada lâboratuvar adamlarını teşvik etmek için Sait Barlas arkadaşımızın temenni ettiği cihet nazarı dikkate alınacaktır.

Kaplan arkadaşım, bu fakültenin yatılı olup olmayacağını sordular. Bizim prensibimiz, muhtelif bütçe müzakerelerinde de maruzatta bulunmuştum,

Üniversite tahsilini yatılı bir halde yapmamaktır. Bu demek Üniversite tahsilini yapan gençler içinde hali vakti müsait olmayan veya olup ta bir bilim muhiti içinde parasını vererek yaşamak isteyenlere bu yaşama imkânını vermemek değildir. Biz Tarih - Dil Fakültesini leyli kurduk. Fakat yatılı kısmının çok fena idare edildiğini gördük. Muayyen bir binası yoktu. Evkaf apartmanı içinde kâfi derecede inzibatlı değildi. Derhal kökten, radikal hareket ettik. Yatılı olan çocuklara burs verdik. Burs alan gençler bir çok memleketlerde olduğu gibi, ikisi üçü birleşerek ve yaşamak için ekmek elden su gölden değil kendilerine verilen para ile, ailesinden aldığı bir yardımı da buna katarak kendilerini, sıkıntı ile de olsa, idare etmek imkânını buldular

Fen Fakültesi için de düşündüğümüz bu olmuştur. Buraya alınacak talebenin yarıdan fazlasını burslu alıyoruz Tasvip buyuracağınız kanunun içerisinde bu tahsisat vardır. Her birine ayda 50 lira para vereceğiz. Bu suretle mükellef hizmet borcuna gireceklerdir.

Tarih - Dil Fakültesi için bir yatakhane binası yapmak ve orada leylilik tesisatı vücuda getirmek, arzettiğim düşünce ile mevzubahis değildir. Fakat talebe yurdu yapmak, buradaki talebelere ucuz yemek yedirmek, buna kudreti olmayanları parasız olarak tahsillerini idame ettirecek vaziyette yardıma nail kılmak, ayrı bir mevzudur. Esasen Parti de Hükümetle beraber bunun üzerinde çalışmaktadır. Fiilî bir neticeye varılabileceğini ümit edebiliriz.

Bilmiyorum, arkadaşlarımin benden sordukları cihetlere tamamen, cevap verebildim mi? (Kâfi kâfi sesleri).

Reis — Heyeti umumiye hakkında başka söz isteyen yoktur. Maddelere geçilmesini reye arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Maddelere geçilmesi kabul edilmiştir.

Ankara'da bir Fen Fakültesi kurulması hakkında kanun

Madde 1 — Ankara'da bir Fen Fakültesi kurulması için Maarif Vekilliğine salâhiyet verilmiştir.

Reis — Reye arz ediyorum. Maddeyi kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Madde 2 — 3656 sayılı kanuna bağlı (1) sayılı cetvelin Maarif Vekilliği kısmına ilişik (1) sayılı cetvelde derece, aded ve unvanları yazılı memuriyetler «Ankara Fen Fakültesi» başlığı altında eklenmiştir.

[1] Numaralı Cedvel

Ankara Fen Fakültesi Öğretim Heyeti kadrosu

D.	Memuriyetin nev'i	Aded	Maaş
3	Profesör	2	100
4	“	1	90
5	“	1	80
6	“	3	70
6	Doçent	2	70
7	“	2	60
8	“	2	50
7	Başasistan	3	60
8	Asistan	3	50
9	“	2	40
İdare Heyeti			
9	Dekan Katibi	1	40
10	Hesap Memuru ve mutemet	1	35
12	Dosya Memuru	1	25
12	Ayniyat Memuru	1	25
12	Katip	1	25

Reis — Maddeyi cetvelle birlikte reye arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Madde 3 — 3888 sayılı kanuna bağlı (1) sayılı cetvelin Maarif Vekilliği kısmına ilişik (2) sayılı cetvelde derece, adet ve ücretleri yazılı memuriyetler «Ankara Fen Fakültesi» başlığı altında eklenmiştir.

Reis — Mütalâa var mı? Maddeyi cetvelle reye arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

Madde 4 — Fakültece talebeden alınacak bilûmum harç ve ücretlerin miktarı ve alınma şekilleri Maliye ve Maarif Vekillerince tâyin olunur. Burslu talebelerden bu harç ve ücretler alınmaz.

A. R. Esen (Siird) — Encümeden bir şey sormak isterim: Burada bir (burs) kelimesi vardır. Bunun Türkçe karşılığı yok mudur ki konsun?.

S. Yargı (Kocaeli) — İstilah böyle gelmiştir.

A. R. Esen (Devamla) — Bunu kimse anlayamaz. Türkçeleştirmek lâzımdır.

S. Yargı (Kocaeli) — Veterinere ne buyurursunuz ?

H. Bayur (Manisa) — Türkçesi kese demektir.

A. R. Esen (Devamla) — Maarif Vekâleti bilgi yeridir. Bu kelimenin karşılığını bulamamış mı ?

Reis — Maddeyi reye arz ediyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Madde 5 — Ankara Fen Fakültesinin Öğretim ve idare işleri Maarif Vekilliğince tesbit olunur.

Reis — Reye arz ediyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Muvakkat Madde — Bu kanuna ilişik (3) sayılı cetvelde yazılı müteferrik müstahdemler 1943 malî yılı muvazenei umumiye kanununa bağlı (D) işaretli cetvelin Maarif Vekilliği kısmına eklenmiştir.

Reis — Maddeyi merbutu cetvelle beraber reye arz ediyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Madde 6 — Bu kanun neşri tarihinden mer'idir.

Reis — Reye arz ediyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Madde 7 — Bu kanunun hükümlerini icraya icra Vekilleri Heyeti memurdur.

Reis — Reye arz ediyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Lâyihanın heyeti umumiyesini reye arz ediyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Kuruluş Törenleri:

Maarif Vekilimiz Fen Fakültesinin açılışı dolayısıyla nutkunu verirken

- Hasan Ali Yücel'in Açılış Nutku

Büyük Reiscumhurumuz, Sayın Arkadaşlar;

Cumhuriyetin 21 inci yılını yaşamaya başladığımız bugünlerde Ankara Üniversitesinin Fen Fakültesini yüksek huzurunuzda açmakla bahtiyarım. İnkılabın memlekette kurduğu diğer yüksek öğrenim kurumları gibi bu da, yeni Türk cemiyetinin verdiği seviyenin icabı olarak doğmaktadır. Hukuk alanındaki devrim, Ankara Hukuk Fakültesini; dil ve tarih alanındaki milli görüş, Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesini doğurmuştur. Yirmi yıldan beri, fen ve teknik alanındaki ilerlemeler de günlük hayatımızda ve medeniyet seviyemizde esaslı değişikliklere ve yükselmelere yol açmıştır. Halkımız ve aydınlarımız eski yaşama vasıtalarını bırakıp yeni medeniyet araçlarına düşünleşmeğe başlamıştır. Nitekim içinde bulunduğumuz büyük harbin kullandığı ateşli ve makineli silahlar, memleket müdafaasının da fenne ve tekniğe dayanması zaruretinin bütün yurda şiddetle hissettirmiştir. İşte bugün açmakta bulunduğumuz Fen Fakültesi, duyulan bu ihtiyaçların ve ilerleyen bu anlayışın verimidir.

Pozitif Bilimin Büyük Rolü

Her ilerleme, hiç kimse tereddüt etmemelidir ki, pozitif bilimin ışıkları altında olmaktadır. Tarih içinde Avrupa rönesansından sonraki asırlarda ilerleyen milletlere ayak uydurmadan zaman kaybetmiş bir millet olarak biz, aradaki açığı kapatmağa mecburuz. Bundan kaygılanmamayı, gene tarihimizden öğrenebiliriz. 1402 de Çubukova harbi ile yıkılıp parça parça olan Türk Osmanlı Devleti bu parçalanmadan yarım asır sonra insanlık tarihine yeni bir devir açarak mucizeyi yaratabilmiştir. 1453 İstanbul'un fethi tarihidir. Onun için, lüzumsuz gurura düşmeden ve kendimize derin surette inanarak tarih içinde kaybettiğimizi söylediğim zamanı, himmetle, gayretle ve doğruya inananların yüreklerinde bulacakları cesaretle kapayabiliriz. Ankara Fen Fakültesi, bu himmet, gayret ve cesaretin bir eseridir.

Fena Bir Alışkanlık

Medeni bir kütle olarak geçmiş yakın devirlerimizde en fena alışkanlık yalnız zekaya güvenmek, yalnız sağ duyularla yeterlenmek ve deneme esasını kabule yanaşmayan vahimelerle millet hayatında gölge oyunları oynamaktır. Pozitif bilim , günlük hayata girmedikçe, cemiyetin işleri, o işleri bilenlerin toplu fikirlerine dayanmadıkça, hayat, fakir realiteler halinde kalmağa mahkumdur. Devlet ve siyaset adamlarının bilginlere ve bilgiye bu bakımdan dayanması örneğini, geniş ölçüde, ancak Cumhuriyet devri bize gösterdi. Ebedi ve Milli Şeflerimize bu kadar derin bir sevgimizin, onlara ideal babaları olarak bu kadar gönülden bağlanmamızın başlıca sebeplerinden biri budur. Bizden sonra gelecek nesillerimizin, umumi hayatın her alanında tarihimizin seyrini çizecek bu büyük prensibe, bizim gibi kökten vakıf olmaları, ehemmiyetle tekrar edilecek bir noktadır. Dünya hayatını taassup dumanları, içine sokarak, bilgiyi bir özel sınıfın siyaset aleti yapan devirleri, inkılabımızın feyizli aydınlığında cüretle mütalaa etmeliyiz. Her şey gibi bilim de, yaşamak içindir. Bilmeliyiz ki, her türlü hurafeleri silip, süpürecek olan bereketli yağmurlar, pozitif bilimlerin yaşatıcı ve besleyici bulutları içerisinde. İskolastik ve bizim tarihimizdeki adıyla medresecilik zihniyeti, ancak pozitif bilimlerin prensiplerine ve deneyimlerine inanmakla ortadan kalkabilir. Cumhuriyetin eline geçtikten sonra gerçek hüviyeti alabilen Üniversitemizde, anahtar hademede duran fizik aletlerine el sürmeden mezun olmuş üniversiteliler, nihayet bizimle yaşattılar. O zaman en iyi niyetlerle vazife almış olmasını hürmetle yadedeceğimiz pozitif bilim profesörleri içerisinde, yalnız sosyal bilimler okunan Mektebi Mülkiye mezunu bile bulunduğunu hatırlatmakta fayda görürüm.

Eski ve Yeni Öğretim Usulleri

Bizim öğrencilik devirlerimizde, bugün yetiştirmekte olduğumuz gençlerin bir türlü akıl erdiremeyecekleri bir öğretim usulü vardı. Tek deney

yapmadan fizik, tek madde görmeden kimya okutulurdu. Öğrendiğimiz fizik karatahta fiziği okuduğumuz kimya, tebeşir kimyası idi. Belki bugün birçok medeni eksiklerimiz vardır fakat zihniyetimiz, pozitif bilimin ilkelerine ve metotlarına tam uyar hale gelmiştir. Fabrikalarımızın kimya işlerini idare eden kimya mühendislerimiz, madenleri arayıp bulup tahlil eden Maden Mühendislerimiz, fiziğin her sahasında salahiyet verici diplomalara sahip ihtisaslı fen adamlarımız, demiryollarımızı ve yollarımızı, köprülerimizi kuracak yol ve yapı mühendislerimiz, nihayet bu elemanları yetiştirecek fen öğretmenlerimiz vardır. Dava, bunların medeni hayatımızın ihtiyaçlarına cevap verecek sayıda ve değerlerinden kaybetmemek üzere çok yetişmesine çare bulmakta toplanıyor. Hükümet, Büyük Meclis ve Büyük Şefimiz, bu ana davayı çözmek için bütün gayret ve dikkatlerini bize bağışlamaktadırlar. Bütün dileğimiz, tarihimizin bu gerçekçi anlayışıyla ve süratle kesiksiz yürümesidir. Onu temin edecekler, bizzat öğretici ve öğrencilerdir. Her iki zümreden olan arkadaşlarımızın bu yolda candan çalışacaklarına, hayatlarının bütün zevkini ve saadetini, hakikat denen ve deneyden gelen öz bilgilerde bulacaklarına güveniyoruz.

Fen Fakültesi de Kendi Binasına Sahip Olacak

Sayın Arkadaşlarım;

Kurduğumuz bu fakülte, gördüğümüz gibi Gazi Terbiye Enstitüsünün binasında ve laboratuvarlarında misafirdir. Yarın o da Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi, Hukuk Fakültesi gibi kendi büyük ve müstakil binasına sahip olacaktır. Bu darlık ve yetmezlik sebebiyledir ki bu sene az talebe aldık. İçinde bulunduğumuz yılda genişleme imkanını arayacağız. Bütün Matematik-Astronomi, Fizik-Matematik, Fizik-Kimya dallarını ve Matematik-Fizik, Kimya Enstitülerini ihtiva eden Fakültemiz yarın, tam bir Fen Fakültesinin kadrosuna girebilecek olan bütün şubeleri kuracaktır. Ankara Fen Fakültesi, Ankara Tıp Fakültesinin de habercisi ve müjdecisi olacaktır. Tıp Fakültesinin F.K.B.'si üçte iki arasında her gün vücut buluyor demektir. Böyle bir Fakülteyi kurarken, benzeri kurumlara ve orada çalışan bilgi adamlarına da teveccüh eden yardım mesuliyetlerini, huzurunuzda belirtmek isterim. Bu vesile ile bizim İstanbul Fen Fakültemizde olduğu gibi bilim zihniyeti ve arama ruhu hakim olacaktır. Makinecilik devrinden kurtulmaya uğraştığımız bu zamanda, denemeden çıkan bilgilerin sentezi ile ve tüme varıcı bir metotla fen adamı yetiştirmek istiyoruz. Bu Fakülteden ışıklananak gençler, yarın kendi bilgi alanlarında cüretle düşünebilecek ve düşündüklerini gerçekleştirmek için kendilerine inanarak teşebbüse geçebilecek iktidarda olacaktır. Büyük buluşlar, beşer bilim tarihinde gördüğümüz gibi, hep bu yoldan olmuştur. İlminde muhtar olduğu bir cins cesaret ve cüret vardır. Bu Fakülte, o duyguyu aşladığı nispette dünya ilmüne yeni bilginler ve yeni bilgiler katacaktır. Karatahta fiziğini ve tebeşir kimyasını, düşünün jakolastığı gibi, her iki Fen Fakültemizde hakiki manasında yok etmek istiyoruz.

Onun için insan zekasına en geniş uçma ve yükselme imkanı veren pozitif bilim, memleketimizin hayat desteklerinden biri olacaktır.

Öğrencilere Düşen Bir Vazife

Öğretici arkadaşlarımın bizdeki fena bir geleneği ve ütopiyi yok etmeğe, bu Fakültede de kuvvetle devam etmelerini söylemekten kendimi alamıyorum. Türk çocuğunun zekasına bizim gibi bilerek güvenenler takdir ederler ki, matematik ve fizik, diğer bilim dallarından daha az sevimli daha güç kavranır değil. Bu bilgilerin, tabii bir yayılma ile beyinlerimize sinebilmesi, öğretici arkadaşlarımın mesleklerindeki öğretim maharetlerine borçlu olacaktır. Güneşin altında en çok söylenen bir hakikati bir kere daha Türk kültürünün bu mutlu gününde tekrarlayacağım: Bilmek, mutlaka öğrenmeyi bilmek değildir. Gerçek öğretimin bence en doğru tarifi, bilen ve bildiğini öğretmesini bilendir. Madem ki bir hakikati buldurmak ve anlatmak istiyoruz, hakikat aramak hiç değilse deniz dibinden inci avlama kadar sevimli bir iş olmalıdır. Bu ruhtaki bir öğretimin karşısında öğrenciye düşen vazife de, iyi çalışmakla öğretime kolaylık vermek ve güzel düşünmeye alışarak doğru anlamaya ermektir.

Pozitif Bilimde Metodun Rolü

Aziz arkadaşlarım,

Bu ölümlü insan hayatında düşünmekten ve düşünmeyi bilmekten daha zevkli ne olabilir? Düşüncelerin bir gerçeğe ermesi için yürünecek yolu, yeter ki iyi bilelim. Onun için pozitif bilimde metot, asıl bilgilere verilen ehemmiyet derecesini daima muhafaza etmiştir. Bizde hayata ve ölüme mana vermek demek olan Felsefenin son asır da dahil olmak üzere uzun devreler metotsuz bilgiler üstüne kurulmuş ve daha çok şiir ve edebiyat halinde gelenek almış bulunması, umumi hayatımızda bildiğimiz aksaklıkları yapmıştır. Eşya ve olaylar üstünde onları bilmeden ve tanımadan düşünmek, özlü bir edebiyatın da doğmasına engel olmuştur. Bu itibarla Fen Fakültelerini bazı ileri memleketlerde olduğu gibi biz, birer Felsefe Fakültesi bellemekteyiz. Manevi bilimlerle, maddi bilgiler yüksek bir dimağda bağdaştığı zaman felsefe doğar. Bu dimağın sahibi, sosyal bilincini aydınlatmış bir insan olduğu için bu toplu düşünceler milli bir felsefe, bütün insanlığın kaygılarını çözmekle geniş ve yaygın bir ilgi uyandırdığı için de universal ve insani bir fikir sistemi olur.Yeni Fakültemizin fikir hayatımızda bu geleneğe ışık kaynağı olmasını yürekten diliyorum.

Maarif Mensuplarının Başhedefi

Sayın Dinleyicilerim;

Türk irfanının naçiz bir hizmetkarı olan kendim de beraber olduğum halde, Cumhuriyet Maarifinin her derecedeki mensupları, bugün bir tek şey

düşünmekteyiz. O da medeniyet seviyemizin her gün biraz daha yükselmesi için, aldığımız vazifeleri kusursuz yapmak ve ancak bu suretle Büyük Şefimizin Yüksek Millet Mümessillerine bir hafta önce Cumhuriyet Maarifi hakkında ifade buyurdıkları takdire, güvene ve iltifata layık olmaktır. Bu duygu, her alanda hepimiz için millete hizmetin şaşmaz ayrıacı olmuştur ve olmalıdır. Ankara Fen Fakültesinin Büyük İnönü'ye, yakın gelecekte yapacağı şükran ve minnet karşılığı, kültür varlığımla dilerim ki, bağrında büyüteceği Türk gençleri içerisinde "Tüsi"ler, "Hazermi"ler, "Frady"lar "Newton"lar, "Lavoliler"ler gibi büyük bilginler yetiştirmek olsun.

Dekan Prof. Dr. B. Hayri Dener konuşuyor

- Prof. Dr. Hayri Dener'in Konuşması

"Bir memleketin nüfusuna göre fakülte sayısı ve seviyesi, o memleketteki bilim varlığının bir ayırıcısıdır. Türkün bilim dehasını ortaya koyabilecek yerler fakültelerdir ve bu yerlerdeki sistemli ve sürekli çalışmalarıdır.

Çalışmasında sessiz, köşesinde mütevazı olan bilim, gürültülü tekniğin hocası ve insanlık mürebbisidir: bilim olmasa teknik ilerleyemezdi; bilimde hakikati aramayı ve tanımayı şiar edinen bir insan, hakkı tanıyan en adil bir insan tipidir.

Tabiat kanunlarının her yerde ve her zaman aynı oluşu, hem güzel hem de korkunçtur. Güzeldir: çünkü onun köşesini bilen bu sonsuz uzayda her köşesini tanımış olur. Korkunçtur: çünkü tarafsızdır ve bu tarafsızlığı mutlaklıdır; ancak

onu bilen ve tanıyanlara yardım ve hizmet elini uzatır. İşte biz burada, bu güzel tabiatı bularak ve bilerek, ona dost olmaya, onu bize dost yapmaya çalışacağız.

Ahlaklı ve bilimli olmayı, milletçe ve devletçe kuvvetli ve müstakil olmanın şartlarından biri sayıyoruz. Tek hedefimiz, liselerimizden bu inançla gelmiş olan gençleri, Fakültemizde müspet bilimin gerçek ve temiz kaynakları içinde doyurmak, müspet bilime dayanan, kendine inanan, ahlaklı bir nesil yetiştirmek olacaktır...."

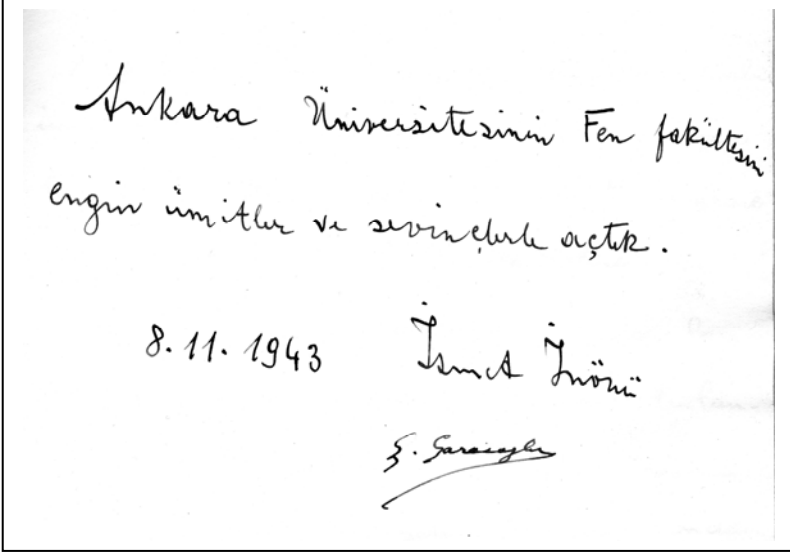
Prof. Dr. Avni Refik Bekman

Fakültede İlk Ders

En son olarak kürsüye gelen Fakülte profesörlerinden Profesör Dr. B. Avni Refik Bekman Milli Şef ve diğer güzide zatlar önünde talebesine ilk dersi vermiştir. Dersin konusu eski filozofların "madde ve kuvvet" fizik ve kimya bilimlerinin bugün "kütle ve enerji" adını verdikleri mefhumlardır. Hatip daha sonra atom ve molekül meselelerinden bahsetmiş nihayet maddenin birliğini bahis mevzuu ederek sözlerine son vermiştir.

Yarım saat süren bu dersten sonra Milli Şef törende bulunanların ve talebenin şiddetli alkışları arasında enstitüden ayrılmış, otomobillerine binerlerken bir bayan talebe Milli Şefe güzel bir gül demeti sunmuştur. Milli Şef buketi almışlar ve talebeye iltifatta bulunmuşlardır.

- **Kuruluş Törenlerinde Anı Defterine Düşüncelerini Yazan Devlet Büyüklerimizin Metinleri**

Ankara Üniversitesi'nin Fen Fakültesi'ni engin ümitler ve sevinçlerle açtık.

8.11.1943 İsmet İNÖNÜ

Milletlerin hayatında çok arızalar, türlü
inip çıkılmalar olabilir. Sosyal varlığın
belkemiği olan medeni hüviyet, seyrine
devam ettiği takdirde yükselmek, kuvvet
sahibi olmak muhakkaktır. Bugün başı-
mızda Büyük Şefimiz İ. İnönü bulun-
duğu halde açtığımız Fen Fakültesi
bu medeni hüviyetin kaynaklarından
biri olsun! dileği, gönlümden kopa
kopa kalemimden çıkıyor. 8. XI. 1943

Hasan - Ali Yücel

Milletlerin hayatında çok arızalar, türlü inip çıkılmalar olabilir. Sosyal varlığın belkemiği olan medeni hüviyet seyrine devam ettiği takdirde yükselmek, kuvvet sahibi olmak muhakkaktır. Bugün başımızda Büyük Şefimiz İ. İnönü bulunduğu halde açtığımız Fen Fakültesi bu medeni hüviyetin kaynaklarından biri olsun! dileği, gönlümden kopa kopa kalemimden çıkıyor. 8.XI.1942

Hasan Ali YÜCEL

Fen Fakültesinin açılması, en çok ilerlemek ihtiyacında bulunduğumuz bir alanda atılmış en önemli adımlardan birisidir. Fen Fakültelerimizin ışığı ile Türk gençliği arasında gerçek bir müsbet ilim havası yaratabilirsek, yurdumuzun kalkınması temellerinden birini daha atmış oluruz.

Dünyanın geçirdiği bu buhranlı günlerde, aziz Milli Şefimizin irşatları ile, bin bir zorluğa rağmen, her ilerleme vasıtasını cüret ve cesaretle yaratan Cumhuriyet Hükümetimizin bu yeni eseri, azmimizin ne kadar kuvvetli olduğunu göstermesi itibarıyla da bizlere ümit ve sevinç vermektedir.

8 . XI . 1943

Rüşti SARAÇOĞLU

Fen Fakültesi'nin açılması, en çok ilerlemek ihtiyacında bulunduğumuz bir alanda atılmış en önemli adımlardan birisidir. Fen Fakültelerimizin ışığı ile Türk gençliği arasında gerçek bir müsbet ilim havası yaratabilirsek, yurdumuzun kalkınması temellerinden birisini daha atmış oluruz.

Dünyanın geçirdiği bu buhranlı günlerde, aziz Milli Şefimizin irşatları ile, bin bir zorluğa rağmen, her ilerleme vasıtasını cüret ve cesaretle yaratan Cumhuriyet Hükümetimizin bu yeni eseri, azmimizin ne kadar kuvvetli olduğunu göstermesi itibarıyla da bizlere ümit ve sevinç vermektedir.

8.XI.1943

Rüşti SARAÇOĞLU

Ankara'da Fen Fakültesinin açılması, Türk Kültür
âlemini memlekette müsbet ilmi yayacak, ilim araş-
tırmalarına ocak olacak, gençlere ilim metodunu ve
ilim zihniyetini aşılayacak yüksek bir kuruma daha
kavuşturdu. Onaltıncı asra kadar garp âlemine karşı
üstün kalmış olan Türkiye'nin bir kaç asırdan beri bu
üstünlüğünün muhafaza edememiş olmasının en mühim
sebebi, ilim metodunu ve ilim zihniyetini kendisine
mal etmiş olan garp âlemine ayak uyduramamış olmasında
aramalıdır. Türkiye'de batıl itikat ve hurafe kaynak-
larını kurutarak memleketin manevi havasını temiz-
lemiş olan Türk İnkılabı, yurdumuzda müsbet ilim
hamlelerine yol açmak ve onları yaşatmakla, memleke-
timizi garp kültür seviyesinin üstüne çıkaracak en
önemli âmilleri harekete getirmiş oluyor.

İnönü devrinde yeni bir hız almış olan bu ilim
hareketinde ödev alanlara candan gıpta ediyorum.

22. XI. 1943

İhsan Sunğu

Ankara'da Fen Fakültesi'nin açılması, Türk Kültür âlemini, memlekette
müsbet ilimi yayacak, araştırmalarına ocak olacak, gençlere ilim metodunu ve
ilim zihniyetini aşılayacak yüksek bir kuruma kavuşturdu. Onaltıncı asra kadar
garp âlemine karşı üstün kalmış olan Türkiye'nin birkaç asırdan beri bu
üstünlüğünü muhafaza edememiş olmasının en mühim sebebi, ilim metodunu
ve ilim zihniyetini kendisine mal etmiş olan garp âlemine ayak uyduramamış
olmasında aranmalıdır. Türkiye'de batıl itikat ve hurafe kaynaklarını kurutarak
memleketin manevi havasını temizlemiş olan Türk İnkılabı, yurdumuzda
müsbet ilim hamlelerine yol açmak ve onları yaşatmakla, memleketimizi garp
kültür seviyesinin üstüne çıkaracak en önemli amilleri harekete getirmiş oluyor.

İnönü devrinde yeni bir hız olmuş olan bu ilim hareketinde ödev alanlara
candan gıpta ediyorum.

22.XI.1943

İhsan SUNGU

A- BÖLÜMLER

1- ASTRONOMİ VE UZAY BİLİMLERİ BÖLÜMÜ

- Bölümün Kuruluşu, Gelişimi ve Bugünkü Durumu /

Prof. Dr. Cemal AYDIN

Astronomi ve Uzay Bilimleri Bölümü, 17 Eylül 1943 tarihinde, 4492 sayılı kanunla kurulan, Fen Fakültesi'nde Matematik Bölümü'nün yan dalı olarak "Astronomi Enstitüsü" adı altında, 1944 yılında açılmıştır. Gazi Eğitim Enstitüsü ana binasında, Prof. Dr. Oktay Kabakcıoğlu yönetiminde, dört yıllık Matematik-Astronomi ikili bilim dalında öğretime başlayan Astronomi Enstitüsü'nün amacı, astronomi eğitimi vermek ve bu alanda bilimsel araştırmalar yapmaktır. 1950-51 öğretim yılında yapımı tamamlanan A. Ü. Fen Fakültesi'ne taşınmış ve tam o yıllarda Prof. Dr. Oktay Kabakcıoğlu'nun Fen Fakültesi'nden ayrılmasıyla, kapanma durumuna gelmiştir. Astronomi Enstitüsü'nün çalışmalarına devam edebilmesi amacıyla, 1954 yılında, Hollandalı Prof. Dr. E. A. Kreiken ile sözleşme yapılmıştır. Prof. Dr. Kreiken, 1963 yılından ölünceye kadar Astronomi Enstitüsü'nü idari ve bilimsel yönden yöneterek gelişmesini sağlamıştır. Bölümümüz, bugünkü maddi ve manevi varlığını bu yabancı hocaya borçludur. Astronomi Enstitüsü'nün adı, 1965 yılında, Astronomi Kürsüsü, 1974'te de Astronomi Bölümü olarak değiştirilmiştir. 1976 yılında çıkarılan bir yönetmelik ile o zamana kadar yandal olarak öğretimini sürdüren bölüm, anadal olarak öğretime devam etmiştir. 2547 sayılı Yükseköğretim Kanunu ile 1982'den sonra, Genel Astronomi ve Astrofizik anabilim dallarından oluşan bölümün adı Astronomi ve Uzay Bilimleri olarak değiştirilmiştir.

1944 yılında, Prof.Dr. Tevfik Oktay Kabakcıoğlu, asistanı Belka Yurtsever ile birlikte Matematik Bölümü'nden astronomiyi yandal olarak seçen az sayıda öğrenciyle eğitimi başlattı. 1947 yılında, Dilhan Ege, önce laborant olarak daha sonra ise asistan kadrosu ile kürsüye katılmıştır. Kabakcıoğlu'nun, H. Rosenberg'ten çeviri yaptığı "*Astrofizik Dersleri*" adlı kitabı, 1946'da Astronomi kürsüsünün ilk yayını olarak basılmıştır. Bu yıllarda Matematik

Bölümü öğretim üyelerinden Ali Nazima Ergun ve Esat Egesoy, Astronomi kürsüsünde bazı dersler vermişlerdir.

1952-53 yıllarında, Astronomi kürsüsünde eğitim yapılamadığı için kapatılması düşünülmeye rağmen, Matematik Bölümünden Prof.Dr. Saffet Süray'ın gayretleriyle kürsünün devam etmesi sağlanmıştır.

1954 yılında, Prof.Dr.E.A.Kreiken, Dilhan Ege, Abdullah Kızılırmak ve Bedri Süer'i alarak, eğitim ve araştırmaların yeniden başlamasını sağlamıştır. Dersler, Kreiken tarafından İngilizce, Almanca veya Fransızca anlatılıyor ve ilgili asistan Dilhan EGE tarafından Türkçe'ye çevrilerek gerçekleştiriliyordu. Bu yıllarda öğrenci sayısı 5 veya 6 yı geçmiyordu. 1958'de kürsüye, Ali Nihat Eskiöğlü ve Rümeyza Süslü (Kızılırmak) asistan olarak katılmıştır. Dilhan Ege, Bedri Süer ve Abdullah Kızılırmak bu dönemde doktoralarını tamamladılar. 1954-58 yılları arasında, kürsüde 25 ten fazla bilimsel yayın yapılmıştır. Bu yayınların çoğu yurt dışında tanınmış dergilerde basılmıştır.

Resim-13 Kreiken 1

Resim-14 Kreiken 2

Gözlemsel çalışmaların ciddi bir şekilde başlayabilmesi için bir gözlemevine gereksinim duyan Kreiken, 1958 yılında, ODTÜ'nün Ahlatlıbel köyü yakınındaki arazisinden 110 dönümlük bir arazi almış ve Fen Fakültesi'ne bağlı bir Gözlemevinin ilk temelleri atılmıştır. İdari binaların yapılması, Fen Fakültesi Dekanı Saim Saracoğlu'nun yardımları ile başlamıştır. Kreiken, zamanın Milli Savunma Bakanı ve M.S.B. ARGE (Araştırma ve Geliştirme) Dairesi başkanı ile görüşerek işbirliği yapılması sağlanmış ve 1961 yılında dört askeri öğretmen üsteğmen (Zeki Tüfekçioğlu, Güner Omay, İşmen Kendir ve Ali Gökgöz) ARGE'ye tayin edilerek Kreiken'in emrine verilmiştir. Bu işbirliğinde, ARGE'nin ilk başkanı Fuat Uluğ Paşanın büyük emeği geçmiştir. Aynı yıl İşmen Kendir ve Ali Gökgöz İtalya'daki Merate Gözlemevi'ne iki yıl için gönderilmiş ve dönüşlerinde Prof. Kreiken'in emrinde kürsüye ve gözlemevine büyük yararları olmuştur. Zeki Tüfekçioğlu ve Güner Omay, önce 6 ay için Washington'daki Deniz kuvvetlerine ait Naval Gözlemevi'nde çalışmalar yapmışlar, daha sonra iki yıl Yale Üniversitesi'nde yüksek lisans yaparak, 1964'te yurda dönmüşlerdir.

1961 yılında, R. Kızılırmak, bir yıl süreyle Maryland Üniversitesi'nde doktora sonrası çalışmada bulunmuştur. Doç.Dr. Dilhan Ezer, 1962'de, bir yılına NASA da çalışmak üzere New York'a gitmiş ve süresinin uzama isteği

Resim-17 Tarihçe 4

Resim-15 Tarihçe 2

Ankara Üniversitesi Fen Fakültesi

Resim-18 Tarihçe 5

İşlik, Merate Gözlemevi'ne, Zeki Aslan Greenwich Gözlemevi'ne, Fevzi Ünlü ve Ali Osman Asar eğitim için Amerika'ya gönderilmiş ve Hilmi Hacısalihoğlu, kürsüye asistan olarak alınmıştır.

1964 yılında "Ankara Üniversitesi Fen Fakültesi Astronomi Enstitüsü Yönetmeliği" yayımlanarak, Gözlemevi ayrı bir enstitü haline getirilmiştir. Kürsü'de ve Gözlemevi'nde bulunan gözlem ve diğer aletler 15 cm lik Zeiss

kürsüdeki gereksinim yüzünden kabul edilmediğinden istifa ederek orada kalmıştır. Dr. Bedri Süer, burslu olarak (National Science Foundation) bir yıl süreyle Amerika'ya gönderilmiştir.

1962 yılında, henüz resmen açılmamış olan Gözlemevi'nde, Dr. Pohl'un yönetiminde, değişen yıldızlarla ilgili çalışmalar yapılmıştır. Kreiken'in katkılarıyla bulunan bursla Meudon'da çalışmış bulunan Nihal Yılmaz, daha sonra da Nadir Doğan, kürsüye asistan olarak katılmışlardır. Doç. Dr. Abdullah Kızılırmak, 1962 yılı sonunda kendi isteğiyle, Rümeyza Kızılırmak'la beraber kürsüden ayrılarak, Ege Üniversitesi'ne geçmişlerdir.

1963 yılı Ağustos ayında, Avrupa'nın en büyük astronomlarının katıldığı bir NATO yaz okulu ile Ahlatlıbel Gözlemevi'nin resmi açılışı gerçekleştirilmiştir. Bu okulda verilen dersler, daha sonra "Summer Institute in Galactic Structure at Ankara University" adı altında yayınlanmıştır.

Kreiken, 1963 yılında, yüksek öğretmen okulunda, MEB burslusu olarak okuyan ve Fen Fakültesi'ni bitirmiş olan üstün yetenekli öğrencilerden bir kısmını bilim adamı yetiştirmek üzere astronomi kürsüsüne almıştır. Cemal Aydın ve Semanur

Resim-19 Tarihçe 6

Resim-16 Tarihçe 3

Resim-20 Tarihçe 7

Coude refraktör, 15 cm lik fotografik refraktör, radyo teleskop, mikro fotometre, iris fotometresidir.

1964 Ağustos ayında, Prof. Kreiken, beklenmedik bir şekilde 68 yaşında ölmüştür. Gözlemevi'nin açılması, gözlem aletleri bakımından geliştirilmesi, öğretim elemanı yetiştirilmesi gibi konularda çok büyük emeği geçen Prof. E.A.

Kreiken, sadece kendi bölümümüz değil, ülkemizdeki diğer astronomi bölümlerinde çalışan astronomların yetiştirilmesindeki katkıları nedeniyle şükranla anılmaktadır.

1964-65 yılları arasında, İtalya'dan Dr. Faraggiana ve İstanbul'dan Prof.Dr. Nüzhet Gökdoğan, astronomi kürsüsünde dersler vermişlerdir. Daha sonra Prof. W. Gleissberg, bir yıllığına ülkemize getirilmiş ve verdiği derslerle astronomi kürsüsüne katkıda bulunmuştur. Nadir Doğan'ın doktorasını tamamlamasının ardından, 1965 yılı sonunda Cemal Aydın ve Semanur İşlik yurda dönmüş ve asistan olarak kürsüye katılmışlardır. Dr. Nihat Eskiöglü da Doçent olarak Gleissberg'ten sonra kürsü başkanlığı yapmıştır. 1967-70 yılları arasında Nihat Eskiöglü'nun ayrılmasından sonra, kürsü başkanlığını bazen Saffet Süray bazen de Numan Zengin vekaleten yürütmüşlerdir. 1965-68 yılları arasında Fransa'da doktorasını tamamlayan Nihal Yılmaz kürsüye geri dönmüştür. Zeki Tüfekçioğlu, Cemal Aydın ve Semanur İşlik, 1967'de doktoralarını tamamlamışlardır.

Resim-20 Tarihçe 8

1968 yılında, Dr. Nadir Doğan, bir yıl süreyle, İtalya'da Catania Gözlemevi'nde güneş lekeleri ile ilgili çalışma yapmış ve 1970'te doçent olarak kürsü başkanı olmuştur. 1971'de, Dr. Zeki Aslan İngiltere'den geri dönmüş ve asistan olarak kürsüde göreve başlamıştır.

1970 yılında, Prof. Dr. Herczeg'in önerisi ile yıldızların fotoelektrik fotometri gözlemlerinin yapılmasına karar verilmiş ve 1975 yılında İsviçre'li bir amatör teleskop yapımcısından alınan 30 cm çaplı f/15 odak uzaklığına sahip Maksutov Cassegrain teleskobu, astrograf sökülerek onun yerine monte edilmiştir. Trieste Gözlemevi'nden Prof. B. Cester de yeni alınan bu

teleskop için bir fotometre başlığı yapmıştır. Üniversite Gözlemevinde, ilk fotoelektrik gözlem, Z. Aslan ve Z. Tüfekçioğlu tarafından, 1975 yılının son aylarında gerçekleştirilmiştir.

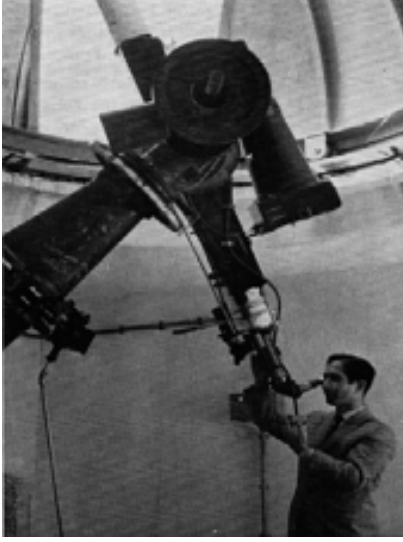
Zeki Tüfekçioğlu, 1973 yılı başında ordudan ayrılarak, kürsüde kadrolu doçentliğe geçmiş ve 1974 yılında kürsü başkanı olmuştur. Astronomi kürsüsü, Astronomi Bölümü haline getirilmiş ve anadal astronomi eğitimi vermeye başlamıştır. 1976 yılından itibaren, fotoelektrik, fotometri çalışmaları gözlemevinin en önemli konusu haline gelmiştir.

1977'de, Nadir Doğan, bölüm başkanlığı yapmıştır. O yıllarda, Abdurrahman Aşır asistan olarak bölüme alınmıştır. 1979 yılında, bölüm başkanlığını Zeki Tüfekçioğlu yapmıştır. 1981 yılında, Ethem Derman asistan olarak bölüme katılmıştır.

1982 sonunda, bölüm başkanlığını tekrar Nadir Doğan yapmıştır. 1983 yılında, Dr. Abdurrahman Aşır, görevinden ayrılmıştır. 1985 yılında da Zeki Tüfekçioğlu istifa ederek Cidde Üniversitesine gitmiş ve altı yıl orada kalmıştır.

1970-1985 yılları arasında, bölümde 40 civarında bilimsel çalışma yayınlanmış ve yayınlanan kitap sayısı ise altıya yükselmiştir.

1985 yılında, Prof. Dr. Cemal Aydın, bölüm başkanlığı görevini üstlenmiştir. 1986 kış ve bahar aylarında, Halley kuyruklu yıldızının görünmesiyle, gözlemevinde yoğun halk günleri yapılmış, katılanlar astronomi

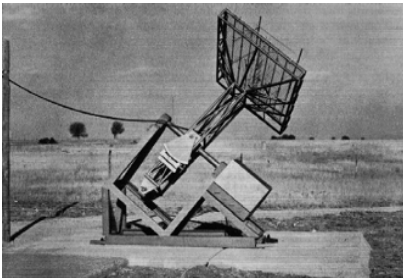

Resim-21 Tarihçe 9

Gözlemevi'nin kuruluşuyla ilgili güdümlü projesinin yürütücüsü olarak projenin daha etkin yürütülebilmesi için Akdeniz Üniversitesi Fizik Bölümü'ne geçmiştir.

1982 yılında yürürlüğe giren Yüksek Öğrenim Yasasıyla, Astronomi Bölümünün adı, Astronomi ve Uzay Bilimleri Bölümü olurken, gözlemevi yönetmeliği ve enstitü adı yönetmelikten kaldırıldı.

1982 yılından beri çalıştırılmayan Maksutov teleskobu, 1987 yılından itibaren, düzenli olarak kullanılmaya başlanmış ve aktif bilimsel araştırmalara

Resim-22 Tarihçe 11

konusunda bilgilendirilmiş, hava koşullarının uygun olduğu geceler kuyruklu yıldız ve başka ilginç gök cisimleri halka teleskopla gösterilmiştir.

1985 yılında, Zekeriya Müyesseroğlu, 1986'da Fehmi Ekmekçi, Selim O. Selam, Ayvur Akalın ve Ferhat F. Özeren araştırma görevlisi olarak, 1987 yılında da Osman Demircan doçent olarak bölüme katıldılar.

Nadir Doğan, 1987 yılında, Konya Selçuk Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesine dekan olarak, aynı yıl Zeki Aslan da Yüksek Öğrenim Yasası'na göre bulunduğu yerde profesör olamadığı için İnönü Üniversitesi Fizik Bölümüne profesör olarak gitmiştir. Zeki Aslan daha sonra 1992 de Ulusal

yönelik düzenli seminerlerle beraber yüksek lisans ve doktora dersleri başlatılmıştır. Araştırma fonu projeleriyle yeni bir fotometre, elektronik veri kaydedici ve iki macintosh bilgisayar alınarak yurtdışı ortak bilimsel araştırma bağlantıları kurulmuştur.

Yıllardır biriken ve indirgenmesi yapılamamış fotometrik örten çift yıldız gözlemleri indirgenerek yayınlanmaya başlanmıştır. Etkileşen çift yıldızlarla

ilgili ulusal veya uluslararası hemen hemen her bilimsel toplantıya elemanlar gönderilerek, tebliğler sunulmuştur. Osman Demircan'ın yürütücülüğünü yaptığı iki TÜBİTAK projesiyle bölümün bilgisayar alt yapısı yenilenmiştir. Osman Demircan'ın başında olduğu araştırma grubu, 1992 yılında, Prof. Dr. Mustafa Parlar Vakfı bilim teşvik ödülünü kazanmıştır. Ayrıca araştırma grubu üyelerinden Osman Demircan ve Selim O. Selam, 1993 yılında Türk Hava Kurumu'nun bilim teşvik ödülünü kazanmışlardır. Osman Demircan'ın sağladığı yurt dışı burs olanaklarıyla Ayvur Akalın, Kanarya Adaları Astrofizik Enstitüsüne, Sacit Özdemir Hollanda Utrecht Üniversitesi'ne, Berahitdin Albayrak ABD Citadel Üniversitesi'ne, Kutluay Yüce Almanya Bamberg Gözlemevi'ne, Hasan Ak Çek Cumhuriyeti Ondrejov Gözlemevi'ne ve Ferhat Özeren Macaristan Konkoly Gözlemevi'ne ve İrlanda Armagh Gözlemevine 3 ay ile 1 yıl arasında farklı süreler için tez çalışmalarıyla ilgili yetiştirilmek ve bilimsel araştırmalara katılmak üzere gönderilmiştir. TÜBİTAK Marmara Araştırma Merkezi'nden iki öğrencimize sağlanan yüksek lisans burslarıyla Radyo Astronomi alanında ilk tez çalışmaları yaptırılmıştır. Radyo astronomi alanında iki yaz okulu gerçekleştirilmiş ve o dönemde Ulusal Amatör Astronomi Derneği kurularak etkinlikleri yönlendirilmiştir.

1991 yılında, Nadir Doğan, Selçuk Üniversitesi'ndeki görevinden dönerek emekli olmuş, aynı yıl Zeki Tüfekçioğlu yurtdışından dönerek bölüme

Resim-22 Tarihçe 11

katılmıştır. Bu yıllarda bölüme Berahitdin Albayrak (1991), Göksel Kahraman (1989), Sacit Özdemir (1990), Birol Gürol (1992), Kutluay Yüce (1994), araştırma görevlisi olarak katılmışlardır. 1991 yılında yaklaşık 20 yıldır Bölüm Sekreterliği yapan Solmaz Ertürk bölümden ayrılmıştır. Modernize edilemediği için D=15 cm Coude teleskobuyla yapılan Güneş leke gözlemleri, 1989 yazında durdurulmuştur. 1987 yılında, Satı Daştan Bölüme yeni sekreter olarak alınmıştır. Gözlemevinde tamamlanan altı gözlemci konutu, bölüm öğretim üyeleri tarafından kullanılmaya başlanmıştır.

1992 yılında, İtalya Trieste Gözlemevi'nden ortak bilimsel

araştırma çerçevesinde bağış olarak alınan ikinci el D= 30 cm Cassegrain teleskobu için bir derslik, mutfak ve tuvalet de içeren iki katlı yeni bir bina yapılmıştır. Bu teleskobun montaj ve optik ayarları, 1995 yılı başlarında tamamlanmış, bir yıl kadar kullanıldıktan sonra kullanışsızlığı nedeniyle kullanımı durdurulmuştur. Cemal Aydın'ın 1991 yılında Fen Bilimleri Enstitüsü Müdürlüğü'ne, ardından Fen Fakültesi Dekanlığı'na atanmasından dolayı; Astronomi ve Uzay Bilimleri Bölüm Başkanlığı'nı sırasıyla; 1993-96 Prof. Dr. Semanur Engin, 1996-1998 Prof. Dr. Cemal Aydın (Vekaleten), 1998-2003 Prof. Dr. Semanur Engin, 2002-2003 Prof. Dr. İ. Ethem Derman yapmışlar; 2004 yılını da halen Prof. Dr. Cemal Aydın vekaleten yürütmektedirler.

1994 yılında Gözlemevi, Araştırma ve Uygulama Merkezi'ne dönüştürülmüş ve müdürlüğüne Osman Demircan atanmıştır. Gözlemevinde, Hyakutake ve Hale-Bopp kuyruklu yıldızlarıyla bağlantılı olarak, 1994 ve 1995 yılları boyunca, düzenli halk günleri ve öğrenciler için astronomi haftaları düzenlenmiştir. Yüksek Lisans ve doktora öğrencileri için ulusal bir yoğun astrofizik yaz okulu düzenlenmiş ve kullanılmayan teleskop, ölçüm aletleri kullanılarak Gözlemevi Müzesi oluşturulmuştur. Bölümün (ve aynı zamanda merkezin) bilimsel yayın sayısı 1987'de 133'ten, 10 yıl içinde, iki katından fazla artırılarak 283'e çıkmıştır. Prof. Dr. Osman Demircan, Gözlemevi Müdürlüğünden 1996 yılında ayrılmıştır. 1995-96 öğretim yılında Vakıf İlköğretim Okulu Gözlemevi binasında öğretime başlamıştır. Gözlemevi Müdürlüğünü Prof. Dr. Osman Demircan'dan sonra Prof. Dr. İ. Ethem Derman yürütmüştür. 1995-96 öğretim yılında, o güne kadar gereği gibi kullanılmayan Rasathane Ofis Binası, Ankara Üniversitesi Geliştirme Vakfınca, okul olarak kullanılmak üzere kiralanmıştır.

2002 yılında Prof.Dr. Nüzhet Gökdoğan, Astrofizik Bilim Ödülü (birincilik), Türkiye Bilimler Akademisi (TÜBA) Seçkin Genç Bilimci Ödülü, Ankara Üniversitesi 2002 yılı Fen Bilimleri Teşvik Ödülü ise öğretim üyelerimizden Doç.Dr. Berahitdin Albayrak'a verilmiştir.

2003 yılından sonra Gözlemevi Müdürlüğü Doç. Dr. Berahitdin Albayrak tarafından yürütülmeye başlanmış ve gözlemevinin modernize edilmesi çalışmaları başlatılmıştır. Bu proje ile yeni bir teleskop ve teçhizatın alınması girişiminde bulunulmuştur. Bu proje olumlu sonuçlanmış ve kısa bir süre sonunda modern gözlem aletleri ile gözlemlerin yapılacağı beklenmektedir. Bu dönemde Mars'ın Dünya'ya yakın geçişi (halkımız tarafından çok yoğun ilgi ile karşılanmıştır) ve Venüs'ün Güneş'in önünden geçişi nedeniyle Gözlemevi yine halka açılmıştır. Gözlemevimiz her ay düzenlediği çeşitli etkinlikler ile Gözlemevine gelen kişi ve gruplara astronomi konularında bilgi vermeye düzenli olarak devam etmektedir.

Bugün, bölümümüzde, yedi öğretim üyesi, bir öğretim görevlisi, altı asistan, bir uzman ve bir sekreter bulunmaktadır. Bu kadro, lisans ve lisansüstü eğitimi gerçekleştirirken, bilimsel çalışmalarını da yürütmektedir. Bölüm mezunlarının büyük bir kısmı matematik ve fizik öğretmenliği yapmaktadır. Genelde mezunların iş bulma şansları matematik, fizik gibi diğer temel bilimlerle ilgili programlardan mezun olanların iş bulma şanslarından az değildir, hatta birkaç bilim dalında uygulamalı bilgiye sahip oldukları için daha fazladır. Genelde bölümden lisans diploması alanlar astronomi, meteoroloji, bilgisayar programlama, matematik ve fizik konularıyla ilgili iş sahalarında çalışmaktadırlar.

- Astronomi ve Uzay Bilimleri Bölümü Akademik Personeli

Bölüm Başkanı:

Prof. Dr. Cemal AYDIN - aydin@eros.science.ankara.edu.tr

Bölüm Başkan Yardımcıları:

Doç. Dr. Berahitdin ALBAYRAK - albayrak@astro1.science.ankara.edu.tr

Yrd. Doç. Selim O. SELAM - selam@science.ankara.edu.tr

Öğretim Elemanları:

Astrofizik Anabilim Dalı

Prof. Dr. Cemal AYDIN - aydin@eros.science.ankara.edu.tr

Doç. Dr. Berahitdin ALBAYRAK - albayrak@astro1.science.ankara.edu.tr

Doç. Dr. Fehmi EKMEKÇİ - ekmekci@astro1.science.ankara.edu.tr

Yr. Dç. Dr. Zekeriya MÜYESSEROĞLU -
muyes@astro1.science.ankara.edu.tr

Öğr. Gör. Dr. Mustafa HELVACI - helvacı@science.ankara.edu.tr

Uzman Abdullah OKAN - okan@dinne.science.ankara.edu.tr

Araş. Gör. Taner TANRIVERDİ - taner@astro1.science.ankara.edu.tr

Araş. Gör. Aslı ELMASLI - asli@astro1.science.ankara.edu.tr

Araş. Gör. Hakan Volkan ŞENAVCI - volkan@astro1.science.ankara.edu.tr

Genel Astronomi Anabilim Dalı

Prof. Dr. İ. Ethem DERMAN - ethemderman@ankara.edu.tr

Yard. Doç. Dr. Selim O. SELAM - selam@science.ankara.edu.tr

Yard. Doç. Dr. Birol GÜROL - gurol@science.ankara.edu.tr

Öğr. Gör. Yahya DEMİRCAN - demircan@ankara.edu.tr

Araş. Gör. Elif KUTDEMİR - elifk@astro1.science.ankara.edu.tr

Araş. Gör. Tolga ÇOLAK - tolga@astro1.science.ankara.edu.tr

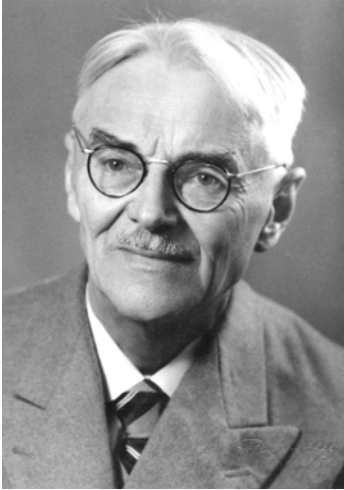
Araş. Gör. Hasan Gökhan GÖKAY - ggokay@astro1.science.ankara.edu.tr

2. BİYOLOJİ BÖLÜMÜ

- Bölümün Kuruluşu, Gelişimi ve Bugünkü Durumu /

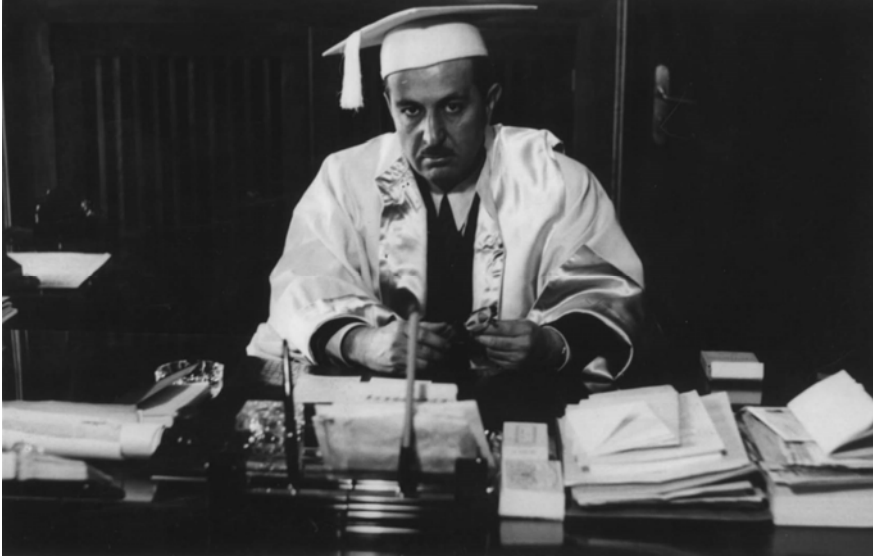
Prof. Dr. Şevki YAZGAN

Bölümün çekirdeğini, Yüksek Ziraat Enstitüsü Tabiiyat Fakültesi Botanik Enstitüsü'nden kadroları ile birlikte gelen Prof. Dr. Hikmet Birand başkanlığındaki Botanik Grubu ve İstanbul Üniversitesi Fen Fakültesi Biyoloji Bölümünden gelen Prof. Dr. Selahattin Okay başkanlığındaki Zooloji Grubu oluşturmuştur. Bindokuzyüzkırkaltı-kırkyedi eğitim öğretim yılında oluşturulan bu çekirdek kadrolara daha sonra yine Yüksek Ziraat Enstitüsü kökenli bilim adamları katılarak Botanik ve Zooloji kürsülerinin kadroları geliştirilmiştir. Botanik ve Zooloji kürsülerinin ilk kürsü başkanları sırasıyla Prof. Dr. Hikmet Birand ve Prof. Dr. Selahattin Okay'dır. Zooloji kürsü başkanlığını daha sonra Prof. Dr. Mithat Ali Tolunay yürütmüştür. Başlangıçta, Jeoloji kürsüsü ile birlikte Tabiiye dalında eğitim ve öğretimini sürdüren bu iki kürsü aynı zamanda Ankara Üniversitesi Eczacılık Fakültesi, Dişçilik Fakültesi, Tıp Fakültesi, Veteriner Fakültesi ve Ziraat Fakültesi birinci sınıf öğrencilerine Genel Botanik ve Genel Zooloji derslerini okutmuştur. Başlangıçta Botanik ve Zooloji dallarında çoğunlukla sistematik ağırlıklı bilimsel araştırmaları sürdüren bu kürsülerde gerek içeride gerekse dışarıda yeni öğretim elemanlarının yetiştirilmesi ile biyolojinin diğer güncel araştırma alanlarında da bilimsel

Resim-24 Braun Blauquet

araştırmaların yapılmasına başlanmıştır. Botanik kürsü başkanlığını 1970 yılına kadar Prof. Dr. Hikmet Birand, Zooloji kürsü başkanlığını ise 1965 yılına kadar Prof. Dr. Mithat Ali Tolunay yürütmüştür. Bu süre içerisinde, öğretim üyesi sayısında önemli sayılabilecek bir artış gösteren bu kürsülerden ilk ayrılmalar başlamış ve Prof. Dr. Semahat Geldiay ve Prof. Dr. Remzi Geldiay Ege Üniversitesi Fen Fakültesi Zooloji Kürsüsünün kurucuları olarak Ege Üniversitesine geçmişlerdir. Bunu Prof. Dr. Bedia Bozkurt'un Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi'ne ve Prof. Dr. Kamil Karamanoğlu'nun Ankara Üniversitesi Eczacılık Fakültesi'ne geçişi izlemiştir. Tabiiye eğitimi 1965 yılına kadar sürmüş ve bu tarihte Botanik ve Zooloji kürsüleri Genel

Resim- 25 Hikmet Birand

Botanik ve Sistematik Botanik, Genel Zooloji ve Sistematik Zooloji olmak üzere ikiye ayrılmıştır. Genel Botanik Kürsü Başkanlığını Prof. Dr. Haydar Bağda, Sistematik Botanik Kürsü Başkanlığını Prof. Dr. Hikmet Birand, Genel Zooloji Kürsü Başkanlığını Prof. Dr. Selahattin Okay, Sistematik Zooloji Kürsü Başkanlığını Prof. Dr. Tevfik Karabağ yürütmüştür. Bindokuzyüzyetmişli yılların ortalarında Botanik ve Zooloji Kürsülerinin müfredatına özellikle Moleküler Biyoloji ile ilgili dersler eklenerek öğrencilerin önem kazanan bu alanlarda da bilgilendirilmeleri sağlanmıştır. Bu yıllarda, Prof. Dr. Nihat Şişli ve araştırma grubu Hacettepe Üniversitesi Fen Fakültesi Biyoloji Bölümüne, Prof. Dr. Ali Rıza Çetık Selçuk Üniversitesi Fen Fakültesi Biyoloji Bölümüne geçmişlerdir.

YÖK'ün yürürlüğe girdiği 1983 yılına kadar Genel Botanik Kürsü Başkanlığını Prof. Dr. Nimet Arslan, Sistematik Botanik Kürsü Başkanlığını Prof. Dr. Ali Rıza Çetık, Genel Zooloji Kürsü Başkanlığını Prof. Dr. Süheyla Küçükkeşli, Sistematik Zooloji Kürsü Başkanlığını Prof. Dr. Bahtiyе Mursaloğlu yürütmüşlerdir. YÖK ile birlikte dört kürsü birleştirilerek Biyoloji Bölümü oluşturulmuş ve Bölüm Başkanlığına Prof. Dr. Bahtiyе Mursaloğlu atanmıştır. Biyoloji Bölümü oluştuktan sonra, mevcut öğretim üye ve yardımcılarının hemen hemen yarıya yakın bir kısmı diğer üniversitelere geçmişlerdir. Biyoloji Bölümü oluştuktan sonra Bölüm Başkanlığı görevini sırasıyla Prof. Dr. Sevinç

Karol, Prof. Dr. Özden İnceoğlu, Prof. Dr. Gönül Algan, Prof. Dr. Ender Yurdakulol (Vekil) ve 2000 yılında bu göreve atanan ve halen görevini sürdüren Prof. Dr. Cumhuri Çökmüş yürütmüşlerdir.

Resim-26 fen
Fakültesi Bahçesi ve
İlk tatbikat
Öğrencileri

Kuruluşundan günümüze kadar, bölümümüz öğretim üyelerinden Prof. Dr. Hikmet Birand, Prof. Dr. Tevfik Karabağ, Prof. Dr. Ali Rıza Çetik, Prof. Dr. M. Nihat Şişli ve Prof. Dr. Sevinç Karol çeşitli sürelerde Fakültemiz Dekanlık görevini üstlenmişlerdir. Biyoloji Bölümü kurulduğunda Botanik, Genel Biyoloji, Hidrobiyoloji, Moleküler Biyoloji ve Zooloji Anabilim dallarından oluşan anabilim dallarına, ikibinli yıllardan itibaren Biyoteknoloji ve Ekoloji ve Çevre Biyolojisi Anabilim dalları da eklenerek anabilim dalı sayısı yediye yükseltilmiştir. Bu anabilim dallarındaki araştırmalarda ve eğitim öğretim hizmetlerinde 16 profesör, 5 doçent, 6 yardımcı doçent ve 42 araştırma görevlisi (12 araştırma görevlisi doktoralı, 14 araştırma görevlisi diğer üniversiteler adına

Prof. Dr. Hikmet BİRAND
23.05.1949-27.06.1949

Prof. Dr. Tevfik KARABAĞ
27.06.1937-27.06.1939
03.11.1966-03.11.1968

Prof. Dr. Ali Rıza ÇETİK
03.11.1968-18.11.1970

Prof. Dr. Sevinç KAROL
03.02.1971-03.11.1972
03.11.1972-03.11.1974
12.09.1983-12.09.1985

Resim-31 Cemil Dikmen ve arkadaşları arazi gezisinde

doktora yapmaktadır) ve 4 uzman görev yapmaktadır. Biyoloji Bölümü araştırma laboratuvarına ilaveten ülkemizin en zengin Herbariumuna da sahiptir.

Bölümümüz öğretim üyeleri ülkemizin diğer üniversitelerinin Fen veya Fen-Edebiyat fakültelerinin Biyoloji Bölümlerinin kuruluşuna da katkıda bulunmuştur. Bu Bölümler: Ege Üniversitesi Fen

Fakültesi Biyoloji Bölümü (Prof. Dr. Semahat Geldiay, Prof. Dr. Remzi Geldiay); Çukurova Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Biyoloji Bölümü (Prof. Dr. Nevin Üner); Hacettepe Üniversitesi Fen Fakültesi Biyoloji Bölümü (Prof. Dr. M. Nihat Şişli, Prof. Dr. Ayşe Başgelmez); Dicle Üniversitesi Fen Fakültesi Biyoloji Bölümü (Prof. Dr. Tevfik Karabağ, Prof. Dr. Selahattin Okay, Prof. Dr. Sevinç Karol); Fırat Üniversitesi Fen Fakültesi Biyoloji Bölümü (Prof. Dr. Bahtiye Mursaloğlu, Prof. Dr. Gönül Algan); Ondokuz Mayıs Üniversitesi Fen Fakültesi Biyoloji Bölümü (Prof. Dr. Salih Doğramacı, Prof. Dr. Mahmut Kılınç); Cumhuriyet Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Biyoloji Bölümü (Prof. Dr. Jülide Tanyolaç, Prof. Dr. Turgut Tanyolaç); Selçuk Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Biyoloji Bölümü (Prof. Dr. A. Rıza Çetlik, Prof. Dr. Nimet Arslan, Prof. Dr. Süheyla Küçükeksi, Prof. Dr. Jülide Tanyolaç, Prof. Dr. Yıldırım Akman); Gazi Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Biyoloji Bölümü (Prof. Dr. Ahmet Ömer Koçak, Prof. Dr. Tuna Ekim); Kırıkkale Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Biyoloji Bölümü (Prof. Dr. Turan Güven, Prof. Dr. İrfan Albayrak) şeklinde sıralanabilir.

Resim-32 Biyoloji Laboratuvarı

Resim-33 Fen Fakültesi
Laboratuvarı

- Biyoloji Bölümü Akademik Personeli

Bölüm Başkanı:

Prof. Dr. Cumhuri ÇÖKMÜŞ - cokmus@science.ankara.edu.tr

Akademik Personel:

Prof. Dr. Şevki YAZGAN

Prof. Dr. Osman KETENOĞLU - ketenoglu@science.ankara.edu.tr

Prof. Dr. Ender YURDAKULOL - yurdakul@science.ankara.edu.tr

Prof. Dr. Cevat AYVALI - cevatay@yahoo.com

Prof. Dr. Ahmet KADIKIRAN -

Prof. Dr. Olcay OBALI - obali@science.ankara.edu.tr

Prof. Dr. Barbaros ÇETİN - bctin@science.ankara.edu.tr

Prof. Dr. M. Cihat TOKER - ctoker@science.ankara.edu.tr

Prof. Dr. Erkut KIVANÇ - kivanc@science.ankara.edu.tr

Prof. Dr. Işıl ÖNCEL - oncel@science.ankara.edu.tr

Prof. Dr. Gönül DÖNMEZ - gdonmez@science.ankara.edu.tr

Prof. Dr. Mustafa AKÇELİK - akcelik@agri.ankara.edu.tr

Prof. Dr.ERCÜMENT ÇOLAK - colak@science.ankara.edu.tr

Prof. Dr. Nuri Yiğit - nyigit@science.ankara.edu.tr

Prof. Dr. N. Münevver PINAR - pinar@science.ankara.edu.tr

Prof. Dr. A. Sülün ÜSTÜN - ustun@science.ankara.edu.tr

Doç. Dr. A. Ergin DUYGU - duygu@science.ankara.edu.tr

Doç. Dr. Ahmet ALTINDAĞ - altindag@science.ankara.edu.tr

Doç. Dr. Latif KURT - kurt@science.ankara.edu.tr

Doç. Dr. Özlem YILDIRIM - ozlemesn@hotmail.com

Yrd. Doç. Dr. Ayla TÜZÜN - atuzun@science.ankara.edu.tr
Yrd. Doç. Dr. Nurhan B. KARTAL -
Yrd. Doç. Dr. Reyhan ÇOLAK - rcolak@science.ankara.edu.tr
Yrd. Doç. Dr. E. Sümer ARAS - sumeraras@hotmail.com
Yrd. Doç. Dr. Özlem OSMANOĞLU - osmanaga@science.ankara.edu.tr
Yrd. Doç. Dr. Sibel YİĞİT - yigit@science.ankara.edu.tr
Arş. Grv. Dr. Mehmet KARAKAŞ - mkarakas@science.ankara.edu.tr
Arş. Grv. Dr. Mehtap YARDIMCI - myardim@science.ankara.edu.tr
Arş. Grv. Dr. Nursel GÜL - ngul@science.ankara.edu.tr
Arş. Grv. Dr. Hakkı TAŞTAN - t-hakki@yahoo.com
Arş. Grv. Dr. Suna CEBESOY -
Arş. Grv. Dr. Atilla YILDIZ - ayildiz@science.ankara.edu.tr
Arş. Grv. Dr. Seyhan AHISKA - ahiska@science.ankara.edu.tr
Arş. Grv. Dr. Fatmagül GEVEN -
Arş. Grv. Dr. Nesrin ÖZSOY -
Arş. Grv. Dr. M. Ümit BİNGÖL - bingol@science.ankara.edu.tr
Arş. Grv. Dr. Mehlika BENLİ - benli@science.ankara.edu.tr
Arş. Grv. Hatice ÇÖLGEÇEN - colgecen@science.ankara.edu.tr
Arş. Grv. Gül Nihal TUĞ - tug@science.ankara.edu.tr
Arş. Grv. Demet CANSARAN - cansaran@science.ankara.edu.tr
Arş. Grv. Demet ÇETİN - demetoides@yahoo.com
Arş. Grv. Neslihan ERDOĞAN - nerdogan@science.ankara.edu.tr
Arş. Grv. Seda M. KILIÇASLAN - skaslan@science.ankara.edu.tr
Arş. Grv. Ebru GÖKALP - egokalp@science.ankara.edu.tr
Arş. Grv. Tolga KANKILIÇ - tkankilic@hotmail.com
Arş. Grv. Ahmet Emre YAPRAK - e-yaprak@science.ankara.edu.tr
Arş. Grv. E. Tülin KORKMAZHAN - etkorkmazhan@hotmail.com
Arş. Grv. Nur KOÇBERBER - nkocberber@hotmail.com
Arş. Grv. Ilgaz AKATA - akata@science.ankara.edu.tr
Arş. Grv. M. Bora ERGÖNÜL - borga@science.ankara.edu.tr
Arş. Grv. Arzu ÇÖLERİ - a-col@hotmail.com
Arş. Grv. Sevgi ERTUĞRUL - sevgiertugrul19899@hotmail.com
Arş. Grv. Canan YAĞCI - cyagci@science.ankara.edu.tr
Arş. Grv. Didem AYDIN (F. B.) -
Arş. Grv. Gülten ÖKMEN (F. B.) -

Arş. Grv. Tamer KEÇELİ (F. B.) -
Arş. Grv. Aysel KEKİLLİOĞLU (F. B.) - *akekilioglu@hotmail.com*
Arş. Grv. Nuray ERGÜN (F. B.) - *nergun@science.ankara.edu.tr*
Arş. Grv. Birgül ÖZCAN (F. B.) -
Arş. Grv. Fatih DUMAN (F. B.) - *fduman@science.ankara.edu.tr*
Arş. Grv. Göksel SEZEN (F. B.) - *sezen@science.ankara.edu.tr*
Arş. Grv. Mehmet ÇİÇEK (F. B.) -
Arş. Grv. Ömer Faruk KAYA (F. B.) - *ofkaya@scientist.com*
Arş. Grv. Cemil İŞLEK (F. B.) - *cemislek@mynet.com*
Arş. Grv. Şenol ALKAN (F. B.) -
Uzm. Kadir TUNCEL -
Uzm. S. Tuğrul KALE -
Uzm. Ali İhsan KALE -
Tekniker Mehmet AYDIN -

3. FİZİK BÖLÜMÜ

- Bölümün Kuruluşu, Gelişimi ve Bugünkü Durumu /

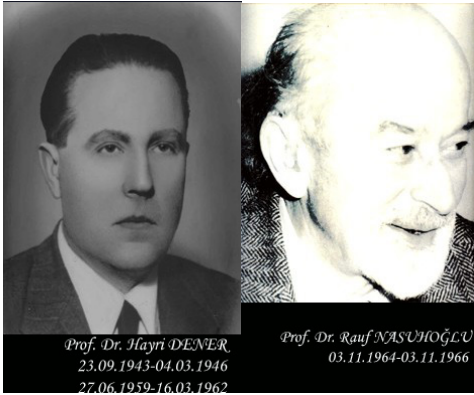
Prof. Dr. Satılmış ATAĞ

Fen Fakültesinin kuruluş yıllarında ülkemizde yalnız, İstanbul Darülfünunu döneminde açılmış olan ve 1934'te İstanbul Üniversitesine bağlanan İstanbul Fen Fakültesi vardı. Fakültemizde 1943-48 yılları arasında 19.7.1944 tarihinde onaylanan öğretim ve sınav yönetmeliği uyarınca 4 yıllık Matematik-Astronomi, Fizik, Kimya lisans öğretimiyle, 5 yıllık Yüksek Kimyagerlik diploması sağlayan öğretim yapıyordu.

Kuruluşundan 1950-51 ders yılına kadar Fizik Bölümü, Gazi Eğitim Enstitüsü binasında çalışmalarını sürdürmüş, daha sonra bugünkü B bloktaki binasına 1950-54 yılları arasında yerleşmiştir. 14.4.1954 tarihinde fizik dalında öğretim süresi 5 yıl olan Fizik Yüksek Mühendisliği öğretimi de başlatılmıştır.

1976 yılında Fizik Yüksek Mühendisliği, Fizik Yüksek Lisansına eşdeğer yapılmış, 1976 yılında yayınlanan yönetmelik ile Fen Fakültesi bünyesinde 4 yıllık Fizik Lisansı ve 4 yıllık Fizik Mühendisliği Lisansı adı altında öğretime devam edilmiştir.

1943-1965 yılları arasında bölümde öğretim sertifika sistemine dayanıyordu. Fizik Yüksek Mühendisliği 5 yıllık olduğu için, 5 bilim sertifikası almak gerekiyordu. Her bir sertifika içinde, 2-6 ders bulunuyor, Laboratuvar çalışmaları bitirildikten sonra sınava derslerin tümünden giriliyor, sertifika içindeki derslerin birinden başarısız olan öğrencinin sınavın tümüne yeniden girmesi gerekiyordu. Sonraları bir sertifikanın değişik derslerine farklı zamanlarda girme ve yalnızca başarısız oldukları dersin sınavına yeniden girme kolaylığı getirildi, fakat sınav notu bütün derslerin sınavı tamamlandıktan sonra ağırlıklı ortalama olarak veriliyordu. 1965-66 öğretim ve sınav yönetmeliği ile sertifika sistemi bırakılarak kredi sistemine geçildi. Ayrıca, öğrencilere

Resim- 35 Fizik Bölümü Öğretim Üyeleri Toplu Halde

Resim- 36 Fen Fakültesi Öğretim Üyeleri

zorunlu dersler dışında seçimli dersler de konularak lisans düzeyinde uzmanlaşması kolaylaştırıldı. Sonsuz sınav hakkı yerine de sınırlı sınav hakkı getirildi, bu yönetmelik ile yabancı dil dersleri de arttırıldı.

Bölüm, 1966 doktora ve 1969 yüksek lisans yönetmelikleri ile lisansüstü eğitime başlamıştır. Bölümün yüksek lisans ve doktora eğitimindeki amacı;

1- Çeşitli üniversitelere, yüksek okul ve akademilere öğretim üyesi yetiştirmek,

2- Araştırma laboratuvarlarına araştırmacı yetiştirmek,

3- Sanayide teknolojik araştırma ve geliştirme işlerinde çalışacak uzman insan gücünü yetiştirmek,

4- Yeni bilgileri mesleğini çeşitli kamu ve özel kurumlarda yürütmekte olan elemanlara aktarmak, şeklinde tanımlanmıştır.

Fizik Bölümü'nde kuruluş yıllarında çalışan ve aşağıdaki çizelgede yer alan yabancı uyruklu öğretim üyeleri önemli katkılar vermişlerdir:

Adı Soyadı	Bilim Dalı	Uyruğu	Başlama Tarihi	Ayrılış Tarihi
Prof.Dr.Fischer	Atom Fiziği	Alman	19.03.1951	20.06.1956
Prof.Dr.Wallis	Katıhal Fiziği	A.B.D.	01.10.1960	01.07.1961
Prof.Dr.C.Swartz	Katıhal Fiziği	A.B.D.	01.07.1961	01.07.1962
Prof.Dr.H.Perlitz	Kristallografi	İsveç	10.06.1957	31.10.1970

Prof.Dr.E.A.Kreiken	Astrofizik	Hollanda	1954	16.08.1964
Prof.Dr.W.Gleissberg	Güneş Fiziği	Alman	01.03.1965	01.03.1966
Dr.Müller Warmuth	NMR, ESR	Alman	1962	1964

Kuruluşundan günümüze değin bölümümüzün tozunu soluyan ve katkılarıyla, ürünleriyle Fiziği ayakta tutan kimi öğretim üyelerimizi, sekreterlerimizi ve teknisyenlerimizi hatırlarsak sanırız unuttuklarımızı kırmayız:

Abbas Kenan Çiftçi	Erol Aygün	Niyazi Tarımer
Abdullah Kiraz	Erol Öztekin	Nizamettin Armağan
Abdullah Verçin	Ethem Tokmakçoğlu	Numan Zengin
Adil Gedikoğlu	Fahri Domaniç	Nuri Ünal
Adnan Teğmen	Fatma Erdoğan	Nurten Özoğul
Ali Fuat Cesur	Fevzi Apaydın	Oğuzcan Özaltın
Ali Gencer	Fevzi Köksal	Orhan Çakır
Ali Sait Ankara	Gökçe Bingöl	Ömer Yavaş
Ali Ulvi Yılmaz	Haluk Mutlu	Özer Özoğul
Ali Yaman	Hamit Yurtseven	Rauf Nasuhoğlu
Arsın Aydınuraz	Hanaslı Gür	Recep Aydınoglu
Askeri Baran	Hasan Karadayı	Satılmış Atağ
Atıla Yücel	Hasan Niyazi Erten	Semiha Bahçeli
Ayhan Elmalı	Hayri Dener	Şaziye Yüksel
Ayla Çelikel	Hüseyin Aktaş	Şemsettin Türköz
Ayşe Ataç Nyberg	Hüseyin Ünver	Şenol Erten
Ayşe Kaşkaş	Hüseyin Yüksel	Tacettin Altanhan
Aytaç Yalçın	İlhami Yavuz	Tahsin Nuri Durlu
Basri Ünal	İsmail Hakkı Duru	Taner Oskay
Bekir Sıtkı Kandemir	Kerim Kıymaç	Tekin Dereli
Besim Tanyel	Mehmet Birey	Tülay Serin
Bora Alkan	Mehmet Zengin	Uğur Büget
Burhan Cahit Ünal	Mesude Sağlam	Ümit Önen
Celal Saraç	Mustafa Parlar	Yalçın Elerman
Cengiz Yalçın	Mümtaz Kızılyallı	Yavuz Aka
Cevdet Tezcan	Necmi Serin	Zekeriya Aydın
Enis Erdik	Niyazi Meriç	Ziya Güner

Emel Çelik, Melahat Gürsoy, Hasan Aytan, Fatoş Tok, Yurdağüzel Özçelik, Aslı Altınbozan Ertuğrul.

İsmail Aydın, Atila Kirman, Kadir Güleşen, Ayşe Altın, Ejder Türe, Serap Doğan.

Bölümün kuruluşundan günümüze görev yapan bölüm başkanları sırasıyla;

Prof. Dr. Hayri Dener, Prof. Dr. Rauf Nasuhoğlu, Prof. Dr. Besim Tanyel, Prof. Dr. Fahri Domanıç, Prof. Dr. Zekeriya Aydın, Prof. Dr. İlhami Yavuz, Prof. Dr. Erol Aygün, Prof. Dr. Arsin Aydınuraz, Prof. Dr. Satılmış Atağ'dır.

Fizik Bölümünün Mezunları, akademisyenlikten başka çeşitli kurumlarda (TAEK, TÜBİTAK, ROKETSAN, ASELSAN, TEDAŞ, TELEKOM, T.S.E, M.K.E., M.S.B., Meteoroloji, Çevre Bakanlığı, Ulaştırma bakanlığı, Enerji Bakanlığı, Sağlık Bakanlığı, Çalışma Bakanlığı, T.R.T., TÜPRAŞ, T.H.Y., D.D.Y., TAI, Askeri Kalite Kontrol, Kara, Hava, Deniz ve Jandarma Komutanlıkları, Hastaneler, Tıbbi Cihazlar, her türlü ARGE Kuruluşlarında, İletişim Sektöründe, v.b.) görev yapmaktadırlar. Ayrıca özel sektörde bazı fabrika, iş yeri ve bilgisayar sektöründe çalışmaktadırlar.

Cumhuriyet tarihimizin en eski Fizik Bölümü olan Ankara Üniversitesi Fen Fakültesi Fizik Bölümü, başta O.D.T.Ü., Hacettepe ve Ege Üniversiteleri olmak üzere Türkiye'nin tüm üniversitelerine çok sayıda öğretim üyesi göndermiştir. Bölüm öğretim üyelerinin, Selçuk, Fırat, İnönü, Dicle, Trakya Üniversitelerinin kuruluşunu da üstlendiği hatırlanmalıdır kanaatindeyiz.

Resim-38 Fahri Domanıç, Fen Fakültesinin 60. Kuruluş Yıldönümü Etkinliklerinde Ödül Alırken

Resim-39 Erdal İnönü,
Fen Fakültesinin 60.
Kuruluş Yıldönümü
Etkinliklerinde Ödül
Tereninde

- Fizik Bölümü Akademik Personeli

Bölüm Başkanı

Prof.Dr.Satılmış ATAĞ - atag@science.ankara.edu.tr

Akademik personel:

Prof.Dr.Arsın AYDINURAZ - arsin@science.ankara.edu.tr

Prof.Dr.Tahsin Nuri DURLU - durlu@science.ankara.edu.tr

Prof.Dr.Tacettin ALTANHAN - altanhan@science.ankara.edu.tr

Prof.Dr.D.Mehmet ZENGİN - zengin@science.ankara.edu.tr

Prof.Dr.Abdullah VERÇİN - vercin@science.ankara.edu.tr

Prof.Dr. Abbas Kenan ÇİFTÇİ - ciftci@science.ankara.edu.tr

Prof.Dr.Ayşe ATAÇ NYBERG - atac@science.ankara.edu.tr

Prof.Dr.Bekir Sıtkı KANDEMİR - kandemir@science.ankara.edu.tr

Prof.Dr.Mesude SAĞLAM - saglam@science.ankara.edu.tr

Doç.Dr.Şemsettin TÜRKÖZ - turkoz@science.ankara.edu.tr

Doç.Dr.Ali GENCER - gencer@science.ankara.edu.tr

Doç.Dr.Mehmet BİREY - birey@science.ankara.edu.tr

Doç.Dr.Orhan ÇAKIR - ocakir@science.ankara.edu.tr

Doç.Dr.Ayşe KAŞKAŞ - kaskas@science.ankara.edu.tr

Doç.Dr.Ali YAMAN - ayaman@science.ankara.edu.tr

Doç.Dr.Nurten NAVRUZ ÖZOĞUL - navruz@science.ankara.edu.tr

Yrd.Dr.Mustafa Çetin GÜLEÇYÜZ - gulecyuz@science.ankara.edu.tr

Yrd.Doç.Dr.Özer ÖZOĞUL - ozogul@science.ankara.edu.tr

Yrd.Doç.Dr.Hüseyin ÜNVER - unver@science.ankara.edu.tr

Öğr.Gör.Dr.Adnan TEĞMEN - tegmen@science.ankara.edu.tr

Arş.Gör.Şengül KURU - kuru@science.ankara.edu.tr

Arş.Gör.Nazmiye KÖK KEVRAN - *kok@science.ankara.edu.tr*
Ar.Gr.K.Okan OZANSOY-*oozansoy@science.ankara.edu.tr*
Arş.Gör.İnanç ŞAHİN - *isahin@science.ankara.edu.tr*
Arş.Gör.Banu Dileç ŞAHİN - *dilec@science.ankara.edu.tr*
Arş.Gör.Serdar BULUT - *sbulut@science.ankara.edu.tr*
Arş.Gör.Menekşe KARAHASANOĞLU - *meneksek@science.ankara.edu.tr*
Arş.Gör.Özgür AÇIK - *ozacik@science.ankara.edu.tr*
Arş.Gör.Bülent YILMAZ - *bulent.yilmaz@science.ankara.edu.tr*
Arş.Gör.Erdal ARAS - *earas@science.ankara.edu.tr*
Arş.Gör.Recep Gökhan TÜRECİ - *tureci@science.ankara.edu.tr*
Arş.Gör.Ahmet KILIÇ - *akilic@science.ankara.edu.tr*
Arş.Gör.Betül ÇALIŞKAN - *bcaliska@science.ankara.edu.tr*
Arş.Gör.Zafer NERGİZ - *znergiz@science.ankara.edu.tr*
Arş.Gör.Hüsni AKSAKAL - *aksakal@science.ankara.edu.tr*

4- İSTATİSTİK BÖLÜMÜ

4. 1. Bölümün Kuruluşu, Gelişimi ve Bugünkü Durumu /

Prof. Dr. Yalçın TUNCER

2547 sayılı Yasanın hazırlanışı sırasında İstatistik, Uygulamalı Matematiğin alt dalını oluşturan disiplinlerden biri olarak tasarlanmışsa da, daha sonra düzeltilerek Fen Fakültelerinin ayrı bir Bölümü olarak örgütlenmesi öngörülmüştür. Yasanın çıktığı sırada biri Hacettepe Üniversitesinde diğeri de Orta Doğu Teknik Üniversitesinde (ODTÜ) olmak üzere iki İstatistik Bölümü bulunmaktaydı.

Daha önce Rektörlüğü sırasında ODTÜ İstatistik Bölümünün kurulmasına önderlik eden Prof. Dr. Tarık SOMER, sonraki yıllarda Ankara Üniversitesi Rektörü de olunca, Ankara Üniversitesinde bir İstatistik Bölümü kurulmasına da çaba göstermiştir. Bu amaçla ODTÜ'den Prof. Dr. Yalçın Tuncer Ankara Üniversitesi Fen Fakültesine atanmış ve 1 Ağustos 1985 tarihinde de Bölüm Başkanı olarak görevlendirilmesi ile İstatistik Bölümünün kurulması tamamlanmıştır (EK-1).

Bölümün ilk elemanları Araştırma Görevlileri Suat TANAYDIN (1985), Yılmaz AKDİ (1986) ve Halil AYDOĞDU (1987) olup, bunlardan ilk ikisi öğretim üyesi yetiştirme programı çerçevesinde, A.B.D.'inde İstatistik alanında doktora programlarına kabul edilmişlerdir (1988). Daha sonra da Gazi Üniversitesinden Yrd. Doç. Dr. Fikri Öztürk (1987), Hacettepe Üniversitesinden Yrd. Doç. Dr. Ayşen APAYDIN (1987) ve Arş. Gör. Cemal (GEYİK) ATAKAN' nın (1988) katılımları ile çekirdek kadro oluşmuştur.

Bölümün lisans üstü öğretim programları kuruluşunu izleyen ilk akademik yılda başlatılmış (1985-1986) ve kuruluşundan beş yıl sonra da (1990-1991) lisans programı devreye girmiştir. İlk Yüksek Lisans derecesi 1987-1988 akademik yılında ve ilk Lisans diploması da 1993-1994 akademik yılında verilmiştir. Lisansüstü ve lisans programlarındaki öğretim üyesi açığı, özellikle ODTÜ'den gelen Yrd.Doç.Dr. İsmail ERDEM, Doç. Dr. Ömer L. GEBİZLİOĞLU ve Yrd.Doç.Dr. Engin SUNGUR gibi kısmi görevli öğretim üyeleri ile kapatılmıştır.

Daha sonraki Bölüm Başkanları Prof. Dr. Fikri Öztürk ve Prof. Dr. Ömer L. GEBİZLİOĞLU'nun katkıları ile İstatistik Bölümü, halen, dokuz öğretim üyesi, iki öğretim görevlisi ve dokuz araştırma görevlisi ile Türkiye Üniversitelerinin en geniş öğretim kadrosuna sahip istatistik bölümlerinden biri haline dönüşmüştür.

4. 2. Amaçlar:

Bölümün kuruluş amaçları arasında

- (2.1) lisans ve lisansüstü düzeyde istatistik programlarının yürütülmesi
 - (2.2) Üniversitenin bu alandaki gereksinimlerinin karşılanması
 - (2.3) Üniversite dışındaki gereksinimlerin karşılanması ile danışmanlık hizmetleri verilmesi
- gibi etkinlikler yer almaktadır.

Üniversitenin gereksinimlerinin karşılanabilmesi amacıyla dönük olarak, başlangıçta, Fen Fakültesi Matematik Bölümünde daha önce bu tür görevleri yüklenmiş bulunan Öğ.Gör. Dr. Yavuz Sinoplu, Öğ.Gör. Dr. Yalçın AKÇALI ve Öğ.Gör. Dr. Kaya KILAN'ın katkılarından yararlanılmıştır.

Kuruluşunun daha birinci yılında (1986) ilk İstatistik sempozyumunu düzenleyen Bölüm, daha sonra da çeşitli aralıklarla düzenlenen uluslararası çapta ve ulus çapındaki bu tür bilimsel toplantılarda faal bir akademik kurum olmuştur. Bunlar arasında 1997 yılında düzenlenen Ululararası İstatistik Enstitüsü 51. Oturumu, bunu izleyen Su ve İstatistik başlıklı Ululararası İstatistik Enstitüsü uydu toplantısı (1997) ile 2001 yılında düzenlenen uluslararası çaptaki Karakterizasyon ve Uygulama konferansından söz etmek olasıdır.

Türk İstatistik Derneğinin Kurulması ile yürütülmesinde de etkin olan Bölümün, Türkiye'de İstatistik Alanında çıkan tek bilimsel dergi olan **İSTATİSTİK**'in de yazı işleri ve yayını yürüttüğü ; ayrıca, Bölüm öğretim üyelerinin Devlet İstatistik Enstitüsü Başkan ve başkan yardımcılıklarını da yüklendikleri kayıtlara geçmiş bulunmaktadır.

İstatistik alanındaki Türkçe kaynakları oluşturan başlıca ders kitapları Bölüm elemanlarınca kaleme alınmıştır.

4. 3. Anabilim Dalları:

Yükseköğretim Kurulunun ilk düzenlemesine göre, İstatistik Bölümleri

- İstatistik Teorisi
- Uygulamalı İstatistik
- Yöneylem Araştırması

biçimindeki üç anabilim dallarından oluşmaktaydı. Bu düzenlemeye göre, Olasılık Teorisi ve Stokastik Süreçler, Matematiğin bir alt dalı

olarak düşünölmektedir. Daha sonraki düzenlemelerle, bu anabilim dalları

- Olasılık Teorisi ve Stokastik Süreçler
- İstatistik Teorisi
- Uygulamalı İstatistik
- Yöneylem Araştırması
- Risk Analizi
- İstatistik Bilgi Sistemleri

şeklinde geliştirilmiştir. Son eklenen iki anabilim dalı menkul kıymetler borsaları, sigortacılık ve bankacılık alanındaki gelişmelerle; ulaşım ve bilgi teknolojisindeki gelişmelerin gerektirdiği alanlardır.

Üniversitemizde halen kurulmuş bulunan Biyoteknoloji Enstitüsünün ilgi alanları, Fen Fakültesi İstatistik Bölümünün mikrobiyoloji alanına da önem vermesi ve bu alandaki kuantatif yöntemlere de yönelmesi gerekliliğini ortaya koymaktadır. Ankara'da endüstriyel araştırma ve geliştirme (Ar-Ge) kurumlarının azlığı nedeni ile Bölümün teknolojik sorunlara eğilimini kısıtlamaktadır.

4. 4. Program Özetleri:

Bölümün tek anadalı ve çift anadalı kapsamak üzere iki İstatistik Lisans Programı bulunmaktadır.

Tek anadalı İstatistik Lisans Programının çekirdeğini

- matematik (iki dönem analiz, iki dönem lineer cebir, iki dönem ileri analiz ve istatistikçiler için matematik)
- bilgisayar yazılım ve programlama (dört dönem programlama ve iki dönem laboratuvar)
- istatistik teorisi (giriş düzeyinde iki dönem olasılık ve istatistik, iki dönem istatistik teorisi, istatistik çıkarım ve çokdeğişkenli analiz) üçlüsü oluşturmaktadır. Bunlara ek olarak,
- seçmeli konular (örneğin, güvenilirlik analizi, kalite denetimi, risk yönetimi, istatistik genetik ve yöneylem araştırması gibi bölüm içi seçmeli dersler ile Bölüm Başkanlığınca onaylanacak Bölüm dışı diğer seçmeli dersler)

- diğer zorunlu istatistik dersleri (olasılık teorisi ve stokastik sreğler, regresyon, veri analizi, karar kuramı, deney tasarımı, vb.)
- yabancı dil ve mesleki İngilizce (dört dönem yabancı dil ile ayrıca İngilizce)

gibi konular da bulunmaktadır. Tek anadallı İstatistik Lisans Programında mezun olabilmek için yüz yirmidrd (124) zorunlu dersler olmak üzere toplam yüz ellibeş (155) kredinin tamamlanması gerekir.

Çift anadallı İstatistik Lisans Programını tamamlayabilmek için

- iki dönem istatistik teorisi
- iki dönem okdeğişkenli istatistik analizi
- Örnekleme
- olasılık ve stokastik sreğler
- deney tasarımı
- veri analizi

derslerini almak zorunludur. Ayrıca, seçmeli istatistik konularını içeren istatistik derslerinden altı kredinin tamamlanması gerekmektedir.

Bunların dışında **İstatistik Yandal Programı** bulunmaktadır ki, bunu tamamlayabilmek için iki dönem istatistik teorisi dersleri ile on kredilik seçmeli istatistik dersleri alınmış olması koşulu vardır.

4. 5. Hedefler:

İstatistiğin iki yönü bulunmaktadır. İlk olarak İstatistik bir temel bilimdir ve bu nedenle de bu alandaki birikimi sağlamak için temel bilimler yapısı içinde yerini geliştirmek durumundadır. Bu yönü ile İstatistik matematiğe daha yakındır. İstatistiğin diğer bir yönü de, bu disiplinin gerçek hayat sorunlarına eğilmek zorunda bulunmasıdır. Bu son yn ile İstatistik uygulamalara ve gerçek hayata dönük yenilikçi ve yaratıcı olmak durumundadır. Klasik anlamda matematikten ayrıldığı nokta da budur. Bu nedenle, İstatistik Bölümünün geleceğe dönük hedefleri bir bakıma Türk toplumu, eğitimi, ekonomisi ve çalışma dallarının gelecekteki alacağı biçimlenmeye bağlıdır. Örneğin, Avrupa Birliğine katılınması halinde İstatistik ğretim ve eğitim programları Avrupa çapında bütünleşme durumunda kalabilecektir. Böylece, Avrupa'daki yapılanmadan bağımsız bir hedef izlemek akılı ve gerçekçi

olmayacaktır. Eğer ters bir gelişme olursa, gene giderek artan uluslar arası sosyo ekonomik bütünleşme ve özellikle ulaşım ile bilgi teknolojisi alanlarındaki standartlaşma nedeniyle, dış ülkelerdeki gelişmelerden bağımsız hedefler izlemek mantık dışıdır. Bu nedenle, İstatistik Bölümü bir yandan ulular arası yapılaşma ve gelişmeleri izlemekte; diğer yandan da matematik olasılık ve istatistik teorisi gibi temel ve çekirdek konularda temel bilim anlayışı içinde bir politika izleyerek, dış gelişmelere uyum göstermeyi hedeflemektedir.

Resim-40 İstatistik
Bölümü öğretim
Üyeleri ve
Öğrencileri Toplu
Halde

- İstatistik Bölümü Akademik Personeli

Anabilim Dalı Başkanı:

Prof. Dr. Ömer L. GEBİZLİOĞLU

E-posta: gebizli@science.ankara.edu.tr

Tel: +90 (312) 2126720/1258

AKTS Koordinatörü:

Prof. Dr. Ayşen APAYDIN - apaydin@science.ankara.edu.tr

Akademik Personel

Prof. Dr. Ömer L. GEBİZLİOĞLU - gebizli@science.ankara.edu.tr

Prof. Dr. Aysen APAYDIN - apaydin@science.ankara.edu.tr

Prof. Dr. Yalçın TUNCER

Prof. Dr. Fikri ÖZTÜRK

Prof. Dr. Dolun ÖKSOY

Doç. Dr. Fahrettin ARSLAN - arslan@science.ankara.edu.tr

Doç. Dr. Yılmaz AKDİ - akdi@science.ankara.edu.tr

Doç. Dr. Fazıl ALİOĞLU

Yrd. Doç. Dr. Cemal ATAKAN - atakan@science.ankara.edu.tr

Yrd. Doç. Dr. İhsan KARABULUT - kbulut@science.ankara.edu.tr

Yrd. Doç. Dr. Halil AYDOĞDU - aydogdu@science.ankara.edu.tr

Yrd. Doç. Dr. Levent ÖZBEK - ozbek@science.ankara.edu.tr

Öğr. Gör. Dr. Necla ÖZKAYA TURHAN - nturhan@science.ankara.edu.tr

Öğr. Gör. Dr. Rukiye DAĞALP

Öğr. Gör. Dr. Mehmet YILMAZ - yilmaz@science.ankara.edu.tr

Arş. Gör. Kamile ŞANLI

Arş. Gör. Türkan ERBAY DALKILIÇ

Arş. Gör. Kumru DİDEM ATALAY

Arş. Gör. Sibel AÇIK KEMALOĞLU - acik@science.ankara.edu.tr

Arş. Gör. Banu YAĞCI - yagci@science.ankara.edu.tr

Arş. Gör. Esin KÖKSAL - ekoksal@science.ankara.edu.tr

Arş. Gör. Bahar BAŞKIR

Arş. Gör. Özlem TÜRKŞEN

5. KİMYA BÖLÜMÜ

5. 1. Bölümün Kuruluşu, Gelişimi ve Bugünkü Durumu /

Prof. Dr. Yüksel SARIKAYA

Cumhuriyet döneminde açılan ilk Fen Fakültesinin ilk Kimya Bölümü 17.09.1943 tarihinde bugünkü Gazi Üniversitesi Rektörlük Binasının bir katında öğretime başlamıştır. Öğretim ile birlikte bilimsel araştırmaların da hemen başladığı Kimya Bölümü 1953-1954 yıllarında bugünkü Ankara Üniversitesi'nin Tandoğan Yerleşkesindeki yerine taşınmıştır. Kimya Bölümü, İstanbul Üniversitesinden gelen Prof. Dr. Cemil DİKMEN yanında Gazi Eğitim Enstitüsünden gelen Prof. Dr. Avni Refik BEKMAN ve Doç. Dr. Süreyya AYBAR tarafından kurulmuştur.

Başlangıçta, yalnızca Genel Kimya Enstitüsü bulunan Kimya Bölümünde daha sonraları Fizikokimya, Analitik Kimya ve Sınai Kimya Enstitüleri açılmıştır. Genel Kimya Enstitüsü Organik ve İnorganik Kimya Enstitüleri olarak ikiye ayrıldıktan sonra enstitü sayısı 5'e yükselmiştir. Sonradan bu enstitülerin adları Analitik Kimya Kürsüsü, Fizikokimya Kürsüsü, İnorganik Kimya Kürsüsü, Organik Kimya Kürsüsü ve Sınai Kimya Kürsüsü olarak değiştirilmiştir. Yüksek Öğretim Kurulu (YÖK) Kürsülerin adlarını 1982 yılından itibaren Anabilim Dalı olarak değiştirmiştir. Bu sırada Sınai Kimya Kürsüsü Kimya Mühendisliği Anabilim Dalı olmuş ve Biyokimya Anabilim Dalı kurulmuştur. Kimya Mühendisliği Anabilim Dalı 1985 yılında Kimya Mühendisliği Bölümü olmuş ve 2002 yılında yeni açılan Ankara Üniversitesi Mühendislik Fakültesine bağlanmıştır. Şu anda, Kimya Bölümünde Analitik Kimya, Biyokimya, Fizikokimya, İnorganik Kimya ve Organik Kimya Anabilim dalları bulunmaktadır.

Resim-42 Parts, Saadet Hanım, Süreyya Bey

Analitik Kimya Enstitüsü 1946 yılında Prof. Dr. LAUR tarafından Genel Kimya Enstitüsü içinde kurulmuştur. Bu enstitüsü 1952 yılında Prof. Dr. GRUBITCH tarafından bağımsız hale getirilmiştir. Daha sonraları uzun süre sırayla Doç. Dr. Emin DİKMEN ve Prof. Dr. Turgut GÜNDÜZ' ün başkanlıklarında hızla gelişen bugünkü Analitik

Resim-43 Kimya Öğretim Üyeleri

Kimya Anabilim Dalı çalışmalarını başarı ile sürdürmektedir.

Yüksek Öğretim Kurulu (YÖK) yasası uyarınca Biyokimya Anabilim Dalı 1982 yılında Prof.Dr.Ural AKBULUT tarafından kurulmuş ve çalışmalarını başarı ile sürdürmektedir.

Estonya'lı Prof. Dr. A.G. PARTS tarafından 1946 yılında kurulan Fizikokimya Enstitüsü daha sonraları Prof. Dr. Y. KAUKO zamanında Fizikokimya Kürsüsü olmuştur. Uzun süre Kürsü Başkanlığı yapan Prof. Dr. Süreyya AYBAR zamanında hızla gelişen şimdiki adıyla Fizikokimya Anabilim Dalı çalışmalarını başarı ile sürdürmektedir.

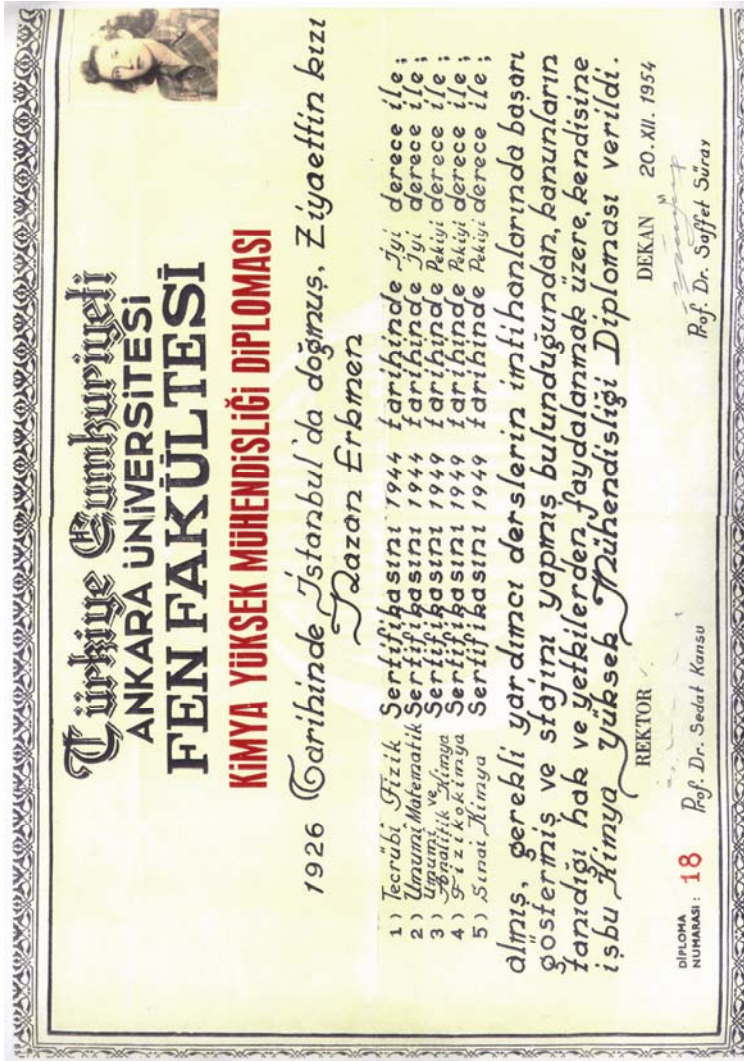
Prof. Dr. Avni Refik BEKMAN tarafından başlangıçta kurulan bugünkü adıyla Anorganik Kimya Anabilim Dalı Prof. Dr. Necla GÜNDÜZ'ün uzun süre yürüttüğü başkanlığı sırasında daha da gelişmiş ve çalışmalarını başarı ile sürdürmektedir.

Prof. Dr. Cemil DİKMEN tarafından başlangıçta kurulan bugünkü adıyla Organik Kimya Anabilim Dalı sırayla Prof. Dr. Saim SARAÇOĞLU; ve Prof. Dr. Celal TÜZÜN başkanlıklarında daha da gelişmiş ve çalışmalarını başarı ile sürdürmektedir.

Berlin Teknik Üniversitesi öğretim üyesi iken Türkiye'ye gelen ve Prof. Dr. Otto GERNGROSS 1947 yılında Sınai Kimya Enstitüsünü Kurmuştur. Daha sonraları sırayla Prof. Dr. Emir GÜLBARAN ve Prof. Dr. Aral OLCAY başkanlıklarında daha da geliştirilen bu enstitüden bu günkü Ankara Üniversitesi Mühendislik Fakültesi Kimya Mühendisliği Bölümü doğmuştur.

Başlangıçta genel kimya, fizikokimya ve sınai kimya sertifikaları veren bölüm 1965 yılında kredili sisteme geçmiştir. Diğer bölümlerden matematik ve fizik sertifikaları alan öğrencilerden genel kimya ve fizikokimya sertifikalarını da alanlar kimya lisansı, bunlar yanında sınai kimya sertifikasını da alanlar kimya yüksek mühendisliği, bölümün verdiği üç sertifikadan herhangi ikisini alanlar ise serbest lisans diploması alırlardı. Bunlar yanında, alınan seçmeli derslere göre kimya- fizik ve biyoloji – kimya gibi ikili lisans diplomaları da verilirdi. Tıp, Veteriner, Eczacılık ve Ziraat Fakültelerinin birinci sınıfta

aldıkları fizik- kimya –biyoloji (FKB) sertifikasına ilişkin kimya dersleri 1945-1967 yılları arasında kimya bölümü içinde verildi.

Resim-44 Diploma-Nazan Erkmen

Kimya, fizik, biyoloji ve tıp öğrencilerinin birinci sınıftaki kimya dersi Büyük Kimya Anfisinde (BKA) birlikte yapılırdı. Tıklım tıklım dolduğu için geç gelenlerin oturacak yer bulamadığı anfiye Prof. Dr. Cemil DİKMEN gerekli deneyleri de yaparak ders anlatırdı. Kimya öğrencileri ikinci sınıftan itibaren ders saatleri dışındaki tüm zamanlarını laboratuvarlarda deney yaparak

geçirirlerdi. Böylece, deneme-sınama yöntemiyle daha köklü bilgiler elde edilirdi. Analizi yanlış yapmaya “numune yakma” denirdi. Yakılan her üç numune başına bir tane ceza analizi yaptırılırdı. Her öğrenci her laboratuvarında belli sayıda örneği analiz etmek, incelemek ya da sentezlemek zorundaydı. Laboratuvarlar tamamlanmadan kuramsal sınavlara girilmezdi. Başlangıçta

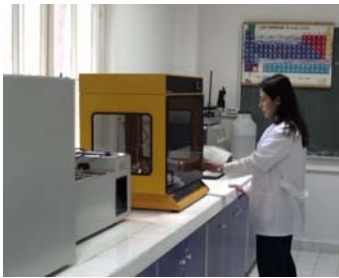

öğrenci sayısı çok az olduğundan bu söylenenleri uygulamak oldukça kolaydı. Günümüzde bu denli deneye dayanan bir kimya öğretimini yürütmek zaman, yer ve ekonomik açıdan olanaksız görülmektedir.

Kimya Bölümü öğretim üyelerinden büyük çoğunluğu kendi fakültelerinde idari görevlerde bulunmuş ya da diğer üniversite, fakülte ve bölümlerin kuruluşuna katkıda bulunmuşlardır.

Prof. Dr. Cemil DİKMEN, Prof. Dr. Avni Refik BEKMAN, Prof. Dr. Aral OLCAY ve Prof. Dr. Timur DOĞU değişik sürelerle Ankara Üniversitesi Fen Fakültesi Dekanlığı yapmışlardır.

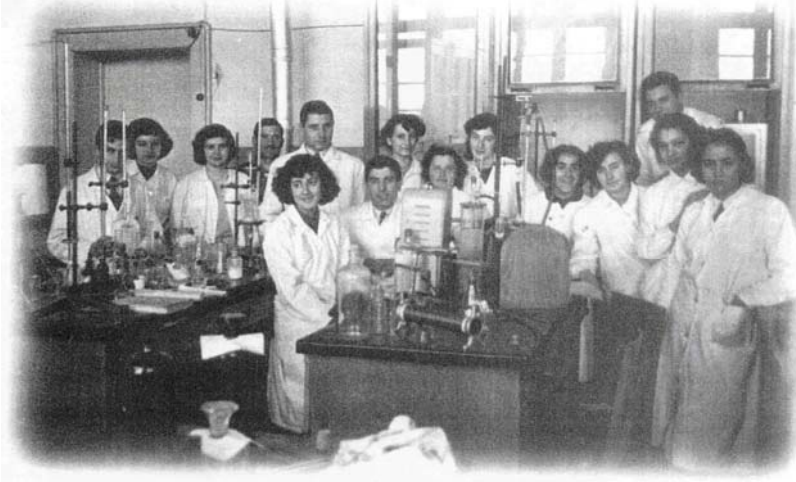

Ortadoğu Teknik Üniversitesi (ODTÜ) Fen-Edebiyat Fakültesi Kimya Bölümü Prof. Dr. Bahattin BAYSAL tarafından kurulmuş ve geliştirilmiştir. Bölümümüz mezunu ya da bölümümüzden geçen çok sayıda öğretim üyesi bu bölümde görev yapmış ve yapmaktadır.

ODTÜ Mühendislik Fakültesi Kimya Mühendisliği Bölümü Prof. Dr. Tarık SOMER tarafından kurulmuş ve geliştirilmiştir.

Hacettepe Üniversitesi Fen Fakültesi Kimya Bölümü Prof. Dr. Cemil ŞENVAR tarafından kurulmuş ve geliştirilmiştir. Bu bölümdeki öğretim üyelerinin bir çoğu bölümümüz mezunudur.

Açılış töreni 8 Kasım 1943'te yapılan Fen Fakültesi'nin az sayıda öğrencisi ve üç bölümü vardı...

Resim-46 kimya Bölümü

İzmir'deki Ege Üniversitesi Fen Fakültesi Kimya Bölümü Prof. Dr. Emin DİKMEN tarafından kurulmuş ve geliştirilmiştir. Bu bölümün öğretim üyelerinin çoğunluğu bölümümüz mezunudur.

Malatya'daki İnönü Üniversitesi ilk rektörü olan Prof. Dr. Süreyya AYBAR tarafından kurulmuştur. Aynı üniversitenin Kimya Bölümü Prof. Dr. Yılmaz ÖZBAY tarafından kurulmuş ve geliştirilmiştir. Halen bu bölümde görev yapan öğretim üyelerinin çoğunluğu bölümümüzden mezun olmuştur.

Elazığ'daki Fırat Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi ilk dekanı Prof. Dr. Emsal PULAT tarafından kurulmuştur. Bu fakültenin Kimya Bölümü de Prof. Dr. Emsal PULAT tarafından kurulmuş ve geliştirilmiştir. Bu bölümde görev yapmakta olan öğretim üyelerinin çoğunluğu bölümümüz mezunudur.

Diyarbakır'daki Dicle Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Kimya Bölümü Prof. Dr. Turgut GÜNDÜZ ve Prof. Dr. Celal TÜZÜN tarafından kurularak geliştirilmiştir. Halen, orada fakültemiz mezunu çok sayıda öğretim üyesi görev yapmaktadır.

Konya'daki Selçuk Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Kimya Bölümü Prof. Dr. Yüksel SARIKAYA tarafından kurulmuş ve geliştirilmiştir. Halen, orada bölümümüz elemanları tarafından yetiştirilen çok sayıda öğretim üyesi görev yapmaktadır.

Resim-47 Avni Refik Bekman

Van'daki Yüzüncü Yıl Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi Kimya Bölümü bölümümüz mezunu ve bölümümüzde yetişen Prof. Dr. Hasan CEYLAN tarafından kurularak geliştirilmiştir. Halen, orada bölümümüz mezunu çok sayıda öğretim üyesi görev yapmaktadır.

Erzurum'daki Atatürk Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi Kimya Bölümü bölümümüz mezunu Doç. Dr. Orhan YAVUZ tarafından kurulmuş ve geliştirilmiştir. Orada çalışan bölümümüz mezunu birçok öğretim üyesi Doç. Dr. Orhan YAVUZ'un 1977 yılında hunharca katledilmesi nedeniyle görevlerinden ayrılmak

zorunda kalmışlar ve diğer bazı üniversitelerin kimya bölümlerinin kurulması ve geliştirilmesine katkıda bulunmuşlardır.

Resim-48 Otto Gerngross, Kimyacı

Bölümümüz öğretim üyeleri tarafından çok sayıda ders kitabı yazılarak ya da tercüme edilerek öğrencilerin hizmetine sunulmuştur. Türkiye'deki üniversitelerde en çok okunan kimya kitapları bölümümüzde yazılanlardır. Öğretime katkısı yanında bölümümüzün bilimsel potansiyeli de çok yüksektir. Ankara üniversitesi Fen Fakültesi Bölümleri içinde kişi başına yayın sayısı en çok olan Kimya Bölümüdür.

Resim-49 Kimya Laboratuvarı

5. 2. Bölümün Yayınları:

- 1- Alisiklik ve Heterojiklik Bileşikler / Saim Saracoğlu. 1963. (135 s.)
- 2- Analitik Kimya Deneyleri / Esmâ Kılıç ve arkadaşları. 1994.
- 3- Analitik Kimya Kalitatif Kısım / Turgut Gündüz. 1969. (331 s.) 1. Baskı
- 4- Analitik Kimya : Temel kavramlar / Şahinde Demirci, Güleren Alsancak Özkan 1995. (350 s.)
- 5- Anorganik Kalitatif Analiz ve Volumetri (F.K.B. Öğrencileri için) / Hüseyin Ünal. 1960. (143 s.)
- 6- Anorganik Kimya I. Cilt / Avni Refik Bekman. 1944. (431 s.)
- 7- Anorganik Kimya II. Cilt / Avni Refik Bekman. 1945. (506 s.)
- 8- Anorganik Kimya / A.F. Holleman, E. Wiberg; (Çev.) A.R. Bekman. 24-25. basım. 1954. (873 s.)
- 9- Anorganik Kimya F.K.B. Öğrencileri için / Avni Refik Bekman. 1946. (308 s.)
- 10- Anorganik Kimya Laboratuvar Kitabı / Wilhelm Jander; (Çev.). A.R.Bekman, Süreyya Aybar. 1945. (387 s.)
- 11- Aromatik Bileşikler / Celal Tüzün. 1975. (341 s.)
- 12- Asıltılar kimyası: Kolloit kimyası / Saadet Üneri. 2. Basım. 1982. (193 s.)
- 13- Atomistik ve Çekirdek Kimyası / Cemil Şenvar, 1964. (289 s.)

- 14- Biyokimya Laboratuvarı Uygulama Kitabı, Sibel Sungur ve Arkadaşları 78 sayfa, 1. Baskı, 2001.
- 15- Denel Fizikokimya / W.G. Palmer; (Çev.) Bahattin Baysal. 1954. (311 s.)
- 16- Denel Organik Kimya / Ender Erdik, Metin Obalı, Atilla Öktemer, Nadire Yüksekışık, Ekmeleddin İhsanoğlu, Tarık Pekel. 1987, 869 sayfa; 4. Baskı, 2002.
- 17- Elektrokimya 1.-2. Cilt / Saadet Üneri. 1978-1979., 3. Baskı, 1987
- 18- Elektrokimya 1. Cilt / Saadet Üneri. 1988.
- 19- Instrümental Analiz / Turgut Gündüz. 1988. 1. Baskı
- 20- Fizikokimya Deneyleri / Redaksiyon: Yüksel Sarıkaya, Hazırlayanlar: Meral Karakışla...[ve bşkl.]. 1994. (80 s.)
- 21- Fizikokimya Dersleri/ yazan A.G. Parts; çeviren: Süreyya Aybar. 1952. (589 s.)
- 22- İnorganik Kimya Tatbikatı : I. Kısım İlk Deneyler ve Nitel Analiz / Ali Rıza Gürgen. 1950. (100 s.)
- 23- İnorganik Kimya Tatbikatı : I. Kısım F.K.T. ve F.K.B. talebesi için / Ali Rıza Gürgen. 2. Basım. 1957. (77 s.)
- 24- İnstrumental Analiz / Taner Toğrul. 1995. (124 s.)
- 25- Kantitatif Analiz Ders Kitabı / Turgut Gündüz. 1975. (478 s.)
- 26- Kantitatif Analiz Lab. Kitabı / Turgut Gündüz. 1974. (312 s.)
- 27- Kısa Kimya Lab. F.K.B. Öğrencileri için / F. Arnt. 1946. (110 s.)
- 28- Kimya Bilimleri Kaynakları: Yararlanma ve araştırma / Ender Erdik. 1980. (131 s.)
- 29- Kimya Bilimleri Kaynakları: Yararlanma ve araştırma / Ender Erdik. 1996. (131 s.)
- 30- Kimya Mühendisliği Matematiği / Ayla Çalmlı...[ve başkl.]. 1996. (135 s.)
- 31- Kimya Mühendisliği Termodinamiği / Kemal Gürüz. 1985.
- 32- Kimyacılar için Pratik Hesap / Cemil B. Şenvar. 1961. (110 s.)
- 33- Kimyasal Hesaplamalar: Kuramsal temelleriyle birlikte : (227 çözümlü örnek ve 714 cevaplı problem) / Yüksel Sarıkaya. 1975. (277 s.)
- 34- Kinetik Ders Notları / Emsal Polat. 1983.
- 35- Kolloid Kimyası / Saadet Üneri. 1969. (192 s.)
- 36- Laboratuvar Güvenliği : (Kimya laboratuvarlarında güvenli çalışma) / A.Muammer Canel. 1995. (131 s.)
- 37- Laboratuvar Güvenliği : Muammer Canel. 2. Basım. 2002.
- 38- Lif kimyası / Mehmet Saçak. 1994. (144 s.)
- 39- Metaller Kimyası / Avni Refik Bekman. 1956. (328 s.)

- 40- Modern Kolloidler / Robert B. Dean; (Çev.) Bahattin Baysal. 1956. (322 s.)
- 41- Organik Kalitatif Analiz : Sistematik Kısım / Nadire Yüksekışık. 1978. (303 s.)
- 42- Organik Kalitatif Analiz : Sistematik Kısım / Nadire Yüksekışık. 1995. (302 s.)
- 43- Organik Kimya / Ali Rıza Gürgen. 1953. (358 s.)
- 44- Organik Kimya / Ali Rıza Gürgen. 1962 (359 s.)
- 45- Organik Kimya I. / Celal Tüzün. 1979. (350 s.)
- 46- Organik Kimya II. / Celal Tüzün. 1979. (260 s.)
- 47- Organik Kimya Dersleri / Mecit Okay. 1954. (499 s.)
- 48- Organik Kimya Dersleri / Mecit Okay. 2. Basım. 1959. (495 s.)
- 49- Organik Kimya Dersleri / Holleman-Richter; (Çev.) C. Dikmen. 1947. (431 s.)
- 50- Organik Kimya Laboratuvarı / Gattermann-Wieland; (Çev.) Cemil Dikmen. 1965. (472 s.)
- 51- Organik Kimya Laboratuvarı : II. Kısım / Gattermann-Wieland; (Çev.) Naci Ortabaşı, Cemil Dikmen, Lütfi Ergener. 1951. (289 s.)
- 52- Organik Kimya Labaratuvarı : Öğrenci defteri. 2000.
- 53- İnstrumental Analiz / Turgut Gündüz 2002 6. Baskı
- 54- Enstrumental Analiz / Esmâ Kılıç ve Ark. 2000 (850s)
- 55- Organik Kimyada Araştırma Teknikleri / Mehmet Ay. 1998. (202 s.)
- 56- Organik Reaksiyonlar / Celal Tüzün. [1970]. (288 s.)
- 57- Petrokimya Teknolojisinde Proses Modelleri Optimizasyonu ve Kontrol Sistemleri /Abdulrza Abilov. 1994. (201 s.)
- 58- Polimer Kimyasına Giriş / Mehmet Saçak. 1998. (158 s.)
- 59- Polimer Kimyasına Giriş – Kimyasal Kinetik – Lif Kimyası / Mehmet Saçak. 2002
- 60- Proses Kontrol / Mustafa Alpbaz. 1993. (175 s.)
- 61- Proses Kontrol / Mustafa Alpbaz. 2. Basım. 1994.
- 62- Sanayi Baca Gazlarındaki SO₂'in Ca İçeren Yerli Sorbentlerle Kuru Giderilmesi ve Proses Mühendisliği Açısından İncelenmesi / Hüseyin Oğuz. 1995. (23 s.)
- 63- Süperkritik Karbondioksit Ekstraksiyonunun Biyolojik ortamlarda Uygulanması /Ayla Çalmlı. 1999. (104 s.)
- 64- Temel Kimya / M.J. Sienko, R.A. Plane ; çeviren: Necla Gündüz...[ve bşk.]. 1978. (541 s.)

- 65- Temel Kimya / M.J. Sienko, R.A. Plane ; çeviren: Necla Gündüz...[ve bşk.].1.Baskı 1978,1983. (541 s.)
- 66- Umumi Kimyanın Esasları : Organik Kimya / A.R. Bekman. 1945. (272 s.)
- 67- Yarı-Mikro Kalitatif Analiz Lab. Kitabı/ Turgut Gündüz. 1973. (253 s.) 1. Baskı
- 68- Yarı-Mikro Kalitatif Analiz Lab, Kitabı / Turgut Gündüz. 5. Basım. 1993
- 69- Yarı-Mikro Kalitatif Analiz / Turgut Gündüz. 3. Basım.1989.

-Kimya Bölümü Akademik Personeli

Bölüm Başkanı :

Prof.Dr.Atilla ÖKTEMER - atillaoktemer@science.ankara.edu.tr

ÖĞRETİM ELEMANLARI:

Analitik Kimya Anabilim Dalı:

Prof.Dr.Esma KILIÇ - ekilic@science.ankara.edu.tr

Prof.Dr.Mürşide TÜZÜN - tuzun@science.ankara.edu.tr

Prof.Dr.Ali Osman SOLAK - asolak@hotmail.com

Prof.Dr.Orhan ATAKOL - atakol@science.ankara.edu.tr

Prof.Dr.Adnan KENAR - kenar@science.ankara.edu.tr

Doç.Dr.S.Gül ÖZTAŞ - oztasg@yahoo.com

Doç.Dr.Abdülkadir AKAY - akay@science.ankara.edu.tr

Doç.Dr.Mustafa TAŞTEKİN - tastekin@science.ankara.edu.tr

Y.Doç.Dr. Esin CANEL - ecanel@science.ankara.edu.tr

Araş.Gör.Dr.Mustafa UÇAR - ucar@science.ankara.edu.tr

Araş.Gör.Dr.Zehra DURMUŞ –

Araş.Gör.Pınar (Gülser) ÇEKİRDEK - pcekirdek@hotmail.com

Araş.Gör.Murat SADIKOĞLU - sadikogl@science.ankara.edu.tr

Araş.Gör.Ece DÜZGÜN - eceduzgun@hotmail.com

Araş.Gör.Aybüke İSBİR - isbir@science.ankara.edu.tr

Araş.Gör.Ümit ERGUN - uergun@science.ankara.edu.tr

Araş.Gör.Ayça DEMİREL - aycamankara@hotmail.com

Araş.Gör.Bülent ZEYBEK

Araş.Zafer ÜSTÜNDAĞ - zustun@science.ankara.edu.tr

Kim.Hakan YURDAKULOL

Anorganik Kimya Anabilim Dalı

Prof.Dr.Metin OBALI - *metinobali@isnet.net.tr*

Prof.Dr.Zeynel KILIÇ - *zkilic@science.ankara.edu.tr*

Prof.Dr.Hamza YILMAZ - *hyilmaz@science.ankara.edu.tr*

Doç.Dr.Nilgün ANCIN - *ancin@yahoo.com*

Y.Doç.Dr.Hasan NAZIR - *nazir@science.ankara.edu.tr*

Öğr.Gör.Dr.Mustafa HAYVALI - *hayvali@science.ankara.edu.tr*

Araş.Gör.Dr.Zeliha HAYVALI - *zhayvali@science.ankara.edu.tr*

Araş.Gör.Dr.İffet ŞAKIYAN - *sakiyan@science.ankara.edu.tr*

Araş.Gör.Dr.Nurcan ACAR - *acar@science.ankara.edu.tr*

Araş.Gör.Selen BİLGE - *sbilge@science.ankara.edu.tr*

Araş.Gör.Elif Ece KAYA

Araş.Gör.Ahmet AYDIN - *ahaydin@science.ankara.edu.tr*

Araş.Gör.Nuran GÜRÜN ASMAFİLİZ - *gurun@science.ankara.edu.tr*

Biyokimya Anabilim Dalı

Prof.Dr.Sibel SUNGUR - *sungur@science.ankara.edu.tr*

Prof.Dr.Şule PEKYARDIMCI - *pekyar@science.ankara.edu.tr*

Doç.Dr.Murat ELÇİN - *elcin@science.ankara.edu.tr*

Uzman Dr.Emel EMREGÜL - *eemregul@yahoo.com*

Araş.Gör. Emine ZİYAN - *ziyan@science.ankara.edu.tr*

Araş.Gör.Serap DURKUT - *durkut@science.ankara.edu.tr*

Araş.Gör Aysel KOÇ - *aykoc@science.ankara.edu.tr*

Fizikokimya Anabilim Dalı

Prof.Dr.Yüksel SARIKAYA - *sakaya@science.ankara.edu.tr*

Prof.Dr.Muammer CANEL - *canel@science.ankara.edu.tr*

Prof.Dr.Abbas AKSÜT - *aksut@science.ankara.edu.tr*

Prof.Dr.Mehmet SAÇAK - *sacak@science.ankara.edu.tr*

Prof.Dr.Semra BİLGİÇ - *bilgic@science.ankara.edu.tr*

Prof.Dr.Tülay ALEMDAROĞLU - *alemdar@science.ankara.edu.tr*

Doç.Dr.Osman GÜREL - *gurel@science.ankara.edu.tr*

Doç.Dr.Müşerref ÖNAL - *onal@science.ankara.edu.tr*

Doç.Dr. Meral ŞAHİN - *mkarakisla@yahoo.com*

Doç.Dr. Kaan Cebesoy EMREGÜL - *kcemregul@yahoo.com*

Y.Doç.Dr.Zarife MISIRLIOĞLU - misirli@science.ankara.edu.tr
Y.Doç.Dr.Ali SINAĞ - sinag@science.ankara.edu.tr
Araş.Gör. Dr.Meltem ÇELİK - mecelik@science.ankara.edu.tr
Araş.Gör.Fazlı OFLAZ
Araş.Gör.Ahmet Turan TEKEŞ
Araş.Gör.Hülya NOYAN - hulyanoyan@mynet.com
Araş.Gör.Pınar ACAR - p3acar@hotmail.com
Araş.Gör.Sibel KAHRAMAN - miracle78@mynet.com

Organik Kimya Anabilim Dalı

Prof.Dr.Ender ERDİK - erdik@science.ankara.edu.tr
Prof.Dr.Tarık PEKEL - pekel@science.ankara.edu.tr
Prof.Dr.Mustafa AKPOYRAZ
Prof.Dr.Emine KILIÇ - kilic@science.ankara.edu.tr
Prof.Dr.Mustafa GÜLLÜ - gullu@science.ankara.edu.tr
Doç..Dr.Tahir DAŞKAPAN - tahirdaskapan@yahoo.com
Öğr.Gör.Dr.Sebla DİNÇER - sedincer@science.ankara.edu.tr
Araş.Gör.Dr.Kamran POLAT - kpolar@science.ankara.edu.tr
Araş.Gör.Dr.Fatma EROĞLU - eroglu@science.ankara.edu.tr
Araş.Gör.Mehmet YILMAZ - meyilmaz@science.ankara.edu.tr
Araş.Gör.Tahir TILKI
Araş.Gör.İzzet ŞENER - isener@science.ankara.edu.tr
Araş.Gör.Raşit ÇALIŞKAN
Araş.Gör.Sibel UZUN - uzunsibel@yahoo.com
Araş.Gör.Melike KOÇOĞLU - mkocoglu@science.ankara.edu.tr
Araş.Gör.Öznur ÖLMEZ - oznurolmez@yahoo.com
Araş.Gör.Mehtap YAKUT - mehtap_yakut@yahoo.com
Araş.Gör.Özgen ÖMÜR - ozgenomur@yahoo.com
Araş.Gör.Mine SULAK AK
Araş.Gör.Oğuzhan ALAGÖZ - kamerdem@yahoo.com

6. MATEMATİK BÖLÜMÜ

6. 1. Bölümün Kuruluşu, Gelişimi ve Bugünkü Durumu /

Prof. Dr. H. Hilmi HACI SALİHOĞLU

1943 yılında Cumhuriyet döneminin ilk Fen Fakültesi olarak Gazi Eğitim Enstitüsünün bir bölümünde kurulan Fen Fakültesinde MATEMATİK ENSTİTÜSÜ adı ile yer almıştır. O yıllarda yalnızca 1934'te İstanbul Üniversitesine dönüştürülen DARÜLFÜNUN içinde I. Dünya Savaşı esnasında kurulmuş olan tek Fen Fakültesi vardı. Ankara Fen Fakültesi'nde başlangıçta **matematik**, **fizik** ve **kimya** olmak üzere üç bölüm kurulmuştur. Zamanla açılan bu bölümlere eklenenlerle önce yediye ulaşan bölümlerin sayısı bir zamanlar Mühendislik Bölümleriyle onbire kadar çıktı. Matematik Bölümü bunlardan birisidir. 2002 de Mühendislik Bölümleri, Mühendislik Fakültesi kurularak, bu Fakültenin Bölümleri olarak ayrıldılar.

Matematik Bölümünün ilk öğretim üyelerini İstanbul Fen Fakültesi doçentlerinden profesör olarak atanan **Dr. Nazım TERZİOĞLU** ve **Dr. Orhan ALİSBAH** oluşturmuşlardır.

6. 2. Bölümün Kuruluşundaki Gaye:

Matematik lisansı öğretimini yapmak,

Fakültenin diğer bilim dallarının matematik gereksinimini karşılamak idi.

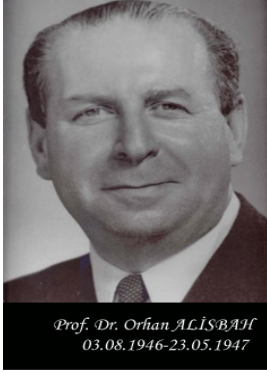
Zamanla enstitünün gelişiminde yabancı profesörlerin önemli katkıları olmuştur. Bunlardan bazıları **HANS LUDWIG HAMBURGER**, **J.A. STRANG** ve **H.R. MÜLLER**'dir. H.R.MÜLLER Almanya'da Braunschwig'de 2001 de vefat etmiştir. Bölümümüzde kaldığı yıllarda öğrenciler için "**KİNEMATİK DERSLERİ**" adlı bir de ders kitabı yazmıştır. Bu kitap daha sonraları Fakültemiz öğretim üyelerinden Prof. Dr. **Esat EGESoy** ve Doç. Dr. **Maide ORUÇ** tarafından dilimize çevrilmiştir.

Resim-50 I.A. Strang

Zamanla araştırmacıların yetiştirilmesi ile enstitü, batı ülkelerindekilere benzer olarak kürsülere ayrılmıştır. Bu ilk kürsülerin adları şöyledir:

- a) Tatbiki Matematik,
- b) Matematik Analiz,
- c) Cebir-Geometri,
- d) Fonksiyonlar Teorisi.

Resim-51 Orhan Alisbah

a- Tatbiki Matematik Kürsüsü

Kuruluşunun ilk yıllarından başlayarak Diferensiyel Denklemler, Elastisite ve Plastisite Kuramı, Akışkanlar Mekanığı gibi dallarda öğretim ve araştırma etkinliklerini sürdürmüş, 1965'ten beri de Matematik Olasılık, Sayısal Analiz, En İyi Denetim Kuramı, İntegral Denklemler ve Stabilitate Kuramı gibi bazı yeni bilim dallarını araştırma ve öğretim alanları içine katmıştır. Ayrıca ve özellikle, Matematik Bölümü öğrencilerinin uygulamaya yönelik alanlarda yetişmelerini sağlamaya çalışmakta idi. Bu amaçla öğrencilerin çeşitli üretim ve tüketim merkezlerinde geleceğe yönelik

kestirmeler yapabilecek en az harcama ile en çok verimi elde edebilecek, üretimi istenilen birimlere uyacak biçimde yanılıgıları en aza indirgeyebilecek ve uygulamalı dalların çeşitli araştırma alanlarında oluşturulacak birimlerde araştırmaların kuramsal yanlarını da ele alabilecek nitelikleri kazanabilmelerine özen gösterilmekte idi. Bölümün ilk kitaplarından biri olan UMUMİ MATEMATİK Cilt I ve Cilt II bu kürsüde Prof. Dr. Saffet SÜRAY tarafından yayınlanmıştır. Bu eserler sayesinde tercüme kitaplardan bıkan öğrenciler kendi anadillerinde ilk kitaplardan ikisine daha ulaşabilmişlerdi. Kitaplar uzun yıllar beğenilerek okunmuşlardır. Bu kürsünün karşılık geldiği bugünkü anabilim dalının adı **Uygulamalı Matematik Anabilim Dalı**'dır.

b- Matematik Analiz Kürsüsü

Bağımsız bir kürsü olarak, Matematik Bölümü öğrencilerinin Kuramsal Matematik Dalındaki eğitimlerini sürdürmüş, ayrıca bu alanda araştırma yapmak ve araştırmacı yetiştirmek yönünde çalışmalarına hız vermiştir. Bu alanda MATEMATİK ANALİZ Cilt I ve Cilt II gibi iki adet de ders kitabı Prof. Dr. Berki YURTSEVER tarafından yayınlanmıştır. Bu kitapların dilleri Türkçe olduğu için öğrenciler tarafından uzun yıllar beğenilerek okunabilmişlerdir. Daha sonraları Doç. Dr. Eşref KAYA tarafından SAYILAR TEORİSİ ve ANALİTİK GEOMETRİ kitapları da yayınlanmıştır. Bu eserler de Türkçe olup halen okunmaktadır. Bu kürsünün karşılık geldiği bugünkü anabilim dalının adı **Fonksiyonel Analiz Anabilim Dalı**'dır.

c- Cebir-Geometri Kürsüsü

İlk yıllarda mevcut olmayan ve zamanla Cebir ve Geometri dallarında araştırmalar yapmak, araştırmacılar yetiştirmek amacıyla Matematik Enstitüsü içinde bağımsız kürsü olarak doğmuştur. Matematik Bölümü öğrencilerinin eğitimini sürdürme yanında, bölümde yüksek lisans ve doktora dersleri de

Resim-52 H.L. Hamburger

verilmekte ve bu gayelerle seminerler düzenlenmekte, araştırmalar yapılmakta idi. Bu kürsünün bugünkü karşılığı **Geometri Anabilim Dalı**'dır.

d- Fonksiyonlar Teorisi Kürsüsü

Matematik Bölümü öğrencilerinin yetiştirilmesi yanında, kürsüde yüksek lisans ve doktora düzeyinde özellikle aşağıda verilen konularda dersler verilmekte ve araştırmalar yapılmakta idi. Bu kürsüde Yüksek Modern Cebir, Riemann Yüzeyle, Çok Değişkenli Kompleks Fonksiyonlar, Analitik Demet Kuramı gibi çeşitli alanların üzerinde duruldu. Bu dersler için Prof. Dr. Cengiz ULUÇAY tarafından

RIEMANN YÜZEYLERİ ve KONFORM TASVİR adlarıyla iki ayrı kitap yayınlanmıştır. Kitapların dilleri anadilimiz olan Türkçe olduğu için uzun yıllar okutulmuşlardır ve halen okunmaktadır. Bu kürsünün bugünkü karşılığı **Reel ve Kompleks Fonksiyonlar Teorisi Anabilim Dalı**'dır.

Resim-53 Matematik Bölümü Öğretim Üyeleri Toplu Halde

1982'de çıkarılan 2547 sayılı yeni üniversiteler yasası ile Matematik Bölümü yeniden düzenlenmiş ve kürsüler kaldırılarak **Anabilim Dalları** kurulmuştur. Böylece bazı yeni anabilim dalları daha bölüme katılırken bazılarının da adları değiştirilmiştir. Ayrıca 2547 sayılı kanunla Matematik Bölümü içinde olgunlaşmış ve bağımsızlığa hazır hale gelmiş olan İstatistik de

İSTATİSTİK BÖLÜMÜ adı ile Matematik Bölümü tarafından yeni bir Bölüm olarak kurulmuştur. Bu bölüm yedi yıl boyunca kuruluşunu tamamlamak gayesi ile öğrenci almamıştır. Fakat Matematik Bölümü ve diğer bölümler için gerekli olan olasılık ve istatistik derslerini vermiş ve araştırmacılarını yurtiçinde ve yurtdışında hızla yetiştirmiştir. Bugün kardeş bir bölüm olarak kuruluşunu tamamlamış durumdadır.

2547 sayılı kanunla Matematik Bölümünün aldığı yeni yapıda yer alan anabilim dallarının adları aşağıdaki gibidir:

1. Cebir ve Sayılar Teorisi
2. Fonksiyonel Analiz
3. Geometri
4. Matematik Temelleri ve Matematik Lojik
5. Reel ve Kompleks Fonksiyonlar Teorisi
6. Topoloji
7. Uygulamalı Matematik

Matematik Bölümünde, 1982'den beri aşağı yukarı aynı adlarla verilmekte olan derslerin adları ve kredileri aşağıdaki gibidir:

Resim-54 Prof. Dr. Berki Yurtsever

<u>Dersin Adı</u>	<u>Kredisi</u>
Analiz I	5
Lineer Cebir I	3
Soyut Matematik I	3
Fizik I	5
Analiz II	5
Lineer Cebir II	3
Soyut Matematik II	3
Fizik II	5
Analiz III	5
Analitik Geometri I	3
İstatistik I	3
Bilgisayar Programlama I	3
Topolojiye Giriş I	3
Analiz IV	5
Analitik Geometri II	3
İstatistik II	3
Bilgisayar Programlama II	3
Topolojiye Giriş II	3
Cebir I	3
Nümerik Analiz I	3
Diferensiyel Denklemler I	3
Kompleks Fonksiyonlar Teorisi I	3
Diferensiyel Geometri I	3
Cebir II	3
Nümerik Analiz II	3
Diferensiyel Denklemler II	3
Kompleks Fonksiyonlar Teorisi II	3
Diferensiyel Geometri II	3
Fonksiyonel Analiz I	3
Reel Analiz	3
Kompleks Analiz I	3
Fonksiyonel Analiz II	3
Fourier Analizi	3
Sayılar Teorisi	3

Diferensiyellenebilir Manifoldlar	3
Topoloji	3
Cisim Genişlemeleri	3
Geometriler ve Topoloji	3
Uygulamalı Matematik I	3
Dinamik Sistemler I	3
Kısmi Türevli Denklemler I	3
Uygulamalı Matematik II	3
Dinamik Sistemler II	3

Seçmeli Dersler:

<u>Dersin Adı</u>	<u>Kredisi</u>
İleri Programlama I	3
Harmonik Analiz I	2
Matematiksel Programlama	2
İntegral Denklemler I	2
Öklid Dışı Geometriler	2
Ortogonal Polinomlar	2
Spektral Teori I	2
Saçılım Teorisi I	2
Gruplar Teorisi I	2
Tensör Cebiri	2
Projektif Geometri	2
Kaos I	2
Özel Fonksiyonlar	2
Dönüşümler ve Geometriler I	2
Kinematik I	2
Matematiksel Modelleme I	2
Fraktal Geometri I	2
Kategori I	2
Kısmi Türevli Denklemler II	2
İleri Programlama II	3
Modüller Teorisi	2
Harmonik Analiz II	2

Yarı Riemann Geometrisi	2
Lie Grupları	2
İntegral Denklemler II	2
Topolojik Vektör Uzayları	2
Spektral Teori II	2
Saçılım Teorisi II	2
Gruplar Teorisi II	2
Kriptoloji II	2
Kaos II	2
Kompleks Analiz II	2
Dönüşümler ve Geometriler II	2
Kinematik II	2
Matematiksel Modelleme II	2
Fraktal Geometri II	2
Kategori II	2

Fen Fakültesinde, kuruluşundan itibaren öğretim, yarı yıllara bölünerek yapılmaktadır. Son yıllara kadar Şubat, Haziran ve Eylül olmak üzere yılda üç sınav dönemi vardı. Son yıllarda Eylül döneminde yapılmakta olan bütünleme sınavları kaldırılmış ve böylece sadece iki dönem öğretim yapılmakta ve her dönem sonunda bir sınav açılmaktadır.

Başlangıçta öğretim, sertifika yöntemine göre yürütülüyordu. Dört yıllık öğretimde tamamlanan Matematik Bölümü, dört bilim sertifikası veriyordu. Her sertifika için de farklı sayıda dersler yer alıyordu.

I.Sertifika : Umumi Matematik Sertifikası.

Bu sertifika, iki dersi kapsamakta idi; Umumi Matematik ve Analitik Geometri.

II.Sertifika : Diferensiyel İntegral Hesap Sertifikası.

Bu sertifika, beş dersi kapsamakta idi; Cebir, Diferensiyel Geometri, Diferensiyel Denklemler, Fonksiyonlar Teorisi ve Matematik Analiz.

III.Sertifika : Bir yan dal olarak alınabiliyordu:

Astronomi Sertifikası veya Teorik Mekanik, Akışkanlar Mekaniği Sertifikalarından biriydi.

IV.Sertifika : Yüksek Cebir, Yüksek Geometri ve Yüksek Analiz derslerinden oluşuyordu.

Öğrenciler her sertifikanın bütün derslerine diğer bölüm öğrencileriyle birlikte girmek zorunda idiler, bu yöntem başarıyı azaltıyordu.

1965'te yapılan bir yönetmelik değişikliği ile kredi sistemine geçildi. Bu sistemde dersler daha küçük birimlere bölünmüş ve birbirlerinden bağımsız olarak sınava girme hakkı tanınmıştır. Bu yönetmelikle dersler yanında seçmeli dersler de konularak öğrencinin daha lisans düzeyinde uzmanlaşmasına fırsat verilmiş oldu.

Bölümümüzde kuruluş yıllarından başlayarak öğretim üyesi yetiştirilmesine büyük önem verilmiştir. Öğretim üyelerinin iyi yetişmesini sağlayabilme amacıyla, her olanaktan yararlanarak, özellikle genç elemanlar Avrupa ve Amerika'ya gönderilmeye çalışılmıştır. Öğretim üyesi yetiştirme çabaları, 1966'dan başlayarak doktora eğitiminde doktora dersleri verilmesi ve 1969'dan başlayarak da doktora eğitiminin yüksek lisansa dayatılmasıyla güçlendirilmiştir. Bu yıllardan sonra yetiştirilen doktorant sayısında büyük artışlar olmuştur

Böylece Fakültemizle birlikte, Bölümümüz, ODTÜ ve Hacettepe Üniversiteleri gibi doğrudan Amerika, tipi olarak kurulan üniversiteler dışındaki üniversitelerimiz arasında, doktora yüksek lisansa dayatan, yüksek lisans ve doktora eğitimlerine ileri düzeyde dersler koyan ilk bölüm olma onurunu taşımaktadır.

O zamanlar Bölümümüzde 130-140 kredi ile lisans diploması tamamlanmakta idi.

Fakültemizle birlikte, Bölümümüz bugüne kadar çeşitli üniversitelerin kuruluşuna da yardım etmiştir.

Karadeniz Teknik Üniversitesi'ne

Doç. Dr. Edip Yazgan, Doç. Dr. Pervin Yazgan, Prof. Dr. Cengiz Uluçay, Prof. Dr. Berki Yurtsever (Dekan), Prof. Dr. H. Hilmi HACISALİHOĞLU, Doç. Dr. Cevat Kart

ODTÜ 'ye

Doç. Dr. Esat Egesoy, Prof. Dr. Cengiz Uluçay (Dekan), Dr. İsmet Olcaylar, Prof. Dr. Okay Çelebi

Dicle Üniversitesi'ne

Prof. Dr. Berki Yurtsever, Doç. Dr. Okay Çelebi, Doç. Dr. Öner Çakar,
Doç. Dr. H.Hilmi Hacısalihoğlu, Doç. Dr. Rüstem Kaya, Doç. Dr. Müjgan
Tez

Selçuk Üniversitesi'ne

Doç. Dr. Cevat Kart (Matematik Bölümü Kurucusu), Doç. Dr. Maide
Oruç, Doç. Dr. Mustafa Çiçek, Doç. Dr. Öner Çakar

İnönü Üniversitesi'ne

Prof. Dr. Berki Yurtsever (Dekan), Prof. Dr. H. Hilmi Hacısalihoğlu
(Dekan), Prof. Dr. Cemal Aydın (Dekan), Doç. Dr. Cevat Kart, Doç. Dr.
Abdullah Altın, Doç. Dr. Mustafa Çiçek, Doç. Dr. Okay Çelebi, Doç. Dr.
Öner Çakar

Fırat Üniversitesi'ne

Prof. Dr. H. Hilmi Hacısalihoğlu, Prof. Dr. Okay Çelebi, Prof. Dr. Cemal
Aydın, Doç. Dr. Öner Çakar, Doç. Dr. Abdullah Altın, Doç. Dr. Rüstem Kaya,
Doç. Dr. Erdoğan Bulut

Anadolu Üniversitesi'ne

Prof. Dr. Rüstem Kaya (Dekan), Doç. Dr. Cevat Kart, Prof. Dr. Ahmet
Abdik, Doç. Dr. Maide Oruç, Doç. Dr. Abdullah Altın, Doç. Dr. Ertuğrul
Özdamar, Doç. Dr. Şükrü Olgun

Çukurova Üniversitesi'ne

Prof. Dr. Fikri Akdeniz

Erciyes Üniversitesi'ne

Prof. Dr. Ekrem Öztürk, Doç. Dr. Hüseyin Bor, Doç. Dr. Aydın Tiryaki,
Doç. Dr. M.Ali Sarıgöl, Doç. Dr. Hüseyin Çakallı

Gazi Üniversitesi'ne

Prof. Dr. H. Hilmi Hacısalihoğlu (Dekan), Prof. Dr. Erdoğan Esin, Doç.
Dr. Etem Anar, Doç. Dr. Mustafa Yılmaz, Prof. Dr. Aydın Tiryaki, Yard. Doç.
Dr. Nurhayat İspir, Yard. Doç. Dr. H. Gül İnce, Prof. Dr. Ömer Akın, Doç. Dr.
Necmettin Tanrıöver, Doç. Dr. Fikri Gökdağ

Cumhuriyet Üniversitesi'ne,

Doç. Dr. Necmettin Tanrıöver

Kırıkkale Üniversitesi'ne,

Prof. Dr. Kerim Koca, Yard. Doç. Dr. Ali Aral,
Gazi Üniversitesi Kırşehir Fen-Edebiyat Fakültesi'ne

Yard. Doç. Dr. Gülay Kuru, Yard. Doç. Dr. Ayşegül Çetinkaya, Dr. Ali Akbulut

Yüzüncü Yıl Üniversitesi'ne

Prof. Dr. Bülent Karakaş (Dekan)

Hacettepe Üniversitesi'ne

Prof. Dr. Ahmet Abdik, Doç. Dr. Aydın Tiryaki, Doç. Dr. Erdinç Telatar
Doğu Akdeniz Üniversitesi'ne (Magosa-KKTC)

Prof. Dr. Öner Çakar

Girne Amerikan Üniversitesi'ne

Prof. Dr. Kaya Özkın (Rektör)

Afyon Kocatepe Üniversitesi'ne

Doç. Dr. Emine Soytürk

İstanbul Teknik Üniversitesi'ne

Doç. Dr. Hilmi Kaytancıoğlu

İstanbul Üniversitesi'ne

Prof. Dr. Hüseyin Çakallı

İzmir İleri Teknoloji Enstitüsü'ne

Yard. Doç. Dr. Ünal Ufuktepe

Pamukkale Üniversitesi'ne

Prof. Dr. M. Ali Sarıgöl

Marmara Üniversitesi'ne

Yard. Doç. Dr. Sare Şengül

Bilkent Üniversitesi'ne

Doç. Dr. Ümit Kilislioğlu (Akın)

Kocaeli Üniversitesi'ne

Prof. Dr. Hüseyin Bereketoğlu

Bunların yanında hemen hemen bütün Matematik Bölümlerine ve birçok araştırma kurumlarına ve Endüstri Kurumlarına araştırmacı, yüksek lisansiyer ve doktorant yetiştirilmiştir. Bu bakımdan Bölümümüz Türkiye çapında bir anaç Bölüm görünümü kazanmıştır.

Bunların yanında TÜBİTAK ve Milli Eğitim Bakanlığı ile daima işbirliğinde bulunan Bölümümüz elemanları, özellikle ülkenin gereksinim duyduğu eğitim-öğretim programlarının yapılmasına, projelendirilmesine bu projelerin başarılı şekilde sonuçlandırılmasına yardımcı olmuşlar ve olmaktadırlar. Bölümümüz öğretim üyelerinden Prof. Dr. H.Hilmi Hacısalihoğlu 1963 den beri aralıklı olarak ve bilhassa 1992 den beri aralıksız olarak program geliştirme konusunda Bakanlıkta görev yapmaktadır.

Ayrıca Türk Dil Kurumu ile Matematik alanındaki bir Terimler Sözlüğü'nün hazırlanması projesi ve Türk Tarih Kurumu ile de **Türk Matematik Tarihi** projesinin yürütülmesi projesinde Bölümümüz elemanları yardımcı olmaktadır.

Türkiye çapında matematiğin gerek eğitim programları, gerek kitapları ve gerekse öğretim elemanları ile Bölümümüzün öncülüğünde bir yayılma bir gelişme ve geliştirme faaliyetinin giderek artan hızı gözlenmektedir. Bu öncülüğün gurur ve kıvancını duyuyoruz.

Yukarıda yapılan kısa açıklamadan, Türkiye'de Matematik Bölümlerinin kurulmasında, Fen Bilimlerinin geliştirilmesinde ve yayılmasında ve hatta 1992 programlarına göre M.E.B.'nin bütün (13 adet) Matematik ders kitaplarının hazırlanmasında Bölümümüzün öncülük etmiş olduğunu görmekteyiz.

Bu kısa notta, 61 yıldır, Bölümümüz, meslek adamı, öğretmen, teknik eleman, bilim adamı ve araştırmacı yetiştirme, diğer üniversitelerin matematik dallarının kuruluşuna yardım etme, diğer üniversitelerde ders vererek ve bilim adamı yetiştirerek yardımda bulunma, matematiğin öğretiminde anadilimizde kitap yayınları yapma, bilimsel araştırmalar yaparak bunların sonuçlarını ülke içinde ve dışındaki dergilerde yayınlama gibi etkinliklerini toparlamaya çalıştık.

1976 yönetmeliği ile **birli lisans** ve **ikili lisansa** ek olarak **öğretmenlik lisansları** da kurulmuştur. Bu yönetmelikle matematik için bir **yan dal** olan Astronomi de bir ana dal haline gelmiştir. Bu yönetmelikle 27 kredi eğitim-pedagoji ve $130-27=103$ kredi matematik ve fizik derslerinden sağlanır olmuştur. Eğitim derslerinin eğitim fakültelerinden alınması sağlanmıştı. Matematik bilimi lisansı için MATEMATİKÇİ, matematik öğretmenlik lisansı için MATEMATİK ÖĞRETMENİ unvanları verilmekte idi. Daha sonra öğretmenlik lisansı bir başka yönetmelikle kaldırılmıştır.

1993'te Fakültemiz Kurulu Kararı ile birkaç bölümden biri olarak Matematik Bölümünde de **ikinci öğretim** açılmıştır. İkinci öğretimde, binaların birinci öğretim sonuçları boşaltılmasından sonra başlaması, öğrencilerin ücret ödemesi ve bu vesileyle fakültenin de eksiklerini biraz olsun tamamlamaya başlaması, gençlere eğitim-öğretim fırsatı vermesi amaçlanmakta idi. Geçen kısa süre içinde ikinci öğretim için gelen öğrencilerin Bölüme daha yakın oldukları ve daha başarılı oldukları gözlenmiştir. Arzu edilen, ikinci öğretimin kontenjanlarının artırılıp birinci öğretimin kontenjanlarının da azaltılarak bir nevi paralı eğitime geçişin yapılması olmalı idi. Çocuklarımızı okutmaya devlet bütçesinin yetmediği açıktır. Bu nedenle artık parası olandan alınmalı, parası olmayana burs verilmeli. Bu da ikinci öğretim gibi bir yeni modelin geliştirilmesine gerek duymaktadır. Hal böyle iken 2003-2004 yılı başında ikinci öğretime, bölümümüzün görüşü dahi alınmadan, senato kararı ile ara verilmiştir. Bunun doğru ya da yanlış olduğuna tarih karar verecektir.

6. 3. Bölümün Hedefleri:

Kuruluşunda olduğu gibi bugünkü haliyle de Bölümün hedefleri

- a) Matematik lisans eğitimini vermek.
- b) Fakültenin diğer bilim dallarına yardımcı olmak.
- c) Bilim dünyasına ve bilhassa ülkemiz üniversitelerine genç elemanlar kazandırmaktır.

Matematik lisans eğitim-öğretimi ile matematiksel düşüncüyü öğrencilere, araştırmacılara ve onlar yardımı ile ülke insanlarına kazandırmak gayesindedir.

Bu nasıl olacak, dersler, seminerler, günler, milli ve milletlerarası sergiler ve sempozyumlar düzenlemek, bilgisayar laboratuvarları yardımı ile matematik alanında uygulamalar yapmak, internet kanalı ile dünyaya bağlanıp olan biten yenilikleri ve uygulamaları görmek ve göstermek...

Liselerden gelen öğrencilerin her geçen yıldan sonra biraz daha zayıf geldiklerinden hazırlık programları düzenlenip uygulanması da zorunlu hale gelmiştir.

UNESCO ve TÜBİTAK ile işbirliği yanında Matematik Olimpiyatları, Matematik Dünyası gibi dergilere yazılar yazmak, yazılanları okumak. **Doğa Dergisini, Communication Dergisini** takip etmek. Onlara yazmak , onlara yazılanları okumak. Üniversitelere ve hatta liselere matematik ve dil alanında konferanslar vermek. Anadil Türkçe ile eğitimin önemini vurgulamak önemli bir görev olması başlamıştır.

6. 4. Eğitim-Öğretim ve Dil:

Liselere gidilerek seminerler vermek, derslere girerek yapılanlara katılmak, söz hakkı doğması halinde söz sahibi olmak.

Bölümün kütüphane ile sıkı sıkıya işbirliğini sağlamak. Sınıflardaki öğrenci sayılarını sınırlamak. 25-30 kişilik sınıflar pedagojik olarak tavsiye edilmektedir. Problem saatlerinde öğrencilerin katılımına önem vermek. Ödev vermek ve zaman zaman kısa sınav yapmak.

Kütüphaneden yararlanma, orada ders çalışma şeklinde olmamalıdır. Ders çalışma için ders çalışma odaları şeklinde bir düzen kurulmalıdır.

Yabancı dil matematik için de çok önemlidir. Ancak yabancı dil öğretilmelidir, yabancı dille eğitim yapılması, bunu yapmayı istemekte ısrar etmek bu vatanın yarısını bir dil öğrenmek uğruna karanlıklara sürüklemektir. Düşünce sistemi kendi anadili ile gelişir, oluşur. Zira her insan rüyasında bile anadilini kullanır. Öğrenme zor bir iştir, anadili ile daha kolay yapılır. İnceliklere, yaratıcılığın gizlendiği noktalara ancak anadille inilebilir.

Üniversite vakıflarının temel görevi öğretim ortamının eksiklerini tamamlamak, kütüphanenin masraflarını karşılamak olmalıdır.

Yayınların Türkçe olması, bütün gençlerin onları anlaması ve takip etmesi için çok önemlidir. Yayınların yer aldığı kitap fuarları en az yılda bir kez düzenlenmelidir.

Bir merkez aracılığı ile kitap, video kaseti, müzik kaseti, plak, CD kiralama fırsatları verilmeli.

Yüzme havuzundan yaz kış yararlanma fırsatı yaratılmalıdır. Rasathane gibi açık havalı bir bölgede koşu yolu yapılmalı ve öğrenciler ile araştırmacılar için de açık olmalıdır. Bu yere belli tatil saatlerinde seferler dahi düzenlenmelidir.

Öğrencilerin yurt imkanları artırılmalı, öğrencilere yardımcı olacak bir ev kiralama bürosu kurularak kiralama arayışı içindeki öğrencilere yardımcı olunmalıdır.

Öğrencilere bir rehberlik merkezi vasıtası ile yol gösterilmeli. Bu merkez cinsel hususlar dahil her türlü problemler için açık olmalıdır. Velilerle de bu merkez aracılığı ile fakülte-aile veya bölüm-aile hatta öğretim üyesi-aile işbirliği kurulmalıdır.

Yabancı ülkelerdeki bilim adamları ile işbirliği bilhassa Sovyetlerdeki değişiklikten sonra artmıştır. Bu işbirliğine devam edilmelidir.

YÖK yöneticilerinden, tanınmış dergilerin ve meşhur bilim adamlarının kitapları belli bir merkez kurularak Türkçe'ye tercüme ettirilmesi **Bölümümüzce** özellikle istenmiştir. Ancak ilgi görülebilmiştir. Bundan beklenen şunlardı:

a) Yeni kavramlar bir tek kanaldan dilimizde karşılıklarını bulacak ve böylece dilimiz gelişmede hızlanacaktı.

b) Bu gezegende irili ufaklı on binden farklı dil konuşulmaktadır. Bir Türk gencinin 15-20 yaşlarında bunların hepsini okuyup anlaması olası değildir. Büyük ülkelerin, gelişmiş ülkelerin yaptığı gibi bu önemli kitap ve dergileri dilimize çevirip gençlerin önlerine koyabilirsek bir an önce bilim dünyasının kapılarını onlara açmış oluruz. Aksi halde o dili öğreninceye kadar gecikmeyi baştan kabul etmiş oluyoruz.

Türkçe bir bilim dilidir, yakın bir gelecekte istesek de istemesek de yine bilim dili olmaya devam edecektir. Önce bu görüşü kazanabilmemiz ve buna inanmamız lazım, inanmayanları ikna etmeliyiz. Büyük Atatürk'ün Türkçe'ye verdiği önemi, Türk dili için vasiyetlerini unutmamalıyız, unutturmamalıyız.

6. 5. Yayın:

Dünyanın iyi üniversitelerinin en az bir saygın araştırma dergisi vardır. Üniversitemizde oldukça tarihi ve hem de saygın ve yaygın bir dergi **Communications** dergisi var ve bu derginin bir serisi matematiğe ayrılmıştır. Bu dergiye, karşı olanları dinlemeden yayınına ve kalitesinin artırılmasına devam edilmelidir.

Son yıllarda iyice etkisini gösteren bilgisayar teknolojisi bölümümüzde aktif olarak kullanılmakla birlikte bilimsel ve teknolojik olarak gelişmiş üniversiteler düzeyinde programlar izlenmekte, yurtdışı SCI tarafından tanınan dergilerde makaleler bastırılmakta, sempozyumlara aktif olarak iştirak edilmektedir. Ayrıca öğretim üyelerimizin yazdıkları nitelikli ve Türkçe kitaplar üniversitemiz ile birlikte diğer üniversitelerde de beğenilerek okutulmaktadır. Bu cins yayınların diğer üniversitelerde de çıkmaya başladığını ve günden güne artmakta olduğunu memnuniyetle görmekteyiz.

Çağımızın en önemli gelişmelerinden olan bilgisayar ve internet ağı Rektörlük nezdinde bulunduğumuz girişimler sonucunda 10 yıldan fazla bir geçmişle başarıya ulaşmış ve birçok öğretim elemanımızın odalarına bu günlerde internet bağlantısının kurulmuş olduğunu söyleyebiliriz. Bunun yanı sıra öğrencilere sunduğumuz laboratuvar olanakları da son derece modernleşmiş ve son sistem bilgisayarlarla desteklenmiştir. İleriye yönelik şu anda ODTÜ'de yürütülmekte olan informatik seminerlerinden eğitim alan öğretim üyelerimiz bu konuda Bölümde daha aktif çalışmalar yapabileceklerdir. Hatta ABD'de

olduğu gibi temel birkaç dersin Matematica Programı ile bilgisayarda verilmesi de sağlanabilecektir.

- Matematik Bölümü Akademik Personeli

Bölüm Başkanı:

Prof.Dr. Cevat KART - *ckart@science.ankara.edu.tr*

Bölüm Başkanı Yardımcısı:

Prof.Dr. Hüseyin BEREKETOĞLU - *bereket@science.ankara.edu.tr*

Doç.Dr. A.Bülent EKİN - *ekin@science.ankara.edu.tr*

Akademik Personel:

Prof.Dr. H.Hilmi HACISALİHOĞLU - *hacisali@science.ankara.edu.tr*

Prof.Dr. Öner ÇAKAR

Prof.Dr. Abdullāh ALTIN - *altin@science.ankara.edu.tr*

Prof.Dr. Arif SABUNCUOĞLU - *sabuncu@science.ankara.edu.tr*

Prof.Dr. Cihan ORHAN - *orhan@science.ankara.edu.tr*

Prof.Dr. Sabahattin BALCI

Prof.Dr. Mustafa ÇİÇEK

Prof.Dr. Sait HALICIOĞLU - *halici@science.ankara.edu.tr*

Prof.Dr. Yusuf YAYLI - *yayli@science.ankara.edu.tr*

Prof.Dr. Elgiz BAYRAM - *bairamov@science.ankara.edu.tr*

Doç.Dr. Ertan İBİKLİ - *ibikli@science.ankara.edu.tr*

Doç.Dr. M.Kemal SAĞEL

Yrd.Doç.Dr. Nejat EKMEKÇİ - *ekmekci@science.ankara.edu.tr*

Yrd.Doç.Dr. Nuri ÖZALP - *nozalp@science.ankara.edu.tr*

Yrd.Doç.Dr. Cafer COŞKUN - *ccoskun@science.ankara.edu.tr*

Yrd.Doç.Dr. Erdal GÜNER - *guner@science.ankara.edu.tr*

Yrd.Doç.Dr. Fatma TAŞDELEN - *tasdelen@science.ankara.edu.tr*

Yrd.Doç.Dr. Ogün DOĞRU - *dogru@science.ankara.edu.tr*

Öğr.Gör.Dr. Yavuz SİNOPLU

Öğr.Gör.Dr. Şeyhmus YARDIMCI - *yardimci@science.ankara.edu.tr*

Öğr.Gör.Dr. Şennur NAS

Öğr.Gör.Dr. A.Feza GÜVENİLİR - *guvenili@science.ankara.edu.tr*

Öğr.Gör.Dr. Gülen TUNCA - *tunca@science.ankara.edu.tr*

Öğr.Gör.Dr.Çiğdem ATAKUT - *atakut@science.ankara.edu.tr*

Araş.Gör.Dr. Hesna KABADAYI - *kabadayi@science.ankara.edu.tr*

Araş.Gör.Dr. H.Gül İNCE - *ince@science.ankara.edu.tr*

Araş.Gör. Sevda SAĞIROĞLU - *ssagir@science.ankara.edu.tr*

Araş.Gör. Levent KULA - *kula@science.ankara.edu.tr*

Araş.Gör. Derya YILMAZ
Araş.Gör. Zafer ÜNAL - *zunal@science.ankara.edu.tr*
Araş.Gör. Arzu ÖĞÜN - *aogun@science.ankara.edu.tr*
Araş.Gör. Fatma KARAKOÇ - *karakoc@science.ankara.edu.tr*
Araş.Gör. Murat ŞAHİN - *musahin@science.ankara.edu.tr*
Araş.Gör. Esra ERKUŞ KALE - *erkus@science.ankara.edu.tr*
Araş.Gör. Nergiz YAZ - *nyaz@science.ankara.edu.tr*
Araş.Gör. Abdullah YILDIRIM
Araş.Gör. Çetin CAMCI
Araş.Gör. Seyid SEYYİDOĞLU
Araş Gör. Ahmet EROĞLU - *aeroglu@science.ankara.edu.tr*
Araş.Gör. Ali ÇEVİK
Araş.Gör. Harun KARSLI - *fbharun@yahoo.com*

- Kuruluşundan Günümüze Çalışanlar Cetveli

a- Fen Fakültesi'nde Çalışmış, Akademik ve İdari Personel Listesi

ABAK	Mehmet
ABDİK	Ahmet
ACA	Hanifi
ACAR	Ahmet
ACAR	Ahmet
ACAR	Ahmet
ACATAY	S. Turhan
ACER	Arslan
AÇAN	Sadık
AÇIKGÖZ	Korkmaz
AÇIKYÜREK	İlker
ADA	Kezban
ADIGÜZEL	Fatoş
ADIGÜZEL	Aliye
ADIGÜZEL (KÖSEOĞLU)	Nazire Esin
ADITATAR	Mehmet
ADİYAMAN	Mümtaz
ADSIZ	Ziyneti
AFŞİN	Hidayet
AFŞİN	Sabri
AFŞİN	Fahrettin
AFŞİN	Mustafa
AĞAÇIK	Nuri
AK	Hasan
AKA	Yavuz
AKALIN	Ayvur
AKBABA	İsmail
AKBABA	Tahsin
AKBAK	Mustafa
AKBAL	Rıza
AKBAŞ	Mehmet
AKBAŞ	Fusun
AKBIYIK	H.Ali
AKBUĞA	Emine
AKBULUT	Hacı

AKBULUT	Ural
AKCAN	Kadir
AKÇA	Yusuf
AKÇA	Şafak
AKÇALI	Yalçın
AKÇAM	İsmail
AKÇINAR	Cemal
AKÇINAR	Kemalettin
AKÇORA	Ergünöz
AKDENİZ	Fikri
AKDOĞAN	Muazzez
AKDUMAN	Nurten
AKGEDİK	Hüseyin
AKIN	Erol
AKIN	Cavit
AKIN	Ali
AKIN	Ömer
AKINCI	Erdoğan
AKINLAR	Aysel
AKİKOL	Necdet
AKKAL	Latif
AKKAN	Leman
AKKAN	Macide
AKKAŞ	Hasan
AKKAŞ	Nuri
AKKAYA	Niyazi
AKKAYA	Erdoğan
AKKAYA	Muzaffer
AKKAYA	Bekir A.
AKKAYA	Yasemin
AKKÖSE	Yusuf
AKKURT	Mehmet
AKMAN	Yıldırım
AKMANOĞLU	Mehmet
AKOVALI	Yurdanur

AKPINAR	Mehmet Ali
AKPINAR	İsa
AKPINAR	Sadık
AKSAN	Doğan
AKSOY	Şahap
AKSOY	Hamit
AKSOY	Orhan
AKSOY	İbrahim
AKSOY	A.İhsan
AKSOY	Abdullah
AKSOY	Şerafettin
AKSOY	Ayla
AKSOY	Ramazan
AKSOYLAR	M.Yaşar
AKSOYOĞLU	Aliye
AKSU	Mehmet
AKSU	Ömer
AKSU	Kadir
AKSU	Levent
AKSU	Erhan
AKTAN	Cevat
AKTAŞ	Mehmet
AKTAŞ	Ali Osman
AKTAŞ	Ayfer
AKTAŞ	Metin
AKTAŞ	Mine
AKTAŞ	Hüseyin
AKTAY	Gülistan
AKTEPE	Reşit
AKTEPE	Abdullah
AKTUZLU	Faruk
AKTÜRK	Selçuk
AKYOL	E.Veçhat
AKYOL	İ.Hakkı
AKYOL	Nurettin
AKYÜZ	Alaattin
AKYÜZ (DERYA)	Hatice
AKYÜZ (DERYA)	Hatice
ALAÇAKIR	İhsan

ALAÇAKIR	Hasan
ALAYLIOĞLU	Muhibbe
ALBAYRAK	Fatma
ALBAYRAK	Tülay
ALBAYRAK	İrfan
ALBAZ	Kadir
ALBAZ	Ruhu Gül
ALEV	Neriman
ALGAN	Sırrı
ALGAN	Gönül
ALİBEŞOĞLU	Zehra
ALİFENDİOĞLU	A.Erdal
ALİFENDİOĞLU	Ertan
ALİSBAH	Orhan
ALİSBAH	Orhan
ALİYEV	Fazıl
ALKAN	Atilla
ALKAN	Rezzan
ALKAN (Akseki)	Nural
ALKAR	Nuray
ALKENT	Nevzat
ALLAHVERDİ	Aydeniz
ALNIAÇIK	Mevlüt
ALP	Fatma Günseli
ALPAGUT	Ünsal
ALPAN	Sadettin
ALPAUT	Okyay
ALPAY	Erdem
ALPAY	H.Erdem
ALPDOĞAN	Vedat
ALPER	Erdoğan
ALPER	Turhan
ALTEKİN	Yaşar
ALTIN	Ayşe
ALTINAY	M. Adil
ALTINBAŞ	Mustafa
ALTINER	İsmet
ALTINTAŞ	Osman
ALTUN	Ayşe

ALTUN KELEŞ	Gülseren
ALTUNDAĞ	Hüseyin
ALTUNER	Harun
ANAÇAN	Melahat
ANAÇOĞLU	Zeynel
ANAÇOĞLU	Zeynel
ANAT	Haluk
ANDAÇ	Ahmet
ANKARA	S.Ali
APAYDIN	Fevzi
APAYDIN	Yurdagül
ARAÇ	Hasan
ARAL	Halil
ARAL	Ali
ARAZ	Ali Hakan
ARI	Mehmet Metin
ARI	S.Tayfun
ARIKAN	Gülsevin
ARIKAN	M.Muzaffer
ARMAĞAN	Ahmet
ARMAĞAN	Nizamettin
ARRAN	Nükhet
ARSAN	Ateş
ARSLAN	Hamza
ARSLAN	Özcan
ARSLAN	Veli
ARSLAN	Muammer
ARSLAN	Nimet
ARSLAN	Hasan
ARSLAN	Olcay
ARTUNKAL	Niyazi
ARVAS	Süreyya
ASARKAYA	Halil
ASLAN	Ali
ASLAN	İsmail
ASLAN	Zeki
ASLAN	Mustafa
AŞIR	Abdurrahman
AŞIR	Yusuf

ATA	Erhan
ATACAN	Somay
ATAÇ	Muzaffer
ATAİL	Ebru
ATAKAN	Yüksel
ATAKOL	Orhan
ATALAR	Arap
ATALAR	Bekir
ATALAY	Şükran
ATALAY	Teoman
ATALAY	Oktay
ATAŞ	Fatma
ATAV	Fethullah
ATEŞ	Hüseyin
ATEŞ	Mehmet
ATEŞ	Selma
ATİLLA	Durmuş
ATMACA	Haydar
AVBİR	Emin
AVCI	Recep
AVCIBAŞI	Hüseyin
AVŞAR	Ahmet
AVUGAN	Mustafa
AY	Mehmet
AY	Mehmet
AYAN	Mehmet
AYANOĞLU	Haluk
AYATA	Behzat
AYBAR	Süreyya
AYBAŞ	Mustafa
AYDEMİR	Ali
AYDEMİR	Halil
AYDIN	Zübeyde
AYDIN	İsmail
AYDIN	Halil
AYDIN	Mehmet
AYDIN	Mahmut
AYDIN	İsmail
AYDIN	Ş. Nihal

AYDIN	Metin
AYDIN	Rezzan
AYDIN	Rezzan
AYDIN	Muharrem
AYDIN	Mehmet
AYDINOĞLU	R.Sabri
AYDOĞAN	Hasan
AYDOĞAN	Yahya
AYDOĞAN	Sadullah
AYDOĞAN	Ali Haydar
AYDOĞAN	Veysel
AYDOĞDU	Mustafa
AYGÜLHAN	A. Aygül
AYGÜN	Erol
AYGÜN	Gülnur
AYGÜN	Erol
AYHAN	Mustafa
AYHAN	Niyazi
AYİTER	A. İsmet
AYİTER	A.İsmet
AYKULU	Güler
AYKAR	Salim
AYPAR	Abidin
AYSEVER	Müjgan
AYSU	Faruk
AYTAÇ	İşık
AYTAÇ	Yaşar
AYTAN	Hasan
AYTEKİN	İbrahim
BABAÇ	Tuncay
BABADAĞ	Türkan
BABADAĞ	Türkan
BACAK	Şaziye
BACAK	Erol
BACINOĞLU	İ. Hakkı
BAĞCI	Rıza
BAĞDA	Haydar
BAHAR	Münevver
BAHÇELİ	Semiha

BAKAN	Sevgi
BAKER	Halim
BAKIR	Coşkun
BAKIR	Kemal
BAKIRAY	Eral
BAKIRAY	Sabri
BAKIRDÖŞ	Akın
BAL	Osman
BAL	Raşit
BAL	Hasan
BALCI	Mustafa
BALKAN ÜNSAL	Ayhan
BALLICA	Rabia
BALOĞLU	Mustafa Naci
BALTA	Enver
BARAN	Askeri
BARAN	Mehmet
BARAN	Osman
BARAN	Yusuf
BARDAKÇI	Tevfik
BARIŞ	Tuncay
BARUT	Asım
BARUTÇU	Şeref
BAŞARAN	Mustafa
BAŞARAN	Ahmet
BAŞARAN (Çelik)	Fazilet
BAŞER	Turgut
BAŞGELMEZ	Ayşe
BAŞGÖZE	Türkan
BAŞGUT	Özlem
BAŞKARAAĞAÇ	Solmaz
BAŞKÖY	Özgül
BAŞTUĞ	Turgut
BATAN	Ali
BATIGÜN	Aysegül
BAYAR	Halil
BAYAR	Ümit
BAYIR	Cafer
BAYKAL	Sebahattin

BAYKAN	M. Yaşar
BAYLI	S.Zühal
BAYRAKÇEKEN	Fuat
BAYRAKTAR	Sabriye
BAYRAKTAR	Ali
BAYRAM	Cezmi
BAYRAM	Müslüm
BAYRAM	Şerife
BAYRAMOĞLU	İsmihan
BAYSAL	Envare
BAYSAL	Bahattin
BAYSAL (Akyazı)	Gülten
BAYSIZ	Hasan
BAYTÜRK	Mustafa
BEDİR	Mehmet
BEKATA	Faize
BEKÇİ	Muhammet
BEKİROVİÇ	Mirza
BEKMAN	Avni Refik
BEKTAŞ	Necip
BEKTAŞ	Necati
BENLİ	Akın Sefa
BENLİ	Recep
BENLİAY	Gülşen
BEREKETOĞLU	Hüseyin
BERİK	Vasıf
BERİK (Yalçın)	Meziyet
BESEN	Mukdin
BEŞEV	Cengiz
BEYAZIT	Rukiye
BEYDE	Sami
BEZ	Mahmut
BIKMAZER	Mustafa
BIYIK	Halil
BİÇER	Murat
BİÇİCİ	Mustafa
BİL	Abdülkerim
BİL	Kadir
BİLGİN	Şükran

BİLGİÇ	Tacettin
BİLGİN	Ali İhsan
BİLGİNER	Nergiz
BİLGUTAY	Utarit
BİNGÖL	Ergüzel
BİNGÖL	Necdet
BİRANT	Şevket
BİRANT	Hikmet
BİRCAN	Servet
BODUR	Ahmet
BOR	Hüseyin
BORCAKLI	Nihal
BOYABATLI	Erdal
BOYACI	Fatmagül
BOYACIOĞLU	Nuriye
BOZ	Veysel
BOZAN	Mevlüt
BOZDAĞ	Fahri
BOZKURT	Bedia
BOZKURT	Erdin
BOZKURT	Halit
BOZKURT	Erdinç
BOZKUŞ	Orhan
BOZKUŞ	Fahrettin
BOZKUŞ	Bekir
BOZKUŞ	Fehmi
BOZKUŞ	Arslan
BOZKUŞ	Zeynep
BOZOĞLU	Ahmet
BOZTEPE	Hamit
BOZYAP	A. Önder
BÖLÜKBAŞ	Nurcan
BUCAK	Seden
BUDAK	Sevim
BUĞDAY	Mehmet
BUĞDAY	Osman
BUĞDAY	Rüstem
BULAT	H.İbrahim
BULDU	Zeki

BULKAN	Ayşe
BULUT	Veli
BULUT	Selahattin
BULUT	Talip
BULUT	Erdoğan
BULUT	Necati
BURHANOĞLU	Meryem Mine
BÜGET	Nuray
BÜKET	Uğur
BÜKMEN	Cemal Seyhun
BÜLBÜL	İsmet
BÜLBÜL	Erol
BÜTÜN	Musa
BÜYÜKAYDIN	Turhan
BÜYÜKİŞİK	H.Süha
BÜYÜKMERİÇ	Yeşim
BÜYÜKÖNDER	Ergün
BÜYÜKÜNAL	Gönül
BÜYÜKYILMAZ	Mehmet
BÜYÜM	Muharrem
CAN	Tansel
CAN	Mehmet
CAN	Muharrem
CAN	Himmet
CAN	Ahmet
CAN	Hakkı
CAN	Ali
CAN	Seyit Ali
CANASLAN	Mehmet
CANATAN	A. Enver
CANGÜVEN	Suna
CANGÜVEN	Ekrem
CANİK	Mediha
CANİK	Baki
CANKURTARAN	Kazım
CANSOY	Çetin
CENGİZ	Mustafa
CENGİZ	Mehmet
CESUR	Yaşar

CESUR	Ali Fuat
CEYLAN	Osman
CINKI	Bedia
CİVAN	Selahattin
CİVİL	Ziya
COŞAN	Neşe
COŞKUN	Hayri
COŞKUN	Erdal
COŞKUN	H. Gül
COŞKUNER	Necmi
ÇAĞIRAN	İsmail
ÇAĞIRAN	Şevki
ÇAĞLAR	Aziz
ÇAĞLAR	Nevin
ÇAĞLAR	Mehmet
ÇAĞLAR	Alişan
ÇAĞLAR	Aslan
ÇAĞLAR	Pervin
ÇAĞLAR	İhsan
ÇAĞLAYAN	A.Timsal
ÇAĞLAYAN	Ahmet
ÇAĞLAYAN	Hıdır
ÇAKALLI	Hüseyin
ÇAKALOZ	Temel
ÇAKIR	Servet
ÇAKIR	Sevil
ÇAKIRLI	Yaşar
ÇAKMAK	Halit
ÇAL	Abdulkadir
ÇAL	Taşdemir
ÇALIK	Pınar
ÇALIŞKAN	Ahmet
ÇALIŞKAN	Fethiye
ÇALIŞKAN	Necla
ÇALIŞKAN	Necla
ÇALIŞKAN	Emine
ÇALIŞKAN	Hasan Fehmi
ÇALIŞKAN	Şerife
ÇALIŞKAN (IŞIK)	Hüsniye

ÇAM	Sabri
ÇAMALAN	Ali
ÇAMKERTEN	Sevda
ÇAPAN	Selma
ÇAVUŞ	Abdullah
ÇAYIR	Hasan
ÇAYIR	Hasan
ÇELEBİ	Münif
ÇELEBİ	Okay
ÇELEBİ	Ümit
ÇELİK	Türkan
ÇELİK	Sadık
ÇELİK	İsmail
ÇELİK	Enver
ÇELİK	Asım
ÇELİK	M.Nizamettin
ÇELİK	Davut
ÇELİK	Emel
ÇELİK	Recep
ÇELİK	Celal
ÇELİK	Kadir
ÇELİK	Neriman
ÇELİK (Erol)	Süeda
ÇELİKER	Talip
ÇELİKKANAT	Leman
ÇETİN	Mehmet
ÇETİN	Sevgi
ÇETİN	Cihan
ÇETİNEL	Enver
ÇETİNEL	Gülay
ÇETİNER	Arif Sami
ÇETİNER	Saadet
ÇETİNKAYA	Cemal
ÇETİNKAYA	Ayşegül
ÇEVİKER	Nurcan
ÇINAR	Birsen
ÇIRAK	Şevki
ÇIYIRAK	Ahmet
ÇİÇEK	Ali

ÇİÇEK	Sevilay
ÇİÇEN	Önal
ÇİFTÇİ	Mehmet
ÇİFTÇİ	Muhittin
ÇİFTÇİ	Hüseyin
ÇİMEN	Nuri
ÇİTLİK (Kaymaz)	F.Zeynep
ÇİVİ	Mehmet
ÇOKALAN	Mehmet
ÇOLAK	Jale
ÇOLAK	Ali
ÇOLAK	Yaşar
ÇÖL	Enver
ÇÖLGEÇEN (Tontu)	Hatice
DAĞCI	Hanife
DAĞCI (Özdemir)	Hatice
DAL	Hakan
DALGIÇ	Bahattin
DALKILIÇ	Osman
DARKOÇ	Süleyman
DAŞTAN	Haydar
DEĞİRMENCİ	Ebru
DELİ	Arif
DELİ	Adem
DELİCE	Hasan
DELİCE	Hüseyin
DEMİR	Ayten
DEMİR	Murat
DEMİRAKIN	Ayşen
DEMİRCAN	Osman
DEMİRCİ	Türkan
DEMİRCİ	Yakup
DEMİRCİ	Hasan
DEMİRCİ	Turgut
DEMİREL	İdris
DEMİREL	A. Yaşar
DEMİREL	Hasan
DEMİREL	Belma
DEMİREL	Mehmet

DEMİREL CİDDİ	İsmail
DEMİRELLİ	Mustafa
DEMİRHAN	Şemsettin
DEMİRHAN	Necmettin
DEMİRHAN	Enver
DEMİRKAYA	İzzet
DEMİRKAYA	Mevlüt
DEMİRÖRS	Mehmet
DEMİRSAHAN	Abdullah
DENER	Hayri
DENİZ	Vehbi
DEVECİ	Mevlüt
DEVİRAN	Şerif
DİKİCİ	Osman
DİKMAN	Emin
DİKMEN	Cemil
DİKMEN	Berna
DİLEK	Süleyman
DİLMAN	Aziz
DİNÇER	Rahmi
DİNÇER	Faruk
DİNÇER	Mahir
DİNÇER	F. Nazlı
DİNÇLER	Güngör
DİREM	Osman
DİREN	Hacı
DOĞAN	Mustafa
DOĞAN	Ömer
DOĞAN	İdris
DOĞAN	İzzet
DOĞAN	Nadir
DOĞAN	Kadir
DOĞAN (Köle)	Serap
DOĞAN (Özgör)	Safınaz
DOĞRAMACI	Salih
DOĞRU	Filiz
DOĞRUOL	Mehmet
DOĞU	Hamza
DOĞU	Timur

DOKUYUCU ŞAHİN	Ülker
DOMANIÇ	Fahri
DORA	Mehmet
DORUK (Tümer)	Fatma
DUMAN	Eyüp
DUR	Melih
DUR	Osman
DURAN	Seyfi
DURMAZ	Ömer
DURMUŞ (Tercan)	Aysel
DURU	İ.Hakkı
DURU	Tarik
DUYGU	Engin
DUYGUN	Güzin
DÜZENLİ	Atabay
DÜZENLİ	Sema
EFE	Dilhan
EGE	Dilhan
EGESÖY	Esat
EĞİLMEZ	Bilal
EKİCİ	Gülnaz
EKİCİ	Ramazan
EKİCİ	Sevgi
EKİM	Tuna
EKİNCİ	Hatice
EKİNCİ	Hasan
EKMEKÇİ	Ümit
ELÇİN	Ayşe Eser
ELMACI (Yücel)	Ayşe
EMRE	Gülten
EMRE	Murat
ENGİL	Sabri
ENGİN	Semanur
ENNİCE	Adem
ENÜSTÜN	Vedat
ER	Muharrem
ER	Yılmaz
ER	Ali Namık
ER	H. Bülent

ER	Satılmış
ERBAŞ	Nazım
ERBAY	Nuriye
ERBAY	Nevin
ERBİL	Mehmet
ERBİL	Hüseyin
ERBİL	A. Abdullah
ERBİL	Hasan
ERCAN	Ali
ERCAN	Funda
ERCİDOĞAN	Musa
ERCİYAS	Erdoğan
ERCOŞKUN	Tunç
ERDEM	Emre
ERDEM	Mehmet
ERDEM	Şerife Derya
ERDEM	Mehmet
ERDEMLİ	M. Yaşar
ERDEN	Nezhat
ERDİK	Enis
ERDOĞAN	Arif
ERDOĞAN	İlhan
ERDOĞAN	Hasan
ERDOĞAN	Mahir
ERDOĞAN	Haydar
ERDOĞDU	Hayri
ERDURAN	Fusun
ERENTÖZ	Lütfiye
ERGEÇE	Osman Aslan
ERGİN	Gültekin
ERGİN	Mustafa
ERGİN	Hidayet
ERGUN	H. Bilgin
ERGUN	Ali
ERGUN	Mübeccel
ERGUN	Ahmet
ERGUN	Sabiha
ERGUNER	Türkan
ERGÜN	Berati

ERGUN	Ali Nazima
ERHAN	Semih
ERİM	Cevat
ERİNÇ	Teksen
ERK	Birgül
ERK	Çakıl
ERK	A. Suat
ERKAN	Ahmet
ERKAN	Erhan
ERKAN	Yavuz
ERKMEN	Nazan
ERKOÇ	Remzi
ERKÖSE	Şemsettin
ERKUTUN	İ. Recep
ERMAN	Feriha
ERMAN	Erdoğan
ERMİN	Müjgan
EROĞLU	Arif
EROL	Hüseyin
EROL	Kamile
EROL	Oğuz
EROL	S. Beniz
EROL	Veysel
ERSAN	Erol
ERSAN (Meral)	Necla
ERSEN	Yücel
ERSEVEN	Müjgan
ERSİN	Hayrettin
ERSOY	Handegül
ERTEM	Burhan
ERTEN	Hasan
ERTUĞRUL	Oğuz
ERTUŞ	Ömer Abid
ERTÜRK	Gündüz
ERTÜRK	Solmaz
ERTÜRK	Erkan
ERTÜRK	Erkan
ERTÜZÜN	Vedia
ERYILMAZ	Cemil

ERYILMAZ	Serkan
ESEN	Hamza
ESİN	Erdoğan
ESKİOĞLU	Nihat
ESMER	Abuzer
ETİKAN	M.Arif
EVCİLER	Nurettin
EYİGÜN	Ünsal
EYLİ	Mehmet
EYÜPOĞLU	H.Mehmet
FETTAHIOĞLU	A. Aziz
FIRAT	Yurdun
FIRAT	Hale
FİDAN	Bektaş
FİDAN	Fermani
FİŞEKÇİ	A.Doğan
FUNDA	Fusun
GAYİBERİ	Hayrettin
GEÇER (Akova)	Sabriye
GEDİKOĞLU	Adil
GELDİ	Mehmet
GELDİAY	Semahat
GELDİAY	Remzi
GENÇ	Nevzat
GENÇ	Süleyman
GENÇ	Aşır
GENÇTÜRK	Nurten
GENYA	Dilek
GERÇEKER	Hasan
GİRAY	Bahadır
GİRAY	R. Taygun
GİRGEÇ	Muhittin
GİRGİN	Yusuf
GİRGİN	İsmail
GİRİNTİLİ	Mehmet
GİRİNTİLİ	Fikret
GİRİNTİLİ	Fikri
GİRİŞ	Muharrem
GÖCEN	Gonca

GÖÇER	Cahit
GÖÇMEN	Rıza
GÖĞÇALİ	İsa
GÖĞÜŞ	K.Muhtar
GÖĞÜŞ	Serap
GÖK	Mehmet
GÖKAĞAÇ	Ahmet
GÖKAŞAN	Nurettin
GÖKÇE	İshak
GÖKÇE	Mustafa Ali
GÖKÇE	Ömer
GÖKÇEN	Selçuk
GÖKÇEN (Avcıoğlu)	Nur
GÖKDAĞ	Nihat
GÖKDAL	Fikri
GÖKER	Hacı
GÖKERİ	Güner
GÖKMEN	Ufuk
GÖKMEŞE	Faruk
GÖKMEŞE (Kayaer)	Ebru
GÖKSEL	Dicle
GÖKSU	Mücella
GÖKSU	Fikri
GÖKSİDAN	Bilge
GÖNÇ	Selahattin
GÖNEN	Cengiz
GÖNEN	Yusuf
GÖNÜLOL	Arif
GÖRELİ	Mustafa Özcan
GÖRELİ	İbrahim
GÖRELİ	Mehmet
GÖREN	Mehmet
GÖZE	Ahmet
GÖZE	Muzaffer
GÖZEN	İbrahim
GÜÇLÜ (Engin)	Naciye
GÜDÜCÜ	Hasan
GÜDÜCÜ	Salman
GÜL	Mustafa

GÜL	Kamil
GÜL	İbrahim
GÜL	Hayati
GÜLBAĞ	Alpay
GÜLBARAN	H. Sema
GÜLBARAN	V.Emirhan
GÜLCAN	Yalçın
GÜLDAĞ	Hüseyin
GÜLDAL	Hüseyin
GÜLEÇ	Ali
GÜLEL	Adem
GÜLER	Cahit
GÜLER	Aziz
GÜLER	Kadir
GÜLER	Ercan
GÜLER	Ayhan
GÜLEŞEN	Kadir
GÜLLER	F. Hatice
GÜLLER	Nermin
GÜLLER	M.Fatih
GÜLMEZ	Ali
GÜLSER	Pınar
GÜLSEVİNÇ	Bayram
GÜMÜŞ	Şükran
GÜNAY	Yücel
GÜNDAY	Taner
GÜNDOĞDU	Mualla
GÜNDOĞMUŞ	Hasan
GÜNDÜZ	Ali
GÜNDÜZ	Ayten
GÜNDÜZ	Turgut
GÜNDÜZ	Necla
GÜNENDİ	Gülendem
GÜNER	Ziya
GÜNER	Ziya
GÜNERİ	Şevki
GÜNEŞ	İbrahim
GÜNEŞ	Zeynep
GÜNEŞ	Mehmet

GÜNEŞ	Hasan Veysi
GÜNEŞ	Erdoğan
GÜNEY	Şerife
GÜNGÖR	Mehmet
GÜNGÖR	Şenay
GÜNGÖR	Mehmet
GÜNSAYANLAR	Orhan
GÜNTÜRK	Yasemin
GÜR	Reyhan
GÜRBÜZ	Nuri
GÜRBÜZ	Seyfettin
GÜRBÜZ	H.Oktay
GÜRBÜZ	Mustafa
GÜRDAĞ	Nihat
GÜREL	H. İbrahim
GÜRER	Kezban
GÜRGEN	Ali Rıza
GÜRHAN	Nilüfer
GÜRİZ	Kemal
GÜRKAN	Yılmaz
GÜRKAN	Hatice
GÜRKAYNAK	Namık
GÜRPINAR	Derya
GÜRSES	Mehpare
GÜRSOY	Melahat
GÜRTÜRK	Müeyesser
GÜVEN	Emin
GÜVEN	Ahmet
GÜVEN	Turan
GÜVENÇ	Pembe
GÜVENÇ	Burhanettin
HABİP	Davut
HADDAT	Ali
HALICI	H.Ömer
HANEDAN	Talip
HANEDAR	Şevki
HANEDAR	M.Akif
HANKAYA (Kurt)	Nuriye
HARMAN	Mefa

HATİPOĞLU (Güneş)	Zeynep
HAYIRLI	Vahdettin
HELVACI	Ahmet
HERECİ	Erdal
HOROZOĞLU	Gülseren
HOŞAFÇI	Kadriye
HUŞ	Memduha
ILGAZ	Şaban
İŞIKHAN	Esen
İŞIKLIGÖZ	Abidin
İŞKSALAN	Cengiz
İŞİN	Acar
İHSAN	Ziya
İHSANOĞLU	Ekmeleddin
İLARSLAN	İ. Hilal
İLARSLAN	Reşit
İLBEYLİ	Nurdane
İLERİ	Yusuf
İLERİSOY	Abdullah
İLGÜZ	Nazif
İLHAN	Ömer
İLKAY	Meliha
İLKAY	Sabahattin
İLLEZ	Sadun
İMAMOĞLU	Yavuz
İMAMOĞLU	Dilek
İNAL	Işık
İNAL	Sebahat
İNALAKDERE	Fuat
İNALER	Mucip
İNAN	Afet
İNAN	İsmail Demir
İNAN	Selim
İNCE	Veyis
İNCE	H. Gül
İNNİCE	Mehmet
İPEKÇİOĞLU	Atıf
İRDEM	Mediha
İRÜN	Ertan

İSKENDER	Naci
İSPİR	Sırrı
İSPİR	Nurhayat
İŞÇEN	Yıldız
İŞÇEN	Yıldız
İŞMEN	Faruk
İYİBİLGİN	Ertuğrul
KABADAYI	Nazif
KABAKÇIOĞLU	T.Okuyay
KABASAKALLIOĞLU	Melike
KAÇAR	Vahit
KADIOĞLU	Muhittin
KADIOĞLU	Yücel
KAĞNICI	Bekir
KAHRAMAN	Mustafa
KAHRAMAN	Salih
KAHRAMAN	Göksel
KAHYA	Naime Didem
KAHYAOĞLU	Fatma
KALAÇ	Gülümser
KALAYCI	Mustafa
KALAYCI	Yakup
KALAYCI	Yakup
KALAYCIOĞLU	A. TAHİR
KALE	Şükrü
KALE	Ali İhsan
KALENDER	İbrahim
KALENDER	Yurtlu
KALENDER	Suna
KALKAN	Cemal
KALYONCU (Çumcu)	Raziye
KAMBEROĞLU	Dündar
KANIBİR	Alev
KANMAZ	Vedat
KANTAR	Metin
KANTAR	Metin
KANTARCI	Ziya
KANTEL	Metin
KAPLAN	Rıza

KAPLAN	Mustafa
KAPLAN	Kemal
KAPUCU	Gülşen
KARA	Neriman
KARA	Hasan
KARABACAK	Necip
KARABAĞ	Tevfik
KARABAĞ	Aslan
KARABAŞ	Ayşe
KARABATAK	Mustafa
KARABIYIK	Haldun
KARABULUT	İbrahim
KARABULUT	A. İhsan
KARABULUT	Ramazan
KARABULUT	Bekir
KARACA	Necmettin
KARACA	M. Ali
KARAÇAĞLAR	Hamdi
KARAÇAY	Fazlı
KARAÇAY	İbrahim
KARAÇOBAN	Kaplan
KARADAĞ	Mustafa
KARADAĞ	Reşit
KARADAYI	Hasan Rıfat
KARADENİZ	Serdar
KARADENİZLİ	Levent
KARADERİLİ	Veysel
KARADOĞAN	Mustafa
KARADOĞAN	Ülkü
KARAGÖZ	Ahmet
KARAGÖZ	Ahmet
KARAGÖZ	Ali Rıza
KARAGÖZOĞLU	Suzan
KARAIBRAHİMGİL (Tüzünataç)	Berrin
KARAKAŞ	Halil
KARAKAYA	Hasan
KARAKAYA	Ahmet
KARAKAYA	Ali
KARAKAYA	Ramazan

KARAKULAK	Hatice
KARAKULAK	Mehmet
KARAKUŞ	Sacide
KARAKUŞ	Kuddusi
KARAL	E. Ziya
KARAL	Hüseyin
KARAMANOĞLU	Kamil
KARAÖN	Tuncay
KARAPINAR	Mehmet
KARASU	Emin
KARASU	Süleyman
KARASU	Ali Kemal
KARATAŞ	Ali
KARAVAN	Zeynep U.
KARGÖZ	Hasan
KAROL	Sevinç
KARSLI	Hasan
KARTAL	Veysel
KARTAL	Osman
KASAP	Hikmet
KASAPLIGİL	Baki
KASMAN (Ünsal)	Ayten
KAVAK	H.İbrahim
KAVAKLI	Erdoğan
KAVALCI	Berrin
KAVALCI	Berrin
KAVSAOĞLU	Suna
KAVŞAT	İlhan
KAVUT	Nurseyyit
KAYA	Rüstem
KAYA	Eşref
KAYA	Mehmet Ali
KAYA	Orhan
KAYA	Cemal
KAYA	Selahattin
KAYA	Haşim
KAYA	Fevzi
KAYA	Süleyman
KAYA	Ömer

KAYA	Turgut
KAYA	Neriman
KAYA	Oktay
KAYA	Songül
KAYA	M.Fedai
KAYAM	Şükrü
KAYAOĞLU	M. Faik
KAYAR	Ali
KAYGUSUZ	İsmet
KAYHAN	Mustafa
KAYIŞ (Kılıç)	Bahriye
KAYMAK	Arif
KAYNAK	Meryem
KAYNARKAN	Ahmet
KAZGAN	Suna
KEKLİK	Ahmet
KELEŞ	Mustafa
KELEŞ	Muharrem
KELEŞ (ALTUN)	Gülseren
KEPEZ	İsmail
KEPEZ	Ahmet
KERİMOL	Suat
KESECİOĞLU	Yener
KESKİN	A.Kenan
KESKİN	Turhan
KESKİN	Kamil
KESKİN	Gülay
KESKİN	Mustafa
KESKİN	Sevim
KILAN	N.Kaya
KILDIR	Mehmet
KILIÇ	İbrahim
KILIÇ	Erol
KILIÇ	Hakkı
KILIÇ	Ömer
KILIÇ	Şahsi
KILIÇ	Ahmet
KILIÇ	Hüsnü
KILIÇ	Mehmet

KILIÇ	Mevlüt
KILIÇ	Refik
KILIÇ	Erdoğan
KILIÇ	İbrahim
KILIÇ	İsfendiyar
KILIÇ	Selahattin
KILIÇ	Hakkı
KILIÇ	Hanifi
KILIÇOĞLU	İlhami
KILIÇOĞLU	Bekir
KILINÇ	Mahmut
KILLIOĞLU	İsmail
KILLIOĞLU	Süleyman
KINAYMAN	Sabih
KIPÇAK	Bedriye
KIRER	F. Mehmet
KIRIŞAK	Şerafettin
KIRKICI	A. İhsan
KIRMAN	Atilla
KIRMAN	Nezihe
KIRTIL	Mustafa
KIRTIL	Ahmet
KIRTIL	Hasan
KIRTIL	Recep
KIRTIL	Mehmet
KISAKÜREK	Bilgin
KIYMAÇ	Kerim
KIZILIRMAK	Rumeysa
KIZILIRMAK	Abdullah
KIZILKAYA	İffet
KIZILKAYA	İffet
KIZILKILIÇ	Nuray
KIZILKILIÇ	Nurettin
KIZILTAN	Hakkı
KIZILYALLI	Mümtaz
KİLECİ	Sabri
KİRAZ	Ümit
KİRAZ	İbrahim
KİRAZ	Abdullah

KİRİŞCİOĞLU	Semih
KNAPP	Rudiger
KOCA	Kerim
KOCA	Didar
KOCABIYIK	Mehmet
KOCAOĞLU	Gülçin
KOCAOĞLU	Gülçin
KOÇ	Orhan
KOÇ	Duran
KOÇ	Gökhan
KOÇAK	Bekir
KOÇAK	Tekin
KOÇAK	A.Ömer
KOÇAK	Nizamettin
KOÇAN	F.Esin
KOÇOĞLU	Ö. Orhan
KOÇOĞLU	Meltem
KOÇYİĞİT	Ali
KONAK	Benal
KONCA	Bünyamin
KONURALP	Sadi
KORKMAZ	Abdullah
KORKMAZ	Hüseyin
KORKMAZ	Mustafa
KORKMAZHAN	Elif Tülin
KORU	Gülay
KORUCU	Orhan
KOŞAN	İlhan
KOŞAR	Nazif
KOTAN	Şerafettin
KOYUN	Kemalettin
KOYUN	İsmail
KÖK	Nazmiye
KÖKÇEK	Hali
KÖKEN	Osman
KÖKSAL	Fevzi
KÖKSAL	Dilek
KÖLE	İsmail
KÖLE	Hasan

KÖLE	Ali
KÖLE	Mevlüt
KÖPRÜLÜ	Cemal
KÖROĞLU	Mehmet
KÖSEOĞLU	Fitnat
KÖSEOĞLU (ADIGÜZEL)	Nazire Esin
KUDEŞ	Nimet
KULUŞOĞLU	Şerafettin
KURT	Özkan
KURT	Tuğrul Ersoy
KURTDEMİR	Fatma
KURU	Ayşe
KUŞLU	Nihat
KUŞLU	Mehmet
KUTDEMİR	Elif
KUTLU	Ömer
KUTLU	Keriman
KUTLU	Semra
KUTLUATA	Kemal Kaan
KUTLUCAN	Hülya
KUYUCU	Ufuk
KÜÇÜKEKŞİ	A. Süheyla
KÜÇÜKGÜNAYDIN	A.Osman
KÜÇÜKKARTAL	Veysel
KÜÇÜKKARTAL	Hüseyin
KÜÇÜKKİBAR	Meliha
KÜÇÜKTİRYAKIOĞLU	Bekir
KÜÇÜKYAVUZ	H.Ahmet
KÜÇÜKYAVUZ	M. Savaş
KÜNTAY	Cevriye
KÜRKCÜOĞLU	Nusret
KÜTÜKOĞLU	İbrahim
LEBLEBİCİOĞLU	Hüseyin
LEVENT	Zühtü
LEVENT	Ali
LOĞOĞLU (SARI)	Elif
LÜKER	Mehmet
MAHMUT	Talip
MARTI	Erdoğan

MAZLUM	Abdülrezzak
MELEZOĞLU	Cevdet
MERCAN	Zeki
MERCAN (Tekin)	Semra
MERDAN	Hüseyin
MEŞE	Fatma
MEŞE	Fatma
METİN	İsmail
METİN	Musa
METİN	Nazmiye
MİMTAŞ	İbrahim
MİSER	İsmail
MORİPEK	Alaattin
MUĞLA	Orhan
MUHAFIZ	Necati
MURAT	Adil
MURATAL	Peyker
MURSALIOĞLU	Bahtiye
MUTLU	Fevzi
MUTLU	Asuman
MUTLU	Kazım
MUTLU (Önal)	Nursel
NAÇAR	Arif
NAKİPOĞLU	Özlenir
NASUHOĞLU	Rauf
NEMUTLU	Necdet
NERGİZ	Serdar
NERGİZ	Yusuf
NERGİZ	Muharrem
NEZİR	Veysel
NİZAM	Ali
NOGAY	Mansur
NOHUTÇU	Melek
OCAK (BİLGE)	Sema
OGAN (Bayçin)	Nilüfer
OĞUZ	Cemil
OĞUZ	Hüseyin
OĞUZ	Kemal
OKAN	Tuna

OKAY	Mecit
OKAY	Selahattin
OLCAR	Kemalettin
OLCAY	Aral
OLCAYLAR	İsmet
OLGUN	Emine
OLGUN	Şükrü
OMAY	Neşe
OMAY	S.Neşet
OMAY	Cezmi Güner
ONAR	İ.Ethem
ONAT	Leyla
ONBAŞIOĞLU	İhsan
ONBAŞIOĞLU	Nevşet
ONGUN	Sedat
ORAL	Muzaffer
ORHAN	Fahri
ORUÇ	Maide
OSKAY	A.Taner
OTACI	Nadire Cana
OTUZBİROĞLU	Seyit
OYAL (Gürin)	Sacide
OZAN	Sami Oral
ÖCALAN	Doğan
ÖCALIR	Erol
ÖĞDER	Mehmet
ÖĞÜT	Dilfürüz
ÖĞÜTÇÜOĞLU	Ayhanım
ÖKTEM	Ferit
ÖKTEM	Yavuz Emin
ÖNAL	M.Ali
ÖNAL	Abdullah
ÖNAY	Necati
ÖNCEL	M.Fazıl
ÖNCEL	Abdurrahman
ÖNCEL (YURT)	Sevgi
ÖNCÜ	Cahit
ÖNDER	Ali
ÖNDER	Cemal

ÖNDER	Zeliha
ÖNEN	Ümit
ÖNER	Muazzer
ÖNER	A.Behçet
ÖNÜR	Uğur Yüksel
ÖRS	Vedat Zeki
ÖRS	Şefik
ÖTER (Çelik)	Sibel
ÖZ	Aysel
ÖZAKIN	Ünver
ÖZAL	Keziban
ÖZALP	Nuran
ÖZALP	Ayla
ÖZALP	Birsen
ÖZALTIN	Oğuzcan
ÖZARSLAN	Mehmet Ali
ÖZBAŞ	A.Erdem
ÖZBAY	Yılmaz
ÖZBEK	Cengiz
ÖZBİL (Temeltaş)	Nezahat
ÖZCAN	Hasan
ÖZCAN	Kemal
ÖZCAN	Ali
ÖZCAN	Mustafa
ÖZCAN	Güler
ÖZCAN	Yusuf
ÖZCAN	Yaşar
ÖZCAN	Yaşar
ÖZÇELİK	Muharrem
ÖZÇELİK	Yurdagüzel
ÖZÇELİK	Rukiye
ÖZÇELİK	Serdar
ÖZÇİ	Satılmış
ÖZDAMAR	Ertuğrul
ÖZDEK	Gülseren
ÖZDEMİR	Yalçın
ÖZDEMİR	Binali
ÖZDEMİR	Tevfik
ÖZDEMİR	Hasan

ÖZDEMİR	Adnan
ÖZDEMİR	Sacit
ÖZDEN	Sebahattin
ÖZDEN	Ayhan
ÖZDEN	Arzu
ÖZDOĞAN	M.Nuri
ÖZEL	Yücel
ÖZEL	Fahri
ÖZEN	Cahit
ÖZEN	Hayrettin
ÖZEN	Bekir
ÖZEN	Şükrü
ÖZENLİ	Armağan
ÖZER	Cevdet
ÖZER	Selçuk
ÖZER	Osman
ÖZER	Osman
ÖZER	Necla
ÖZER	Meral
ÖZER	Mustafa
ÖZEREN	Ferhat Fikri
ÖZFIRAT	F.Lale
ÖZGÜL	Hasan
ÖZGÜNER	F.Selmin
ÖZGÜR	Sinan
ÖZGÜVEN	Osman
ÖZİPEK	Necip
ÖZKALENDER	Nevin
ÖZKAN	İlyas
ÖZKAN	S. Birsen
ÖZKAN	Ali
ÖZKAN	Sefer
ÖZKAN	İ. Tark
ÖZKAN	Güngör
ÖZKAN	Adil
ÖZKAN	Nalan
ÖZKAN	Mustafa
ÖZKAN	Güleren
ÖZKAN	Cevat

ÖZKİN	İ. Kaya
ÖZKURT	Ş.Salim
ÖZLÜ	Yusuf
ÖZLÜK	Aydın
ÖZMEN	Hasan
ÖZMUTLU	Emin
ÖZOĞUL	Semra
ÖZOZAN	Yaşar
ÖZTEKİN	Erol
ÖZTEN	Teoman
ÖZTURAN	Atilla
ÖZTÜRK	Mehmet
ÖZTÜRK	Ahmet
ÖZTÜRK	İbrahim
ÖZTÜRK	Şinasi
ÖZTÜRK	Turgut
ÖZTÜRK	Ali
ÖZTÜRK	S. Saadettin
ÖZTÜRK	Ekrem
ÖZTÜRK	Fikri
ÖZTÜRK	Ardeniz
ÖZTÜRK	Nurcan
ÖZTÜRK	Mustafa
ÖZYAVUZ	Aysel
ÖZYER	Ahmet
PAK	Mehmet Akif
PAKDEMİR	Oktay Osman
PAKNA	Bedi
PALABEKİROĞLU	Uuk
PAMUK	Mehmet
PAMUK	Mevlüt
PAMUK	Önder
PAMUK	İsmail
PAMUK	Vecihi
PAMUK	Fahrünnisa
PAMUKÇU	Taner
PAMUKÇUOĞLU	Adil
PAMUKOĞLU	Nahit
PARLAR	Mustafa

PATLAK	Mehmet
PEDER	Murat
PEHLİVAN	Ferit
PEKİN	Akın
PEKTAŞ	Güzin
PİŞKİN (KILIÇ)	Gezin Göğem
PLEVNE	Hayrettin
POLATBAŞ	Kasım
PORİKLİ	F.Murat
POYLU	Sevinç
POYLU	Sevim
PULAT	Mehmet
PULAT	Emsal
RECEPOĞLU	Erdal
RENDA	Necati
RÜZGAR	Derviş
SAÇILIK	Sefa Can
SAÇLI	Ömer Asım
SAĞIROĞLU	Rukiye
SAĞIROĞLU	Habip
SAĞLAM	Ziya
SAĞOL	Ragıp
SAKALLIOĞLU	Hülya
SAKARYA	Durmuş
SAMURKAŞ	Yücel
SANAL	Nihal
SANALAN	Yalçın
SANCAR	Osman
SARAÇ	Celal
SARAÇ	Yusuf
SARAÇOĞLU	Sait
SARI	Mustafa
SARIBAY	Tamer
SARIDAL	Ziya
SARIGÖL	M. Ali
SARIGÜL	Türkan
SARIKAYA	Sami
SARIKAYA (Demirkan)	Elif
SARIKOZ	Ahmet

SARIOĞLU	Satılmış
SARIOĞLU	Arif
SARIZ	B. Yaşar
SARP	Osman
SARPKAYA	Mehmet Ali
SARSILMAZ	Orhan
SAVAŞ	Ercan
SAVAŞCI	Gülten
SAVCI	Cevat
SAYAL	Şehri
SAYAR	A. Hakkı
SAYDAM	Nihat
SAYIN	Avni
SAYRAL	İsmail
SAYRAN	Hadiye
SAZLI	M.Hüsnü
SEFERCİOĞLU	Kürşat
SELÇUK	Ata
SELÇUK	Vural
SENCER	Süleyman
SEREN	Simin
SERİM	Naciye
SERİN	Bahattin
SERT	Murat
SERTCAN	Nuray
SERTOĞLU (Karanberk)	N.Nur
SEVAL	Mükerrem
SEVİK	Hüseyin
SEVİM	Funda
SEVİNÇ	İsmet
SEYİTDANLIOĞLU	Nurhan
SEYMEN	Perihan
SINAĞ	Ali
SİNOPLU	Yavuz
SİVRİKAYA	Ali Kemal
SOLAKOĞLU	Şule
SOLMAZ	Hasan
SOMEL	Tarık Galip
SONEL	Satılmış

SOYDAN	Nejat
SOYLU	Ümran
SOYLU	Muhittin
SOYLUOĞLU	Osman
SOYSAL	Yılmaz
SOYTÜRK	Emine
SÖĞÜT	Mustafa
SÖĞÜT	Fatma
SÖKMEN	İsmail
SÖKMEN	Nihal
SÖNMEZ	Nevher
SÖNMEZ	Engin
SÖZEN	Mustafa
SÖZEN	Mustafa
SÖZEREN	Tayfun
SUBAŞILAR	Bedrettin
SUCA	Metin
SUCAK	Bekir
SUCU	Halil
SULTANSOY	Saleh
SULUDERE	Zekiye
SUNALP	İffet
SUNGUR	M.Rıza
SUNGUR	Sibel
SUTAY	Erkan
SÜER	Hasan Bedri
SÜER	Mete
SÜRAY	Saffet
SÜRÜCÜ	Şeref
ŞAFAK	Mehmet
ŞAH	Kemal
ŞAHFİDAN	Mehmet
ŞAHİN	Seyit
ŞAHİN	Nilgün
ŞAHİN	Yurdanur
ŞAHİN	Latife
ŞAHİN	Hasan
ŞAHİN	Olca
ŞAHİN	İ. Tarık

ŞAHİN	Nuray
ŞAHİN	Erol
ŞAHİNOĞLU	Babür
ŞAKIYAN	Nazmiye
ŞANSAL	Orhan
ŞAPLAKOĞLU	Adnan
ŞAT	Pakize
ŞEN	Metin
ŞENAY	Raşit
ŞENDUR	Ünal
ŞENELT	M. Akif
ŞENER	İ. Fehmi
ŞENER	Gürkan
ŞENER	Şener
ŞENGÜL	Sare
ŞENGÜLER	İlknur
ŞENLER	Gamze
ŞENLİK	Ülkü
ŞENOĞLU	İhsan
ŞENÖZ	Erdal
ŞENTURAN	Nalan
ŞENTÜRK	Hüseyin Seha
ŞENTÜRK	Neemiye
ŞENTÜRK	Hakan
ŞENVAR	Cemil
ŞENVER	Hasan
ŞEVİK	İsmet
ŞEYLAN	Muammer
ŞİMŞEK	Neşet
ŞİMŞEK	Sait
ŞİMŞEK	Kemal
ŞİMŞEK	Beşir
ŞİŞLİ	Nihat
TAKOZ	Oral
TALU	İlkay
TALU (Uluyurt)	Muzaffer
TAMER	Kemal
TAMİRCİ	Mehmet
TAN	Hakkı

TAN	Tufan
TANAYDIN	Suat
TANER	Hasan
TANER	Akın
TANPINAR	Müzeyyen
TANRIKULU	Hüsamettin
TANRIÖVER	Necmettin
TANRIVER	Uğur
TANYEL	Besin
TANYOLAÇ	Turgut
TANYOLAÇ	Jülide
TARHAN	Burhanettin
TARIMER	Niyazi
TAŞ	Müslüm
TAŞ (Leylani)	Ceyhan
TAŞÇIOĞLU	Ali
TAŞPINAR	İbrahim
TAŞTAN	Ahmet
TATLI	Salih
TATLISÖZ (Erke)	Saadet
TAYLAN	Şaziye
TECER	Müjgan
TEKELİ	Aydemir
TEKELİ	Okan
TEKİN	Ahmet
TEKİN	Musa
TEKİN	Selahattin
TEKİN	İbrahim
TEKİN	Şakir
TEKİN	Dündar
TEKİN BABAÇ	Bengi
TEKOL	Emre
TELATAR	M. Erdinç
TELLİ	İsmail
TEMELCİ	Rauf
TEMİZ	Kasım
TEMİZEL	Enver
TEMİZEL	Ö. Faruk
TEMİZER	Ahmet

TEMİZER	Ahmet
TEMUR	Ayşe
TEOMAN	Ali
TERNEK	Zati
TERZİOĞLU	Nazım
TERZİOĞLU	Nuri
TETİK	Ali
TEZ	Zeki
TEZCAN	Sevil
TEZCAN	Rua
TEZCAN	Cevdet
TIRPAN	Süleyman
TİFTİK	Serpil
TİFTİKÇİ	Hakkı
TİRYAKİ	Aydın
TOĞA	H. Vedat
TOK	Fatoş
TOKAY	Melih
TOKMAKÇIOĞLU	Ethem
TOKSÖZ	Ataman
TOLGA	Fatma Feyha
TOLOY	Alpay
TOLU	Bektaş
TOLUNAY	Mithat
TOMAÇ	Osman
TOMAÇ	Muharrem
TOPALOĞLU	Dr. İhsan
TOPALOĞLU	İhsan
TOPKAYA	Ahmet
TOPRAK	İsmail
TOPRAK	Leman
TOPRAK	Emine
TOPRAK	Talip
TORBACI	Haydar
TOSYALI	Oya
TOZLU	Ethem
TUAL (Cemalcılar)	Zehra
TUFAN	Cemal
TUĞAL	O. Vatan

TUĞCULAR	Ahmet
TUĞLUOĞLU	Nihat
TUNAOĞLU	Halit
TUNCAY	Mehmet
TUNCAY	Salim
TUNCER	T.Engin
TUNCER	Yalçın
TUNÇ	Mahmut
TUNÇ	Yüksel
TUNÇER	Selami
TUNÇER	Selami
TURAGAY	Aziz
TURAN	Sakine
TURAN	İ.Güven
TURAN	Melike
TURAN	Belma
TURANALP	Ahmet
TURGUT	Talat
TURGUT	Ruhsar
TURGUT GENÇ	Necla
TURHAN	Taner
TURNA (Sezen)	Muazzez
TUTAK	Ziya
TUTKUN	S.Zeki
TÜFEKÇİOĞLU	Ahmet
TÜFEKÇİOĞLU	Mustafa
TÜFEKÇİOĞLU	Zeki
TÜKENMEZ	Mehmet
TÜMER	Hikmet
TÜRE	Durmuş
TÜRE	M.Veyssel
TÜRE	Ejder
TÜREK	Dündar
TÜREK	Dündar
TÜRK	Muhittin
TÜRK	Yavuz
TÜRKAN	Nejat
TÜRKAY	Teoman
TÜRKDOĞAN	Doğu

TÜRKER	Raife
TÜRKKAN	M.Recep
TÜRKKAN	Sahure
TÜRKMEN	Hüsamettin
TÜRKMEN	Şevki
TÜRKMENOĞLU (Çetik)	Serpil
TÜTÜNCÜOĞLU	Ayşe
TÜZEL	Özdemir
TÜZÜN	Celal
TÜZÜN	Beyhan
TÜZÜN	İlhami
TÜZÜN	Mürşide
UÇAR	Ömer
UÇAR	Satılmış
UÇAR	Neslihan
UÇOK KÜRELİ	Neslihan
UFUKTEPE	Ünal
UĞURALP	Kadriye
ULUBAYRAM	Harun
ULUÇAY	Cengiz
ULUER	Erdal
ULUIŞIK	Ayhan
ULUSOY	Mümine
ULUSOY	Kazım
ULUSOY	Mustafa
ULUSU	Eser Seher
URAL	Türkan
USGU	Selda
USLU	Turhan
USLU	Şükrü
USLU	Eşref
USLU	Sait
USLU	Ömer
UYAR	Aziz
UYAR	Ali Osman
UYGUN	Şevket
UYGUR	Muammer
UYSAL	Selahattin
UYSAL	Sevim

UZ	Cemal
UZAN	Tekin
ÜÇOK	Fevzi
ÜLGER	İdris
ÜNAL	Şükran
ÜNAL	B.Cahit
ÜNAL	Hüseyin
ÜNAL	Nuri
ÜNAL	Orhan
ÜNAL	Elif
ÜNAL	Bayram
ÜNAL	Ayşe
ÜNAL	Nurhan
ÜNAL	Gülsüm
ÜNAL	M.Bahadır
ÜNAL	Mehmet
ÜNAL	Aynur
ÜNAL	Suat
ÜNAL	Sibel
ÜNAL	Özgür
ÜNAL	Gülsüm
ÜNAL (Gül)	Ayşe
ÜNALAN	Sadık
ÜNER	Akman
ÜNERİ	Saadet
ÜNLÜ	Mustafa
ÜNLÜ	Tayfun
ÜNLÜ	Tahsin
ÜNLÜ	Ferruh
ÜNLÜ	Nilgün
ÜNLÜ	M.Zübeyir
ÜNLÜ	Asım
ÜNSAL	Erdoğan
ÜNSAL TUĞLUOĞLU	Binnur
ÜREDİ	İhsan
ÜRKEK	Hatice
ÜSTÜN	Yaşar
ÜSTÜNDAĞ	M.Emin
ÜŞENMEZ	Recep

ÜŞENMEZ	Şuayip
ÜTÜKLER	Engin
ÜZÜM	Baki
ÜZÜMCÜ	Aziz
VARIŞLI	Mustafa
VAROL	Kemal
VAROL	Mehmet
VAROL	Ethem
VURAL	Seza
VURAL	Mecit
YAĞCI	Mustafa
YAĞCI	Osman
YAHŞI	Habib
YAKAR	Coşkun
YALÇIN	İbrahim
YALÇIN	Ramazan
YALÇIN	İsmail
YALÇIN	Fikret
YALÇIN	Hamit
YALÇIN	Cengiz
YALÇIN	Şefika
YALÇIN	Tuncay
YALÇIN	Temel
YALÇIN	Tahsin
YALÇIN	Harun
YALÇIN	Hüseyin
YALÇIN	Hamiyet
YALÇIN	Fahrettin
YALÇIN	Münevver
YALÇIN	Ergül
YALÇIN	Uğur
YALÇIN	Erkan
YALÇINDERE	Ahmet
YALÇINER	Aytaç
YALÇINKAYA	Azize
YALÇINYÜCE	Mustafa
YAMAN	Hüseyin
YAMAN	Hulusi
YANARDAĞ	Mustafa

YANIOĞLU	Atila
YAPICI	Hayri
YAPRAK	Şahnur
YARATILMIŞ	Tuncay
YASAN	İbrahim
YAŞAR	Vedat
YAŞAR	B.İrfan
YAŞAR	Ahmet
YAŞAR	Murat
YAVAŞ	Kadriye
YAVUZ	Ahmet
YAVUZ	İlhami
YAYKIN	Özden
YAYLAR	İzzet
YAZGAN	Edip
YAZGAN	Pervin
YAZGAN (Dinç)	Aysel
YAZICI (Dülger)	Fatma
YEL	Mustafa
YENEL	Abdüselam
YENİAY	Aydın
YENİHAYAT	Zehra
YERTUTAN	İsmet
YEŞİLDORUK	Şakir
YEŞİLKAYA	Sinan
YEŞİLYURT	Sevinç
YEŞİLYURT	Yusuf
YILDIRIM	Ali
YILDIRIM	Ali
YILDIRIM	M.Ercengiz
YILDIRIM	Ali
YILDIRIM	Gülseren
YILDIRIM	Murat
YILDIRIM	Süheda
YILDIRIM (Birgül)	Ayla
YILDIRIM (Üner)	Nevin
YILDIRIR	Seyfi
YILDIZ	Cemal
YILDIZ	Hakkı

YILDIZ	Ayşegül
YILDIZ	Mustafa
YILDIZ	Gülten
YILDIZ	Mehmet
YILDIZ	Mustafa
YILDIZ (İnan)	Sürbiye
YILDIZ TEZEL	Çiğdem
YILDIZOĞLU	Ali
YILMAZ	Ali
YILMAZ	Mustafa
YILMAZ	Ali Rıza
YILMAZ	Hayri
YILMAZ	Mustafa
YILMAZ	Osman
YILMAZ	Yaşar
YILMAZ	Abdullah
YILMAZ	Mevlüt
YILMAZ	İsmet
YILMAZ	Mustafa
YILMAZ	Ahmet
YILMAZ	Yüksel
YILMAZ	Ayhan
YILMAZ	Nihal
YILMAZ	Sevilay
YILMAZ	Selahattin
YILMAZ	Mehmet
YILMAZ (Öğretmen)	Bahar
YILMAZ (Sağlam)	Derya
YILMAZ (Telli)	Gülgün
YILMAZ ASLAN	Nazife
YILMAZER	Reyhan
YILMAZOĞLU	Kahraman
YİĞİT	Osman
YİĞİT	Recep
YİĞİT	Mustafa
YİĞİT	Eyüp
YİĞİT	Türban
YİĞİT	İbrahim
YOLCU	Esmâ

YORULMAZ	Harun
YÖNDEM	M.Meriç
YUMRUTAŞ	Ali
YUMUL (Ağaçkoğlu)	Meral
YUMUŞAK	Mürüvvet
YURDAKUL	Ali Rıza
YURDAKUL	Ferhat
YURDAKULOL (Okay)	Nurgül
YURT	Sevgi
YURTSEVEN	Hamit
YURTSEVEN	Ayşe
YURTSEVER	Belka
YURTSEVER	Berki
YÜCE	İbrahim Feyyaz
YÜCE	Mikdat
YÜCEDAL	Sedat
YÜCEL	Orhan Sami
YÜCEL	Şükran
YÜCEL	Atilla
YÜCESOY	Y.Nadi
YÜKSEK	Simay
YÜKSEK	Orhan
YÜKSEKİŞİK	Nadire
YÜKSEL	Fazıl
YÜKSEL	Hüseyin
YÜKSEL	Uğur
YÜKSEL (Gönen)	Şaziye
YÜMER	Emin
YÜNCÜOĞLU	Hüsniye
YÜZÜAK	Muzaffer
ZENGİN	Numan
ZENGİN	Numan
ZEREN	M.Ayhan
ZEYBEK	Muammer
ZEYREK	Celal Tuğrul
ZİYAN (Karakuş)	Emine
ZORBA	Melek
ZORBA	Hüseyin
ZORBA	H.Orkun

a- Fen Fakültesi'nde Çalışmakta Olan Akademik Personel Listesi

AYDIN	CEMAL	Prof.Dr.	ASTRONOMİ
ACAR	NURCAN	Arş.Gör.Dr.	KİMYA
ACAR	PINAR	Arş.Gör.	KİMYA
AÇIK	ÖZGÜR	Arş.Gör.	FİZİK
AÇIK	SİBEL	Arş.Gör.	İSTATİSTİK
AHISKA	SEYHAN	Arş.Gör.Dr.	BİYOLOJİ
AKATA	ILGAZ	Arş.Gör.	BİYOLOJİ
AKAY	M.ABDÜLKADİR	Doç.Dr.	KİMYA
AKÇELİK	MUSTAFA	Prof.Dr.	BİYOLOJİ
AKDİ	YILMAZ	Doç.Dr.	İSTATİSTİK
AKPOYRAZ	MUSTAFA	Prof.Dr.	KİMYA
AKSÜT	A. ABBAS	Prof.Dr.	KİMYA
ALBAYRAK	BERAHİTDİN	Doç.Dr.	ASTRONOMİ
ALEMDAROĞLU	TÜLAY	Prof.Dr.	KİMYA
ALİOĞLU	FAZİL	Doç.Dr.	İSTATİSTİK
ALTANHAN	TACETTİN	Prof.Dr.	FİZİK
ALTIN	ABDULLAH	Prof.Dr.	MATEMATİK
ALTINDAĞ	AHMET	Doç.Dr.	BİYOLOJİ
ANCIN	NİLGÜN	Doç.Dr.	KİMYA
APAYDIN	AYŞEN	Prof.Dr.	İSTATİSTİK
ARAS (ÇETİN)	E.SÜMER	Yrd.Doç.Dr.	BİYOLOJİ
ASLAN	FAHRETTİN	Doç.Dr.	İSTATİSTİK
ASMAFİLİZ (GÜRÜN)	NURAN	Arş.Gör.	KİMYA
ATAÇ NYBERG	AYŞE	Prof.Dr.	FİZİK
ATAĞ	SATILMIŞ	Prof.Dr.	FİZİK
ATAKAN	CEMAL	Yrd.Doç.Dr.	İSTATİSTİK
ATAKOL	ORHAN	Prof.Dr.	KİMYA
ATAKUT	ÇİĞDEM	Öğr.Gör.Dr.	MATEMATİK
AYDINURAZ	ARSIN ŞENER	Prof.Dr.	FİZİK
AYDOĞDU	HALİL	Yrd.Doç.Dr.	İSTATİSTİK
AYVALI	CEVAT	Prof.Dr.	BİYOLOJİ
BALCI	SEBAHATTİN	Prof.Dr.	MATEMATİK
BAŞKIR	MÜKERREM B.	Arş.Gör.	İSTATİSTİK
BAYRAM	ELGİZ	Prof.Dr.	MATEMATİK
BENLİ	MEHLİKA	Arş.Gör.Dr.	BİYOLOJİ
BEREKETOĞLU	HÜSEYİN	Prof.Dr.	MATEMATİK
BİLGE	SELEN	Arş.Gör.	KİMYA
BİLGİÇ	SEMRA	Prof.Dr.	KİMYA

BİNGÖL	M. ÜMİT	Arş.Gör.Dr.	BİYOLOJİ
BİREY	MEHMET	Doç.Dr.	FİZİK
BULUT	SERDAR	Arş.Gör.	FİZİK
BÜYÜKKARTAL	H.NURHAN	Yrd.Doç.Dr.	BİYOLOJİ
CANEL	MUAMMER	Prof.Dr.	KİMYA
CANEL	ESİN	Yrd.Doç.Dr.	KİMYA
CANSARAN	DEMET	Arş.Gör.	BİYOLOJİ
CEBESOY	SUNA	Arş.Gör.Dr.	BİYOLOJİ
COŞKUN	CAFER	Yrd.Doç.Dr.	MATEMATİK
ÇAKAR	ÖNER	Prof.Dr.	MATEMATİK
ÇAKIR	ORHAN	Doç.Dr.	FİZİK
ÇELİK	MELTEM	Arş.Gör.Dr.	KİMYA
ÇETİN	BARBAROS	Prof.Dr.	BİYOLOJİ
ÇİÇEK	MUSTAFA	Prof.Dr.	MATEMATİK
ÇİFTÇİ	A.KENAN	Prof.Dr.	FİZİK
ÇOLAK	ERCÜMENT	Prof.Dr.	BİYOLOJİ
ÇOLAK	REYHAN	Yrd.Doç.Dr.	BİYOLOJİ
ÇOLAK	TOLGA	Arş.Gör.	ASTRONOMİ
ÇÖKMÜŞ	CUMHUR	Prof.Dr.	BİYOLOJİ
ÇÖLERİ	ARZU	Arş.Gör.	BİYOLOJİ
DAĞALP	RUKİYE	Öğr.Gör.Dr.	İSTATİSTİK
DAŞKAPAN	TAHİR	Arş.Gör.Dr.	KİMYA
DEMİRCAN	YAHYA	Öğr.Gör.	ASTRONOMİ
DEMİRCİ	ELİF	Arş.Gör.	MATEMATİK
DEMİREL	AYÇA	Arş.Gör.	KİMYA
DERMAN	İLETHEM	Prof.Dr.	ASTRONOMİ
DİLEÇ	BANU	Arş.Gör.	FİZİK
DİNÇER	SEBLA	Doç.Dr.	KİMYA
DOĞRU	OGÜN	Yrd.Doç.Dr.	MATEMATİK
DÖNMEZ	GÖNÜL	Prof.Dr.	BİYOLOJİ
DURGUT	SERAP	Arş.Gör.	KİMYA
DURLU	TAHSİN NURİ	Prof.Dr.	FİZİK
DUYGU	A. ERGİN	Doç.Dr.	BİYOLOJİ
DÜZGÜN	ECE	Arş.Gör.	KİMYA
EKİN	A. BÜLENT	Prof.Dr.	MATEMATİK
EKMEKÇİ	FEHMİ	Yrd.Doç.Dr.	ASTRONOMİ
EKMEKÇİ	F.NEJAT	Yrd.Doç.Dr.	MATEMATİK
ELÇİN	Y.MURAT	Prof.Dr.	KİMYA
ELMASLI	ASLI	Arş.Gör.	ASTRONOMİ
EMREGÜL	KAAN C.	Doç.Dr.	KİMYA
EMREGÜL	EMEL AYSU	Uzman	KİMYA
ERDİK	ENDER	Prof.Dr.	KİMYA
ERDOĞAN	NESLİHAN	Arş.Gör.	BİYOLOJİ
ERGÖNÜL	M.BORGA	Arş.Gör.	BİYOLOJİ

ERGUN	ÜMİT	Arş.Gör.	KİMYA
EROĞLU	FATMA	Arş.Gör.Dr.	KİMYA
ERTUĞRUL	SEVGİ	Arş.Gör.	BİYOLOJİ
GEBİZLİOĞLU	Ö.LÜTFİ	Prof.Dr.	İSTATİSTİK
GENCER	ALİ	Prof.Dr.	FİZİK
GEVEN	FATMAGÜL	Arş.Gör.Dr.	BİYOLOJİ
GÖKALP	EBRU	Arş.Gör.	BİYOLOJİ
GÖKAY	H.GÖKHAN	Arş.Gör.	ASTRONOMİ
GÜL	NURSEL	Yrd.Doç.Dr.	BİYOLOJİ
GÜLEÇYÜZ	MUSTAFA Ç.	Yrd.Doç.Dr.	FİZİK
GÜLLÜ	MUSTAFA	Prof.Dr.	KİMYA
GÜNER	ERDAL	Yrd.Doç.Dr.	MATEMATİK
GÜREL	A.OSMAN	Doç.Dr.	KİMYA
GÜROL	BİROL	Yrd.Doç.Dr.	ASTRONOMİ
GÜVENİLİR	AYŞE FEZA	Yrd.Doç.Dr.	MATEMATİK
HACISALİHOĞLU	H.HİLMİ	Prof.Dr.	MATEMATİK
HALICIOĞLU	SAİT	Prof.Dr.	MATEMATİK
HAYVALI	ZELİHA	Yrd.Doç.Dr.	KİMYA
HAYVALI	MUSTAFA	Öğr.Gör.Dr.	KİMYA
HELVACI	MUSTAFA	Öğr.Gör.Dr.	ASTRONOMİ
İBİKLİ	ERTAN	Doç.Dr.	MATEMATİK
İNKAYA	UĞUR YİĞİT	Arş.Gör.	FİZİK
İSPİR	AYBÜKE AYŞE	Arş.Gör.	KİMYA
KABADAYI	HESNA	Arş.Gör.Dr.	MATEMATİK
KADIKIRAN	AHMET	Prof.Dr.	BİYOLOJİ
KAHRAMAN	SİBEL	Arş.Gör.	KİMYA
KANDEMİR	BEKİR SITKI	Prof.Dr.	FİZİK
KANKILIÇ	TOLGA	Arş.Gör.	BİYOLOJİ
KARABULUT	İHSAN	Yrd.Doç.Dr.	İSTATİSTİK
KARAHASANOĞLU	MENEKŞE	Arş.Gör.	FİZİK
KARAKAŞ	MEHMET	Arş.Gör.Dr.	BİYOLOJİ
KARAKIŞLA ŞAHİN	MERAL	Doç.Dr.	KİMYA
KARAKOÇ	FATMA	Arş.Gör.	MATEMATİK
KARATAŞ	AHMET	Uzman	KİMYA
KART	CEVAT	Prof.Dr.	MATEMATİK
KAŞKAŞ	AYŞE	Doç.Dr.	FİZİK
KENAR	ADNAN	Prof.Dr.	KİMYA
KETENOĞLU	OSMAN	Prof.Dr.	BİYOLOJİ
KILIÇ	ESMA	Prof.Dr.	KİMYA
KILIÇ	ZEYNEL	Prof.Dr.	KİMYA
KILIÇ	EMİNE	Prof.Dr.	KİMYA
KILIÇARSLAN	SEDA	Arş.Gör.	BİYOLOJİ
KIRCI	SEVİLAY	Arş.Gör.	MATEMATİK
KIVANÇ	ERKUT	Prof.Dr.	BİYOLOJİ

KOÇ	AYSEL	Arş.Gör.	KİMYA
KOÇBERBER	NUR	Arş.Gör.	BİYOLOJİ
KOÇOĞLU	MELİKE	Arş.Gör.	KİMYA
KÖKSAL	ESİN	Arş.Gör.	İSTATİSTİK
KULA	LEVENT	Arş.Gör.Dr.	MATEMATİK
KURT	LATİF	Doç.Dr.	BİYOLOJİ
KURU	ŞENGÜL	Arş.Gör.Dr.	FİZİK
MİSİRLİOĞLU	ZARİFE	Yrd.Doç.Dr.	KİMYA
MÜYESSEROĞLU	ZEKERİYA	Yrd.Doç.Dr.	ASTRONOMİ
NAS	ŞENNUR	Öğr.Gör.Dr.	MATEMATİK
NAVRUZ (ÖZOĞUL)	NURTEN	Doç.Dr.	FİZİK
NAZİR	HASAN	Yrd.Doç.Dr.	KİMYA
NOYAN	HÜLYA	Arş.Gör.	KİMYA
OBALI	E.OLCAY	Prof.Dr.	BİYOLOJİ
OBALI	METİN	Prof.Dr.	KİMYA
OFLAZ	FAZLI	Arş.Gör.	KİMYA
OKAN	ABDULLAH	Uzman	ASTRONOMİ
ORHAN	CİHAN	Prof.Dr.	MATEMATİK
OSMANAĞAOĞLU	ÖZLEM	Yrd.Doç.Dr.	BİYOLOJİ
OZANSOY	KORKUT OKAN	Arş.Gör.Dr.	FİZİK
OZANSOY	AYSUHAN	Arş.Gör.	FİZİK
ÖĞÜN	ARZU	Arş.Gör.	MATEMATİK
ÖKSOY	DOLUN	Prof.Dr.	İSTATİSTİK
ÖKTEMER	ATILLA	Prof.Dr.	KİMYA
ÖMÜR	ÖZGEN	Arş.Gör.	KİMYA
ÖNAL	MÜŞERREF	Doç.Dr.	KİMYA
ÖNCEL	İŞİL	Prof.Dr.	BİYOLOJİ
ÖZALP	NURİ	Yrd.Doç.Dr.	MATEMATİK
ÖZBEK	LEVENT	Yrd.Doç.Dr.	İSTATİSTİK
ÖZKAYA (TURHAN)	NEJLA	Öğr.Gör.Dr.	İSTATİSTİK
ÖZOĞUL	ÖZER	Yrd.Doç.Dr.	FİZİK
ÖZSOY	NESRİN	Yrd.Doç.Dr.	BİYOLOJİ
ÖZTAŞ	SELMA GÜL	Prof.Dr.	KİMYA
ÖZTÜRK	FİKRİ	Prof.Dr.	İSTATİSTİK
PEKEL	TARIK	Prof.Dr.	KİMYA
PEKYARDIMCI	ŞULE	Prof.Dr.	KİMYA
PINAR	NUR MÜNEVVER	Prof.Dr.	BİYOLOJİ
POLAT	KAMRAN	Arş.Gör.Dr.	KİMYA
SABUNCUOĞLU	ARİF	Prof.Dr.	MATEMATİK
SAÇAK	MEHMET	Prof.Dr.	KİMYA
SAĞEL	M.KEMAL	Doç.Dr.	MATEMATİK
SAĞIROĞLU	SEVDA	Arş.Gör.	MATEMATİK
SAĞLAM	MESUDE	Doç.Dr.	FİZİK
SARIKAYA	YÜKSEL	Prof.Dr.	KİMYA

SELAM	SELİM OSMAN	Yrd.Doç.Dr.	ASTRONOMİ
SINAĞ	ALİ	Yrd.Doç.Dr.	KİMYA
SOLAK	A.OSMAN	Prof.Dr.	KİMYA
SULUDERE ÇETİN	DEMET	Arş.Gör.	BİYOLOJİ
ŞAHİN	İNANÇ	Arş.Gör.Dr.	FİZİK
ŞAHİN	MURAT	Arş.Gör.	MATEMATİK
ŞAKIYAN	İFFET	Arş.Gör.Dr.	KİMYA
ŞEKEROĞLU	BURAK	Arş.Gör.	MATEMATİK
ŞENAVCI	HAKAN VOLKAN	Arş.Gör.	ASTRONOMİ
ŞERBETÇİ	AYHAN	Doç.Dr.	MATEMATİK
TANRIVERDİ	TANER	Arş.Gör.	ASTRONOMİ
TAŞDELEN	FATMA	Yrd.Doç.Dr.	MATEMATİK
TAŞTAN	HAKKI	Arş.Gör.Dr.	BİYOLOJİ
TAŞTEKİN	MUSTAFA	Doç.Dr.	KİMYA
TEĞMEN	ADNAN	Yrd.Doç.Dr.	FİZİK
TOKER	M.CİHAT	Prof.Dr.	BİYOLOJİ
TUĞ	GÜL NİLHAN	Arş.Gör.	BİYOLOJİ
TUNCA	GÜLEN	Yrd.Doç.Dr.	MATEMATİK
TUNCEL	KADİR	Uzman	BİYOLOJİ
TÜRKÖZ	ŞEMSETTİN	Doç.Dr.	FİZİK
TÜRKŞEN	ÖZLEM	Arş.Gör.	İSTATİSTİK
TÜZÜN	AYLA	Yrd.Doç.Dr.	BİYOLOJİ
UÇAR	MUSTAFA	Arş.Gör.Dr.	KİMYA
UZUN	SİBEL	Arş.Gör.	KİMYA
ÜNAL	ZAFER	Arş.Gör.	MATEMATİK
ÜNVER	HÜSEYİN	Yrd.Doç.Dr.	FİZİK
ÜSTÜN	A.SÜLÜN	Prof.Dr.	BİYOLOJİ
VERÇİN	ABDULLAH	Prof.Dr.	FİZİK
YAĞCI	CANAN	Arş.Gör.	BİYOLOJİ
YAĞCI	BANU	Arş.Gör.	İSTATİSTİK
YAKUT	MEHTAP	Arş.Gör.	KİMYA
YAMAN	ALİ	Doç.Dr.	FİZİK
YAPRAK	AHMET EMRE	Arş.Gör.	BİYOLOJİ
YARDIMCI	ŞEYHMUS	Yrd.Doç.Dr.	MATEMATİK
YARDIMCI	MEHTAP	Arş.Gör.Dr.	BİYOLOJİ
YAYLI	YUSUF	Prof.Dr.	MATEMATİK
YAZAN DURMUŞ	ZEHRA	Arş.Gör.Dr.	KİMYA
YAZGAN	ŞEVKİ	Prof.Dr.	BİYOLOJİ
YILDIRIM (ESEN)	ÖZLEM	Arş.Gör.Dr.	BİYOLOJİ
YILDIZ	ATILLA	Arş.Gör.Dr.	BİYOLOJİ
YILMAZ	HAMZA	Prof.Dr.	KİMYA
YILMAZ	MEHMET	Arş.Gör.Dr.	İSTATİSTİK
YILMAZ	MESUT	Arş.Gör.	ASTRONOMİ
YILMAZ	BÜLENT	Arş.Gör.	FİZİK

YİĞİT	NURİ	Prof.Dr.	BİYOLOJİ
YİĞİT	SİBEL	Yrd.Doç.Dr.	BİYOLOJİ
YOLDAŞ KÖSE	HANDAN	Arş.Gör.	MATEMATİK
YURDAKULOL	ENDER	Prof.Dr.	BİYOLOJİ
YÜCE	KUTLUAY	Yrd.Doç.Dr.	ASTRONOMİ
ZENGİN	DURDU MEHMET	Prof.Dr.	FİZİK

c- Fen Fakültesi'nde Çalışmakta Olan İdari Personel Listesi

A.ERTUĞRUL	ASLI	BİLG. İŞL.
ACER	GAZİ	TEKNİSYEN
AÇIKER	DURAN	TEKNİSYEN
AÇIKGÖZ	KELAMİ	AHÇI
AKDENİZ	MUSTAFA	FAK. SEK.
AKSU	NECATİ	TEKNİSYEN
AKSU	TEKMİL	BİLG. İŞL.
ALBAYRAK	BEYHAN	AHÇI
ALPAY	VELİ	KOR. VE GÜV.
ALPER	MUSTAFA	BİLG. İŞL.
ALTAN	SEMİH	TEKNİSYEN
ALTUNDAĞ	FATİH	TEKNİSYEN
ANAR BAYRAM	SELDA	BİLG. İŞL.
ANLI	MUSTAFA	BİLG. İŞL.
ARAÇ	DAVUT	ŞEF
ASLAN	ALİ	TEKNİSYEN
ATEŞ	RECEP	TEKN.YRD.
AYAĞIBÜYÜK	OSMAN	TEKNİSYEN
BAYARSLAN	ATILLA	TEKNİSYEN
BAYIR	MUSTAFA	HİZMETLİ
BAYRAKTAROĞLU	M.AKİF	TEKNİSYEN
BENEK	ÜLKÜ	HİZMETLİ
CAN	TAHSİN	MÜHENDİS
CİHAN	FATMA	AYN. SAYM.
COŞKUN	ORHAN	KALORİFERCİ
ÇAKIR	MESUT	TEKNİSYEN
ÇALIŞIR	YAŞAR	TEKN.YRD.
CAMBEL	MUSTAFA	TEKNİSYEN
ÇAVUŞ	İBRAHİM	LABORANT
ÇELİK	NEVİN	ŞEF
ÇELİK	ŞAHİN	MEMUR

ÇELİK	ŞENOL	KOR. VE GÜV.
ÇEVİK	YUNUS	HİZMETLİ
ÇİMEN	ALİ	MEMUR
DEMİR	UĞUR	HİZMETLİ
DOĞAN	ADEM	TEKNİSYEN
DOĞAN	HAYATİ	MEMUR
DOĞANER	KEMAL	HİZMETLİ
DURAK	İBRAHİM	MEMUR
ECİK	EMRULLAH	HİZMETLİ
EFENDİOĞLU	A. ZAFER	TEKNİSYEN
EKİCİ	EMİNE	BİLG. İŞL.
EKİM	ARZU	VER.HAZ.K.İŞL.
ER	ERCAN	TEKNİKER
ERDOĞAN	AHMET	KOR. VE GÜV.
EREN	NERİMAN	VER.HAZ.K.İŞL.
EREN	TARIK	KOR. VE GÜV.
ERTÜRK	FİKRET	HİZMETLİ
ERZİK	ERGÜL	AMBAR MEMURU
EVCİMEN	MEHMET	TEKNİSYEN
EYRİK	MUHİTTİN	TEKNİSYEN
GÖKÇE	HALİL	TEKNİSYEN
GÖKÇE	ÜLFİYE	BİLG. İŞL.
GÖKMEN	İRFAN	AHÇI
GÜLDÜ	CENGİZ	BİLG. İŞL.
GÜNEY	ERCAN	MEMUR
GÜNEY	MUSA	HİZMETLİ
GÜRER	KEZBAN	MEMUR
HALICI	ARİF	TEKNİSYEN
İBİŞ	EYÜP	HİZMETLİ
İBİŞOĞLU	ENGİN	TEKNİSYEN
İLHAN	MUSTAFA	MEMUR
KAÇAN	ERDOĞAN	HİZMETLİ
KAÇAR	SEYİT AHMET	ŞEF
KALE	EKREM	BİLG. İŞL.
KALYONCU	HÜSEYİN C.	LABORANT
KARAAĞAÇ	SİNAN	TEKNİSYEN
KARACA	OSMAN	HİZMETLİ
KARAÇAL	MUSTAFA	VER.HAZ.K.İŞL.
KARAKUŞ	HAYDAR	MEMUR

KARŞI	HALİL	BİLG. İŞL.
KASAP	UĞUR	HİZMETLİ
KAYA	YENER	ŞEF
KESİMEN	AYHAN	HİZMETLİ
KILIÇ	SATI	BİLG. İŞL.
KIŞ	OKTAY	HİZMETLİ
KOÇYİĞİT	VEYİS	HİZMETLİ
KORKMAZ	MURAT	HİZMETLİ
KÖKLÜ	ÖNDER	BİLG. İŞL.
KÖKSAL	CANAN	HİZMETLİ
KÖSE	ZEHRA	BİLG. İŞL.
KURBAN	ZEKERİYA	TEKNİSYEN
KURT	İSMAİL	MEMUR
KUZUCU	CİHAN	BİLG. İŞL.
KÜRŞATOĞLU	METE	SANT. MEM.
METİN	MEHPARE	MEMUR
NALÇAKAN	ÖZLEM	MEMUR
ÖĞER	ERCAN	MEMUR
ÖZDEK	GÜLÜMSER	BİLG. İŞL.
ÖZDEMİR	BAYRAM	MEMUR
ÖZEN	ARZU	HİZMETLİ
ÖZKAN	HASAN	TEKNİKER
ÖZOĞUL	HATİCE	MEMUR
ÖZSARI	ADEM	TEKNİSYEN
ÖZSOY	MEHMET SAİT	BİLG. İŞL.
ÖZTÜRK	BAYRAM	KOR. VE GÜV.
ÖZTÜRK	EKREM	MEMUR
ÖZTÜRK	ORHAN	MÜHENDİS
PATİR	AHMET	KOR. VE GÜV.
SAKINÇ	ŞAHİN	KOR. VE GÜV.
SEYFELİOĞLU	TÜLAY	VER.HAZ.K.İŞL.
SEYHAN	NİHAT	TEKNİSYEN
SEZER	SERAP	KİMYAGER
SOMUNOĞLU	YILMAZ	BİLG. İŞL.
SÖZDUYAR	ÖMER	BİLG. İŞL.
SUNGUR	FATMA	HİZMETLİ
ŞAHBAZ	AYHAN	HİZMETLİ
ŞAKACI	FERHAT	MEMUR
TAÇYILDIZ	BURHAN	KOR. VE GÜV.

TARHAN	ÖZNUR	MEMUR
TELLİ	MUSTAFA	ŞOFÖR
TEMEL	SATI	VER.HAZ.K.İŞL.
TEMUR	AYŞE	BİLG. İŞL.
TİLKİOĞLU	GÜLŞEN	BİLG. İŞL.
TOPÇU	HÜSEYİN	MEMUR
TOPÇUOĞLU	DERYA	HİZMETLİ
TOPÇUOĞLU	EREN	BİLG. İŞL.
TUNA	SELMA	VER.HAZ.K.İŞL.
UÇAN	CENGİZ	MEMUR
ULUBEY	UĞUR	HİZMETLİ
UYAR	MUAMMER	ŞEF
ÜNSAL	İSMAİL	BİLG. İŞL.
YAKARYILMAZ (Güven)	RAHİME	KALORİFERCİ
YAZICI	ALİ	TEKNİKER
YAZICI	MEHMET	ŞOFÖR
YILMAZ	ADEM	TEKNİSYEN
YURDAKULOL	HAKAN	KİMYAGER
YÜKSEL	SULTAN	MEMUR

ç- Fen Fakültesi'nde Çalışmış ya da Çalışmakta olan Yabancı Öğretim Üyesi Listesi

ADI	SOYADI
ALİYEV	Fazıl
FARAGGIANA	Rosanna
FISCHER	Erich
GLEISSBERG	Wolfgang
HACK	Margherita
HAMBURGER	H.Ludwing
HASENBALG	Karl Heinz
HERCZEG	Tibor
KAUKO	Yrjö
KNAPP	Rudiger
KREIKEN	Egbert Adrian
LAUR	Anta
MARKGRAF	F.

MONTET	George L.
MÜLLER	F. Horst
MÜLLER	Hans Robert
NOGAY	Mansur
ONO	Syo
PAKNA	Bedi
PARKER	Ray
PARTS	Adolf Gustaw
PASCH	Karl
PERLITZ	Haralt
STRANG	John Alexandır
SWARTZ	Charles
TİGANİA	Leonhard E.J.
VUNDE	Heinz
WALLIS	C.Merrill
WALTER	H. Karl
SULTANSOY	Saleh
İSMİHAN	Bayramov
DUPONT	Marcel
BREHANINGEN	Ray H.
İSRAFİLOV	Danijal
ALİYEV	Ali
GRUBITCH	
GERNGROSS	Otto
MARKRAT	
DAY	Marion Clyde
FLETCHER	Edward A.
KRASHENINNIKOU	Valery A.

Ç- TARİHÇESEL EKLER

1943 Yılında Kayıtlı Olan Öğrenci Listesi

S. NO	ADI SOYADI	GİRİŞ YILI	BÖLÜMÜ
1	ERDAL İNÖNÜ	1943	FİZİK
2	NEJAT ÜNSAL	1943	FİZİK
3	ŞECAETTİN SEVGİN	1943	FİZİK
4	FERRUH OLGAÇ	1943	FİZİK
5	ORHAN SALMAN	1943	FİZİK
6	YILMAZ OKTAR	1943	FİZİK
7	MELİH CUDİ DEMİRBAŞ	1943	FİZİK
8	YALÇIN KAYA ÖZSEZEN	1943	FİZİK
9	TURGUT DEMİREL	1943	FİZİK
10	ADNAN ŞAPLAKOĞLU	1943	FİZİK
11	HALİT SAKAOĞLU	1943	FİZİK
12	RIZA ÖZKAN	1943	FİZİK
13	MÜNİRE GÜLBAŞ	1943	FİZİK
14	ETHEM ERGÜNER	1943	FİZİK
15	ZEKERİYA BULUT	1943	FİZİK
16	NECATİ YAPICI	1943	FİZİK
17	ÖZDEMİR KARAKÜREK	1943	FİZİK
18	ALİ GALİP DÜNDAR	1943	FİZİK
19	İZZET SUPHİ SAYMAN	1943	FİZİK
20	ABDULLAH KIZILIRMAK	1943	FİZİK
21	İLHAMİ SİMİTÇİ	1943	MATEMATİK
22	SEYİT URAL	1943	MATEMATİK
23	TURGUT TAMKAHYA	1943	MATEMATİK
24	EYYÜP ÇAKMAK	1943	MATEMATİK
25	NAZAN ERKMEN	1943	KİMYA
26	SÜHEYLA YEŞİL	1943	KİMYA
27	GÖNÜL KARLOK	1943	KİMYA
28	CEMAL KARAKAŞ	1943	KİMYA
29	PAKİZE BESEN	1943	KİMYA
30	MUSTAFA KOYUNPINAR	1943	KİMYA
31	SAADET DÖĞER (ÜNERİ)	1943	KİMYA
32	SABRİ KİLEÇİ	1943	KİMYA
33	NEZİHE GÜRSER	1943	KİMYA
34	MUALLA İŞÇEM	1943	KİMYA
35	AYTEN BARAN	1943	KİMYA
36	FARUK ŞİŞMAN	1943	KİMYA
37	ÖZDEMİR YARAR	1943	KİMYA
38	MEHMET TEMİZKAN	1943	KİMYA
39	MUZAFFER ORAL	1943	KİMYA
40	PERVİN YAZGANOĞULARI	1944	MATEMATİK
41	NECAT GÖKŞEN	1944	MATEMATİK
42	YILMAZ ALEV GÖKTÜRK	1944	MATEMATİK
43	HASAN BEDRİ SÜER	1944	MATEMATİK
44	SIRRI KAVLAKOĞLU	1944	MATEMATİK
45	SADRETTİN EYÜPOĞLU	1944	MATEMATİK

**Ankara Üniversitesi Fen Fakültesi İlk Eğitim-Öğretim
Yönetmeliği**

**T. C.
MAARİF VE K İ L L İ Ğ İ**

Ankara Fen Fakültesi
Öğretim ve İmtihan
Talimatnamesi

ANKARA-MAARİF MATBAASI 1944

Karar sayısı: 283
Karar tarihi: 19/VII/1944

ÖZET:

Ankara Fen Fakültesi
Öğretim ve İmtihan
Talimatnamesi h.

Talim ve Terbiye Heyeti Kararı

Ankara Fen Fakültesi için, Fakülte Profesörler Meclisince hazırlanan ve Yüksek Öğretim Umum Müdürlüğünün 4270/2-513 sayılı ve 15 Mayıs 1944 tarihli yazısıyla teklif olunan Ankara Fen Fakültesi Öğretim ve İmtihan Talimatnamesi projesi Fakülte Dekanlığının huzuriyle heyetimizce incelendi.

İlişik şekilde hazırlanan talimatnamenin tasdiki tarihinden yürürlüğe girmek üzere Vekillik Yüksek Makamının tasvibine arzı kararlaştırıldı.

Muvafaktır
19/VII/1944
Maarif Vekili
Hasan-Âli Yücel

- Ankara Fen Fakültesi Öğretim ve İmtihan Talimatnamesi

AMAÇ

Birinci madde. — Ankara Fen Fakültesinde, matematik ve tabiat bilimleri üzerinde öğretim ve araştırmalar yapılır.

İkinci madde. — Ankara Fen Fakültesi, lisans (serbest lisans veya öğretim lisansı), yüksek kimyagerlik ve doktora diplomaları verir.

SERTİFİKALAR

Üçüncü madde. — Fakültede incelenen ve her biri bir yüksek bilim sertifikası sağlayan bilim dalları şunlardır:

Birinci gurup:

- 1) Genel Matematik (2 sömestr)
- 2) Denel Fizik (2 sömestr)

İkinci gurup:

- 1) Diferensiyel ve İntegral Hesap (4 sömestr)
- 2) Yüksek Matematik (2 sömestr)
- 3) Astronomi
- 4) Rasyonel Mekanik (2 sömestr)
- 5) Genel Fizik (4 sömestr)
- 6) Genel Kimya veya Genel ve Analitik Kimya (4 sömestr)
- 7) Fiziko - Kimya (3 sömestr)
- 8) Sınai Kimya (2 sömestr)
- 9) Zooloji
- 10) Botanik
- 11) Jeoloji

Dördüncü madde. — Üçüncü maddede yazılı *bilim* dallarının müfredatı, Fakülte Profesörler Meclisince tesbit olunur.

LİSANS

Beşinci madde. — Ankara Fen Fakültesinde kendi seçecekleri matematik ve tabiat bilimi dallarında öğrenim yapanlar «Serbest lisans diploması» alırlar.

Bu diploma, hiç değilse ikisi üçüncü maddenin ikinci gurubuna giren bilim dallarına rastlamak üzere dört yüksek bilim sertifikası almış, olanlara verilir.

Altıncı madde. — Matematik ve tabiat bilimi dallarından birinde öğretim mesleği için hazırlananlara aşağıda yazılı sertifikalardan teşekkül eden öğretim lisansı diplomalarından biri verilir:

A. Matematik öğretim lisansı:

- 1) Genel Matematik,
- 2) Diferansiyel ve integral hesap,
- 3) Yüksek Matematik,
- 4) Astronomi veya Genel Fizik.

(Bu öğretim lisansına hazırlananlar, imtihanlarına tâbi tutulmaksızın, denel fizik dersiyle pratik çalışmalarına da devama mecburdurlar.)

B. Fizik öğretim lisansı:

- 1) Denel Fizik,
- 2) Diferensiyel ve İntegral Hesap,
- 3) Genel Fizik,
- 4) Rasyonel Mekanik veya Fiziko - Kimya.

(Bu öğretim lisansına hazırlananlar imtihanlarına tâbi tutulmaksızın, genel matematik dersiyle tatbikatına da devama mecburdurlar.)

C. Kimya öğretim lisansı:

- 1) Genel Matematik,
- 2) Denel Fizik,
- 3) Genel Kimya,
- 4) Fiziko - Kimya veya Jeoloji.

D. Biyoloji öğretim lisansı:

- 1) Denel Fizik,
- 2) Zooloji,
- 3) Botanik,
- 4) Jeoloji.

(Bu öğretim lisansına hazırlananlar, imtihanlarına tâbi tutulmaksızın F. K. B. öğretiminde kimya dersleriyle pratik çalışmalarına da devamla mecburdurlar.)

Öğretim lisansı alacakların, ayrıca öğretmenliğe mahsus meslek dersleriyle tatbikatını görerek bir «Öğretmenlik Yetkinliği Belgesi» almaları da lâzımdır. Bu belgeyi almak için takip edilecek derslerle verilecek imtihanlar ayrı bir talimatname ile saptanacaktır.

IV.

YÜKSEK KİMYAGERLİK

Yedinci madde. — Ankara Fen Fakültesinde yük-sek kimya bilimi dallarında öğrenim yapanlar «Yüksek kimyagerlik diploması» alırlar.

Bu diploma, aşağıda yazılı yüksek bilim sertifikalarını alanlara verilir:

- 1) Genel matematik,
- 2) Denel fizik,
- 3) Genel ve analitik kimya,
- 4) Sınai kimya,
- 5) Fiziko - kimya.

V.

DİPLOMA ALABİLMENİN DİĞER ŞARTLARI

Sekizinci madde. — Lisans ve yüksek kimyagerlik diplomalarının verilebilmesi, ayrıca, özel talimatnamelerine göre:

a) Türk İnkılâp Tarihi ve Türkiye Cumhuriyeti Rejimi derslerinin imtihanlarını başarıyla vermeye,

b) Askerliğe hazırlık derslerini muntazam takip ederek gerekli imtihanları verdikten ve kamplara iştirak ettikten sonra yüksek askeri ehliyetname almak hakkını kazanmaya,

c) Bir yabancı dil imtihanı geçirerek bu yabancı dile ait «Fen Fakültesi Yabancı Dil Yeterlik Belgesi» almaya bağlıdır .

Dokuzuncu madde. — Ankara Fen Fakültesinde, her yıl biri Haziran, diğeri İkteşrin ayı içinde olmak üzere, iki imtihan devresi vardır.

Onuncu madde. — Sertifika imtihanı heyetleri, hiç değilse birisi, ilgili dersin profesör veya doçenti olmak üzere fakülte profesör ve doçentleri

arasından dekanlıkça seçilecek en az üç Öğretim üyesinden kurulur. Dersin profesörü imtihanında bulunamadığı takdirde vekilini dekan tayin eder.

On birinci madde. — Sertifika imtihanları: a) Matematik bilim dalları için yazılı olmak üzere bir,

b) Lâboratuvarlı bilim dallarıyla F. K. B. öğretimi için yazılı ve pratik olmak üzere iki basamaklıdır.

Bu imtihanlardaki basanları imtihan heyetlerince, kanaat verici görülmeyen öğrenciler, ayrı bir basamak teşkil etmek üzere sözlü bir imtihana tâbi tutulurlar. İmtihanlar, Fakülte Profesörler Meclisince kararlaştırılan ve öğrencilere ilan edilen gün ve saatlerde yapılır. Gününü her hangi sebep ve mazeretle olursa olsun, geçirenler dersin o devredeki imtihanına girmek hakkını kaybederler.

On ikinci madde. — Bir sertifika imtihanının başarılı sayılabilmesi, için her imtihan basamağında 10 üzerinden en az 4,5 not kazanılmış olması ve bunların ortalamasının en az 5,5 tutması gereklidir.

Sertifikalara bu sertifikanın imtihanlarında kazanılan notların ortalama derecesi yazılır. Ortalama alınırken 0,25'e kadar olan kesirler hesaba katılmaz; 0,25—0,74 yarım sayılır; 0,75 ve fazlası da 1'e çıkarılır.

Bu dereceler: 5,5—7 için orta, 7,5—8,5 için iyi, 9—10 için pekiyi dir.

On üçüncü madde. — Bir bilim dalının sertifika imtihanına girebilmek için:

a) Asli Öğrenci olmak,

b) Alınacak sertifika ile ilgili her türlü çalışmalara, ayrı ayrı derslere, tatbikat ve seminerlere gerekli öğretim müddeti süresince üçte iki nispetinden az olmamak üzere devam ve iştirak etmiş bulunmak,

c) Gerekli ücret ve harçları ödemiş olmak şarttır.

On dördüncü madde. — Bir imtihan devresinde en çok iki sertifika imtihanına girilebilir.

On beşinci madde. — Ankara Fen Fakültesinde her hangi bir imtihan devresinde bir sertifika imtihanına girip de başaramamış olan bir öğrenci, aynı imtihan devresi içinde bu imtihana başka bir fakültede giremeyeceği gibi, başka bir fakülteden naklen gelen aynı durumdaki öğrenciler de Ankara Fen Fakültesinde aynı devre imtihanını tekrarlayamazlar.

On altıncı madde. — Fakültenin-verdiği sertifika ve yetkinlik belgelerini, o sertifika veya belgeyi sağlıyan dersleri okutmuş olan profesörlerle Fakülte Dekanı; diplomaları Dekan ve Maarif Vekili imzalarlar.

VI. ÖĞRENCİLİK

On yedinci madde. — Ankara Fen Fakültesine yazılabilmek için:

a) Devlet olgunluk imtihanını vermiş olmak veya bir fakülteden, yahut da bir yüksek okuldan mezun bulunmak, (Maarif Vekilliğince Devlet olgunluk imtihanına muadil sayılan bir imtihanı yabancı memleketlerde kazanarak diploma almış olanlar da kabul olunur.)

b) Fakülteye yazılmak isteyenlerin sayısı, fakültenin yeniden alabileceği öğrenci sayısını aştığı takdirde açılacak seçme imtihanlarında üstün başarı göstermiş bulunmak gerektir.

On sekizinci madde. — Fakülteye yazılmak isteyenlerin, Fakülte idaresine verecekleri belgeler şunlardır:

- 1) Fakülteye girmek istediğini bildiren dilekçe (makineyle yazılır.)
- 2) Öğrenim belgelerinin aslı,
- 3) Nüfus hüviyet cüzdanının tasdikli sureti (yabancılar için, Emniyet Müdürlüğüne verilmiş, ikamet vesikasının tasdikli sureti),
- 4) Sağlık ve aşı raporları,
- 2) İyi halini ve oturduğu yeri bildirir vesika,
- 6) Fotoğraf — (6 tane, kartonsuz, baş açık, tam cepheden 4,5X6 büyüklüğünde),
- 7) Beyanname (Fakülteden alınır. İsteklinin kendi el yazısıyla doldurulur),

On dokuzuncu madde. — Başka bir Fakülte veya yüksek okuldan nakil suretiyle Fakülteye girmek isteyenlerin Devlet olgunluk diplomasına veya buna muadilliği Maarif Vekilliğince tasdik edilen diğer bir diplomaya sahip olmaları gereklidir.

Bir fakülte veya yüksek okuldan mezun olanlar askerlikle ilişkileri olmadığına dair askerlik şubesinden vesika getirmedikçe kabul edilmezler.

Yirminci madde. — Başka bir fakülte veya yüksek okulda kayıtlı olanlar oradan ilişkilerini kesmedikçe kabul edilmezler.

Yirmi birinci madde. — Fakülteye öğrenci olmak için, ilk yazılmak 1—20 ilkteşrin arasında yapılır. Yazılma bir öğretim yılı için olup, her öğrenci her yıl 10—27 İlkteşrin arasında kaydını yenileştirmeye mecburdur. İlk yazılmanın kesinleşmesi öğrencinin Fakülteye devama başlamasına bağlıdır.

Yirmi ikinci madde. — Her öğrencide, o öğrencinin her öğretim yılına ait öğrenim durumu ile ödediği ücret ve harçları gösteren bir «Öğrencilik Defteri» bulunur.

Yirmi üçüncü madde. — Yazılma ücretiyle öğretim ve laboratuvar ücretlerinin ilk taksitleri öğretim yılı başında, yazılma süresi içinde ödenir. Öğrenciliğin devam etmesi ve sonraki ücret taksitlerinin kabulü, öğrencinin önceki sömestr ders, tatbikat ve pratik çalışmalarını takibettiğini tespit ettirmesine bağlıdır.

Yirmi dördüncü madde. — Mücbir mazeret dolayısıyla bir sömestr devam edememiş olan öğrenciler mazeretlerini kanaat verici bir vesika ile ispat edemezlerse fakülte öğrencilerine ait hak ve imtiyazlardan vazgeçmiş sayılırlar. Böylelerin durumları derhal mensup oldukları askerlik şubelerine bildirilir.

Yirmi beşinci madde. — Aşağıdaki durumlarda bulunan öğrenciler Fakültenin öğrencilere sağladığı askerlik tecili -hakkını kaybederler.

a) Kazanamadığı bir sertifika imtihanını üç devrede (İlk sertifika için iki devrede) tamamlayamayanlar, ilk sertifikayı Fakülteye yazılma tarihinden başlamak üzere en çok ikinci öğretim yılı sonunda, son sertifikayı ve alınması gerekli diğer yetkinlik belgelerini altıncı öğretim yılı sonunda almamış bulunanlar.

b) Askerlik mükellefiyeti kanuniyle kabul edilmiş yaş sınırını aşmış bulunanlar.

Bu gibilerin de durumları bağlı oldukları askerlik şubelerine bildirilir.

Yirmi altıncı madde. — Ankara Fen Fakültesinin lisans diplomaları için normal öğretim müddeti dört, yüksek kimyagerlik diploması için beş yıldır. Ancak lisans diplomaları için gerekli sertifikalardan başka, Fakülte Profesörler Meclisinin tasvibiyle bir veya bir' kaç ilâve sertifika daha almış olanların öğrenim müddetleri beş yıl sayılır ve bu cihet diplomalarında ayrıca gösterilir.

**- Ankara Üniversitesi Fen Fakültesi Son Eğitim-Öğretim
Yönetmeliği**

ANKARA ÜNİVERSİTESİ

ÖNLİSANS VE LİSANS EĞİTİM-ÖĞRETİM YÖNETMELİĞİ

(18 Ocak 2004 tarih ve 25350 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmıştır.)

Amaç

Madde 1- Bu yönetmeliğin amacı Ankara Üniversitesi'ne bağlı fakülte, devlet konservatuarı ve yüksekokulların önlisans ve lisans kayıt, eğitim-öğretim ve sınavlarında uygulanacak ilkeleri belirlemektir.

Tanımlar

Madde 2- Bu yönetmelikte ifade edilen bazı terimlerin tanımları aşağıda verilmiştir.

a) İlgili Kurul : Fakültelerde fakülte kurulu, yüksekokullarda yüksekokul kuruludur.

b)İlgili Yönetim Kurulu : Fakültelerde fakülte yönetim kurulu, yüksekokullarda yüksekokul yönetim kuruludur.

c) Danışman : Öğrencilerin eğitim, öğrenim ve diğer sorunlarıyla ilgilenmek üzere bölüm veya anabilim dalı kurulunca belirlenen ve fakülte/yüksekokul yönetim kurulu tarafından görevlendirilen öğretim elemanıdır.

d) Ders Kredisi : Bir kredi, bir yarıyıl içinde haftada bir ders saatlik teorik dersi ve/veya semineri, iki ders saatlik laboratuvar, atölye, klinik çalışması, uygulama gibi çalışmaları ve diğer etkinlikleri (inceleme, gezi, ödev, bireysel çalışma, sınava hazırlanma, alan ve kütüphane çalışmaları, mezuniyet tezi, proje vb.) ifade eden ölçü birimidir.

e) Zorunlu Ders : Bir programda öngörülen ve öğrencinin alması gerekli olan derstir.

f) Önkoşullu Ders : Alınabilmesi için alt yarıyıllarda yer alan derslerden bir veya birkaçının başarılmaması koşulu aranılan derstir.

g) Seçmeli Ders : Öğrencinin zorunlu dersler dışında alan içinden ve alan dışından isteği doğrultusunda aldığı derstir. Öğrenci bu dersi, kayıtlı olduğu programdaki "seçmeli ders" adı ile açılmış derslerden seçebileceği gibi, aynı yıldaki başka programların "seçmeli" veya "zorunlu" dersleri arasından da seçebilir.

h) Yan Dal Programı : Öğrencinin devam ettiği lisans programıyla ilgili diğer bir alanda yetişmesini sağlayan programdır.

i) Çift Anadal Programı : Öğrencinin devam ettiği lisans programına ek olarak kayıtlı olduğu ikinci bir lisans programıdır.

Eğitim-Öğretim Türleri

Madde 3- Fakülte/yüksekokul ilgili kurullarının kararı ve senatonun onayı ile örgün, yaygın, ikinci, açıköğretim, uzaktan eğitim programları ve yoğunlaştırılmış yaz programı açılabilir.

Eğitim-Öğretim Dönemleri

Madde 4- Ankara Üniversitesi'ne bağlı fakülte/yüksekokullarda eğitim-öğretim yılı, fakülte/yüksekokul kurullarının kararlaştırdığı akademik takvime göre başlar. Fakülte/ yüksekokullar; kayıt yenileme, öğretim, sınavlar, yarıyıl tatili ve yaz tatili dönemlerini kapsayan bir sonraki eğitim-öğretim yılına ait akademik takvimlerini en geç Mayıs ayı içinde Rektörlüğe sunarlar.

Akademik takvim süresi içinde eğitim-öğretim yarıyıl esasına göre yapılır. İlgili kurulların kararı ve senatonun onayı ile bazı dersler yıllık okutulabilir. Eğitim-öğretim süresi bir yılda "güz" ve "bahar" olmak üzere en az 14 haftalık iki yarıyıldan oluşur. Yarıyıllara ara ve yarıyıl sonu/yıl sonu sınav süreleri dahil değildir. Üniversite senatosu gerekli gördüğü hallerde yarıyıl sürelerini uzatabilir veya kısaltabilir.

Eğitim-Öğretim Süresi

Madde 5- Fakülte, Devlet Konservatuarı ve Yüksekokulların eğitim-öğretim süresi;

a) Tıp Fakültesinde altı yıl,

b) Dış Hekimliği Fakültesi, Eczacılık Fakültesi ve Veteriner Fakültesinde beş yıl,

c) Çankırı Orman Fakültesi, Dil ve Tarih Coğrafya Fakültesi, Eğitim Bilimleri Fakültesi, Fen Fakültesi, Hukuk Fakültesi, İlahiyat Fakültesi, İletişim Fakültesi, Mühendislik Fakültesi, Sağlık Eğitim Fakültesi, Siyasal Bilgiler Fakültesi, Ziraat Fakültesi, Devlet Konservatuarı, Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu, Ev Ekonomisi Yüksekokulu, Ankara Cebece Sağlık Yüksekokulu ve Çankırı Sağlık Yüksekokulu'nda dört yıl,

d) Hukuk Fakültesi Adalet Meslek Yüksekokulu, Dikimevi Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu, Başkent Meslek Yüksekokulu, Beypazarı

Meslek Yüksekokulu, Çankırı Meslek Yüksekokulu, Kalecik Meslek Yüksekokulu ve Kastamonu Meslek Yüksekokulu'nda iki yıldır.

e) Fakülte/yüksekokullarda açılan yabancı dil hazırlık sınıfı yukarıda belirtilen sürelerle dahil değildir.

f) Öğrenciler eğitim-öğretimlerini 2547 sayılı Yükseköğretim Kanunu'nda belirtilen süreler içinde tamamlamak zorundadırlar. Bu sürelerin hesaplanmasında, öğrencilerin fakülte/yüksekokul yönetim kurulunca kabul edilen mazeretleri nedeniyle geçen süreler dikkate alınmaz. Ancak yasal öğrenim süresini tamamlamış öğrenciler bu yönetmeliğin 13. maddesindeki ek sınavla ilgili haklardan yararlanırlar.

Yabancı Dil Hazırlık Sınıfı

Madde 6- Fakülte/yüksekokul ilgili kurullarının önerisi, senatonun onayıyla yabancı dil hazırlık sınıfı açılabilir. Hazırlık sınıfı eğitimi önlisans ve lisans eğitim-öğretim düzeyinde zorunlu veya isteğe bağlı yabancı dil eğitimi kapsar. Hangi dil veya dillerde eğitim yapılacağı, ilgili kurulların önerisi ve senatonun onayıyla belirlenir.

Hazırlık sınıfı eğitimi ile ilgili esaslar "Ankara Üniversitesi Yabancı Dil Eğitim-Öğretim Yönetmeliği"ne göre düzenlenir.

Programları gereği fakülte/yüksekokullar tarafından yürütülen zorunlu hazırlık sınıfları ile yabancı dil ve edebiyatı eğitimi veren programlara ilişkin esaslar ayrı yönetmelikle düzenlenir.

Eğitim-Öğretim Programlarının Düzenlenmesi

Madde 7- Bir eğitim-öğretim programında teorik ve uygulamalı derslerin toplamı haftada 15 saatten az, 30 saatten çok olamaz. Mesleki, klinik uygulama, staj ve intern eğitimi gibi etkinlikler bu sınırlamalar dışındadır.

Fakülte/yüksekokullarda; teorik ve uygulamalı zorunlu dersler, seçmeli dersler, seminer, staj, uygulama, klinik, atölye ve laboratuvar çalışması ve diğer etkinlikler (inceleme, gezi, ödev, bireysel çalışma, sınava hazırlanma, alan ve kütüphane çalışmaları, mezuniyet tezi, proje vb.) yer alabilir.

Eğitim programlarında yer alacak zorunlu teorik ve uygulamalı derslerin yarıyıllara dağılımı ve yapılacak değişiklikler, bölüm/anabilim dalının önerisiyle ilgili kurullarca düzenlenir ve senatonun onayına sunulur. Seçmeli dersler bölüm/anabilim dalının önerisi ve fakülte/yüksekokul ilgili kurullarının onayıyla açılır ve/veya kaldırılır.

Fakülte/yüksekokulların eğitim programlarında görev alacak öğretim elemanları ile ders ve uygulama çizelgeleri her yarıyılın başında ilgili kurullarca düzenlenerek ilan edilir.

2547 sayılı Yükseköğretim Kanunu'nun 5 (ı) maddesi çerçevesinde verilen "Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi", "Türk Dili", ve "Yabancı Dil" bütün öğrenciler için ortak zorunlu derslerdir. "Beden Eğitimi" ve "Güzel Sanatlar" dersleri isteğe bağlı olup, öğrenciler bu iki dersten birini seçebilirler.

"Türk Dili" ile "Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi" dersleri iki yarıyıl haftada iki saat, "Güzel Sanatlar" ile "Beden Eğitimi" dersleri bir yarıyıl haftada iki saat veya iki yarıyıl haftada bir saat verilir. "Yabancı Dil" dersi, en az dört yıl eğitim-öğretim yapılan fakülte/devlet konservatuarı ve yüksekokullarda toplam 224 (ikiyüz yirmidört) saatten az olmamak koşuluyla birbirini izleyen dört yarıyıl süreyle verilir; iki yıl eğitim-öğretim yapılan yüksekokullarda, yüksekokul kurulu kararı ve senatonun onayıyla, toplam 112 (yüzoniki) saat verilebilir.

Yan Dal Programı

Madde 8- Yan dal eğitim-öğretim programı açılması ilgili bölümün/anabilim dalının isteği, fakülte/yüksekokul ilgili kurullarının önerisi ve senatonun kararı ile kesinleşir ve bölümlerin işbirliğiyle yürütülür. Herhangi bir programa kayıtlı öğrencilerden isteyenlere kendi lisans programlarına ek olarak bir Yan dal programını izleme izni verilebilir. Yan dal programı ayrı bir lisans programı anlamını taşımaz.

Yan dal programına ait diğer hususlar bir yönergeyle belirlenir.

Çift Anadal Programı

Madde 9- İlgili bölümler ile fakülte/yüksekokul ilgili kurullarının önerisi ve senatonun onayı alınarak herhangi bir lisans programına kayıtlı öğrencilerden, gerekli koşulları karşılayanlar arasından istekli olanlara kendi lisans programlarına ek olarak çift anadal programını izlemelerine ve ikinci bir lisans diploması almalarına izin verilir.

Çift anadal programına ait diğer hususlar bir yönergeyle belirlenir.

Derslerin Kredi Değeri

Madde 10- Bir dersin kredi değeri, o dersin haftalık teorik ders saatlerinin tamamı ile uygulama, laboratuvar, atölye, klinik çalışması ve diğer etkinliklerin haftalık saatlerinin yarısından oluşur. Haftada bir saat teorik ders, iki saat uygulama, iki saat laboratuvar, iki saat atölye, iki saat klinik çalışması ve iki saatlik diğer etkinlikler (inceleme, gezi, ödev, sınava hazırlanma, bireysel

çalışma, kütüphane ve alan çalışması, mezuniyet tezi, proje çalışmaları vb.) bir kredidir.

Alınan derslerin Avrupa Kredi Transfer Sistemi'ne karşılık gelen kredi değerleri bu yönetmelikteki esaslar çerçevesinde ayrı bir yönergeyle düzenlenir.

2547 sayılı Yükseköğretim Kanunu'nun 5 (1) maddesi çerçevesinde isteğe bağlı seçmeli ders olarak verilen "Güzel Sanatlar" ve "Beden Eğitimi" dersleri kredisizdir.

Ders Alma ve Alınan Dersi Transfer Etme

Madde 11-Öğrenciler, ilgili fakülte dekanlığından/yüksekokul müdürlüğünden önceden izin almak koşuluyla, Ankara Üniversitesi'nin diğer fakülte/yüksekokullarından yurtiçi yüksek öğretim kurumlarından, denkliği yükseköğretim kurulunca kabul edilen yabancı ülkelerdeki yükseköğretim kurumlarından ders alabilirler ve bu derslerin kredilerini transfer ettirebilirler. Ders transferlerinde, diğer üniversitelerden alınan derslerin notları bu yönetmeliğin 14. maddesine göre harf notuna karşılık gelen puan aralıkları veya katsayılar esas alınarak değerlendirilir.

Üst Yarıyıldan Ders Alma Koşulları

Madde 12- Lisans programlarındaki dersler zorunlu ve seçmeli derslerden oluşur. Öğrenci yarıyıl başında programına öncelikle başarısızlığı nedeniyle tekrarlamak durumunda olduğu dersleri almak zorundadır.

Birinci ve ikinci yarıyıl öğrencileri kayıtlı olduğu programdaki bütün dersleri almakla yükümlüdürler. Öğrenci üçüncü yarıyıldan itibaren, önkoşullu olan dersler dışında ve 7. maddedeki en az ve en çok saat sınırının izin verdiği ölçüde danışmanının onayı ile üst yarıyıl programından ders alabilir. Öğrencilerden akademik başarı not ortalamaları 2.00-2.49 arasında olanlar bir ders, 2.50'nin üzerinde olanlar ise iki ders alabilirler.

Öğrenciler, bu yönetmelik hükümleri çerçevesinde öğrenimlerini daha kısa sürede bitirebilirler.

Sınavlar ve Değerlendirme

Madde 13- Sınavlar; ara sınavı, yarıyıl sonu/yıl sonu sınavı, bütünleme sınavı, ek sınav, staj sonu sınavı, mazeret sınavı ve muafiyet sınavı olmak üzere yedi türdür. Bu sınavlar yazılı, sözlü veya hem yazılı hem sözlü ve/veya uygulamalı olarak yapılabilir. Bu sınavların yapılacağı yer ve tarihler dekanlık/yüksekokul müdürlüğünce belirlenir ve sınavlardan en az bir hafta önce ilan edilir. Öğrenciler sınava ilan edilen gün, saat ve yerde girmek, kimlik belgeleri ile istenecek başka belgeleri yanlarında bulundurmaları zorundadırlar.

Gerekli durumlarda ilgili yönetim kurulu kararı ile ulusal ve dini bayramlar dışında cumartesi ve pazar günleri de sınav yapılabilir.

Sınavlarda kopya yapanlar, kopya girişiminde bulunanlar veya kopyaya yardım edenler ile sınav kağıtlarının incelenmesi sırasında kopya yaptığı ya da yardım ettiği belirlenen öğrenciler o sınavlardan sıfır almış sayılırlar ve haklarında "Yükseköğretim Kurumları Öğrenci Disiplin Yönetmeliği" esaslarına göre işlem yapılır.

Sınav sonuçları, sınavın yapıldığı tarihten itibaren en geç üç hafta içinde fakülte/yüksekokulların öğrenci işleri bürosuna teslim edilir. Not çizelgeleri dışındaki sınav belgeleri öğrenci işleri bürosunca en az iki yıl saklanır.

Ara Sınav : Her ders için en az bir ara sınav yapılmak koşuluyla ara sınavların sayısı, kapsam, biçim ve değerlendirme özellikleri fakülte/yüksekokul kurulu kararı ile belirlenir.

Ara sınav ağırlığının %40'ın üzerinde belirlendiği durumlarda en az iki ara sınav yapılır. Ders içerisinde yapılan ödev, proje ve benzeri çalışmalar bir ara sınav yerine kullanılabilir.

Aynı yarıyıl veya yıl içinde programlanan derslerden en çok ikisinin ara sınavı aynı günde yapılabilir.

Yarıyıl Sonu/Yıl sonu Sınavı : Bir dersin yarıyıl sonu/yıl sonu sınavı o dersin tamamlandığı yarıyıl sonunda/yıl sonunda fakülte/yüksekokul kurulları tarafından ilan edilen yer ve zamanlarda yapılır. Derslerin yarıyıl sonu/yıl sonu sınavına girebilmek için;

- a) Kayıt yenilemiş olmak,
- b) Teorik derslerin en az % 70'ine devam etmek,
- c) Uygulamalı olan derslerde, uygulamaların en az % 80'ine katılmak,
- d) Uygulamalarda başarılı olmak gerekir.

Bir ders ile uygulamasının ayrı sınavlarla değerlendirilmesine ve gerektiğinde bunların birbiriyle bağlantılı olduğuna ilgili fakülte/yüksekokul kurulları karar verir. Ders ve uygulamalar ayrı değerlendirildiğinde, staj sonu sınavlarında yukarıdaki koşullar geçerlidir.

Bütünleme Sınavı : Yalnızca yıllık okutulan dersler için uygulanır. Yıl sonu sınavları ile bütünlemesi arasında en az onbeş gün ara verilir. Yarıyıl sonu ve genel akademik başarı not ortalamasının hesaplanmasında yıllık okutulan derslerin notu dersin alındığı yılın sonundaki yarıyıla katılır.

Ek Sınav : Sınava girme hakkını kazanmış olup, ikinci yarıyıl sonunda tek ders dışında bütün derslerden başarılı olan ve aşağıda a, b, c, d şıklarında

tanımlanan öğrencilere fakülte/yüksekokul ilgili kurul kararı ile tanınan sınav hakkıdır.

a) Yasal öğrenim süresini tamamlamış son sınıf öğrencilerine tanınan sınav hakları:

Yükseköğretim kurumlarında, önlisans ve lisans düzeyinde öğrenim yapan öğrencilere bu öğrenimlerini tamamlamak için tanınan azami süreler iki yıllık önlisans için dört yıl, lisans süreleri dört yıl olanlar için yedi yıl, beş yıl olanlar için sekiz yıl, altı yıl olanlar için dokuz yıldır. Ek sınav hakkı, kayıtlı olduğu programı bu süreler sonunda tamamlayamamış öğrencilere 2547 sayılı Yükseköğretim Kanunu'nun 44. maddesi gereğince tanınır. Kendilerine tanınan süre sonunda, kayıtlı olduğu programdan mezun olamayan son sınıf öğrencilerine varsa biri bütünleme olmak üzere iki ek sınav hakkı verilir.

Bu sınavlar sonunda başarısız ders sayısını beşe indiren öğrencilere, bu beş ders için 2547 sayılı Kanunun 5 (1) maddesinde gösterilen dersler dışındakilere üç yarıyıl, ek sınavları almadan beş derse kadar başarısız olan öğrencilere dört yarıyıl, üç ya da daha az dersten başarısız olanlara ise sınırsız, başarısız oldukları derslerden açılacak sınavlara girme hakkı tanınır.

b) Mezun olmak için gerekli not ortalamasını sağlayamamış öğrencilere tanınan sınav hakları:

İzledikleri programdan mezun olmak için gerekli bütün derslerden geçeri not aldıkları halde bu yönetmeliğe göre başarılı sayılabilmeleri için öngörülen akademik başarı not ortalamalarını sağlayamamaları nedeniyle ilişkileri kesilme durumuna gelen son yarıyıldaki öğrencilere not ortalamalarını yükseltmek için diledikleri son iki yarıyıl derslerinden sınırsız sınav hakkı verilir. Uygulamalı, uygulaması olan ve daha önce alınmamış olan dersler dışındaki derslere devam koşulu aranmaz.

Açılan sınavlara üst üste veya aralıklı olarak toplam üç eğitim-öğretim yılı hiç girmeyen öğrenci sınırsız sınav hakkından vazgeçmiş sayılır ve bu haktan yararlanamaz. Sınırsız sınav hakkı kullanma durumunda öğrenciler, öğrenci katkı payını ödemeye devam ederler, sınav hakkı dışındaki öğrencilik haklarından yararlanamazlar.

c) Son yarıyıldaki başarısız öğrencilere tanınan sınav hakları:

Lisans diploması almak için gerekli tüm koşulları yerine getirerek son yarıyıla gelmiş öğrenciler, akademik başarı not ortalamasına katılan en çok üç dersten (FD) veya (FF) notu almış iseler, her ders için en geç izleyen yarıyılın başına kadar ek sınav hakkı verilir (Tıp Fakültesi'nde Aile Hekimliği Dönemi Eğitimi -İntern Eğitimi- ve Veteriner Fakültesi'nde İntern Eğitimine kadar).

Durumları yukarıdaki gibi olan öğrenciler, yarıyıl sonu sınav sonuçları ilan edildikten sonra en geç bir hafta içinde, ilgili öğrenci işleri bürosuna bir dilekçeyle başvururlar. Öğrencinin durumu incelendikten sonra, öğrenciye ve dersin öğretim elemanına/öğretim elemanlarına hangi derslerden ek sınav hakkı verildiği dekanlık/yüksekokul müdürlüğünce bildirilir. Bu yönetmelik hükümlerine göre bütünleme sınav hakkını kullananlar bu haktan yararlanamazlar.

d) Ara sınıflardaki başarısız öğrencilere tanınan sınav hakları: Dersleri devam yükümlülüklerini yerine getirdikleri halde, ara sınavı ve yarıyıl sonu/yıl sonu sınav yükümlülüklerini 44. maddede belirtilen hükümlere uygun olarak yerine getiremedikleri için öğretim kurumlarıyla ilişkisi kesilen hazırlık sınıfı ve birinci sınıfta en fazla bir dersten, ara sınıflarda ise en fazla üç dersten başarısız olan öğrencilere, üç yıl içinde kullanacakları, not ortalaması tutturamadıkları için hazırlık sınıfı dahil ara sınıflarda da yıl kaybeden öğrencilere diledikleri üç dersten bir sınav hakkı verilir.

Sınav hakkı verilenler, ara sınavı ve yarıyıl sonu/yıl sonu sınavı olduğuna bakılmaksızın başvurmaları halinde fakülte/yüksekokulların her öğretim yılı başında açacakları sınavlara alınır. Sınavların sonunda sorumlu oldukları tüm dersleri başaranlar, öğrenimlerine kaldıkları yerden devam ederler. Bu durumda olan öğrencilerin sınavlara girdikleri süre öğrenim süresinden sayılmaz.

Mazeret Sınavı : Ara sınav, yarıyıl sonu sınavı, yıllık okutulan derslerin yıl sonu sınavı için mazeret kabul edilebilir. Ara sınavına girme hakkı olduğu halde bu sınava giremeyen öğrencilerden haklı ve geçerli mazeretleri, ilgili yönetim kurulunca kabul edilenler ara sınav haklarını aynı yarıyıl/yıl içinde dekanlık, yüksekokul müdürlüğünce belirlenen gün, yer ve saatte; yarıyıl sonu/yıl sonu sınav haklarını mazeret hakları saklı kalmak koşuluyla ilk açılacak yarıyıl sonu/yıl sonu sınavında kullanırlar. Mazeret sınavları için ikinci bir mazeret sınav hakkı verilmez.

Muafiyet Sınavı : Zorunlu hazırlık sınıfı olmayan fakülte/yüksekokula yeni kaydolan öğrenciler için yabancı diller yüksekokulunca öğretim yılı başında muafiyet sınavı açılır.

Muafiyet sınavı ile ilgili esaslar "Ankara Üniversitesi Yabancı Dil Eğitim-Öğretim Yönetmeliği"ne göre düzenlenir.

Ders Başarı Notu

Madde 14- Öğrencilere aldıkları derslerde gösterdikleri başarı için, harf notlarından biri verilir ve bu notlar "Ders Başarı Notu" olarak adlandırılır. Ders başarı notu, ara sınavı ile yarıyıl sonu/yıl sonu sınav puanlarının birlikte değerlendirilmesiyle elde edilir ve bu sonuç öğrencinin akademik başarı

durumunu gösterir. Ara ve yarıyıl sonu/yıl sonu sınavlarının yüzde ağırlıkları, yarıyıl sonu/yıl sonu sınavının yüzde ağırlığı % 50'nin altında olmaması koşuluyla bölüm/anabilim dallarının görüşü, fakülte/yüksekokul kurullarının kararıyla belirlenir. Sınavlar mutlak ve/veya bağıl ölçütlere göre değerlendirilir.

Bir derse ilişkin sınavların yüzde ağırlıkları eğitim-öğretim yarıyılının başında dekanlık/yüksekokul müdürlükleri tarafından ilan edilir.

Harf notlarının, 100 (yüz) puan üzerinden karşılıkları ve katsayıları tabloda verilmiştir.

PUANLAR	NOTLAR	KATSAYILAR
90-100	AA	4,0
85-89	BA	3,5
80-84	BB	3,0
75-79	CB	2,5
70-74	CC	2,0
65-69	DC	1,5
60-64	DD	1,0
50-59	FD	0,5
49 ve aşağısı	FF	0,0

FF1 : Genel sınava girme hakkı olduğu halde sınava girmede, başarısız.

FF2 : Devamsızlık nedeniyle yarıyıl sonu sınavına girme hakkı yok, başarısız.

M1 : Muafiyet sınavı sonucu muaf olunan derslere verilir.

M2 : Nakil yoluyla gelen öğrencilerin muaf olduğu derslere verilir.

G1 : Geçer (kredisiz derslerden başarılı).

G2 : Geçer (kredili derslerden başarılı).

E : Eksik.

V : Vazgeçtiği dersler.

K : Kalır (kredisiz derslerden başarısız).

(FF1) notu, derse devam ve uygulama ile ilgili koşulları yerine getirerek, yarıyıl sonu/yıl sonu sınavına girme hakkı olduğu halde sınava girmeyen öğrencilere verilir.

(FF2) notu, derse devam veya uygulama ile ilgili koşulları yerine getirememiş öğrencilere verilir. Bu not yarıyıl ve genel akademik başarı not ortalaması hesaplanırken (FF) notu olarak işleme alınır.

(M1) notu, muafiyet sınavı sonucu muaf olunan yabancı dil derslerine verilir.

(M2) notu, nakil yoluyla gelen öğrencilerin muaf olduğu derslere verilir. Bu yönetmeliğin 11. maddesine göre notu belirtilir.

(G1) notu, kredisiz derslerden başarılı olan öğrencilere verilir.

(G2) notu, alması gereken dersleri almış ve ders saati sınırını doldurmuş öğrencilerin, gün ve saati programındaki dersleriyle çakışmaması koşuluyla alabileceği kredili derstir. Bu tür dersleri akademik not ortalamaları 2.00'nin üstünde olan öğrenciler alabilirler. Öğrencinin başarılı olması durumunda ders transkriptinde görünür, ancak alınan not akademik ortalamaya katılmaz.

(E) notu, yarıyıl/yıl içinde başarılı olduğu halde, hastalık gibi geçerli bir nedenden dolayı ders için gereken koşullardan bazılarını yerine getirememiş öğrencilere dersin öğretim elemanı tarafından verilir. (E) notu almış bir öğrenci, notların öğrenci işleri bürosuna tesliminden 15 gün sonra eksiklerini tamamlamak ve bir not almak zorundadır. Bu süre içinde eksikliğini tamamlayamayan öğrencinin notu (FF) notuna dönüşür. Mazeretinin uzun süreceği fakülte/yüksekokul kurulları tarafından kabul edilen öğrencilerin (E) notu, en çok bir sonraki kayıt dönemine kadar uzatılır.

(V) notu, öğrencinin programına aldığı bir dersi, yarıyıl başından itibaren ilk dokuz hafta içinde kendi isteği ve dersin sorumlu öğretim elemanının onayı ile bırakması durumunda verilir. Öğrenci lisans öğrenimi boyunca aldığı derslerin en çok altısını bırakabilir. Öğrenci; o ilk iki yıldaki derslerinden,o daha önce (V) notu aldığı ders ya da derslerden,o not ortalamasına katılmayan derslerden,o not ortalamasını yükseltmek amacıyla aldığı derslerden çekilemez.

Akademik Başarı Not Ortalamaları

Madde 15- Öğrencilerin akademik başarı not ortalamaları fakülte/yüksekokullarda yarıyıl sonunda öğrenci işleri bürosu tarafından hesaplanır. Bu hesaplama sırasında, öğrencinin yarıyıl akademik başarı not ortalaması ve genel akademik başarı not ortalaması olmak üzere iki ortalama elde edilir.

Yıllık olan derslerin notu dersin alındığı yılın sonundaki yarıyıla katılarak akademik başarı not ortalaması belirlenir.

Bir yarıyılın akademik başarı not ortalamasını hesaplamak için, şu yol izlenir: Öncelikle, bir öğrencinin bir yarıyıldaki aldığı derslerden elde ettiği notlar ile o derslerin kredi değerlerinin çarpımından oluşan toplam kredi bulunur. Daha sonra bütün derslerden alınan toplam kredi, derslerin kredi değerleri

toplamaına bölünür, bu değer yarıyılın akademik başarı not ortalaması olarak adlandırılır.

Genel akademik başarı not ortalaması ise, yarıyıl akademik başarı not ortalamasının hesaplanmasındaki yol izlenerek, öğrencinin üniversiteye girişinden itibaren almış olduğu derslerin tümü dikkate alınarak hesaplanır.

Derslerden Başarılı Olma Durumu

Madde 16- Bir öğrencinin bir yarıyılıda aldığı derslerden başarılı sayılabilmesi için, yarıyıl akademik başarı not ortalamasının ve genel akademik başarı not ortalamasının en az 2.00 olması gerekir. Akademik başarı not ortalamaları 2.00 ve üstünde olan öğrenciler (FD) ve (FF) aldıkları dersler dışındaki derslerden başarılı sayılırlar.

Yarıyıl akademik başarı not ortalaması ve genel akademik başarı not ortalaması 2.00'nin altında olan öğrenciler, (CC) ve üstünde not aldıkları derslerden başarılı, diğerlerinden (DC ve DD) başarısız sayılırlar. Öğrenci (FD) ve (FF) aldığı derslerden her koşulda başarısız sayılır.

Başarısız öğrencilerden ikinci yarıyıl ve daha üst yarıyılıda olanların, bir üst yarıyıldan ders alabilmeleri için kayıtlı buldukları yarıyıl sonu itibariyle genel akademik not ortalamalarının en az 1.80 olması gerekir. Öğrencinin genel akademik başarı not ortalaması 1.80'den düşük ise, 25. madde hükümleri saklı kalmak üzere genel akademik başarı not ortalamasını belirtilen düzeye çıkarıncaya kadar aldığı dersleri tekrarlaması gerekir. Öğrencilerin ders tekrarladıkları yarıyıllar azami öğrenim süresi hesabına katılır.

Ders Tekrarı

Madde 17- Yarıyıl ve genel akademik başarı not ortalaması 2.00'nin altında olup (DC) ve (DD) aldığı derslerden başarısız olan öğrenciler; genel akademik başarı not ortalaması 1.80'nin altında olan öğrenciler ve bir dersten (FD), (FF) ve (K) notu alan ya da dersi alması gereken yarıyılıda alamayan öğrenciler, bu dersi tekrar verildiği ilk yarıyılıda almak zorundadırlar. Ders tekrarlayan öğrencilere başarılı olmaları için iki yarıyıl süre verilir. Öğrencinin bu süre içinde genel akademik başarı not ortalamasını 1.80'in üstüne çıkaramaması durumunda 2547 sayılı Yükseköğretim Kanunu'nun 44. madde hükümleri uygulanır. Bu dersler seçmeli ya da açılmamış ise, öğrenciler kayıtlı oldukları bölümce uygun görülen dersleri alırlar.

Öğrenciler, daha önce geçer not aldıkları dersleri, dersin verildiği yarıyılıda tekrar alarak notlarını yükseltebilirler. Bu dersler için alınan en son not geçerlidir.

Önkoşullu Dersler

Madde 18- Önkoşullu dersler ve koşulları, bu dersleri veren bölümce gerekçeleri belirtilerek ilgili fakülte/yüksekokul kuruluna önerilir ve bu kurulların onayından sonra kesinleşir. Önkoşul niteliğindeki dersler başarılmadıkça önkoşullu ders alınamaz.

Bitirme Derecesi

Madde 19- Kayıtlı olduğu programın tüm derslerini bu yönetmelik hükümlerine göre başarıyla tamamlayan ve genel akademik başarı not ortalaması 2.00 veya daha yüksek olan öğrenciler diploma almaya hak kazanırlar.

Yarıyıl Onur Öğrencileri

Madde 20- Bir yarıyıl sonunda programın gerektirdiği asgari ders yükünü alan ve yarıyıl akademik başarı not ortalaması 3.51 ve üstünde olan öğrenciler "Yüksek Onur Öğrencisi"; ortalaması 3.01 - 3.50 olanlar ise "Onur Öğrencisi" sayılırlar.

Diploma Onur Öğrencileri

Madde 21- Önlisans/lisans öğrenimini tamamlayan ve genel akademik başarı not ortalaması 3.51 ve üstü olan öğrenciler "Yüksek Onur Öğrencisi" olarak; ortalaması 3.01 - 3.50 olan öğrenciler ise, "Onur Öğrencisi" olarak mezun olurlar.

Sınav Notuna İtiraz

Madde 22- Sınav kağıtlarının ve sınav not çizelgelerinin dekanlığa/yüksekokul müdürlüğüne verilmesinden ve ilanından sonra maddi hata dışında not değiştirilemez.

Öğrenciler maddi hata itirazı için sınav sonuçlarının ilanından itibaren yedi işgünü içinde dekanlığa/yüksekokul müdürlüğüne yazılı olarak başvurabilirler. Fakülte/yüksekokul yönetim kurulunca gerektiğinde dersin sorumlu öğretim elemanın/öğretim elemanlarının görüşü alınarak sınav kağıtlarında ve sınav not çizelgelerinde maddi bir hata belirlenirse düzeltilir. Maddi hata ilgili öğrenciyi de gösterilerek en geç onbeş gün içinde duyurulur.

Derslere Devam

Madde 23- Öğrenciler derslere, uygulamalara, öğretim elemanlarınca uygun görülen çalışmalara ve sınavlara katılmak zorundadırlar. Öğrencilerin devam durumları ilgili öğretim elemanı tarafından izlenir, öğretim elemanından veya ilgili Bölüm/Anabilim Dalı'ndan bu konuda gelecek bilgiler Öğrenci İşleri

Bürosunca değerlendirilerek yarıyıl sonu sınavından en az bir hafta önce ilan edilir.

Derse devam koşulunu karşıladığı halde sınavda başarısız olan öğrencilerin ilgili dersin devamından muaf tutulması, öğretim yarıyılında başında ilgili öğretim üyesinin yazılı onayının alınmasını gerektirir. Notunu yükseltmek amacıyla aynı dersi tekrar almak isteyen öğrenciler, öğretim yılının başında ilgili öğretim üyesinden devam durumlarına ilişkin onay alırlar.

Kayıt Dondurma

Madde 24- Kayıt, devam, uygulama ve sınav koşullarından herhangi birini senato kararıyla belirlenen haklı ve geçerli nedenler çerçevesinde yerine getiremeyen öğrencilerin hakları fakülte/yüksekokul yönetim kurulu kararıyla saklı tutulur ve bu öğrenciler mazeret nedeniyle ayrıldıkları yerden öğrenimlerine devam ederler.

Öğrenciler yasal öğrenim süresi içinde en çok iki yıl veya dört yarıyıl kayıt dondurma isteğinde bulunabilirler.

İlişik Kesme

Madde 25- Aşağıdaki durumlarda fakülte/yüksekokul kurul kararıyla öğrencinin Üniversite ile ilişkisi kesilir.

a) 2547 sayılı Yükseköğretim Kanunu ile belirlenen öğrenim süresi içinde, öğrencinin öğrenimini tamamlayamaması veya tamamlayamayacağına belirlenmesi,

b) Öğrencinin yasal öğrenim süresi sonunda başarısız olduğu derslerden devam koşulunu yerine getirmemiş olması,

c) Yükseköğretim Kurumları Öğrenci Disiplin Yönetmeliği çerçevesinde "Yükseköğretim kurumundan çıkarma" cezası almış olması,

d) Kendi isteği ile kaydını sildirmiş olması,

e) Öğrencinin sağlık nedeniyle öğrenimine devam edemeyeceği Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi Sağlık Kurulu raporu ile belgelenmesi ve raporunun Fakülte Yönetim Kurulu tarafından kabul edilmiş olması,

f) Ders tekrarlayan öğrenciye, başarılı olmaları için verilen iki yarıyılılık süre içinde genel akademik başarı not ortalamasını 1.80'nin üstüne çıkaramaması durumunda 2547 sayılı Yükseköğretim Kanunu'nun 44. madde hükümleri uygulanır.

Yatay Geçiş

Madde 26- Ankara Üniversitesine bağlı fakülte ve yüksekokullara yatay geçişler "Yükseköğretim Kurumları Arasında Önlisans ve Lisans Düzeyinde Yatay Geçiş Esaslarına İlişkin Yönetmelik" esas alınarak ilgili fakülte/yüksekokul yönetim kurulunca düzenlenir.

Dikey Geçiş

Madde 27- Meslek yüksekokulu mezunlarının lisans programlarına kayıtları "Meslek Yüksekokulları ve Açıköğretim Önlisans Programları Mezunlarının Lisans Öğrenimine Devamları Hakkında Yönetmelik" esas alınarak ilgili fakülte/yüksekokul yönetim kurulunca düzenlenir.

Meslek Yüksekokullarına İntibak

Madde 28- Lisans öğrenimine devam ederken kaydı silinen öğrencilerden meslek yüksekokullarının ilgili programlarına kaydolmak isteyenlerin başvuruları "Lisans Öğrenimlerini Tamamlamayan veya Tamamlayamayanların Önlisans Diploması Almaları veya Meslek Yüksekokullarına İntibakları Hakkında Yönetmelik" esas alınarak ilgili meslek yüksekokulu yönetim kurulunca değerlendirilir.

Kayıt Koşulları

Madde 29- Ankara Üniversitesine bağlı fakülte, devlet konservatuarı ve yüksekokullara kayıt için aşağıdaki koşullar aranır:

a) Lise veya lise dengi meslek okulu mezunu olmak (yabancı ülke liselerinden alınan diplomaların denkliğinin Milli Eğitim Bakanlığı'na onaylanmış olması gerekir).

b) ÖSYM sınavları sonucunda o öğretim yılında Ankara Üniversitesi fakülte/yüksekokullarına kayıt hakkı kazanmış olmak veya önkayıt ve yetenek sınavı ile öğrenci alınacak birimlerde, ilgili kurulların o öğretim yılı için belirlediği geçerli puan ve koşullara sahip olmak.

c) Yetenek sınavı ile öğrenci alan birimler adaylarda aranacak genel ve özel koşullar ile, yetenek sınavı ve değerlendirme esaslarını ilgili fakülte/devlet konservatuarı/yüksekokul kurulunun kabul edeceği bir yönergeyle belirler.

d) 4702 sayılı Kanunun 2. maddesi ile değiştirilen 2547 sayılı Kanunun 45. maddesi mesleki ve teknik ortaöğretim kurumlarından mezun olan öğrenciler istedikleri takdirde meslek yüksekokuluna ÖSYM tarafından yerleştirilir.

Kayıt İşlemleri

Madde 30- Üniversiteye kayıt hakkı kazanan adaylar ilan edilen tarihlere kayıt için başvurmak zorundadırlar. Mazereti olan adayların kaydı yasal temsilcileri tarafından da yaptırılabilir. Adaylar kayıt için aşağıdaki belgelerin aslını getirmek zorundadırlar:

Türk uyruklu adaylardan istenen belgeler:

1. Lise veya lise dengi meslek okulu diplomasının aslı (yeni tarihli ve resimli çıkış belgesi ile kayıt yapılabilir. Ancak, öğrenci birinci yarıyıl sonuna kadar lise diplomasının aslını getirmek zorundadır).

2. ÖSYM "Sınav Sonuç Belgesi"

3. Nüfus cüzdanının onaylı sureti

4. Askerlik çağına ulaşmış erkek öğrencilerden askerlik tecil belgesi veya askerlikle ilişkisi olmadığına dair belge

5. Yeni çekilmiş 4,5 x 6 cm. boyutunda 12 adet fotoğraf (renkli gözlük takılmayacak, baş açık olacak, erkekler sakallı olmayacaktır)

6. Yeni tarihli ikamet belgesi

7. Öğrenci katkı payı veya ikinci öğretim ücretinin ödendiğini gösteren makbuz

Yabancı uyruklu adaylardan istenen belgeler:

1. Ortaöğrenim belgesi (ortaöğrenim belgesinin aslı, noterden onaylı tercümesi ve Milli Eğitim Bakanlığı, Talim ve Terbiye Dairesi Başkanlığı'ndan alınan denklik belgesinin aslı)

2. ÖSYM-Yabancı uyruklu öğrenci sınavı "Sınav Sonuç Belgesi"

3. "Öğrenim Vizesi" bulunan pasaportun fotokopisi ve noterden onaylı tercümesi ile İl Emniyet müdürlüğünden alınan ikamet tezkeresinin fotokopisi (Ortaöğrenimini Türkiye'de tamamlayıp ara vermeden yükseköğrenime başlama hakkı kazanan yabancıların çocukları, pasaportlarında "Öğrenim Vizesi" aranmadan mevcut ikamet tezkereleri ile kayıt yaptırabilirler).

4. Yeni çekilmiş 4,5 x 6 cm. boyutunda 12 adet fotoğraf (renkli gözlük takılmayacak, baş açık olacak, erkekler sakallı olmayacaktır).

5. Öğrenci katkı payı veya ikinci öğretim ücretinin ödendiğini gösteren makbuz,

6. Ankara Üniversitesi Türkçe Öğretim Merkezi (TÖMER) kayıt belgesi (ÖSYM-Yabancı öğrenci sınavı "Türk Dili" bölümünde yetersiz not alan yabancı uyruklu öğrenciler TÖMER'e kayıt yaptırdıklarını gösteren belgeyi sunarlar. Bu öğrencilerin fakülte/yüksekokullarındaki kayıtları bir öğretim yılı için dondurulur. Bu öğrenciler TÖMER kurslarını en geç bir sonraki öğretim yılı başına kadar tamamlayarak TÖMER diplomasını ilgili fakülte veya yüksekokula teslim etmek zorundadırlar. Kur sertifikaları TÖMER diploması yerine geçmez).

Geçersiz Kayıtlar

Madde 31- Kayıt için sahte veya tahrif edilmiş belge kullanan veya ÖSYM sınavlarında sahtecilik yaptığı belirlenenlerin kayıtları iptal edilir ve haklarında yasal işlemler başlatılır.

Muafiyet

Madde 32- Fakülte/yüksekokullara kayıt yaptıran öğrenciler, daha önce kayıtlı oldukları yükseköğretim kurumlarında almış ve başarmış oldukları derslerden muaf olmak için eğitim-öğretimin başlangıcını izleyen bir ay içinde başvurdukları takdirde muafiyet istekleri fakülte/yüksekokul yönetim kurulunca değerlendirilir ve karara bağlanır.

Kayıt Yenileme

Madde 33- Fakülte/yüksekokulların duyurduğu tarihlerde, güz ve bahar yarıyılına başında öğrenciler Bakanlar Kurulu kararıyla belirlenen katkı paylarını ödeyerek kayıtlarını yenilemek zorundadırlar. Katkı payı ödemeyen öğrencilerin kaydı yenilenmez. Haklı ve geçerli bir nedeni olmadan kaydını yenileyemeyen öğrenciler o yarıyıl sorumlu oldukları derslerden başarısız sayılırlar.

Kaydını yenileyemeyen öğrencilere o yarıyıl içinde herhangi bir öğrenci belgesi verilmez.

Diploma ve Unvanlar

Madde 34- Ankara Üniversitesi tarafından verilen diplomalar iki yıl süreli eğitim-öğretim yapılan meslek yüksekokulları programları için önlisans, dört yıl süreli eğitim-öğretim yapılan fakülte/yüksekokul programları için lisans, beş yıl süreli eğitim-öğretim yapılan Diş Hekimliği ve Veteriner Fakülteleri programları için yüksek lisans ve altı yıl süreli eğitim-öğretim yapılan Tıp Fakültesi programı için Tıp Doktorluğu diplomasıdır. Mezun olan öğrencilerin kullanmaya hak kazandıkları unvanlar diplomalarında belirtilir.

Avrupa Kredi Transfer Sistemi (AKTSDE -AKTSDS-) kredilerine karşılık gelen diploma ekinin düzenlenmesine ilişkin hususlar bir yönergeyle belirlenir.

Mezuniyet

Madde 35- Öğrenciler bu Yönetmelikte belirtilen koşulları ve kayıtlı buldukları eğitim-öğretim programları için fakülte/yüksekokul kurullarınca belirlenen yükümlülükleri yerine getirerek mezuniyete hak kazanırlar.

Diploma ve mezuniyet belgelerine yazılacak mezuniyet tarihi öğrencinin kayıtlı olduğu eğitim-öğretim programını tamamladığı tarihtir.

Mezuniyet Belgesi ve Diplomaların Düzenlenmesi

Madde 36- Diplomalar hazırlanıncaya kadar öğrencilere diplomasını alırken iade etmek üzere geçici olarak mezuniyet belgesi verilir. Mezuniyet belgesinde öğrencinin adı, soyadı, uyuğu, doğum yeri ve tarihi, TC Kimlik Numarası, bitirdiği eğitim-öğretim programının adı, hak kazandığı diploma ve unvan ile öğrencinin resmi yer alır. Mezuniyet belgeleri ilgili fakülte/yüksekokulda dekan/müdür tarafından imzalanarak mühürlenir.

Ankara Üniversitesi fakülte ve yüksekokulları tarafından verilen diplomalar senato tarafından onaylanan "Diplomalar Yönergesi"nde gösterilen ortak ilkeler çerçevesinde düzenlenir. Diploma bir defa verilir. Diplomanın ziyai halinde diploma yerine geçen ziyandan dolayı verildiği belirtilen bir belge düzenlenir.

Öğrencilere mezuniyet belgesi ve diploma verilebilmesi için katkı payları veya ikinci öğretim ücreti ile ilgili tüm yükümlülüklerini yerine getirmeleri ve öğrenci kimliklerini geri vermeleri zorunludur. Aksi halde kendilerine mezuniyet belgesi/diploma verilmez.

Fen Bilimleri, Sağlık Bilimleri ve Sosyal Bilimler Önlisans Diploması

Madde 37- "En az sekiz yarıyıl süreli eğitim-öğretim programında kayıtlıyken ilk dört yarıyılın bütün derslerinden başarılı olan ancak sonraki yarıyıllarda ilişkisi kesilen öğrencilerden isteyenlere "Lisans Öğrenimlerini Tamamlamayan veya Tamamlayamayanların Önlisans Diploması Almaları veya Meslek Yüksekokullarına İntibakları Hakkında Yönetmelik" çerçevesinde, ayrıldığı bilim kolunu gösteren önlisans diploması verilir. Bu diplomalar şunlardır:

a) Fen Fakültesi, Mühendislik Fakültesi, Ziraat Fakültesi ve Çankırı Orman Fakültesi ile Ev Ekonomisi Yüksekokulu'ndan ilişkisi kesilenlere "Fen Bilimleri Önlisans Diploması".

b) Dış Hekimliği Fakültesi, Eczacılık Fakültesi, Sağlık Eğitim Fakültesi, Tıp Fakültesi, Veteriner Fakültesi, Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu ile Ankara Cebeci Sağlık Yüksekokulu ve Çankırı Sağlık Yüksekokulu'ndan ilişkisi kesilenlere "Sağlık Bilimleri Önlisans Diploması".

c) Dil ve Tarih Coğrafya Fakültesi, Eğitim Bilimleri Fakültesi, Hukuk Fakültesi, İlahiyat Fakültesi, İletişim Fakültesi, Siyasal Bilgiler Fakültesi ve Devlet Konservatuarı'ndan ilişkisi kesilenlere "Sosyal Bilimler Önlisans Diploması".

Adres Bildirme

Madde 38- Her türlü bildirim, öğrencinin yükseköğretim kurumuna kayıt anında bildirdiği adrese yazılı olarak yapılmak veya bildirim ilgili yükseköğretim kurumunda ilan edilmek suretiyle tamamlanmış sayılır.

Yükseköğretim kurumuna kayıt olurken bildirdikleri adresleri değiştirdikleri halde, bunu üyesi buldukları kurumlara kaydettirmemiş bulunan veya yanlış ya da eksik adres vermiş olan öğrenciler, yükseköğretim kurumunda mevcut adreslerine bildirim yapılması halinde, kendilerine bildirim yapılmadığını iddia edemezler.

İntibak

Madde 39- Kaldırılan yönetmeliklerin düzenlediği konularda bu yönetmeliğe göre yapılacak olan intibak işlemleri ile bu Yönetmelikte hüküm bulunmayan hallerde 2547 sayılı Yükseköğretim Kanunu ve ilgili diğer mevzuat doğrultusunda karar vermeye fakülte/yüksekokul kurulları yetkilidir.

Yürürlükten Kaldırılan Yönetmelik

Madde 40- Bu Yönetmeliğin yürürlüğe girmesinden itibaren 20/8/1995 tarih ve 22380 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan "Ankara Üniversitesi Eğitim ve Öğretim Yönetmeliği" ve değişiklikleri, 2004-2005 eğitim-öğretim yılı öncesi girişli öğrencilere tanınan haklar ve öğretim bütünlüğü ilkeleri saklı kalmak kaydıyla yürürlükten kaldırılmıştır.

Geçici Madde 1

Ankara Üniversitesi Rektörlüğü fakülte/yüksekokulların ilgili kurullarının aldığı karar üzerine bu Yönetmeliğin 2004-2005 öğretim yılından itibaren uygulanmasına karar verebilir.

Yürürlük

Madde 41- Bu yönetmelik 2003-2004 eğitim-öğretim yılından geçerli olmak üzere yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

Madde 42- Bu yönetmeliği Ankara Üniversitesi Rektörü yürütür.

**ANKARA ÜNİVERSİTESİ ÖNLİSANS VE LİSANS EĞİTİM ÖĞRETİM
YÖNETMELİĞİNİN İLGİLİ MADDESİ UYARINCA ÖĞRENCİYE
TANINAN HAKLAR**

1) Sağlıkla ilgili mazeretler;

a)Raporlar: Öğrencilerin sağlık sorunları ile ilgili aldıkları aşağıda belirtilen istirahat raporlarının tümü Sağlık, Kültür ve Spor Daire Başkanlığı tarafından onaylandıktan sonra kabul edilir.

- 1) Sağlık, Kültür ve Spor Dairesi Polikliniklerinden verilen raporlar,
- 2) Sağlık, Kültür ve Spor Dairesi tarafından sevk edilen hastanelerden alınan raporlar,
- 3) Bağlı buldukları Sosyal Güvenlik Kurumları vasıtası ile gittikleri tam teşekküllü hastanelerden aldıkları başhekim onaylı raporlar veya heyet raporları,
- 4) Acil durumlarda gittikleri hastanelerden aldıkları raporlar,
- 5) Ankara dışından alınan, ancak Devlet veya Üniversite Hastanelerinin bulunmadığı yerlerdeki Resmi Sağlık Kuruluşlarının verdiği raporlar.

Öğrencilerin aldığı istirahat raporları için Fakülte/Yüksekokul yönetiminde tereddüt oluşması halinde; "Hastane Heyet Raporları"nın incelenmesi için ilgili Fakülte/Yüksekokulca Tıp Fakültesine doğrudan başvuru yapılması, diğer raporlar için ilgili dal uzmanı hekim olmak koşuluyla incelemenin Sağlık Kültür ve Spor Daire Başkanlığından talep edilmesi, İlgili uzman yoksa inceleme için Tıp Fakültesine başvuru yapılması."

Sağlık, Kültür ve Spor Dairesi onay işlemi yaparken raporun bilimsel ve idari usullere göre düzenlenmiş olduğunu gözetir.

b) Başvuru Süresi: Öğrenciler raporlu oldukları süreye ilişkin Mazeret sınavı ve süre durdurma isteklerini raporun bitimi tarihinden itibaren en geç 10 (on) iş günü içinde Dekanlığa dilekçe vererek bildirirler.

Bu süre içinde başvurmayanlar bu hakkından vazgeçmiş sayılırlar.

Alınan raporların kabul veya reddi, Fakülte Yönetim Kurulunca karara bağlanır, ancak tereddüt halinde Üniversite Yönetim Kurulunca kurulan komisyona gönderilir.

2) Öğrenime Ara Verilmesi:

- a) Öğretime Ara Verilmesi: 2547 Sayılı Kanunun 7. Maddesinin D (2) fıkrasının 3. bendi uyarınca öğretimin aksamaması sonucu doğacak olaylar dolayısıyla öğretime Yükseköğretim Kurulu Kararıyla ara verilmesi.
- b) Doğal Afetler: Yörenin en büyük mülki amirince verilecek bir belge ile belgelenmiş olması koşuluyla, doğal afetler nedeniyle öğrencinin öğrenime ara vermek zorunda kalmış olması,
- c) Yakınlarının Ağır Hastalığı: Birinci derecede kan ve sıhri hısımların ağır hastalığı halinde, bakacak başka kimsesinin bulunmaması nedeniyle öğrencinin ara verme zorunda olduğunu belgelemesi ve ilgili Yönetim Kurulunca uygun görülmesi,
- d) Ekonomik Nedenler: Her yarıyıl başında 7 (Yedi) iş günü içinde başvurmak koşuluyla öğrencinin ekonomik nedenlerle öğrenime ara verme isteğinin ilgili Yönetim Kurulunca uygun görülmesi, ekonomik nedenlerle kayıt dondurma işlemi için, ikamet edilen yerin en büyük mülki amiri tarafından düzenlenen soruşturmalı fakirlik belgesi gereklidir.
- e) Tutukluluk Veya Mahkumiyet: Öğrencinin tutukluluk hali, veya hüküm muhtevası ve sonuçları bakımından öğrencinin öğrencilik sıfatını kaldırmayan veya disiplin yönetmeliği gereği öğrencinin ilişkisinin kesilmesini gerektirmeyen mahkumiyet hali,
- f) Askerlik: Öğrencinin hangi sıfatta bulunursa bulunsun erteleme hakkını kaybetmesi veya erteleme hakkının kaldırılarak askere alınması,
- g) Tayin Ve Görevlendirme: Asker veya sivil resmi görevi olan öğrencilerin bağlı oldukları kuruluşlarca, kayıtlı oldukları Fakülte Veya Yüksekokulun bulunduğu şehrin dışına tayinleri veya görevlendirmeleri,
- h) Spor Ve Kültür Etkinlikleri: Öğrencilerin spor ve kültür etkinliklerine ülkesini, Üniversitesini ve bağlı olduğu Fakülte/Yüksekokulu temsil ederek yol dahil katıldıkları süreler,
- i) Diğer Haller ; Fakülte/Yüksekokul Yönetim Kurulu' nun mazeret olarak kabul edeceği ve Üniversite Yönetim Kurulunca onaylanacak.

Geçerli mazereti belirten resmi belge ve bir dilekçe ile Dekanlığa başvurulur.

Yükseköğretim Kurumları Öğrenci Disiplin Yönetmeliği

BİRİNCİ BÖLÜM

Genel Hükümler

Amaç

MADDE 1. Bu Yönetmelik; kanun, tüzük, yönetmelik ve yönergelerin öğrencilere yüklediği görevleri yükseköğretim kurumu içinde ve dışında yerine getirmeyen, uyulması gerekli hususlara uymayan, yasaklanan işleri yapan veya öğrencilik sıfat, şeref ve haysiyeti ile bağdaşmayan hal ve harekette bulunan öğrencilere verilecek disiplin cezalarını, usul ve teşkilatla ilgili hükümleri belirtmek amacıyla düzenlenmiştir.

Kapsam

MADDE 2. Yükseköğretim kurumlarında eğitim–öğretim gören öğrencilere ilişkin disiplin suçları, disiplin cezaları ve bu cezaları vermeye yetkili disiplin amirleri, disiplin kurulları ile disiplin soruşturması, disiplin cezalarına itiraz ve bu cezaları uygulama usul ve esaslar bu Yönetmelik’te gösterilmiştir.

Hukuki Dayanak

MADDE 3. 2547 sayılı Yükseköğretim Kanunu’nun 54. maddesi ile 65. maddesinin a/9 bendi bu Yönetmeliğin hukuki dayanağını teşkil etmektedir.

Tanımlar

MADDE 4. Bu Yönetmelik’te geçen;

Yükseköğretim Kurumları: Üniversiteler, fakülteler, enstitüler, yüksekokullar, konservatuvarlar, meslek yüksekokulları ile uygulama ve araştırma merkezlerini,

Öğrenci: Herhangi bir yükseköğretim kurumunda önlisans, lisans, yüksek lisans (mastır), doktora veya tıpta uzmanlık veyahut sanatta yeterlilik öğrenimi gören kişileri,

Yükseköğretim Kurumundan Uzaklaştırma: Öğrencinin, belirtilen süre içinde bağlı bulunduğu yükseköğretim kurumunun bina, bahçe, eklenti ve tesislerine girmesinin yasaklanmasını ifade eder.

İKİNCİ BÖLÜM

Disiplin Cezaları ve Suçları

Disiplin Cezaları

MADDE 5. Disiplin cezaları şunlardır:

a) Uyarma: Öğrenciye, öğrencilik görevlerinde ve davranışlarında daha dikkatli olması gerektiğinin yazı ile bildirilmesidir.

b) Kınama: Öğrenciye öğrencilik görevlerinde ve davranışlarında kusurlu sayıldığı yazı ile bildirilmesidir.

c) Yükseköğretim Kurumundan Bir haftadan Bir Aya Kadar Uzaklaştırma: Öğrenciye, yükseköğretim kurumundan bir haftadan bir aya kadar uzaklaştırıldığı ve bu sürede öğrencilik haklarından yararlanamayacağı yazı ile bildirilmesidir.

d) Yükseköğretim Kurumundan Bir veya İki Yarıyıl İçin Uzaklaştırma: Öğrenciye, yükseköğretim kurumundan bir veya iki yarıyıl uzaklaştırıldığı ve bu sürede öğrencilik haklarından yararlanamayacağı yazı ile bildirilmesidir.

e) Yükseköğretim Kurumundan Çıkarılma: Öğrenciye, bir daha yükseköğretim kurumundan herhangi birine alınmamak üzere öğrencilikten çıkarıldığı yazı ile bildirilmesidir.

MADDE 6. Uyarma cezasını gerektiren fiil ve haller şunlardır:

a) Öğrencilik sıfatının gerektirdiği vekara yakışmayan tutum ve davranışta bulunmak,

b) Kişilerle olan ilişkilerde, kaba ve saygısız davranmak, başkalarını rahatsız edecek biçimde bağırarak, şarkı söylemek, çalgı çalmak, gürültü etmek, çevresini temiz tutmamak,

c) Yetkili mercilerce sorulan hususları haklı bir sebep olmadan zamanında cevaplandırmamak,

d) Toplantı ve törenlerde öğretim elemanlarına veya davetlilere ayrılan yerleri işgal etmek,

Kınama Cezasını Gerektiren Disiplin Suçları

MADDE 7. Kınama cezasını gerektiren fiil ve haller şunlardır:

a) Öğrencilik sıfatının gerektirdiği itibar ve güven duygusunu sarsacak nitelikte davranışlarda bulunmak,

b) Yükseköğretim kurumlarında duvarlara, demirbaş eşya üzerine yazı yazmak, işaret, resim ve benzeri şekiller çizmek,

c) Yükseköğretim kurumu yetkililerince istenen bilgileri eksik veya yanlış bildirmek veya hiç bildirmemek,

d)Yükseköğretim kurumu yetkililerince tesbit edilen yerler dışında ilan asmak,

e) Ders, seminer, uygulama, laboratuvar, atölye çalışması ve konferans gibi çalışmaların düzenini bozmak,

f) Yükseköğretim kurumunun ders, seminer, konferans ve uygulama faaliyetlerine içkili olarak katılmak,

g) Kumar oynamak veya oynatmak,

Yükseköğretim Kurumundan Bir Haftadan Bir Aya Kadar Uzaklaştırma Cezasını Gerektiren Disiplin Suçları

MADDE 8. Yükseköğretim kurumundan bir haftadan bir aya kadar uzaklaştırma cezası gerektiren fiil ve haller şunlardır:

a) Öğrenme ve öğretme hürriyetini, doğrudan doğruya veya dolaylı olarak kısıtlamak; yükseköğretim kurumlarının sükun, huzur ve çalışma düzenini bozucu davranışlarda bulunmak,

b) Törenlerde, tören düzenini bozacak, tören programını ihlal edecek davranışlarda bulunmak,

c) Yükseköğretim kurumu içinde siyasi faaliyetlerde bulunmak,

d) Toplantı ve törenlerde öğretim elemanlarına veya davetlilere ayrılan yerlere uyarıya rağmen işgale devam etmek,

e) Disiplin kovuşturmalarının sağlıklı bir şekilde yürütülmesini engellemek,

f) Yükseköğretim kurumu içinde bildiri dağıtmak, afiş ve pankart asmak,

g) Yükseköğretim kurumundan aldığı kendine hak sağlayan bir belgeyi başkasına vererek kullanırmak veya aynı kurumdan alınan başkasına ait bir belgeyi kullanmak,

h) Yükseköğretim kurumundaki demirbaş eşyaya, kapı, duvar ve benzeri yerlere ahlak dışı yazılar yazmak, resim yapmak veya yapıştırmak,

i) Yükseköğretim kurumunca veya kurumun izniyle asılmış duyuruları, program ve benzerlerini koparmak, yırtmak, değiştirmek, karalamak veya kirletmek.

Yükseköğretim Kurumundan Bir Veya İki Yarıyıl İçin Uzaklaştırma Cezasını Gerektiren Disiplin Suçları

MADDE 9. Yükseköğretim kurumundan bir veya iki yarıyıl için uzaklaştırmayı gerektiren fiil ve haller şunlardır:

a) Yükseköğretim kurumu idarecileri ile öğretim elemanlarını ve diğer görevlileri tehdit etmek, onların şeref ve haysiyetlerine veya şahıslarına karşı sözlü veya yazılı olarak herhangi bir saldırıda bulunmak veya hareket etmek,

b) Tek başına veya toplu olarak, yükseköğretim kurumu idarecilerinin şahısları veya kararları aleyhine saldırgan nitelikte konuşmak, yayınlar yapmak, bunlar aleyhine öğrencileri kışkırtmak veya bu gibi fiillere teşebbüs etmek,

c) Siyasal ve ideolojik amaçlar dışında boykot, işgal, engelleme gibi eylemlere teşebbüs etmek veya yükseköğretim kurumunun hizmetlerini aksatacak davranışta bulunmak,

d) Dil, ırk, din ve mezhep açısından kutuplaşmalara yol açıcı faaliyetlerde bulunmak,

e) Kurum personeline ve öğrenci arkadaşlarına fiili tecavüzde bulunmak,

f) Yükseköğretim kurumundaki demirbaş eşyaya, kapı, duvar ve benzeri yerlere ideolojik veya siyasi amaç taşıyan yazılar yazmak, resim, amblem ve benzerilerini yapmak ve yapıştırmak,

g) Hırsızlık yapmak,

h) Yükseköğretim kurumunda alkollü içki içmek,

i) Yükseköğretim kurumlarının çalışmalarını sekteye uğratacak nitelikteki bir eyleme öğrencileri veya diğer kimseleri tahrik etmek,

j) Yükseköğretim kurumuna ait kapalı ve açık mahallerde yetkililerden izin almadan toplantılar düzenlemek veya bu tür toplantılara katılmak, öğrencileri temsil yetkisi olmadığı halde öğrenci temsilcisi sıfatını takınarak beyanatta bulunmak, toplantı veya törenlere katılmak,

k) Yükseköğretim kurumu binalarına girmeleri yasak olduğu halde, bu karara itaatsizlik etmek veya yetkili organlarca kapatılmış olan binalara girmek, zarar vermek veya tahrip etmek,

l) Yükseköğretim kurumlarında yasaklanmış hertürlü yayını bulundurmak, bunları çoğaltmak, dağıtmak,

m) Sınavlarda kopya yapmak veya yaptırmak veya bunlara teşebbüs etmek,

Yükseköğretim Kurumundan Çıkarma Cezasını Gerektiren Disiplin Suçları

MADDE 10. Yükseköğretim kurumundan çıkarma cezasını gerektiren fiil ve haller şunlardır:

a) Görevlileri ve öğrencileri cebir ve şiddet kullanarak kurum dışına çıkartmak, görevin yapılmasına engel olmak veya öğrencileri bu tür davranışlara zorlamak,

b) Yükseköğretim kurumlarının ideolojik ve siyasi amaçlarla huzur, sükun ve çalışma düzenini bozmak veya boykot, işgal, engelleme, personelin işini yavaşlatma gibi eylemlere katılmak, bu amaçlara yönelik eylemleri tahrik etmek,

c) Yükseköğretim kurumlarında siyasi veya ideolojik amaçlı bildiri, afiş, pankart, bant ve benzerlerini bulundurmak, çoğaltmak, dağıtmak veya bunları kurum binalarına veya binaladaki eşyalar üzerine yazmak, resimlemek, teşhir etmek, sözlü veya yazılı ideolojik propaganda yapmak,

d) Bir kimseyi veya grubu, tehditle suç sayılan bir eylemi düzenlemeye veya böyle bir eyleme katılmaya yahut yalan beyanda bulunmaya veya sahte delil göstermeye veya suçu yüklenmeye zorlamak,

e) Kanun dışı kuruluşlara üye olmak, bu kuruluşlar adına faaliyet yapmak veya yardımda bulunmak,

f) Uyuşturucu madde kullanmak, taşımak, bulundurmak veya ticaretini yapmak,

g) Devletin şahsiyetine karşı işlenen cürümler sebebiyle cezalandırılmış olmak,

h) "6136 sayılı Ateşli Silahlar ve Bıçaklar ile Diğer Aletler Hakkındaki Kanun"a muhalefet ederek, ateşli silahlarla, mermilerini ve bıçaklarla saldırı ve savunmada kullanılmak üzere özel olarak yapılmış bulunan diğer aletleri, patlayıcı maddeleri taşımak, yükseköğretim kurumları içinde bulundurmak veya bu suçlardan mahkum olmak,

i) Yükseköğretim kurumu binalarında veya eklentilerinde izin almadan açık veya saklı dernek v.b. kuruluşlar teşkil etmek,

j) Sınavlarda tehditle kopya yapmak, kopya yapan öğrencilerin dershaneden çıkarılmasına engel olmak, kendi yerine başkasını sınava sokmak veya başkasının yerine sınava girmek,

k) Disiplin kovuşturmasıyla ilgili işleri veya disiplin kurulunun çalışmasını zor kullanarak veya tehditle engellemek,

l) Irza tecavüz etmek,

m) Güvenlik kuvvetleri tarafından aranılan kişileri saklamak veya barındırmak,

n) Derslere veya sınavlara girilmesine, ders veya sınavların yapılmasına herhangi bir şekilde engel olmak, dersteki öğrencileri dışarıya çıkarmak, çıkmaya kışkırtıcı veya zorlayıcı davranışlarda bulunmak,

o) Bir kişiye veya bir gruba her ne sebeple olursa olsun işkence yapmak veya yaptırmak,

ö) Bayrak törenlerini engelleyici tutum ve davranışta bulunmak veya tören esnasında gereken saygıyı kasıtlı olarak göstermemek.

Öngörülmemiş Disiplin Suçları

MADDE 11. Yukarıda sayılan ve disiplin cezası verilmesini gerektiren fiil ve haller nitelik ve ağırlıkları itibarıyla benzer eylemlerde bulunanlara da aynı türden disiplin cezaları verilir.

Disiplin Suçunun Tekerrürü

MADDE 12. Disiplin cezası verilmesine sebep olmuş bir fiil veya halin öğrencilik süresince tekerrüründe bir derece ağır ceza uygulanır. Aynı derecede cezayı gerektiren fakat ayrı fiil ve haller nedeniyle verilen disiplin cezalarının üçüncü uygulamasında da bir derece ağır ceza verilir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Disiplin Soruşturması

Soruşturma Yaptırmaya Yetkili Amir

MADDE 13. Disiplin soruşturmasını yaptırmaya yetkili amirler;

- a) Fakülte öğrencilerinin işlemiş oldukları disiplin suçlarından dolayı dekan,
- b) Enstitü öğrencilerinin işlemiş oldukları disiplin suçlarından dolayı enstitü müdürü,
- c) Yüksekokul öğrencilerinin işlemiş oldukları disiplin suçlarından dolayı yüksekokul müdürü,
- d) Konservatuvar öğrencilerinin işlemiş oldukları disiplin suçlarından dolayı konservatuvar müdürüdür.

Soruşturma yaptırmaya yetkili amirler, soruşturmayı bizzat yapabileceği gibi soruşturmacı veya soruşturmacılar tayini suretiyle de yaptırabilirler.

Soruşturmanın Süresi

MADDE 14. Disiplin soruşturmasına olayın öğrenilmesini müteakip ilk mesai gününde başlanır. Soruşturmanın; soruşturmacı tayini suretiyle yapılması halinde soruşturma kararı geciktirilmeden soruşturmacıya bildirilir. Soruşturma, onay tarihinden itibaren engeç onbeş gün içinde sonuçlandırılır.

Soruşturmanın bu süre içerisinde bitirilmemesi halinde soruşturmacı, gerekçeli olarak ek süre verilmesi talebinde bulunur. Soruşturma emrini veren disiplin amiri uygun bulduğu taktirde soruşturma süresini uzatabilir.

Soruşturmanın Yapılış Şekli

MADDE 15. Soruşturmacı tanık dinler, keşif yapabilir ve bilirkişiye başvurabileceği gibi bunları gerektiğinde istinabe sureti ile de yaptırabilir. Her soruşturma işlemi bir tutanakla tespit olunur. Tutanak; işlemin nerede ve ne zaman yapıldığı, işlemin mahiyeti, kimlerin katıldığı, ifade alınmış ise, soruları ve cevapları belirtecek şekilde düzenlenir ve soruşturmacı, katip ile ifade sahibi veya keşif sırasında hazır bulunduranlar veya belge sorumlularınca imzalanır. İstinabe talimatında şahidin hüviyeti, adresi ve benzeri açıkayıcı bilgiler iyice belirtilir. Tanığa usulüne uygun olarak yemin ettirilir ve yaptırılan yeminin şekli de yazılır.

Yükseköğretim kurumlarının bütün personeli, soruşturucuların istedikleri her türlü bilgi, dosya, ve başka belgeleri hiçbir gecikmeye mahal bırakmaksızın vermeye ve istenecek yardımları yerine getirmeye mecburdurlar.

Savunma Hakkı

MADDE 16. a) Hakkında disiplin soruşturması açılan öğrenciye atfedilen suçun neden ibaret olduğu, savunmasını yapacağı tarihten en az üç gün önce yazılı olarak bildirilir. Bu yazıda; öğrenciden belirtilen gün, saat ve yerde, savunmasını yapmak üzere hazır bulunması istenilir. Tebligat yapılmasının mümkün olmadığı hallerde, öğrencinin savunmasını yapmak üzere soruşturmacıya başvurması hususu, mensubu bulunduğu kuruluşun belirli yerlerinde ilan olunur.

b) Öğrenciye yollanacak davetiyede; çağrıya özürsüz olduğu halde uymadığı veya özürünü zamanında bildirmediği takdirde, savunmadan vazgeçmiş sayılacağı ve diğer delillere dayanılmak suretiyle hakkında gerekli kararın verileceği kaydolunur.

c) Makbul sayılan bir özür bildiren veya mücbir sebep dolayısıyla davete uymadığı anlaşılan öğrenciye yeniden uygun bir süre verilir veya belirtilecek bir süre içinde yazılı savunmasını göndermesi istenir. Tutuklu öğrencilere savunmalarını yazılı olarak gönderebileceği duyurulur.

d) Her türlü tebligat işlerinde, bu Yönetmeliğin 35. ve 37. maddeleri hükümleri uygulanır.

e) Soruşturma; öğrencinin kendini gereği gibi savunmasına imkan verecek şekilde yürütülür. Ancak savunma bahanesiyle soruşturmanın uzatılmasına imkan verilmez.

Soruşturma Raporu

MADDE 17. Soruşturma sonuçlandığında bir rapor düzenlenir. Rapor; soruşturma onayı, soruşturmaya başlama tarihi, soruşturulanın kimliği, suç konuları, soruşturmanın safhaları, deliller, alınan savunma özetlenir. Her suç maddesi ayrı ayrı tahlil edilerek delillere göre suçun sabit olup olmadığı tartışılır, uygulanacak disiplin cezası teklif edilir. Varsa belgelerin asıl veya suretleri bir dizi pusulasına bağlanarak rapora eklenir. Soruşturma raporu, dosya ile birlikte soruşturmayı açan mercie tevdi edilir.

Soruşturma Sırasında Tedbir

MADDE 18. Soruşturmacılar; zaruri gördükleri takdirde soruşturma süresince, sanık öğrencilerin yükseköğretim kurumu binalarına girmesinin

yasaklanması hususunda karar verilmesini disiplin soruşturmasını yaptırmaya yetkili merciden isteyebilirler. Yetkili mercinin kararı uygulanır.

Öğrencinin, disiplin suçunu işlendikten sonra yükseköğretim kurumu içinde yer değiştirmesi veya yükseköğretim kurumunu değiştirmiş bulunması veya yükseköğretim kurumundan her ne sebeple olursa olsun ayrılmış olması, soruşturma açılmasına, devamına ve gerekli kararların alınmasına engel teşkil etmez.

Ceza Kovuşturması İle Disiplin Kovuşturmasının Bir Arada Yürütülmesi

MADDE 19. Aynı olaydan dolayı, öğrenci hakkında ceza kovuşturmasının başlanmış olması, disiplin kovuşturmasını geciktirmez.

Sanığın ceza kanuna göre mahkum olması veya olmaması disiplin cezasının uygulamasına engel teşkil etmez.

Soruşturmanın Sonuçlandırılması

MADDE 20. a) Soruşturma raporu ve dosyası fakültelerde dekan, enstitü, konservatuvar ve yüksekokullarda müdür tarafından incelenerek ya doğrudan sonuçlandırılır veya yetkili disiplin kuruluna derhal verilir. Disiplin kurulu engeç üç gün içinde toplanarak gerekli incelemelere girişir.

b) Soruşturma dosyasını inceleyen dekan, müdür veya disiplin kurulu, gerekli görürse noksan saydığı belirli soruşturma işlemlerinin tamamlanmasını aynı soruşturmacıdan veya disiplin kurulunun bir üyesinden isteyebilirler.

Disiplin Cezası Vermeye Yetkili Amir Ve Kurullar

MADDE 21. Uyarma, kınama ve yükseköğretim kurumundan bir haftadan bir aya kadar uzlaştırma cezaları doğrudan doğruya ilgili fakülte dekanı, enstitü, konservatuvar veya yüksekokul müdürünce,

Yükseköğretim kurumundan bir veya iki yarıyıl için uzaklaştırma cezası ile yükseköğretim kurumundan çıkarma cezaları, yetkili disiplin kurullarınca verilir.

Fakülte, enstitü, konservatuvar ve yüksekokul yönetim kurulları aynı zamanda kendi kurumlarının disiplin kurulu görevini de yapar.

Disiplin Kurulunun Toplanması

MADDE 22. Disiplin kurulu, başkanın çağrısı üzerine belirlenecek yer, gün ve saatte toplanır.

Kurul Çalışmalarının Düzenlenmesi

MADDE 23. Toplantı gündeminin hazırlanması, ilgililere duyurulması, kurul çalışmalarının düzenli yürütülmesi, başkan tarafından sağlanır.

Toplantı Nisabı

MADDE 24. Disiplin kurulu olarak yönetim kurulunun toplantı nisabı, kurul üye tam sayısının yarısından fazlasıdır.

Raportörlük

MADDE 25. Kurullarda raportörlük görevi, başkanın görevlendireceği üye tarafından yürütülür. Raportör üye, havale edilecek dosyanın incelenmesini en geç iki gün içinde tamamlar ve hazırlayacağı raporu başkana sunar.

Görüşme Usulü

MADDE 26. Kurulda; raportörün açıklamaları dinlendikten sonra işin görüşülmesine geçilir. Kurul gerek görürse soruşturmacıları da dinleyebilir. Konunun aydınlandığı ve görüşmelerin yeterliliği sonucuna varıldığında oylama yapılır ve karar başkan tarafından açıklanır.

Oylama

MADDE 27. Disiplin kurullarında her üye oyunu kabul veya red yoluyla vermekle görevlidir. Çekimser oy kullanılmaz. Kararlar toplantıya katılanların salt çoğunluğu ile alınır.

Oyların eşitliği halinde, başkanın bulunduğu taraf çoğunluk sayılır. Karar özeti üyeler tarafından imzalanan bir tutanakla saptanır.

Karar

MADDE 28. Disiplin cezası vermeye yetkili amir veya Disiplin Kurulu; soruşturma raporunda önerilen cezayı kabul edip etmemekte muhtardır, gerekçelerini göstermek kayıt ve şartıyla lehe veya aleyhe başka bir disiplin cezası da verebilir.

Karar Süresi

MADDE 29. Disiplin cezası vermeye yetkili amirler; uyarma, kınama, yükseköğretim kurumundan bir haftadan bir aya kadar uzaklaştırma cezalarına, soruşturmanın tamamlandığı günden itibaren en geç on gün içinde karar vermek zorundadırlar.

Diğer disiplin cezalarının verilmesini gerektiren hallerde, dosya derhal Disiplin Kuruluna havale edilir. Disiplin Kurulu, dosyayı aldığı tarihten itibaren en geç on gün içinde karar vermek zorundadır.

Disiplin Cezası Verilirken Dikkat Edilecek Hususlar

MADDE 30. a) Disiplin cezalarını vermeye yetkili amirler ile disiplin kurulları; bu cezalardan birini tayin ve takdir ederken, disiplin suçunu oluşturan fiil ve hareketlerin ağırlığını, sanık öğrencinin hangi maksatla hareket ettiğini ve amacını, daha önce bir disiplin cezası alıp almadığını, davranış, tavır ve hareketlerini, işlediği fiil ve yaptığı hareket dolayısıyla nedamet duyup duymadığını dikkate alırlar.

b) Başka yükseköğretim kurumu öğrencileri ile birlikte, kendi yükseköğretim kurumunda disiplin suçu işlenmesi halinde bir üst derece disiplin cezası verilir.

c) Toplu olarak işlenen disiplin suçlarında, suçluların münferiden tesbit edilemediği hallerde, topluluğu oluşturan öğrencilerin herbirine yetkili amir veya kurullarca uygun görülecek cezalar verilir.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Uygulama ve itiraz

Cezaların Bildirilmesi

MADDE 31. Disiplin soruşturması sonunda verilen ceza, soruşturma yaptırmaya yetkili amir tarafından:

- a) Hakkında disiplin soruşturması yapılan öğrenciye,
- b) Öğrencinin ana veya babası, yoklukları halinde, öğrencinin göstermiş bulunduğu en yakın aile mensubuna,
- c) Ceza alan öğrenciye burs veya kredi veren kamusal veya özel kuruluş veya kişilere,
- ç) Yükseköğrenim Kuruluna,
- d) Üniversiteden çıkarma cezası verildiği takdirde, yukarıdakilere ilaveten:
 1. Bütün yükseköğretim kurumlarına,
 2. Emniyet makamlarına,
 3. İlgili askerlik şubelerine,
 4. Yükseköğretim Kuruluna (Ö.S.Y.M. Başkanlığına) yazılı olarak bildirilir.

Disiplin cezaları; gerekirse ilgili yükseköğretim kurumunda veya bunlara bağlı kuruluşlarda, ilan yoluyla da tebliğ edilebilir.

Uygulama

MADDE 32. Yetkili merci veya kurul kararlarında hangi tarihten itibaren uygulanacağı hususu belirtilmedikçe, disiplin cezaları verildikleri tarihten itibaren uygulanır.

İtiraz ve Süresi ve İdari Yargı Yolu

MADDE 33. Disiplin amirlerince verilen uyarma ve kınama cezaları ile bir haftadan bir aya kadar veya disiplin kurullarınca kararlaştırılan bir veya iki yarıyıl için yükseköğretim kurumundan uzaklaştırma cezalarına karşı herhangi bir üst idari mercie itiraz edilemez. Bu Yönetmelik'te yer alan cezalara karşı idari yargı yoluna başvurulabilir.

Disiplin kurulları tarafından verilen yükseköğretim kurumundan çıkarma kararına karşı onbeş gün içinde üniversite yönetim kuruluna itiraz edilebilir.

İtiraz halinde, itiraz mercii olan üniversite yönetim kurulu, kararı inceleyerek, verilen cezayı aynen kabul veya reddeder.

Red halinde, Disiplin Kurulu veya yetkili disiplin amiri red gerekçesini göz önünde bulundurarak, itirazı karara bağlar.

Üniversite yönetim kurulunca alınan ve öğrencinin aleyhine sonuçlanan kararlara karşı idari yargı yolu açıktır.

Zaman Aşımı

MADDE 34. Bu Yönetmelik'te sayılan disiplin suçu niteliğindeki fiil ve halleri işleyen öğrenciler hakkında bu fiil ve hallerin işlendiğinin soruşturmaya yetkili amirlerce öğrenildiği tarihten itibaren:

a) Uyarma, kınama, yükseköğretim kurumundan bir haftadan bir aya kadar uzaklaştırma cezalarında bir ay içinde,

b) Yükseköğretim kurumundan bir veya iki yarıyıl için uzaklaştırma ile yükseköğretim kurumundan çıkarma cezalarında altı ay içinde,

disiplin soruşturmasına başlanmadığı takdirde, disiplin cezası verme yetkisi zaman aşımına uğrar.

Disiplin cezasını gerektiren fiil ve hallerin işlendiği tarihten itibaren, nihayet iki yıl içinde disiplin cezası verilmediği takdirde, ceza verme yetkisi zaman aşımına uğrar. Ancak, disiplin amir veya kurulu, bir adli yargı hükmüne ihtiyaç duyduğu hallerde; bu zaman aşımı süresi adli yargı hükmünün kesinleştiği günden itibaren başlar. Anılan ihtiyaç, yetkili disiplin amir veya kurulunun alacağı bir ara kararı ile tespit edilir.

BEŞİNCİ BÖLÜM

Çeşitli Hükümler

Tebliğat ve Adres Bildirme

MADDE 35. a) Disiplin kovuşturması dolayısıyla her türlü tebligat, öğrencinin yükseköğretim kurumuna kayıt esnasında bildirdiği adrese yazılı olarak yapılmak veya tebliğ varakası ilgili yükseköğretim kurumunda ilan edilmek suretiyle tamamlanmış sayılır.

b) Yükseköğretim kurumuna kaydolurken bildirdikleri adresi değiştirdikleri halde, bunu mensubu buldukları kurumlara kaydettirmemiş bulunan veya yanlış veya eksik adres vermiş olan öğrenciler, yükseköğretim kurumunda mevcut adreslerine tebligatın yapılmış olması halinde, kendilerine tebligat yapılmadığını iddia edemezler.

Dosya Teslimi

MADDE 36. Disiplin soruşturmasına ait dosyalar dizi pusulasıyla birlikte teslim edilir ve alınır. Dizi pusulasının altında teslim eden ve alanın imzaları bulunur.

Yazışma Şekli

MADDE 37. Kişilerle olan yazışmalar iadeli taahhütlü olarak yapılır. Evrakın elden verilmesi halinde, imzalı belge dosyasında saklanır.

35. maddedeki tebliğ şekli saklı kalmak üzere, diğer hususlarda 7201 sayılı Tebligat Kanunu hükümleri uygulanır.

Yasaklar

MADDE 38. Soruşturmanın her safhasında gizlilik esastır. Buna uymayanlar hakkında idari işlemlerle birlikte, duruma göre bu Yönetmeliğin veya “Yükseköğretim Kurumları Yönetici, Öğretim Elemanı ve Memurları Disiplin Yönetmeliği”nin hükümleri uygulanır.

Yürürlükten Kaldırma

MADDE 39. 13 Nisan 1974 tarih ve 14857 sayılı Resmî Gazete’de yayınlanmış bulunan “Üniversite Öğrenci Disiplin Yönetmeliği” yürürlükten kaldırılmıştır.

GEÇİCİ MADDE 1. Bu Yönetmeliğin yürürlüğe girdiği tarihten önce işlenmiş bulunan ve disiplin cezasını gerektiren fiil ve haller hakkında, bu konuları düzenleyen ve daha önce mer’i olan ceza hükümleri uygulanır.

Bu Yönetmeliğin, 34. maddesinde disiplin kovuşturmasına başlama ile ilgili zaman aşımı sürelerine ilişkin hükümler, bu Yönetmeliğin yürürlüğe girmesinden önce işlenen fiil ve hallere uygulanmaz. Ancak, bu Yönetmeliğin yayımından önce işlenmiş fiil ve hallere ilişkin işlemler, yayım tarihinden itibaren iki yıl içinde sonuçlandırılır.

Yürürlük

MADDE 40. Bu Yönetmelik, Resmi Gazete’de yayımlandığı tarihte yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 41. Bu Yönetmelik, Yükseköğretim Kurulu Başkanı tarafından yürütülür.

**- 1947 Yılında Kurulan Ankara Üniversitesi Fen Fakültesi Öğrenci
Derneği Tüzüğü**

**T. C.
ANKARA ÜNİVERSİTESİ
Fen Fakültesi Öğrenci
Derneği Tüzüğü**

Sakarya Basımevi
A N K A R A
1 9 4 7

ANKARA ÜNİVERSİTESİ FEN FAKÜLTESİ ÖĞRENCİ DERNEĞİ TÜZÜĞÜ

I — Derneğin Adı ve Merkezi.

Madde 1 — (Ankara Üniversitesi Fen Fakültesi Öğrenci Derneği) adı ile bir dernek kurulmuştur.

Madde 2 — Derneğin merkezi Ankara'dadır, Şubesi yoktur.

II — Derneğin Gayesi:

Madde 3 — Fen Fakültesi öğrencilerinin ihtiyaçlarını sağlamak, mezun öğrencilerin Fakülte ile manevi bağlarını, idame ettirmek, öğrenci mezun ve öğretmenler arasında tanışma ve bağlılığı kuvvetlendirmek ve yaşatmak, memleket sevgisi ve müspet ilim anlayışlarını birbirine bağlı olarak geliştirmektir.

Madde 4 — Dernek siyasetle meşgul olmaz.

Madde 5 — Gayelerine ulaşmak için dernek lüzumlu gördüğü tedbirleri almağa ve teşkilâtı kurmağa yetkilidir. Fakülte nezdinde öğrencilerin dileklerine tercüman olur ve bunları müdafaa eder.

III — Derneğin Üyeleri:

Madde 6 — Derneğin üç türlü üyesi vardır.

A) Fahrî : Fahrî üyelik unvanı Genel Kurulca verilir. Mezunlar derneğin Fahrî üyeleridir.

B) Tabîî : Ankara Üniversitesi Fen Fakültesinin bütün öğrencileri derneğin tabîî üyeleridir.

C) Aslî : Aşağıdaki şartları haiz olan öğrenci, derneğin aslî üyesidir.

1 — Fen Fakültesi öğrencisi olmak.

2 — Tüzüğün tespit ettiği yıllık aidatı vermek.

3 — Dernek gayesinin gerçekleşmesi için çalışmayı kabul etmek.

4 — On sekiz yaşını bitirmiş olmak ve medeni haklara sahip olmak.

IV — Derneğe Girmek ve Çıkmak:

Bu şartları haiz olan istekli bir yazı ile dernek Yönetim Kuruluna müracaat eder. Yönetim kurulu tam mevcudunun üçte iki çoğunluğu ile istekliyi aslî üyeliğe kabul eder.

Madde 7 — Her üye dernekten ayrılabilir. Ancak istifa, aidat borcunun bulunmaması halinde yürürlüğe girer Derneğe aslî üye olup da Fakülteden ayrılan öğrenci aslî üyelikten istifa etmiş sayılır.

Madde 8 — Derneğin şeref ve haysiyeti ile telif olunamayacak hareketlerde bulunan üyelerin dernekten çıkarılmalarına Genel Kurul yetkilidir.

V —Derneğin Organları:

Madde 9 — Genel Kurul : Aslî üyelerden kurulur. Genel Kurulda aslî üyeler oy sahibidirler. Her üyenin bir oyu vardır. Fahrî ve tabiî üyeler dinleyici ve istişarî mahiyette olarak iştirak edebilirler. Gerekirse hazır bulunanların tanıtma kartları sorulabilir.

Madde 10 — Genel Kurul her yıl kasım ayı içinde yönetim kurulunun daveti üzerine toplanır. Cemiyetler kanununun hükümleri gereğince en az üç gün önceden mahallî iki gündelik gazete ile bu toplantının yeri, günü, saati ve gündemi ilân olunur ve mahallin en büyük mülkiye âmirine bildirilir. Toplantıda çoğunluk olmazsa en geç bir hafta sonra ve aynı suretle ilân olunarak toplantıya gelen üyelerle Genel Kurul açılır. Genel Kurulun birden fazla geriye bırakılması caiz değildir.

Madde 11 — Dernek üyelerinin en az beşte birinin isteği ile veya yönetim kurulunun yahut denetleme kurulunun kararıyla Genel Kurul olağanüstü toplanır.

GENEL KURULUN GÖREV VE YETKİLERİ

Madde 12 — Genel Kurul derneğin en yüksek ve en yetkili organıdır.

Görevleri:

A — Derneğin çalışma ve ilerleme yönlerini dileklerle belirtmek;

B — Yönetim Kurulunun ve denetleme kurulunun yıllık çalışma raporlarını dinlemek ve bu hususta kararlar vermek,

C — Yıllık bütçeyi onaylamak,

D — Ankara Üniversitesi Fen Fakültesi Öğrenci Derneğinin tüzüğünde yapılacak değişiklikleri onaylamak.

Genel Kurulca karara bağlanan tüzük değişiklikleri ve kapanma kararı ilgililerce onaylanarak mahalin en büyük mülkiye amirine bildirilir. Ve ilân edilerek yürürlüğe girer.

Madde 13 — Yıllık Genel Kurul toplantısını Yönetim Kurulu başkanı açar. Ve çoğunluk olup olmadığını anlamak için yoklama yaptırır. Çoğunluk halinde Genel Kurul kendine bir yıl müddetle bir başkan, bir başkan vekili ve iki kâtip seçer. Seçilenler toplantının yönetimini deruhte ederler. Genel Kurul başkanı evvelâ dernek yönetim kurulunun bir yıl içinde başardığı işleri gelir ve gideri, derneğin gelişmesi için lüzum gördüğü tedbir ve teşebbüsleri açıklayan genel raporu okutur.

Kurul başkanı bu hususlar üzerinde söz isteyenlere sıra ile söz verir. Her söz sahibi on beş dakikadan fazla konuşamaz. Gerekirse açık oy usulü ile Genel Kurul bu müddeti uzatabilir.

Madde 14 — Genel Kurul kararlarını hazır bulunan üyelerin çoğunluğu ile verir. Tüzük değiştirme ve fesih kararları özel maddelerde yazılı çoğunluklarla verilir. Genel Kurul kararları ve konuşma tutanaklarının özetleri başkan ve kâtipler tarafından imzalanarak dernekte saklanır. Yeni Yönetim Kurulunun ilk toplantısında bu notlar incelenir. Bunlardan yürütülmesi uygun görülenler o yılın iş programlarına alınır.

Madde 15 — Genel Kurulda yalnız gündemde mevcut maddeler görüşülür. Ancak toplantıda bulunan Üyelerin en az yirmide biri tarafından konuşulması istenilen maddelerin gündeme alınması mecburidir. Tüzük değiştirme teklifleri için özel madde hükümleri umahfuzdur.

Yönetim Kurulu:

Madde 16 — Dernek Yönetim Kurulu Genel Kurulda aslî üyeler tarafından ve aslî üyeler arasından gizli oyla seçilir. Yönetim Kurulu yedi aslî üyeden teşekkül eder. Yönetim Kurulu üyeleri kendi aralarından bir başkan, bir başkan vekili, bir genel sekreter, bir sayman ve bir kâtip seçer.

Madde 17 — Ayrıca Genel Kurul gizli oyla aslî üyelerden üç kişilik bir denetleme kurulu seçer. Seçilenler kendi aralarında Denetleme Kurulu başkanını seçer.

Seçimin Düzenlenmesi:

Madde 18 — Seçimi Seçim Kurulu idare eder.

Madde 19 — Yönetim Kurulu veya Denetleme Kuruluna seçilebilmek için adaylık konulması serbesttir. İstenilirse beş imza ile aday gösterilebilir. Adayın adı, sınıfı, numarası yazılarak Yönetim Kuruluna verilmekle adaylık konulmuş veya teklif edilmiş olur. Adaylık konulması seçim gününden onbeş gün evvel başlar ve yedi gün devam eder. Aday listeleri üç gün Fakültede ilân edilir.

Bir öğrenci yalnız Yönetim ve Denetleme Kurulu için adaylığını koyabilir veya gösterilebilir.

Seçimin Yapılış Şekli:

Madde 20 — Yönetim Kurulu ve Denetleme Kurulu adayları iki liste halinde karatahtaya yazılır. Başkan seçimin başladığını bildirir. Önceden hazırlanmış ve derneğin mühürü ile mühürlenmiş olan seçim pusulalarını dağıttırır.

Madde 21 — Toplantıların ciddiyetini bozanlar başkanın ihtarına rağmen hareketlerine devam ederlerse başkan tarafından dışarı çıkartılabilirler. Oylar toplandıktan sonra her oy pusulasındaki adayların adları yüksek sesle okunur. Okunan adayların adı hizasına işaret konur. Yönetim Kurulu adaylarından en çok oy almış olan yedi kişi Yönetim kurulunu, Denetleme Kurulu adaylarından en çok oy almış olan üç kişi Denetleme Kurulunu teşkil ederler. Denk oy almış olanlar arasında kur'a çekilir.

Yönetim ve Denetleme kurullarından herhangi bir sebeple ayrılanlar yerine sıra ile en çok oy alanlar geçer.

Madde 22 — Oy pusulalarında Yönetim Kurulu için yediden fazla isim yazılmışsa ilk yedisi muteberdir. Keza Denetleme Kurulu için de ilk üç isim muteberdir.

Yönetim Korulunun Görev ve Yetkileri:

Madde 23 — Üyelerin ve Genel Kurulun dernek amacı çerçevesindeki dileklerini gerçekleştirmeye çalışmaktır.

Madde 24 — Yönetim Kurulu çalışmasını aşağıdaki kollarla düzenler:

A— Sağlık ve Sosyal Yardım Kolu

B — Kültür Kolu

C — Gezi Toplantı ve Müsamere Kolu

D — Spor Kolu

Kol başkanları Yönetim Kurulu tarafından seçilir. Teşkilâtlarını kendileri kurmaya mezdurlar. Çalışmalarında Yönetim Kuruluna karşı mes'uldürler.

Madde 25 — Kol başkanlarının gelir ve gider hususunda hiçbir yetkisi yoktur. Bu iş için Yönetim Kurulunun kararını almağa mecburdurlar.

Madde 26 — Yönetim Kurulu gerekirse aslî üyelerden bir veya birkaç kişiyi muayyen bir işle görevlendirebilir.

Madde 27 — Yönetim Kurulu üyelerinin hüviyetleri en geç bir hafta içinde mahallin en büyük mülkiye üstüne bildirilir ve isimleri gazete ile ilân edilir.

Denetleme Kurulu:

Madde 28 — Denetleme Kurulu en az ayda bir defa Yönetim kurulunun ve kolların çalışmalarını, derneğin gelir ve gider defterlerini, makbuz ve müsbit evrak dosyalarını inceler, yapılan masrafların Yönetim Kurulu kararlarına dayanıp dayanmadığını kontrol eder ve neticeyi bir rapor halinde Yönetim Kurulu başkanlığına bildirir.

Denetleme Kurulunun iki üyesinin en az bir yıllık öğrenci olması şarttır.

Madde 29 — Yönetim Kurulu Denetleme Kurulunun denetlemesini kolaylaştırmakla mükelleftir.

Derneğin Gelir ve Giderleri:

Madde 30 — Derneğin gelirleri üyelerin en az bir en çok yüzyirmi lira arasındaki yıllık aidatı ile, bağışlardan, kitap, mecmua, not, tanıtma kartı, rozet, paso, müsamereler ve emsali hasılatından ibarettir. Aidat kış ve yaz sömestlerinde olmak üzere iki taksitte verilebilir.

Madde 31 — Her çeşit gelir için makbuz kesilir.

Madde 32 — Yönetim Kurulu yıllık Genel Kurulun yaptığı bölümler çerçevesinde derneğin gayesini gerçekleştirmek için gerekli masrafları yapmaya mezdur. Her çeşit masraf için fatura alınır. Fatura tedariki mümkün olmayan ve yirmi beş lirayı aşmayan masraflar için yönetim kurulunca bir sarf tutanağı düzenlenir.

Yönetim Kurulu başkanının acil ihtiyaçlar için -50- elli liraya kadar sarf yetkisi vardır. Bu hakkını senede iki defadan fazla kullanamaz.

Madde 33 — Derneğin para ve mallarının korunması

için gereken tedbirlerin alınmamasından dolayı, mücbir sebepler dışında, husule gelen zararlardan Yönetim Kurulu müştereken ve müteselsilen sorumludur. Zararın telâfisinden sonra kusurlu üyeye diğerlerinin rücu hakkı kanunlar çerçevesinde mahfuzdur.

Madde 34 — Derneğin kasasında yüz - 100 - liradan fazla para bulundurulmaz. Fazla para bankaya yatırılır.

Derneğin Defter, Makbuz ve Dosyaları:

Madde 35 — Dernekte aşağıdaki defter, makbuz ve dosyalar tutulur. Ve tutanlar tarafından dernekte muhafaza edilir.

1 — Genel Kurul Defteri : Genel Kurul kâtipleri tarafından tütölür. Bu deftere Genel Kurul müzakereleri hülâsaları, kararları yazılır. Genel Kurul başkanı ve kâtipler tarafından imzalanır.

2 — Aza Defteri : Cemiyete girenlerin hüviyetler, derneğe giriş tarihleri, yıllık para taahhütleri bu deftere yazılır.

3 — Makbuzlar ve Müsbit Evrak Dosyamı : Derneğin dip koçanlı teselsül numaralı makbuzları vardır. Derneğe gireni her gelir için makbuz kesilir, başkan ve sayman tarafından imzalanır. Makbuz kesilmesi mutad olan gelirler dışında kitap, not, rozet, mecmua ve emsali gibi dernekçe satılan şeylere mukabil gelirlerin hesabı yönetim kuruluca yetkili kılınacak bir temsilci tarafından tutulur. Muayyen müddetlerde yapılacak hesap hülâsaları ile derneğe giren gelir yekûnları belirtilir. Ve tahsilat yapan temsilci adına makbuz kesilir. Dipkoçanına parayı veren imza atar. Yönetim Kurulunca yapılacak masrafların fatura, senet veya sarf tutanağını ihtiva eden bir müsbit evrak dosyası tutulur. Makbuzlar ve müsbit evrak dosyası, kaynağı ve sarf yeri ne olursa olsun derneğe giren ve dernekten çıkan bütün meblâğları ihtiva eder.

4 — Karar defteri: Yönetim Kurulu kararlarını ihtiva eden bu defter dernek kâtibi tarafından tutulur. Kararlar Yönetim Kurulu üyeleri tarafından imzalanır.

5 — Gelir ve Gider Defterleri: Derneğin gelirlerini dipkoçanlı makbuzlara isnaden belirten bir gelir defteri ve yapılan masrafları müsbit evrak dosyasına göre açıklayan bir gider defteri tutulur.

6 — Muhasebe Defteri: Fatura, sarf mazbatası ve makbuzlara istinaden derneğin bütün gelir ve giderleri kayıt edilir. Derneğin saymanı netice hesaplarını, malî durumunu belirtir. Yıllık raporlar, bilanço ve kat'i hesaplar özel bir dosyada saklanır. 3, 5, 6, 7 nci bentlerde yazılı defterler kanuna uygun şekilde sayman tarafından tutulur.

7 — Demirbaş Defteri: Derneğin demirbaş eşya vesairesinin kaydedildiği defterdir.

8 — Gelen ve giden Evrak Defteri : Gelen ve gönderilen evrak tarih ve numara sırasıyla bu defterlere kayıt ve gelen evrakın asılları ve gönderilen evrakın bir nüshası bu tarih ve numara altında dosyalarında hıfzolunur.

Madde 36 — Her para sarfında başkan ve sayman birlikte sarf evrakını imza ederler.

Tüzüğün Değiştirilmesi:

Madde 37 — Dernek üyelerinin en az beşte birinin veya Yönetim Kurulunun teklifi ile tüzükte değişiklik ancak Genel Kurul tarafından yapılır ve kabul edilir.

Tüzükte değişiklik isteyen dernek üyeleri veya Yönetim Kurulu, Genel Kurul toplantısında değişiklik tekliflerini mucip sebeplerle izah etmeye mecburdurlar.

Madde 38 — Tüzük değiştirme teklifini konuşacak genel kurulda bütün dernek aslî üyelerinin üçte ikisinin bulunması şarttır. İlk toplantıda bu çoğunluk temin olunamazsa ikinci toplantıya gelenlerle iktifa olunur. Ancak her iki halde de tüzük değiştirme kararı hazır üyelerin üçte iki çoğunluğu ile verilir.

Derneğin Kapanması:

Madde 39 — Derneğin kapanmasına ancak Genel Kurul karar verebilir. Kapanma teklifi, tüzüğü değiştirme teklifinin maddelerine göre yapılır.

Madde 40 — Gündeminde derneğin feshi maddesini ihtiva eden genel kurulun müzakere nisabı ve karar verme çoğunluğu tüzüğün değiştirilmesi hakkındaki maddelerde yazılı nisab ve çoğunluktur.

Madde 41 — Derneğin kapanmasına karar verilmesi halinde genel kurulca seçilecek iki üyeden müteşekkil beş kişilik bir komisyon derneğin para ve mal mevcudunun bir mazbatasını yapar ve bütün para, mal, makbuz, defter ve dosyaları genel kurulun tesbit edeceği bir teşekküle devir ve teslim eder. Komisyonca iki nüsha olarak tanzim olunacak mazbatalardan birisi devir ve teslim edilen kurula diğeri Ankara Valiliğine verilir.

Geçici Madde — 1946 - 1947 yılında seçilecek olan ilk yönetim kurulu tabii üyeler arasından seçilir. Seçim bittikten sonra bu madde hükümsüzdür.

Madde 42 — Derneğin kurucuları şunlardır.

Tarık Turga :

İsmet Paşa Caddesi No: 15

F. F. Yüksek Kimya Yılı 2. Türk.

Suad Göksaltık :

Cebeci Caddesi M. Sözen Ap. No: 7 F. F. Yüksek Kimya Yıl 3. Türk.

Necati Nemutlu :

İnönü Bulvarı İğde Sokak No: 3

F. F. Yüksek Kimya Yıl 2. Türk.

Turan Sanlı Çetinsavaş :

Maltepe Süleyman Bey mahallesi Çamlıca Ap. No: 3 F. F. Yüksek Kimya Yıl 3. Türk.

Rıfki Boyacıoğlu :

İnönü Bulvarı Yeşerti Sokak No: 10

F. F. Yüksek Kimya Yıl 3. Türk.

**- 12 Eylül 1980 Öncesi Fen Fakültesi Öğretim Üyelerinin Teröre İlişkin
Deklarasyonu**

T.C.

Ankara, //19

Ankara Üniversitesi

FEN FAKÜLTESİ

Öz:

DEKANLIĞI

.....

Sayı ;

Öğretim kurumlarımızda anarşik olayların Ülkemizin her tarafını sardığı ve bu yüzden bütün yurttan öğretimin gerçek anlamıyla felce uğramış ve işlemez halde olduğu herkesçe bilinmektedir. Bir ulusun bütün okullarının bu hale düşürülmesi düşman bir devletin bile başaramayacağı kadar ağır bir yıkıcılıktır. Bu yıkımın sonucu geleceğimizi büyük çapta etkileyebilecek boyutlara ulaşmıştır, gençlerimiz yarına bilgisiz ve görev sorumsuzluğu içinde yetişmektedir. Kalkınmakta olan ülkemizin bütün sorunları cahil ve politik heyecanlarla şaşırılmış bir kütleye teslim edilecektir. Politik heyecanların durgunlaştığı, demokratik Hukuk düzeni içinde yan yana oturup çalışabilen bir gençlik kütlesi ve bütün çabasını araştırma ve öğretime yönelmiş üniversiteler yarınımızın garantisidir. Küçüğünden büyüğüne bütün aydınlarımıza bunu hatırlatmayı ve bizi huzur içinde çalıştıracak ortamı yaratmak için gerekli çabayı sarfetmeye çağırmayı bir Fakülte olarak görev sayıyoruz. Kütleler yüzeysel polis önlemleri ile durdurulamaz. Konuların nedenlerine inilmesi parti ve şahıs çıkarlarının üstüne çıkılması zorunluluğu vardır.

Bu anarşik olayların kaynaklarının öğretim kurumları dışında ve bugünkü siyasal ortam içinde olduğu artık açıkça belli olmuştur. Fakülte olarak ne taraftan gelirse gelsin her çeşit insanlık ve Hukuk dışı şiddet hareketlerinin karşısında olduğumuzu bir kez daha duyurmakta yarar görüyoruz.

Son yıllarda Fakültemiz öğrencilerinden bir grup ve zaman zaman dışarıdan onlara yardıma gelen bazı kişiler diğer öğrencilerden bir kısmını fakülte alanına sokmamaktadır. Ayrıca içeri girmesine izin verdikleri öğrencilere baskı yapmakta, istedikleri zaman derslerden alıp izinsiz formlar düzenlemekte ve zorla para toplamaya çalışmaktadırlar. Laboratuvarları basıp zarar vermekte, ders ve sınava girişleri önlemektedirler.

Olaylar, son iki yıldır öğrenciler arasında kalmaktan çıkarak devlet memuru olarak görev yapan Fakültemiz mensuplarının iş başında tehdit edilmesi, saldırıya uğraması ve öğretim üye ve yardımcılarının yaralanması ile Fakültenin çalışmasını felce uğratabilecek boyutlara ulaşmıştır.

Örneğin, memurlarımız dövülmüş, laboratuar ve dersanelerde asistanlar tehdit edilmiş ve saldırıya uğramış, ayrıca bir asistanımız ağır şekilde dövülmüştür. Bir asistanımızdan tabanca tehdidi ile boş olan bir sınav kâğıdının kendisi tarafından doldurularak geçer not verilmesi istenmiştir. Bir öğretim görevlisinin odası basılarak tehdit edilmiş ve öğrencimiz olan kardeşi derslere sokulmamıştır. İki Profesörün evine bomba atılmış hasara neden olunmuştur.

Sürekli olarak öğretim üyelerine geçer not verilmesi için tehditler yapılmış, özgür eğitim zedelenmek istenmiştir. Odalara girilerek sınav kağıtları çalınmaya çalışılmıştır.

Son olarak 24.X.1977 Pazartesi günü Fakülte öğrencilerine hakim durumda olan ve ülkücü oldukları söylenen bir grup, iki öğrenciyi Fakülteye sokmak istememişlerdir. Polis bu harekete engel olmuştur. Ertesi günü aynı grup bazı eğitim sorunlarını görüşmek ve karar vermek için forum düzenlemek istemiş ve Fakülte öğrencilerini bahçede toplamaya çalışmıştır. Forum haberinin alınması üzerine 100-150 kadar polis memuru daha çağırılarak olayların önlenmesine çalışılmıştır. Bütün polislerin bahçeye toplandığı sırada üç kişi Fizik Bölümüne girmiş, bunlardan biri gözcülük yaparken ikisi Prof. Dr. Burhan Cahit Ünal ve Prof. Dr. Rauf Nasuhoğlu'nun odalarına girerek patlayıcı ve yakıcı bir madde atmıştır. Prof. Dr. Burhan Cahit Ünal odasında oturmakta olduğundan ağır şekilde yanmış, Prof. Dr. Rauf Nasuhoğlu'nun sekreteri korkudan bayılmıştır. Olayın düzenleniş ve işleniş biçimi bu iki öğretim üyesinin canına kastedilmek istendiğini açıkça göstermektedir. Olaydan sonra bu binada daha önce kapalı durumda olan bir arka kapının kilit halkalarının kırılarak öncede açık duruma getirildiği saptanmıştır.

Her ne kadar yetkililer sürekli olarak gerekli güvenlik önlemlerinin alındığını belirtmekte ise de, yukarıda verilen örnekler fakültemiz öğrencileri ve hatta devlet memuru olan Fakülte Personeli ve akademik personelin can güvenliğinin artan bir tehdit altı da olduğunu göstermektedir. Bu nedenle Fakülte içinde genel huzursuzluk son derece artmıştır. Bundan sonra kimin yaralanacağı veya öldürüleceği bilinmemektedir. Ama politik amaçlı bu tür olayların devam edeceği kuşkusuzdur.

Yukarıda, kısaca belirtilen olaylar nedeni ile öğretime birçok kez ara vermek zorunluluğu doğmuştur. Geçen yılın öğretimi zamanında bitirilemediğinden kalan kısım 1 Eylül'den başlayarak tamamlanmaya çalışılmış ise de son olaylar nedeni ile öğretime yeniden ara vermek gerekmiştir.

Sayın Devlet Başkanımızın, Başbakanımızın, ilgili Bakanlık ve Kuruluşlarımızın konu üzerine eğilmelerini ve huzurlu bu öğretimin yapılabilmesi için daha etkin önlemlerin alınmasını diliyor ve bekliyoruz.

ANKARA ÜNİVERSİTESİ FEN FAKÜLTESİ ÖĞRETİM ÜYELERİ

- 1949 Yılında Fen Fakültesi Kütüphanesi Hakkında Rapor

19.XI.1949

Ankara Fen Fakültesi Kitaplığının Durumu

I - Fakülte Kitaplığının bugünkü durumuna göre kitapların tasnifi ve tevzii.

Her gün kitaplığa muhtelif Enstitüler tarafından ısmarlanan kitap, mecmua ve ayrıca bazı müesseseler tarafından gönderilen yayınlar gelmektedir, Hemen hemen her gün gelmekte olan bu kadar eser arasından evvelâ bir tek kitabı ele alıp onun yerine, yani herhangi bir enstitüye gönderilinceye kadar üzerinde görülecek işler :

a) Her yeni gelen kitap evvelâ nereden geldiği, hangi tarihte kitaplığa girdiği, kimin tarafından ısmarlandığı, kaçta malolduğu Kaç ciltten ibarettir, bu kitap daha evvel kitaplığımıza gelmiş midir ve hangi Enstitüye gitmiştir ?

Bunları araştırmak lazım. Daha önce gelen ve kaydedilmekte ola eserler varsa yeni gelenler, kabil olduğu kadar sistematik şekle konur ve aksesyon usulüyle, kayıt sırası gelinceye kadar kimseye verilmeden kitaplıkta bekletilir.

b) Kayıt sırası gelince ilk iş, kitabı doğrudan doğruya Demirbaş Defterine sırasıyla: Tam bibliyografik künyesini, gelişi tarihini, nereden ve kaçta alındığını, ne dilde olduğu, cilt durumu ve hangi ilim koluna ait olduğu kaydedilir.

c) Fiş katalog için kitabın künyesine göre fişi çıkarılır. Bazı kitap için bir tek fiş yazıldığı gibi, bazılarında da dört-beş ve ya daha fazla işaret ve seri fişleri yazmak icabeder.

Bizim kitaplığımızda bu fiş yazma ve yukarıda (doğrudan doğruya demirbaşta kayıt) dediğim iş müşkülâtla yapıldığından, bunun sebeplerini aydınlatmak için biraz üzerinde durmak mecburiyetindeyim.

Normal olarak kayıt işinde bizzat kitaba bakarak müsvedde yapmadan deftere makine ile kaydedilmesi lâzım. Yalnız fişler için haliyle evvelâ müsveddeler yazmak ve hemen bekletmeden daktiloda tabettirmek lâzımdır.

Bizde ise büyük cetvel makinesi kalem odasında ekseriyetle meşgul olduğundan, kitapları kayıt etme sırasında istenildiği zaman bulamadığımdan dolayı ve; Enstitüler tarafından ekseriyetle (Şu kitaplara bir damga basıp hemen verin) diye acele istediklerinden, onları bekletmemek ve ihtara maruz kalmadan kitapları acele teslim edebilmem için, makineyi beklemeden hemen ayrıca demirbaş defterine göre lâzım olan künyelerini-müsvedde kâğıtlara yazmak gibi tehlikeli bir usul kullanmaktayım. (Çaresizlik usulü)

d) Bu tarz çalışma hem çok vakit ziyan etmekte, hem de dikkat ve titizlik gösterildiği halde Demirbaş defterinin intizamını sarsmış bulunmaktadır. Makine boş kalıp ta bir kaç günlüğüne kitaplığa gönderildiği zaman, eski işler ikinci bir defa tekrarlanmakta, yani müsveddelerdeki kayıtlar - makine ile deftere yazılmaktadır.

e) Hiçte pratik olmayan bu usul günlerce ve pek çok vakit almaktadır.

f) Kayıt sırasında her kitabın iç kapağına kütüphane damgası ve aksesyon (geliş sırası) numarası basılır.

g) Sıra etiketleme işine gelir, bu da el oyalayıcı bir iştir. Temiz ve etiketlerin aynı hizada muntazam olması için dikkat ve titizlik ister. Etiketleme işimiz iptidai bir şekilde etiketler teker teker el ile zamlanarak kitaplara yapıştirilmektedir. Sonra, yapıştirılan etiketlere tekrar numaralar basılmaktadır.

h) Enstitülere verilecek kitapların adları makine ile yazılır, bazen paketlere sarılarak icabında otobüse kadar indirecek bir yardımcı bulmak için İdareye ve ya serhademeye başvurmak gibi üzücü işlerin peşinde aşağı, yukarı koşup vakit sarf edilmektedir.

II - Periyodik eserlere ait işler :

Kitaplığımızda başlıca meşguliyetlerden biri de periyodik eserlerin tasnifi, tertibi, tevzii ve ciltlettirilmesidir .

Her gün gelen abonman mecmualar günü gününe periyodik fişlere kaydedilmektedir. (Astronomi, Matematik, Zooloji, Botanik) Enstitülerine ait mecmualar kaydedildikten sonra makinede adları, cilt ve sayıları yazılarak hemen gönderilmekte. Diğerleri ise (Kimya,, Fizik, kısmen Matematik ve Genel) mecmualar, Prof. Dr. A. Parts tarafından görülüp kontrol edildikten sonra Genel kitaplıkta muvakkat dolaplara yerleştirilir. Sayıları tamamlanmış ciltler, cilde hazırlanır, her cilt ayrı ayrı bağlanır makinede listesi yazılır ve ciltciye gönderilir.

Cilde gönderilme işi de teknik bir yardımcı bulunmadığından epeyce üzücü ve uğraştırıcıdır. Cilt yanlışlıkları ve yazılarda hatalar varsa tekrar tashihe gönderilir.

Ciltlenerek kitaplığa giren her mecmua ayrıca, tamamlanmamış bir demirbaş defterine kayda tutulması lâzımdır. Fakat bizde böyle defter henüz yapılmamış, ciltlenen periyodik eserler ne esas demirbaş ne de muvakkat demirbaş kaydedilmeden sade; cilt işleri dosyasındaki listelerde ve eski periyodik fişlerine kayıtlı olarak beklemektedir. Tamamlanmamışlara ait defter açmak ve bütün ciltlenen periyodikleri yeniden bu deftere tam künyeleriyle kaydetmek için ayrıca epeyce zaman ve çalışmaya ihtiyaç vardır.

Ciltlenmemiş periyodiklerin arasında eksik sayılar daima bulunmaktadır. Bu eksikleri tespit edip abone olduğumuz yerlere ara sıra mektupla bildirilmektedir.

Ciltlerin, sayıları tamamlanıncaya kadar bütün periyodikler dolaplarda muhafaza edilmektedir. Okuyucu profesör, doçent ve asistanlara istedikleri mecmua iyi organize edilmiş kütüphanelerde olduğu gibi iare fişleri doldurularak değil de sadece özel bir deftere alacakları mecmuanın adı, cildi ve numarası yazılarak alanın imzası mukabilinde kitaplıktan dışarı çıkarılmaktadır.

III - Sipariş edilen kitap ve mecmualardan başka kitaplığa hediye olarak gelen muhtelif yayınlar, mecmua ve broşürler vardır. Bunlar için bazen alındığını bildiren teşekkür mektupları yazılmaktadır. Fakat bunların sayıları, gelişleri muntazam olmadığından kayıtları ayrıca bir meseledir. Başlıcaları yerine göre, demirbaş defterine ve ya periyodik fişlere kaydedilmektedir. Bu nevi eserlerin bir çoğu lüzumsuzlar dolabında henüz kayıtsız olarak durmaktadır. Eskiden beri gelmiş olan bu çeşit eserler için ayrıca epeyce bir vakit ayırmak zarureti vardır ki, bunların tasnifi ve tertibi için bir tek memurun günlük işlerinden ayıracak müsait vakti kalmamaktadır.

IV - Gazeteler:

Günlük yerli gazeteleri, çalışmağa başladığım ilk zamanlar kitaplığa girer girmez günlük periyodik fişlere kaydetmeğe başlamıştım. Fakat kitaplığa günü gününe muntazam gelmediğini, şunun bunun elinde bazı sayıların kaybolduğunu görünce, kitaplığın malı olarak kabul etmedim ve kaydetmekten vazgeçtim.

Kitaplık şimdiki bulunduğu odaya taşındıktan sonra, gazete işini de ele almağı ve koleksiyon yapmağı düşünerek; gazetelerin her sabah periyodikler gibi kitaplığa gelmesini ve kitaplıktan dışarı çıkmamasını, okumak isteyen her kes kitaplığa gelip okumasını temin etmek istedim. Bu teşebbüsüne de kimse aldırmadı. Gene eskisi gibi gazeteler her kesin elinde dolaşıp eksik sayılara kıymet verilmeden, eskimiş sayılar kitaplığa depo edilmeye başladı.

Bu durum karşısında gazeteleri kitaplıkta günü gününe kayda ne imkân vardı ne de lüzum. Esasen onları depo etmeğe yer de yok, eksik gelen gazeteleri kayda tabi tutmadan imkan buldukça isimlerine ve tarihlerine göre sıralayarak tomar halinde bağlayıp Fakültenin deposuna gönderilmektedir. Bu duruma göre gazeteler kitaplığın malı değildir, kitaplık ancak birikenleri toplayıp depoya göndermeğe memurdur.

Bir kütüphaneci gözü ile kütüphane işleri hakkında hatıra gelen başlıca işleri saydım. Bütün bu işler maalesef kimsenin yardımı olmaksızın bir tek

memur tarafından yapılabilmesi için ne kadar zamana ve çalışmağa ihtiyaç olduğunu takdir edersiniz.

Kitaplık odasına her sabah talebeler çantalarını alıp hususi ders çalışmak üzere gelip oturmaktadırlar. Ayrıca okuma odamız olmadığından bu durum, hem küçük olan bir kitaplıkta usûlden değildir, kitaplığın intizamını, bozmaktadır. Hem de kitaplıktaki eserleri araştırıp çalışmak isteyen okuyuculara bazı kere yer kalmamaktadır. Aynı zamanda biz de çalışma saatlerinde bu giren çıkandan rahatsız olmaktadır, kendileri de makine sesinden rahatsız olmaktadır.

Bu durumun böyle devam edip etmemesi hakkında emirlerinizin bildirilmesini rica ederiz.

Kitaplığın bugüne kadar geçirdiği bazı safhalar.

Fiş/katalogların gecikmesi, ve daktilo bayanların yardımları, Dertleri, temizliğe ihtiyacı.

Fakülte kitaplığında çalışmaya başladığım ilk zamanlar kitaplık için lâzım olan organizasyon hakkında Dekanlığa bir yazı ile bazı ricalarda bulunmuştum. Kitaplardan uzak ve yeni gelenleri de hemen tevzi etmek mecburiyetini gördüğümünden bu durum karşısında katalog yapılmasına pek imkân olmadığını anlamış, bu hususta kolaylık gösterilmesini, imkân varsa kitapların bir arada toplanılmasını ve kitapları tanımam lâzım geldiğini bildirmiştim.

Eski kayıt defterinden katalog fişleri çıkartmaya imkân yoktu, bunun için bizzat kitapları görmem, tanımam lâzımdı. Bu iş için evvelâ her Enstitü kitaplığında, kitapları kayıt defteri ile karşılaştırarak bir sayım yapmakla işe başladım. Neticede her Enstitüde pek çok noksan kitap görüldü, araştırıldı, bir kısmı bulundu.

Yine her enstitüye girerek kitaplar üzerinde teker, teker muhtelif fişler çıkarmaya çalıştım. Enstitü odalarına her zaman giremediğimden, bu iş hem çok uzun sürdü, hem de noksansız yapılması güç hatta gayri kabil bir şey oldu. Fakat elime geçirebildiğim kitapların tam künyelerini müsvedde kâğıtlara yazdım. Gayri kabil olan tarafı da, bunların hangi tarihte ve nerelerden kaç mal olduğunu araştırmak idi.

Bu sefer, seri ve yanlışsız yazabilecek bir daktiloya ihtiyaç görüldü. İdareden bu ricada bulundum. (Kütüphaneye daktilonun ne lüzumu var, hususi daktilo istiyor)gibi laflar işittim. Bir müddet kendim makine başında fiş yazmaya çalıştım. Fakat seri yazamadığımdan ve günlük işlerden az vakit kaldığından uzun zamana ihtiyaç vardı. Nihayet kalem odasında bir daktilo fazla gelmiş, kütüphaneye yolladılar.

Bir çok tarif, doğru ve temiz yazılması için ricalar üzerine fişler daktilo bayan tarafından yazılmaya başlandı, bazı yazılanları gözden geçirir bir tek harf yanlış bulursam ya düzelttirir ve ya yeniden yazdırırdım.

Fişler bir tek yanlış harf kabul etmez, çünkü alfabetik sıraya konduğu zaman fiş ya yerini bulmaz ve ya kitabın künyesini yanlış göstermiş olur. Onun için fiş yazılması hususunda azami derece titiz davrandım. Daktiloya, acele etmeden harfleri teker teker yazmasını, fişin temiz çıkmasını, silinti olmamasını rica ettim. Nihayet böyle titiz ve dikkatli aynı zamanda yavaş yazmak mecburiyeti olduğundan; çok çalışmak sabahları otobüsten iner inmez işimizin başına koşmak, paydos saatlerinden evvel işi bırakmamak, daha kabaca izah etmek zorunda kalacağım, şurada, burada sohbet etmekten ve iş başına geldiğimiz zaman dalga ve hayal geçmekten uzak bulunmamız icap ettiğini, kütüphaneye sırf iş çıkartmak için geldiğimizi ihsas etmek zorunda kaldım.

Bu yüzden daktilo ile aramızda anlaşamamazlık peyda oldu, aleyhimde bir çok fiskoslar dolaşmaya başladı. Kalem odasında serbest ve daha uygun arkadaşlarla rahat, rahat oturmak varken, kitaplıkta ciddi ciddi çalışmak mecburiyetinde olmadığını hemen kavrayan daktilo bayanı, az çok kitaplık işlerini öğretip emek verildikten sonra kitaplıktan kaçırıldı.

İsabetli oldu; arkasından bir kontrolden geçirilen fişlerin pek çoğu kabili tashih ve temiz olmadığından fiş kutularına konacağı yerde çöp sepetlerine atıldı. Bir çok vakit sarf edilip hazırlanan müsveddeler de maalesef , fişler makinede yazılır yazılmaz atılmış bulunuyordu.

Bir müddet fişler yazılmaktan geri kaldı. Bu müddet içinde daha çok periyodik eserlere vakit verildi. Birden gelmeye başlayan abonman periyodiklerin tasnifi, tertibi, ciltlettirilmesiyle esaslı surette meşgul olmak bir memura yetecek kadar meşguliyet teşkil ediyordu.

Fiş katalogu işlerinde verdiğim emek semere vermeyip hayal kırıklığına uğradıktan sonra, bir müddet ancak yeni gelen kitapları ya doğrudan doğruya makine ile demirbaşa bazen de makine için müsveddelere kaydedip hazırlamakla ve hemen enstitülere yollamakla iktifa ettim. Zaten enstitüler de kitap kataloglarının hazırlanması için vakit vermeyi düşünmüyor yalnız yeni gelen kitapların hemen kendilerine verilmesiyle memnun ediliyorlardı. Böylece zavallı kütüphane memuru ilk zamanlar yapacağı işi bilir enerjik bir halde, iyi bir organizasyon, mükemmel fiş ve bazı uzmanlardan da yardımlar isteyerek sistematik kataloglar yapacağım diye hayal kurarken, geçit yeri olan soğuk koridorda sade bir kitap bekçisi olarak kaldı.

Fakat fiş katalog işini yarıda bırakmak, bu işten vazgeçmek bir kütüphane için en büyük kusur olduğunu unutmuş değilim, bu hususta vicdanım hiç rahat

etmiyor. Bu gidişle demiyorum, bu duruşla fişler yazılamayacak, bu sefer dekanlığa yeniden bir daktiloya ihtiyaç olduğunu söyleyerek, verilmesi ricasında bulundum. Kalemde yeni gelen yeri, işi tespit edilmeyen boş bir bayan memur varmış ,onu kütüphaneye verelim dediler. Yeni daktiloya da yazacağı şeyler tarif edildi, uzun zaman sarf ederek makine başında durup harf, harf kelime, kelime yazacağı fişler dikte edildi, vakit ve emek verildi. Lakin bu sıkıcı işten usandığından dolayı mıdır, daktilo bayan sabahları herkesle beraber Fakülteye geldiği halde saat 10 dan evvel işinin başına gelmez bazen sobanın yanıp, odanın ısınmasını bekliyormuş arada bir gelip bir fiş yazar yine binanın içindeki dostlarının ziyaretine dolaşır, uzun sohbetler, kahveler, ikramlar. Kitaplık memuru yazı ve teknik işlerle tek başına meşgul iken, bazen Öğle paydosunu da çalışmakla geçirirken, yeni gelen memur bayanın bu lakayt, laubali hareketleri gözden kaçmıyor ve pek canım sıkılıyordu. Mademki kitaplıktan ben mesulüm, bu işler benden sorulacak, yeni memurun da verdiğim yazıları yazmak vazifesidir. İstemeyerek buna da mesai saatlerinde ancak işimizle meşgul olacak vaktimiz olduğunu bitmesi lâzım gelen yazıların çok olduğunu bir iki defa nezaket dahilinde söyledim. Bunu gidip Dekan veya idareye söyleyemedim çünkü , şikayet gibi telekkî edilir diye düşündüm. Fakat bu ihsasım üzerine Muazzez hanım tarafından Bunu yapan sen misin? sen de ücretli bir daktilosun, arada ne farkımız varmış ta sen şeflik taslıyorsun, istediğim zaman, gelir, istediğim zaman çıkarım, senin verdiğin yazıları yazmağa mecbur değilim, istersem yazarım" gibi gürlütülerle taarruza maruz kaldım.

Resmi bir çalışma yerinde bu gibi görgüsüz, cahil kimselerle iş yapılamayacağını, bunların zararından başka kitaplığa hiç bir faydası olmayacağını anladım. Bunlar ile asap bozup işi daha çok sekteye uğratmaktansa, yalnız yapabileceğim kadar ve paydos saatlerinde de çalışmayı göze aldım. Fakat bu fiş işleri bir kişinin başa çıkacağı şey değildir, pek uzun zamana muhtaçtır. Bay Sekretere dert yandım. Dekanlıktan ya kitaplığa kuvvetli bir amir verilmesini, ben yardımcı olarak daktilo işlerini yapayım dedim. Ve ya akli başında, sade iş görmeğe gelen biraz olsun yabancı dilden anlayan bir daktilo alınsın da biran evvel bu fiş kataloglar yazılsın, ricasında bulundum. Şimdilik mevcut olan daktilolar ile idare edilsin dendi. Sekreterliğin emri ile tekrar bayan Muazzez gönderildi. Artık ondan iş beklemiyordum, gelmesine gitmesine ehemmiyet vermeden yalnız resmi iş hususunda tek tük konuşmaya gayret ettim, zira yabancı dilde olan fişleri anlamıyor, doğru ve temiz olarak yazamıyordu. İsterse günde iki tane fiş yazsın da ağzını açıp gevezelik yapmasın, hele pek adi bir şekilde ustaca kavga etmesinden korkarak, iş hususunda bile bir söz söylemeğe çekiniyordum. Bu sefer bu bayan çalışmağa büsbütün lakayt davranmaya, bana hükmetmeğe, yanlışlarımı anlamadan da

olsa çıkarmağa başladı. Ben başımı kaldırmadan çalışırken o saatlerce kitaplığa uğramaz keyfi dolaşır dururdu, bu hareketleri ile bana nispet yaptığı yine bir gürültü için fırsat aradığı aşikârdı. Nihayet bir gün bermutat yazıları bırakıp soba başında laklak edip otururken bir laf açtı, Rektörlüğün daktilolarının pek müptezel şeyler olduğunu söyledi. Muazzez hanım ben onları tanımıyorum, fikrinize de iştirak etmiyorum. Yalnız umumi olarak memleketimizde daktiloların hakir görüldüğünü zannettiğimi söyleyebilirim " diyerek lafi kesmeye çalıştım.

Derhal Kalem odasına koştu, daktilo bayanları etrafına alarak aleyhime bir cephe kurmuşlar, ileri geri dedikodular söylenmiş, güya ben daktilolarımıza hakaret etmişim gibi yalanlar da uydurulmuş. İkinci defa Sekreterliğe; Kitaplıktan ya benim çekilmem veya bu bayanın kitaplıktan uzaklaştırılmasını, aksi takdirde kitaplık işlerinin büsbütün sekteye uğrayacağını, çünkü, kafa ile çalışmanın imkânsızlığını söyledim.

Ben kimseye karşı şahsî bir husûmet beslemem ve onların yaptığı gibi kimsenin hususî bir şeyi ile ilgilenmem. Yalnız onların iş öğrenip birlikte iyi çalışmamızı istiyorum. Mademki mevcut olan daktilolar ile idare edilecekti, diğer iki eski daktilo Kalemde daimî meşgul olduklarından, eskiden kitaplık işlerinde biraz çalışıp az çok fiş yazma usullerini bilen bayan Dulfuruz kalıyordu bari onu verin de yeni bir emek vermeden fişler yazılsın dedim.. Fakat, vaktiyle:" Feyha gâvurlarla çok konuşuyor, casustur " diyen. Sonra şahsî bir mektubumu bile postacının getirdiği paketlerin arasından çalıp okuduktan sonra yok ettiği zamanlar, "Ben hoca kızyım yalan söylemem " diyen bu zavallı kız, bu sefer Dekanlığa çıkıp, işittiğine göre: "Beni hademe yapın da kütüphaneye vermeyin, çünkü Feyha h. her şeyimize giydiğimiz elbiselere kadar karışıyor " gibi yalanlar söylemiş bulunmaktadır. Bu kadar adî dedikodu ve iftiralara hiç aldırış etmedim. Zavallılar, diyerek gülmekle mukabelede bulundum. Yalnız; sırf çalışma hususunda titizlik göstermem suçundan aleyhime kurdukları bu fesatlıklara dayanarak söylenen dedikodulara, Sayın eski Dekanımızın da inanması çok canımı sıkmış, bütün çalışma hevesim kırılmıştı.

Kitaplığın dertlerinden biri de temizlik ihtiyacıdır.

"Bir Fakülte Kütüphanesi Fakültenin Kalbidir " diye bazı bilginlerin sözünü hicapla hatırlıyorum. Bizim Fakülte kütüphanesine lâıyk olduğu değer verilmemektedir. Hele memurlarımızın gözü ile, Kütüphanede bir iş yok, memur lâzım değil, ışık, temizlik lâzım değil. Kitaplık daima meşgul olunan bir yer, giren çıkan çok olduğundan temizliğine çok itina etmek lâzımdır. Bir kütüphanenin ibadet yeri gibi temiz tutulması şarttır. Hâlbuki bizim kitaplık günlerce temizlik yüzü görmediği zamanlar oluyor, temizlik yapıldığı zamanlar da üstün görü yapılıyor. Masalarımızın, yazı makinesinin tozlarını sabahları

kollarımızla almaklayız, fakat dolapların üstü, camları, iskemleler, yerler hele kapı ve pencerelerin tozu ve kiri, kitaplık bu odaya taşınalı beri doğru dürüst temizlenmemiştir.

Bu yüzden de çok canım sıkılıp rahatsız olmaktayım ve kitaplığa yabancı biri girdiği zamanlar utanmaktayım. Sobanın üzerinde bir sürahide en aşağı bir aylık su bulunuyor. Böyle ufak tefek hususî işlere değil de, mühim bir yardım için lâzım olduğu zaman bir hademe istediğim vakit: “Ya hadememiz yok veya, orada bir adam var ya!” deniyor. Bu mecburi ricam da bir şikayet telâkki ediliyor. Hali hazırda, Sınaî Kimya Enstitüsüne bakan bir adam var fakat, Enstitü işleriyle meşgul olduğundan, Kitaplığa bakacak ne vakit bulup uğraşabiliyor, ne de Kitaplığın temizlik işleriyle meşgul olmak arzusunda. Daha bu tarafta işe başlamadan, "Ben kitaplığa bakamam, kütüphaneci ile geçinemem " dediğini duymuştum. Çünkü, yukarıda bahsettiğim gibi bazı memurlar dedikoduları ile adımı geçimsiz, fenadır diye çıkartmışlardır. Fakat, memuruna değil bizzat Kütüphaneye hürmet etmek lâzım geldiğini zannediyorum.

Bundan böyle, bütün bu dertleri de dikkati nazara alarak kitaplığa lâzım gelen ıslâhat üzerinde düşünülmesini, icap ederse kuvvetli, faal bir kütüphane amiri getirilmesini üstün saygılarımla rica ederim.

Kitaplık Memuru
Fatma Feyha TOLGA

- Ankara Üniversitesi Fen Fakültesi Atatürk Anıtı Tarihçesi

Ankara Üniversitesi Fen Fakültesi Binaları: 1943-45 yılları arasında inşa edilmiştir. Proje Sedat Hakkı ELDEM ile Emin ONAT'a aittir. Mimari üslup olarak II. Ulusal Mimarlık üslubu içinde yer almaktadır. Dış cephelerden simetrik görünümlü avlulu, dikdörtgen biçimli, bodrum üzerine iki katlı iki yapı kütesinden oluşmaktadır. Toplantı salonlarının (Amfilerin) ve bazı sınıfların ahşap tavanları geleneksel Türk evlerinden esinlenerek, çıtalarla yapılmış geometrik şekillerle bezelidir. Dış cephelerde, Ankarataşı (Andezit) ve tuğla-harç sistemi, eski Osmanlı kale yapılarına benzer biçimde almalı olarak kullanılmıştır. Binaların çatı kornişinin altında çepeçevre geometrik prizma türünde Selçuklu tipinde taş friz yer almaktadır.

Fen Fakültesi Atatürk Heykeli: Mustafa Nusret SUMAN (1905-78) tarafından, mermer malzemede – yüksek kabartma olarak- dikilitaş anlayışı ile 1964 yılında yapılmıştır. Heykelin kaidesine Atatürk'ün şu sözleri kazılmıştır:

“Terakki ve Medeniyet Yolunda Türk Milletinin Elinde ve Kafasında Tuttuğu Meşale İlimdir, Fendir. K. Atatürk”

Ratip Aşir ACIDOĞU (1898-1957), Ali Hadi BARA (1906-1971), Zühtü MÜRİDOĞLU (1906-1992), Mustafa Nusret SUMAN (1905-1978), Yavuz GÖRE (1912-), Hüseyin GEZER (1920-), Mehmet Sadi ÇALIK (1917-1984), İlhan KOMAN (1923-1986) Cumhuriyet Döneminin ilk heykeltıraşları arasında yer alırlar.

1905 yılında Selanik’de doğan Mustafa Nusret SUMAN, İstanbul Güzel Sanatlar Akademisi mezunudur. 1929 yılında burslu olarak gittiği Almanya Münih’de Hoffman ile resim, Fransa Paris’te Despiau ile heykel çalışmıştır. Cumhuriyet kuşağının değişik tarihlerde olmakla birlikte Avrupa’ya ilk giden dört heykeltıraşından biridir. Gerek portre gerekse anıt alanlarında yapıtlar vermiş, özellikle Atatürk anıtları üzerinde çok çalışmaları olan bir sanatçıdır.

1943’de Güzel Sanatlar Akademisi’nde asistan olduktan sonra, 1949

yılında Akademi’de heykel atelyesi öğretmenliği; 1955 yılında modlaj öğretmenliği; 1959 yılında Heykel bölümü taş atelyesi öğretmenliği yapmıştır. Nusret SUMAN 1969 yılında profesör unvanını almış ve 1969’da emekli olmuştur. 1978 yılında şüpheli bir trafik kazasında hayatını kaybetmiştir.

- İlk Mezunlardan Prof. Dr. Saadet ÜNERİ ile yapılan Söyleşi

- Prof. Dr. Saadet ÜNERİ kimdir, ağırlıklı olarak fakülte başlangıcı dikkate alınarak eğitim geçmişiniz, kısaca hayatınızdan söz eder misiniz?

1923 Divriği (Sivas) doğumluyum. İlk okulu ve ortaokulun 2 sınıfını Divriği’de okuduktan sonra 1943 yılında Adana Kız Lisesi’ni bitirdim. 1943 yılında açılan Ankara Fen Fakültesi Kimya Bölümü’ne kaydolan ilk yıl öğrencilerinden ve ilk mezunlarındayım (1948). Aynı yıl Samsun 19 Mayıs Lisesi’ne atandım. 1950’de, Ankara Üniversitesi Fen Fakültesi (AÜFF) Fizikokimya asistanlığına atandım. Prof. Dr. Yrjö KAUKO (Finlandiyalı) yönetiminde “Elektrokimya ve Elektrokimyasal Termodinamik” ile ilgili doktorasını 1954’de tamamladım. 1960’da Fizikokimya Doçenti ve 1970’de Fizikokimya Profesörü oldum.

Almanya (2 yıl 4 ay), Belçika (6 ay) ve İngiltere’de (9 ay) bilimsel araştırma ve incelemelerde bulundum. 1 Temmuz 1990’da emekli oldum.

- O zamanki adıyla Ankara Fen Fakültesi’ne kaydınız, kısaca ilk öğrencilerden oluşunuzun hikayesini anlatır mısınız?

1943 Yılında, Adana Kız Lisesi’nin Fen Şubesi’nden, lise bitirme ve olgunluk diplomalarını pek iyi derece ile aldım. Ailemin yerleşmiş olduğu Ankara’da Fen dalı ile ilgili bir öğrenim yapmak istiyordum. 1943’lerin Ankara’sında, Ziraat ve Veterinerlik Eğitimi veren Ziraat Enstitüsü, Hukuk Fakültesi ile Dil ve Tarih Coğrafya Fakültesi vardı. O yaz Ankara’da tatilde olan Adana Kız Lisesi Müdürümüz Şahap Nazmi COŞKUNLAR ve Adana Kız Lisesi’ni bitirip Ankara’da eğitim gören ablalarla, zaman zaman Dil ve Tarih Coğrafya Fakültesi’nde toplanıp, benim, Ankara’da hangi fakültede eğitim yapabileceğim tartışıldı. Uzun değerlendirilmeden sonra Ziraat ve Veterinerlik eğitiminin, benim Fen’e olan aşkıma karşılamayacağı ortaya çıktı.

Eylül ayında gazeteler, Ankara’da Fen Fakültesi açılacağı müjdesini verdi. Gerekli belgeleri hazırladıktan sonra Gazi Terbiye Enstitüsü’nün yoluna koyuldum. Kaydımı yapan memura “*Hayri DENER dekan olarak atanmış doğru mu?*” diye sordum. Köşede bir masayı göstererek, “*evet, O’da öğrenci kaydı yapıyor*” dedi. Hayri DENER adını Lise Fizik kitaplarımızın yazarı olarak tanırdık.

8 Kasım 1943’de, bizi eğitime başlatmak için tüm ilgililer, olağanüstü çaba harcadılar. Hepsine şükranlarımı ve saygılarımı sunuyorum.

Ankara’da Fen Fakültesi’ni, anne duyarlılığı ile dolaylı yoldan tetiklemiş ve hızlandırmış olan sayın Mevhibe İNÖNÜ’yü minnettarlık ve derin saygılarımla anıyorum.

Fakültemiz, Anadolu'da açılan hemen hemen tüm Fen Fakültelerinin kuruluşuna ve gelişimine katkıda bulunarak, Fen Bilimlerinin ülkemizde yayılma ve kurumsallaştırılması görevini yapmış olma onurunu taşımaktadır.

- Fakültemizin açılışından sonra öğretime, Gazi Eğitim Enstitüsü'nün (bugünkü Gazi Üniversitesi binası) hangi sınıflarında, nasıl başlandı?

Fen Fakültesi, 17.09.1943 gün ve 4492 sayılı yasa ile, Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı olarak, Gazi Eğitim Enstitüsü ana binasının Fizik ve Kimya Laboratuvarlarının bulunduğu katların bir bölümünde, 8 Kasım 1943'de, Ankara Fen Fakültesi adı ile öğretime başladı.

Cumhuriyet Döneminin ilk ve Türkiye'nin üçüncü üniversitesi olan ANKARA ÜNİVERSİTESİ, Türkiye Büyük Millet Meclisi'nin çıkardığı ilk Üniversite Kanunu ile, 18 Nisan 1946'da özel ve tüzel kişiliğe sahip olarak kurulmuş, Senato da açılış tarihini 13 Kasım 1946 olarak saptamıştır.

Ankara Fen Fakültesi'nde, başlangıçta, (1943-1944) Matematik, Fizik ve Kimya olmak üzere 3 bölüm açılmıştı.1943'de yalnız, Birinci Dünya Savaşı sırasında Darülfünun içinde kurulmuş ve 1934 de İstanbul Üniversitesi'ne dönüştürülen İstanbul Fen Fakültesi vardı.

Fakültemizin ilk öğretim üyeleri, İstanbul Fen Fakültesi doçentlerinden Profesör olarak atanan sayın Dr. Nazım TERZİOĞLU, Dr. Orhan ALİSBAH, Dr. Cemil DİKMEN, Doçent olarak atanan Besim TANYEL, İstanbul Teknik Üniversitesi'nden Prof. Dr. Nusret KÜRKCÜOĞLU ile, Gazi Eğitim Enstitüsünden Profesör olarak atanan Hayri DENER, Dr. Avni Refik BEKMAN ve Doçent olarak atanan Dr. Süreyya AYBAR olmuştur. Zamanla Avrupa'dan yabancı profesörler de getirilmiştir.

1948-49 öğretim yılında, Yüksek Ziraat Enstitüsü bünyesinde, araştırma ve F. K. B. eğitimi yaptırmakla görevli olan Biyoloji ilmi grubu, kadroları ile birlikte Fakültemize nakledilmişlerdir. Bunlardan Botanik, Zooloji ve Jeoloji öğretim üye ve yardımcıları ile Tabiiye Bölümü kurulmuş ve Tabiiye Üçlü Lisans Öğretimi başlamıştır. Fizik öğretim üyeleri, Denel Fizik Enstitüsü içine alınmış, Kimya öğretim üyeleri ise Sinai Kimya Enstitüsü ile birleştirilerek "Sinai ve Tatbiki Kimya Enstitüsü" kurulmuştur. Aynı yıl, Jeoloji Enstitüsü de kurulmuş ve Tabiiye Bölümü içindeki jeoloji eğitimi bu Enstitü üyeleri tarafından yürütülmüştür.

1943'de, Matematik, Fizik ve Kimya bölümleri, eğitime, Gazi Eğitim Enstitüsünün Fizik ve Kimya Laboratuvarlarının bulunduğu katlarda başladı. Anfi, derslik ve laboratuvarlar, onların öğrencileri ile ortak kullanılıyordu. Öğretim üyeleri için az sayıda oda ayırabildiğinden, iki ya da üç öğretim üyesi bir arada oturuyorlardı. Asistanlar için durum daha da sıkıştıktı. Doktora

çalışması yapan asistanlar, öğrenci laboratuvarlarında tavan yüksekliğinin yarısına kadar yükselen buzlu camlarla ayrılmış dar bölmelerde çalışıyorlardı.

Gazi Eğitim Enstitüsü binalarında, misafirlüğümüz, 1953-1954 yıllarına kadar uzadı.

- Bu günkü binalara yerleşmeden önce Mebusevleri'nde ev kiralandı mı?

Yıllar boyunca, Fen Fakültesi öğrenci sayısı arttıkça, Gazi Eğitim Enstitüsü binasında çalışmalar daha da zorlaşıyordu. Matematik Bölümünün laboratuvar gereksinimi olmadığı için, bugünkü Fakülte binalarımızın karşısında bulunan bir bina Matematik Bölümü için kiralandı ve onlar taşındılar.

- Bugünkü Fen Fakültesi binalarına ne zaman taşındık?

A Binasına, 1953 yılında, Matematik, Astronomi, Fizik Bölümleri ile Tabiiye Bölümü'nün, Jeoloji-Mineroloji kesimleri taşınabildiler.

B Binasında, Kimya Bölümüne ayrılan kesimde, laboratuvarların tamamlanması gecikmişti. Özellikle Kimya Laboratuvarları için asit, baz gibi kimyasal maddelere karşı dirençli küvetlerin Almanya'dan İthal edilmesi geciktiğinden, bu küvetlerin su yolları bağlantıları ancak 1954 yılı sonbaharında tamamlanabildi.

Gazi Eğitim Enstitüsü yetkilileri yaz aylarında, binalarında onarım yaptırabilmeleri için, bizim onların binalarını biran önce boşaltmamızı istiyorlardı. Biz de onların haklı isteklerine uyararak, odalarımızın eşyaları yanında tüm aygıt ve ecza depolarımızı, yaz başında, bize ayrılan yerlerimize taşıdık.

Ancak su, elektrik gaz bağlantıları tamamlanmamış olduğundan, çalışmalarımızı B Binasında sürdürme olanağı yoktu. Oysa asistanlar için doktora çalışmaları, en verimli olarak, öğrencilerin olmadığı yaz aylarında yapılabiliyordu.

Fizikokimyacı olarak bizler çalışmalarımızı sürdürmek istiyorduk. O sırada Fizikokimya Kürsü Başkanı olan, benim ve Okyay ALPAUT'un doktora çalışmalarımızı yöneten Finlandiya'lı Prof. Dr. Yrjö KAUKO Fakülte Dekanı Prof. Dr. Saffet SÜRAY'a durumu açıklayarak, A Binasından bize çalışma yeri rica etti. Bu ricamızı yerinde bulan sayın Dekan, A Binası giriş katında bulunan, Büyük Fizik Anfisinin arka kesimindeki Amfi Hazırlık Odası'nın tam karşısında bulunan Astronomi Bölümü odalarından ikisini, yaz boyunca bize ayırdı. O sırada doçent olan Prof. Dr. Süreyya AYBAR, iki son sınıf öğrencisi ile birlikte yürüttüğü çalışmasını bu odalarda sürdürdü.

Buradaki çalışmalarımızın en güç yanı, çeşitli ecza, aygıt gibi gereksinimlerimiz için karşı A Binası'nda bulunan depolarımıza çok sık gidip gelme zorunluğu idi.

Taşındığımız bu A ve B Binaları, aslında Ankara'da açılması düşünülen Teknik Üniversitesi'nin temel derslerinin okutulması amacıyla yapılan ilk iki binası idi. Diğer binaları da bu binaların gerisine yapılacaktı.

Ankara Üniversitesi Fen Fakültesi için de, bugünkü Ankara Üniversitesi Eğitim Fakültesi'nin bulunduğu arsa ayrılmıştı.

O yıllarda, Ankara'da, Orta Doğu Teknik Üniversitesi'nin (ODTÜ) açılması kararlaştırılınca, Ankara'da Teknik Üniversitesi kurulmasından vazgeçilerek, A ve B Binaları arsaları ile birlikte Ankara Üniversitesi Fen Fakültesi'ne ayrıldı. Zamanla öğrenci sayısını arttıran bölümleri ve özellikle araştırma birimlerini genişleten Fakülteye, bu iki bina da dar geldiğinden, büyük laboratuvarlar ve dersliklerin, Sinai ve Tatbiki Kimya Kürsüsü'nün, Astronomi Bölümünün ve Kitaplıkların bulunduğu D Binası ile Sistematik Botanik Kürsüsünün yerleştiği C Binası ve Jeoloji Bölümünün yerleştiği bina yapıldı.

- FKB ve FKT Eğitimi üzerine kısaca bilgi verelim mi?

Fakültede, kendi öğretim ve bilimsel çalışmaları yanında, 1945-46 öğretim yılından başlayarak, Tıp Fakültesi birinci yıl öğrencilerinin F.K.B. (Fizik, Kimya, Biyoloji) eğitimi, 1948-49 öğretim yılından başlayarak, Ziraat ve Veteriner Fakülteleri birinci yıl öğrencilerinin F.K.T. (Fizik, Kimya, Tabiiye) eğitimi ve 1961-1962 öğretim yılından başlayarak Eczacılık birinci yıl öğrencilerinin F. K. B. Öğretimi yapılmıştır. Tıp Fakültesi Birinci Yıl Biyoloji uygulamaları, Yüksek Ziraat Enstitüsü bünyesinde bulunan F.K.B. Eğitimi yaptıran Biyoloji İlmî Grubunun Fakültemize nakledilmesine kadar (1948-49), Sıhhiye'de bulunan Hıfzısıhha Enstitüsünde yürütüldü (Prof. Dr. Selahattin OKAY).

Zamanla sözü edilen bu Fakültelerin öğrenci sayıları ve Fen Fakültesinin kendi öğrenci sayısının artması, Fen Fakültesi içinde bu öğrencilere yer bulma güçlüğü ve "Lisans Üstü" eğitimin ağırlık kazanmasıyla, F.K.B. ve F.K.T. öğretimlerinin, 1967 yılında, Fen Fakültesi içinde yapılmasına son verilmiştir.

- Fakültemizde izlenen öğretim politikasını özetler misiniz?

Fakültede Matematik, Fizik, Kimya, Botanik ve Zooloji dallarında lisans, yüksek lisans, doktora öğretimleri yapılmaktadır. Lisanslar birli ya da ikili olarak verilmektedir. Ayrıca Kimya dalında, Kimyager, Kimya Mühendisi; Fizik dalında, Fizik Mühendisi; Jeoloji dalında Jeolog ve çeşitli Jeoloji

Mühendisliği öğretimleri yanında, Yüksek Lisans ve Doktora eğitimleri de yapılmakta idi.

Fakültede öğretim, kuruluşundan beri yarı yıl (sömestr) sistemine göre yapılmıştır. Her ders yılında, kış ve yaz yarıyılları olarak, iki yarıyıl, ders yapıla gelmiştir. Sınavlar ise Eylül (1980'e kadar Ekim), Şubat ve Haziran olmak üzere 3 dönemde yapılmaktadır.

- Öğretim ve sınav yönetmeliklerine yansıyan önemli değişiklikler nelerdir?

Ankara Fen Fakültesinde, başlangıçta, (1943-44) Matematik, Fizik ve Kimya olmak üzere 3 bölüm açılmıştı. 19.07.1944 de onanan öğretim ve sınav yönetmeliği ile, 4 yıllık Matematik-Astronomi, Fizik Lisansı, Kimya Lisansı ve 5 yıllık Yüksek Kimyagerlik eğitimleri düzenlendi (1943-48). 03.05.1948 tarihinde yapılan yönetmelik değişikliği ile Yüksek Kimyagerlik, Kimya Yüksek Mühendisliği'ne çevrildi. 14.04.1954 öğretim ve sınav yönetmeliği ile 5 yıllık Fizik Yüksek Mühendisliği öğretimi başlatıldı.

1965 öğretim ve sınav yönetmeliği ile Tabiiye Lisansı eğitimi yerine, Botanik, Jeoloji ve Zooloji Lisansları ile 4 yıllık Kimyagerlik ve Jeologluk öğretimleri ve 1971 tarihinde jeoloji öğretimi başlatılmıştır.

1976'da, 130-140 kredinin 27 kredisi Eğitim Pedogojisi (Eğitim Fakültesinden), geri kalan krediler fen derslerinden sağlanarak birli ve ikili öğretmenlik lisansları açılmıştır. Aynı yönetmelikle, Matematik öğrencilerine Yandal öğretimi yaptıran Astronomi Bölümü, Anadal haline getirilmiştir.

- Lisans Öğretimi?

1943-65 yılları arasında, fakültede öğretim, sertifika sistemine dayanıyordu. 4 yıllık öğretimlerde, 4 yüksek bilim sertifikası; 5 yıllık öğretimlerde 5 yüksek bilim sertifikası almak gerekiyordu. Bir sertifika içinde, 2-6 ders bulunuyordu. Laboratuvarlı dallarla ilgili laboratuvar çalışmaları da bitirildikten sonra sınava derslerin tümünden girilirdi. Bazı sertifikaların dersleri bir yılda bitmezdi. Birkaç yarı yıla dağılan ve çeşitli derslerden oluşan sertifika sınavlarında başarı sağlamak zordu. Sertifika içindeki derslerin birinde başarısız olan öğrencinin, sınavın tümüne yeniden girmesi gerekirken, sonraları bir sertifikanın değişik derslerine farklı zamanlarda girme ve yalnızca başarısız oldukları dersin sınavına yeniden girme kolaylığı getirildi.

1955-66 öğretim ve sınav yönetmeliği ile sertifika sistemi bırakılarak, kredi sistemine geçildi. Kredi sisteminde dersler daha küçük birimlere bölündüğünden öğrenci için sınavda başarı şansı arttırıldı. Bu yönetmelikle laboratuvar sınavlarına derslerden ayrı girme şansı verildi. Ayrıca öğrencilere

zorunlu dersler dışında seçimli dersler de konularak, daha lisans düzeyinde iken istediği konuda uzmanlaşma olanağı sağlandı.

Bu yönetmelikte, yabancı dil dersleri saatleri arttırıldı. Sonsuz sınav hakkı yerine sınırlı sınav hakkı getirildi. Bu yönetmelikle, lisans öğrenimleri 115-125, yüksek mühendislik öğrenimleri 145-155 kredi olarak her bölüme aynı ölçülerde uygulandı, (1 yarı yılda 1 saatlik ders 1 kredi, 2 saatlik uygulama 1 kredi, 3 saatlik laboratuvar bir kredi).

1976-77 yılında, yönetmelikte yapılan değişikliklerle, 4 yıllık lisans öğrenim kredileri 130-140 krediye yükseltildi. Yüksek mühendislik öğrenimleri ise mühendislik olarak 4 yıla ve öğrenimleri sırasında alacakları krediler de 130-140 krediye indirildi.

- Lisans Üstü Eğitim:

1) Doktora Eğitimi:

Fakültede 03.07.1947 de onanan ve 21.05.1955 de bazı maddeleri değiştirilen Doktora Yönetmeliği uyarınca, doktora tezi kabul edilen, temel ve yardımcı disiplin sınavlarını başaranlara, Fen Doktorası Diploması veriliyordu. Ancak, 1966 Doktora Yönetmeliği ile doktora öğreniminde önemli değişiklikler yapıldı.

Doktora öğrenimi, en az 2 yıl süren 60 kredilik bir öğrenim durumuna getirildi. 60 kredinin 10 kredisi doktora konusuyla ilgili derslerden, 8 kredisi seminer ve 42 kredisi de tezden sağlanmakta idi. Ayrıca 1969'dan başlayarak, doktora, yüksek lisansa dayatılarak, doktora başlayabilmek için önce yüksek lisans öğrenimini bitirme koşulu getirildi.

2) Yüksek Lisans Öğrenimi:

1966-67 tarihinde onanan öğrenci yönetmeliğinde yüksek lisans öğrenimi başlangıç

tarihi 1969-70 ders yılı öngörülmüştür. En az bir yıllık olan yüksek lisans öğrenimi, 14 kredisi tezle ilgili dersler, 4 kredisi seminer, 12 kredisi tez olmak üzere 30 kredi idi. Yüksek lisans öğreniminin amacı, öğrencilere bir alanda daha derin ve geniş bilgi vererek, adayı bir bilim dalında yapılan araştırma ve geliştirmeleri izleyecek bir düzeye erişirmek ve böylece ülke kalkınmasında gereksinim duyulan uzman insan gücü yetiştirilmesine katkıda bulunmaktır. Yüksek lisans öğreniminin bir diğer amacı da öğrencileri doktora öğrenimine hazırlamak, bunlar arasında gerçek araştırmacı ve bilim adamı olabilecekleri seçmektir.

10.04.1980 tarihinde onanan yüksek lisans yönetmeliği ile yüksek lisans öğrenim kredisi 40'a yükseltilmiştir. Bu 40 kredinin ders, seminer ve teze ayrılım oranları, her bölümün kendi özelliklerine göre düzenlenmiştir.

Fen Bilimleri Yüksek Lisans ve Doktora eğitimindeki amaç şöyle özetlenebilir.

1- Üniversiteler, Yüksek okullar ve Akademilere öğretim üyesi ve araştırmacı yetiştirmek,

2- Araştırma Laboratuvarlarına araştırmacı yetiştirmek,

3- Endüstri, teknoloji, araştırma ve geliştirme işlerinde çalışacak uzman yetiştirmek,

4- Yeni bilgileri mesleğini yürütmekte olan elemanlara aktarmak (Meslek İçi Eğitim).

Devlet Kalkınma Planlarına göre, uzman eleman yetiştirmek üzere, yabancı ülkelere yüksek lisans ve doktora yaptırmak üzere, her yıl 500 öğrencinin gönderilmesi öngörülmüştü. Bu konuda yeterli başarı sağlanamadığından, Fakültemiz, özellikle 1970 yılından beri, ülkemizin uzman eleman gereksinimini karşılamak için, uzman eleman yetiştirme çalışmalarına hız vermiştir.

Fakültemiz, ODTÜ, Hacettepe Üniversiteleri gibi, doğrudan Amerikan tipi kurulan üniversiteler dışındaki üniversiteler içinde, doktorayı yüksek lisansa dayayan, yüksek lisans ve doktora eğitimlerine ileri düzeyde dersler koyan, ilk Fakülte olma onurunu taşımaktadır, Ankara Üniversitesi içinde de ilktir.

Fakültede lisans üstü eğitimin uygulanmasıyla, nitelik bakımından çok daha üst düzeyde bilim adamı ve araştırmacı yetiştirme sağlandığı gibi, sayıca da çok artış olmuştur.

1- Öğretim üyesi ve araştırmacı yetiştirilmesi

a- Fakülteye ve yeni açılan üniversitelere öğretim üyesi ve araştırmacı yetiştirme:Yeni açılan üniversitelerin çoğunda Fen-Edebiyat Fakültesi vardır. Fakülte asistanlarına verilen yüksek lisans ve doktora derslerinden yeni açılan bu kuruluşların asistanları da yararlanmaktadırlar. Bunların yüksek lisans ve doktora tezleri ya fakültemizde verilmekte, tamamlattırılmakta ya da başlattırılan tezler yeni açılan kurumların laboratuvar, araç ve gereç olanakları yeterli düzeye ulaşınca kendi üniversitelerinde yaptırılmakta, tamamlattırılmakta ve izlenmektedir. Gerektiğinde doçentlik tezlerinin hazırlanmasında yardım edilmektedir.

b- Fen Fakültesi'nin yüksek lisans ve doktora dersleri, Ankara'da Fakülte dışında üniversitemiz Tıp, Eczacılık, Diş Hekimliği, Ziraat ve Veteriner Fakültesi ile Devlet Mühendislik Akademisi (ADMMA) asistanları tarafından izlenmektedir. Bu elemanlara yüksek lisans ve doktora da yaptırılarak, bu kuruluşların Temel Bilimler dersleri için öğretim üyesi yetiştirilmesine katkıda bulunulmuştur.

2- Araştırma laboratuvarlarına araştırmacı yetiştirme de, (1. b) deki yol ile, özellikle Ankara içindeki kuruluşlar için uygulanmıştır.

3- Ülkemizde araştırma laboratuvarlarına gereken önem verilmemiştir. Batı ülkelerinde, çeşitli dallarda merkez araştırma laboratuvarları yanında, her fabrikanın bir araştırma geliştirme laboratuvarı vardır. Ülkemizde her fabrikada olmasa bile, her endüstri dalının birleşerek kuracakları birer araştırma laboratuvarları olmalıdır. Örneğin çimento fabrikaları aralarında birleşip, bütçelerinden az da olsa belli miktarları ayırarak, kendi sorunlarının çözülmesi için bir araştırma ve geliştirme laboratuvarı kurmalıdırlar, şeker endüstrisinde olduğu gibi. Eğer bunlar yapılmazsa, ürünlerimiz Avrupa ürünleri ile yarışamaz duruma gelir. Bu araştırma laboratuvarlarında çalışacak araştırmacılar da lisans üstü eğitimiyle yetiştirilebilir.

4- Meslek İçi Eğitim:

İkinci Dünya Savaşından sonra, önemli savaşların çıkmaması, bilimsel araştırmaların hızını çok arttırmış ve bunun sonucu bilgi birikimi oluşmuştur. Bu yeni bilgileri mesleğini yürütmekte olan elemanlara aktarmak, akşam kursları düzenlemek ya da yaz okulları açmak yoluyla yapılabilir. Ayrıca lisans üstü ve doktora öğrencilerine verilmekte olan derslerden bu gibi elemanlar da yararlanabilirler. Endüstri ve kamu kuruluşları meslek içi eğitim için başvurdukları zaman çeşitli bilim dallarından öğretim üyeleri ve yardımcıları görevlendirilmektedir.

- Fen Liselerinin Kuruluşuna Katkı

1964 yılında eğitim-öğretime açılan Fen Lisesinin kuruluşuna, Fakültemizden çok sayıda öğretim üyesinden oluşan bir grup, öğretim programlarının hazırlanmasında, öğretmenlerin yetiştirilmesinde çok önemli katkılarda bulunmuştur. Çünkü Fen Lisesinin iki önemli amacından biri, ülkemizin yokluğunu duyduğu Temel Fen Bilimlerini, daha orta öğretim çağında ele alarak gelişmesini sağlamak idi. Yani Fen Fakültesi, Fen Lisesini kendisi için önemli bir öğrenci kaynağı sayıyordu. Öğretim üyelerimizden Prof. Dr. Selahattin OKAY, Prof. Dr. Berki YURTSEVER, Prof. Dr. Saffet SÜRAY, Prof. Dr. Cemil ŞENVAR ve Prof. Dr. Rauf NASUHOĞLU, bu çalışmaların,

tüm liselerimize genişletilmesi ile ilgili olarak, lise öğretmenlerini yetiştirmek üzere açılan yaz kurslarında görev almışlardır. Bugün orta öğretimde uygulamaya konulan tüm modern Fen ve Matematik programlarının temelini, yaklaşık 10 yıl boyunca, bu çalışmalar oluşturmuştur. Fakültemiz, bu çalışmalara ev sahipliği yapmıştır.

- Türkiye’de Üniversitelerin gelişmesine Katkıları:

Cumhuriyet döneminde kurulan ilk Fen Fakültesi olan Fakültemiz, kendisinden sonra kurulan ve aşağıda özetlenen üniversiteler ile Ankara Devlet Mimarlık ve Mühendislik Akademisi’nin kuruluşuna doğrudan ya da dolaylı katkıda bulunmuştur (1955-1981 arası).

1- 1955 yılında öğretime başlayan Ege Üniversitesi Fen Fakültesinin ilk kadrosunu Fakültemizden giden öğretim üyeleri oluşturmuştur.

2- Atatürk Üniversitesi asistanlarına doktora yaptırmak ve doçentlik tezlerine yardımcı olmak (1957).

3- 1959 yılında kurulan Orta Doğu Teknik Üniversitesi ile

4- 1967 yılında kurulan Hacettepe Üniversitesinin Matematik, Fizik, Biyoloji, Kimya ve Kimya Mühendisliği Bölümlerine, Fakültemizden bir kısım öğretim üyeleri doğrudan bu üniversitenin kadrosuna geçmek ya da ek görevle ders verme yoluyla, bu üniversitelerin gelişmelerine katkıda bulunulmuştur.

5- Karadeniz Teknik Üniversitesi Trabzon Temel Bilimler Fakültesi’ne (1955) çeşitli yıllarda değişik dersler verilmiş ve öğretim üyesi yetiştirilmiştir.

6- 1973 yılında Diyarbakır’da açılan Dicle Üniversitesi Fen Fakültesi’ne ilk kurucu üyelerini Fakültemiz vermiştir. Daha sonra öğretim, Fakültemizden geçen ve 40. madde ile görevlendirilen üyelerimiz tarafından yürütülmüştür.

7- 1973 yılında kurulan Çukurova Üniversitesi Temel Bilimler Fakültesi, Matematik, Fizik, Kimya ve Biyoloji Bölümlerinin ilk kadrolarını, Fakültemizden geçen öğretim üyeleri oluşturdu. Öğretim ve araştırmalar bu geçenler ve 40. madde ile görevlendirilen üyelerle geliştirildi.

8- 1975 yılında kurulan Fırat Üniversitesi Fen Fakültesi’nde, 1750 sayılı yasanın 46. maddesine göre, Fakültemizden görevlendirilen Prof. Dr. Emsal PULAT, 1976-78 yılları arasında dekanlık yapmıştır. Öğretim, çoğu Fakültemizden görevlendirilen öğretim üyeleri tarafından yürütülmüş ve geliştirilmiştir.

9- 1975 yılında kurulan Selçuk Üniversitesi ilk kurucu Rektörü, Fakültemizden Prof. Dr. Rıza ÇETİK, Fen Fakültesinin kurucu Dekanı Prof. Dr. Saadet ÜNERİ'dir. 7 kişiden oluşan Fen Fakültesi Kurucu Heyeti de Fakültemiz üyelerinden oluşturulmuştur. İlk dekanlığını, 1750 sayılı yasanın 46. maddesine göre görevlendirilen Prof. Dr. Yıldırım AKMAN yapmıştır. Dersler ise Fakültemizden 40. maddeye göre görevlendirilen öğretim üyeleri tarafından yürütülmüştür. Öğretim, uzun yıllar, 40. maddeye göre görevlendirilen öğretim üyelerimiz tarafından sürdürülüp geliştirilirken, bir yandan da Selçuk Üniversitesi'nde ve Fakültemizde asistanlara doktora çalışmaları yaptırılarak öğretim üyesi ve araştırmacı yetiştirilmiştir.

10- 1975 yılında kurulan İnönü Üniversitesi ilk kurucu rektörlüğü Fakültemiz üyelerinden Prof. Dr. Süreyya AYBAR, Fen Fakültesi'nin kurucu dekanlığı Prof. Dr. Berki YURTSEVER ve dekanlığı Prof. Dr. Hilmi HACISALİHOĞLU tarafından yürütülmüştür. Daha sonra Fakültemizden, 1750 sayılı yasanın 46. maddesine göre görevlendirilen Prof. Dr. Fuat CESUR aynı Fakültenin dekanlığını ve Üniversitenin rektör vekilliğini yapmıştır. Derslerin çoğu, Fakültemizden 40. maddeye göre görevlendirilen üyelerimiz tarafından yürütülmüştür.

- Fen Fakültesi içinde Kimya Bölümü, özellikle Fizikokimya Enstitüsü'nün gelişimi üzerine bilgi verir misiniz?

Ankara Fen Fakültesi'nde Kimya, fakültenin kuruluş yılı olan 1943'de "Genel Kimya Enstitüsü" olarak kuruldu. Sonraları gelişerek, bu enstitüden "Analitik Kimya Enstitüsü" ayrıldı, daha sonra "Fizikokimya Enstitüsü" ve "Sınai Kimya Enstitüsü" kuruldu.

"Fizikokimya Enstitüsü" 1946 yılında Estonya'lı Prof. Dr. A. G. PARTS'ın gelmesiyle, O'nun çabaları sonucu hızlı bir gelişme gösterdi. Prof. Dr. Y. KAUKO'nun da Fizikokimya Enstitüsü'nün gelişiminde önemli katkıları oldu.

Fizikokimya Kürsüsü içinde Elektrokimya araştırmaları Finlandiya'lı Prof. Dr. Yrjö KAUKO (1952) ile başladı.

Prof. Dr. Y. KAUKO yönetiminde yaptığım "Gaz Karışımlarında Bulunan Çok Az Miktardaki Amonyagın Potansiyemetrik Yöntemle Tayini" konulu doktora çalışmamı 1955'de tamamladım.

1957-59 yılları arasında, Münih Teknik Üniversitesi Fizikokimya Enstitüsü Prof. Dr. C. A. KNORR, Elektrokimya Laboratuvarı'nda (Phisikalisch Chemischen der Technischen Hochschule München) araştırmalar yaptım.

1959'da, Uluslararası Temel ve Uygulamalı Kimya Birliği (International Union of Pure and Applied Chemistry (IUPAC) Kongresi M¼nih'te yapılmıştı. Katılımcılardan 6-7 kişilik bir Elektrokimya grubu, Knorr Elektrokimya Laboratuvarını ziyarete geldiler. Bu grup, Uluslararası Elektrokimyasal Termodinamik ve Kinetik Derneği'nin (CITCE) üyesi idiler. Dernek, 1949'da kurulmuştu, 11. CITCE Viyana toplantısına (28 Eylül-2 Ekim 1959) beni davet ettiler ve benim de derneğe üye olmamı önerdiler. Üye oldum ve toplantıya katıldım.

1958 Amsterdam CITCE Toplantısı'nda, Prof. Dr. Ali Rıza BERKEM tarafından, 12.CITCE toplantısının İstanbul'da yapılması önerilmişti. Bu toplantının İstanbul'da yapılip yapılamayacağı 11. CITCE toplantısında kararlaştırılacaktı. Bu konuda Viyana'da çok uzun tartışmalar yapıldı. CITCE Toplantısı yapılacak ¼lkenin elektrokimya ile ilgili end¼striyel işletmelerinin ve end¼stride elektrokimya araştırma laboratuvarlarının bulunması ve bunların CITCE Toplantısı Finansmanına destek olmaları bekleniyordu, isteniyordu. 1960'ların T¼rkiye'sinde bu olanaklar yoktu. Toplantının İstanbul'da yapılmasını sağlayamadım.

5-10 Eylül 1965 Budapeşte 16. CITCE Toplantısı'nda, "Elektrokimyasal Termodinamik ve Korozyon Kollokyumu"nun, 12-16 Eylül 1967'de İstanbul'da yapılması tartışıldı. Bu toplantının bir önceki CITCE Toplantısı'nda İstanbul'da yapılması Prof. Dr. Haldun TEREM tarafından önerilmişti. Bu tür özel konulardaki toplantıların yeri daha kolay kararlaştırılabiliyordu.

12-16 Eylül 1967'de İstanbul ¼niversitesi Fen Fak¼ltesi'nde yapılan "Uluslararası Elektrokimyasal Termodinamik ve Korozyon Kollokyumu" T¼rkiye'de yapılan ilk Uluslararası Kimya Kongresidir.

İstanbul toplantısına, T¼rkiye Elektrokimya ve Korozyon ile ilgili olabilecek ¼niversiteler, araştırma kurumları, end¼stri işletmeleri ve end¼stride ¼r¼n t¼keticileri çağırılmışlardı.

Toplantıya ¼lkemizden katılım az sayılmazdı. O yıllarda, İstanbul ve Ankara ¼niversitesi Fen Fak¼ltelerinde lisans d¼zeyinde elektrokimya dersi veriliyordu, ama end¼stride elektrokimya ile ilgili ¼alıřmalar yapılmadığı ortaya çıktı.

- Elektrokimya ¼nitesi:

M¼nih'te Knorr Elektrokimya Laboratuvarları'nda, kimyacılar yanında, fizikçiler de araştırma yapıyor ve özellikle potansiyostatları geliştirmeğe ¼alıřıyorlar, araştırmalarında yaptıkları potansiyostatları kullanıyorlardı. Daha önce bu laboratuvarda ¼alıřan Wekinng bir potansiyostat yaptıktan sonra Berlin'e gitmiş, Wenking potansiyostatlarını ¼reterek piyasaya s¼rmüřtü.

Potansiyostatlar üzerine araştırmalar, 1942’de, Hickling ile başlamıştı. Araya giren savaş yılları, potansiyostatların gelişmesini, 1950 sonrasına kadar geciktirmiştir.

İkinci DÜnya Savaşı’na kadar elektrokimya biliminde başlıca, iletkenlik, pillerin akımsız haldeki elektromotor kuvvetleri ve bunların çeşitli uygulamaları (pH ölçümleri v.b.) ile ilgili ilkeler saptanmıştır. Akım altında elektrotlarda yürüyen tepkimeler ise yalnızca civa damla elektrodu ile incelenmiştir (Polarografi).

Elektro akımı altındaki pillerde, elektroliz ve korozyon olaylarında ortaya çıkan aşırı gerilimler, potansiyostatların kullanılmalarıyla katı elektrotlar için elde edilen akım-potansiyel eğrileri yardımıyla belirlenmiş ve bundan sonra aşırı gerilimin nedenlerini bulma konusunda araştırmalar artmıştır.

Kendi çalışmalarımızda da potansiyostat kullanabilmek ve en uygununu satın almak için, bu konuda bilgi edinmeyi sürdürdüm. Altı ay çalıştığım Manchester Üniversitesi Bilim ve Teknoloji Enstitüsünde (New Castle, İngiltere, 1964) Bewcik ve Fleischmann tarafından geliştirilen ve o tarihlerde piyasaya çıkmak üzere olan potansiyostatu da inceledikten sonra, dönüşte Wenking Breitband Potansiyostat Model 61RS (Göttingen)’i ısmarladım. Böylece potansiyostatu Türkiye’de Elektrokimya laboratuvarında ilk kullanan kurum olduk (1965).

Araştırmalarımız ilerledikçe, Elektrokimya ünitesine daha gelişmiş potansiyostatlar yanında, potansiyelin süre ile değişimini (x-t) ve potansiyelin akımla değişimini (x-y) ölçen otomatik kaydediciler, osiloskop, çeşitli potansiyometreler, voltmetreler, galvanometreler, pH metreler, stereo mikroskop, Zeiss Metal Mikroskobu, iletkenlik ölçer gibi aygıtlar da alabildik.

Potansiyostatların elektrokimya araştırma laboratuvarlarında kullanılması ile elektrot potansiyelleri otomatik denetlenerek elde edilen “n-I” ya da “n-logi” eğrileri, aşırı gerilim “n” ile akım yoğunlukları “i” arasında matematiksel olarak çıkarılan “ $R = f(i)$ ” bağıntıları eşliğinde akım altında elektrot yüzeylerinde yürüyen tepkimeler için kinetik parametreler belirlenip, elektrot tepkimeleri mekanizmalarının aydınlatılması, denge tepkimesi akım yoğunluklarının belirlenmesi ve yakıt pillerinin geliştirilmeleri, özellikle uzay teknolojisinde kullanıma elverişli yakıt pilleri üretilmesi gibi elektrokimyasal olayların araştırılmaları potansiyostatik yöntemle hızlı bir ilerleme göstermiştir.

Asistanların yeni gelişmeleri kavrayabilmeleri için, onların araştırmaları ile ilgili konularda temel ve geniş ön bilgileri vermek gerekiyordu. Bu gereksinimi karşılamak üzere, her yıl bir ya da iki konuya ağırlık vererek aşağıda verilen çeşitli ama birbirini destekleyen, tamamlayan konuları seminerlerde anlatmaya

başladım. Bunların birikimleri ve genişletilmesiyle, zamanla aşağıda verilen konularda Yüksek Lisans ya da Doktora dersleri vermeğe başladım:

Elektrokimya da gelişmeler
Elektrokimyasal Termodinamik
Polarografi
Elektrokimyasal Kinetik
Potansiyel-pH Diyagramları (Pourbaix Diyagramları)
Piller
Yakıt Pilleri
Elektrokimya da Deneysel Yöntemler
Elektrokimyasal Tanımlar ve Terimler

Bu dersler, kendi asistanlarımız yanında diğ er kent üniversitelerinden gelerek fakültemizde yüksek lisans ve doktora yapan asistanlara oldu ğ u kadar, Ankara içindeki üniversite asistanlarına, endüstri kurumlarından gelebilen gençlere de aç ıktı.

- Korozyon Ünitesi:

4-6 Ekim 1967 İstanbul Kolokiyumu'nun temel konusu olan Korozyon üzerine, katılımcıların hemen hemen hiç bilgileri olmadığı anlaş ıldı.

1967'lerde İstanbul ve Ankara Üniversiteleri Fen Fakültelerinde, lisans düzeyinde Elektrokimya dersi, Orta Do ğ u Teknik Üniversitesi (ODTÜ) Metalurji Bölümü'nde, Korozyon dersi veriliyordu. Katılımcıların korozyon konusundaki eksiklikleri üniversite eğitiminden başlayarak giderilmeye çalış ılabılırdi.

Korozyon araştırmalarına temel oluşturan elektrokimya, termodinamik, elektrokimyasal termodinamik ve kinetik bilgi birikimimiz ve uygulamalarımız yeterli idi. Korozyon uygulama ve araştırmalarına, elektrokimya ya en yakın kesimden başlayabilirdik.

Prof. Dr. Marcell Pourbaix, Bürüksel Serbest Üniversitesi Uygulamalı Bilimler Fakültesi Belçika Korozyon Araştırma Merkezi (CEBELCOR) Temel Yöneticisi idi. 1968 Haziran'ında başlayarak 6 ay, Pourbaix'in başkanı oldu ğ u, CEBELCOR araştırma merkezinde serbest araştırıcı olarak çalış ıttım. Orada "Çizgisel Polarizasyon Yönetimi" ya da "Polarizasyon Direnci Yönetimi" ile korozyon hızının belirlenmesinin kurumsal temellerini ve uygulamasını yaptım. Bu yöntemin Avrupa'da kullanımı ile ilgili "Avrupa Korozyon Federasyonu Temel Deneme ve Denetleme Yönetimi Çalışma Grubu" kurulmuştu. Bu Federasyona, Türkiye temsilcisi olarak üye oldum.

Polarizasyon Direnci Yönetimi ile korozyon hızının Stern-Geary Bağıntısına (1957) göre belirlenmesinin o günkü durumu, yöntemin pratik, uygulanması kolay ve yararlı olduğunu gösterdi.

Sözünü ettiğim, Avrupa Federasyonu, temsilcilerin kendi ülkelerinde, bu yöntemi yaymalarını istiyordu. CEBELCOR'da yaptığım çalışmayı fakültemiz dergisinde (1969) ve Kimya Mühendisleri Dergisi'nde (1970) yayımladım. Ayrıca IV. TÜBİTAK Kongresinde bildiri olarak sundum (1973).

Fakültemizde Korozyon araştırmalarına 1970'li yıllarda, alüminyumun korozyonu çalışmaları ile başladık (Prof. Dr. Mehmet Erbil'in Yüksek Lisans Tezi). Alüminyum, demir, çelikler, molibden ve alaşımlarının korozyonları izledi.

Fakültemizde, Korozyon eğitimine önce yüksek lisans düzeyinde, daha sonra lisans düzeyinde dersler vererek başladım. Bunları, Endüstride Korozyon dersleri izledi. Bu dersler, Ankara içindeki üniversitelere ve endüstri kuruluşlarına da açıldı. Korozyonla ilgili yüksek lisans ve doktora yapanlar, yukarıda verilen Elektrokimya'da yüksek lisans ve doktora dersleri çizelgesinden uygun dersler alıyorlardı.

- Türkiye'de bazı kuruluşlarla üniversitelerimiz arasındaki ilişkilere kısaca değinir misiniz?

Türkiye'de bilim adamı yetiştirme, bilimsel araştırmaları destekleme ve Üniversite-Endüstri işbirliği konularında TÜBİTAK ve SEGEM'in çalışmaları çok yararlı oldu.

- Tübitak:

Türkiye Bilimsel ve Teknik Araştırma Kurumu (TÜBİTAK), pozitif bilim alanlarında temel ve uygulamalı araştırmaları geliştirmek, özendirme, düzenlemek ve koordine etmek amacı ile, Başbakanlığa bağlı olmak üzere, 17 Temmuz 1963'de kuruldu.

Tübitak "Bilim Kurulu" ilk olarak çalışma gruplarından "Bilim Adamı Yetiştirme Grubu"nu oluşturdu (1964). Bu grup lise, üniversite ve üniversite sonrası eğitimde bulunan gençler arasından yetenekleri temeline göre seçtiği gençlere, maddi karşılık beklemeden burslar vermeğe başladı. O yıllarda üniversitelerimizde asistan maaşları düşük olduğundan, bu bursları asistanların da alabilmeleri, bilimsel araştırmaları özendirdi. Araştırma projelerinin desteklenmesi (doktora çalışmaları da içinde) bilimsel araştırmaları arttırdı. Benim ilk asistanım Melike KABASAKALOĞLU (bugün Gazi Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi'nde Profesör) TÜBİTAK'ın ilk bursiyerlerinden idi. O'nu diğer iki doktorantım İnci ÖDÜN (bugün üniversitemiz Eczacılık

Fakültesi'nde Profesör) ve Lale KARAKAYA (bugün Doçent olarak emekli) izlediler. Ayrıca pozitif bilimler alanında temel ve uygulamalı araştırmalar üzerine düzenlenen bilimsel kongreler, gençlerin bu alanda da yetişmelerine ve ülkemizde genelde bilimsel araştırmaların yayılmasına, benimsenmesine büyük katkıda bulundu. (I. TÜBİTAK Bilimsel Kongresi: 05.06.1967, Ankara, sonuncusu 1980'de).

TÜBİTAK içinde kurulan “Uygulamalı İlişkiler Ünitesi” ise Üniversite-Endüstri işbirliği çalışmalarını arttırdı. Örneğin bu ünite aracılığı ile Akdeniz Gübre Sanayii A. Ş. Mersin kuruluşlarında nitrik asit ve fosforik asit fabrikasındaki korozyon sorunlarına bu ünite kanalıyla ulaştık. Olayları yerinde inceleyip, laboratuvarımızda bazı deneyler yaptıktan sonra 5 sayfalık bir raporla sorunu çözdük (1975), ama olayı o noktada bırakmadık. Fabrikadan getirdiğimiz çelik örnekleri bir yüksek lisans ve doktora konu oluşturdu (Prof. Dr. Abbas AKSÜT'ün Yüksek Lisans ve Doktora Tezi).

Bu konuda ülkemizde azotlu gübre endüstrisi gelişmişti, az sorunlarla yürüyordu. Ama fosfatlı gübre üretimi yeni idi ve üretimde kullanılan fosforik asidin de çok koroziv olması nedeniyle yeni sorunlar ortaya çıkmıştı. Köklü çözüm olarak “Gübre Fabrikaları ve Fosforik Asit Servisleri için Yeni Yapı Maddeleri” (57 sayfa) ve “Anorganik Asitler İçinde Korozyon ve Anorganik Asit Teknolojisinde Kullanılan Yapı Maddeleri” (51 sayfa) konularında ayrıntılı bilgileri (şekilleri ile birlikte yazılmış olarak) Uygulamalı İlişkiler Ünitesine, (basılıp ilgili kuruluşlara iletilmesi önerisiyle) sundum.

Bu konuları, daha sonra SEGEM'in düzenlediği, Korozyon Sempozyumlarında, endüstriden katılan gençlere anlattım.

- Segem:

Kamu ve özel sektör endüstri işletmelerinde çalışmakta olan orta ve üst kademe yönetim ve teknik personelin bilgi ve görgülerini arttırmak, beceri ve deneyim kazandırmak ve yeni gelişmeleri günü gününe endüstri kuruluşlarımızın uygulamalarını sağlamak amacıyla, gelişmekte olan ülkelerde olduğu gibi, endüstriyel eğitime katkıda bulunmak amacıyla; 23.06.1971 tarihinde Bakanlar Kurulu Kararı ile (7/2621) Birleşmiş Milletler Kalkınma Programının (UNIDO) ortak projesi olarak “Mühendisler için Fabrika İçi Eğitim Merkezi” kurulmuştur.

T. C. Hükümeti ile Birleşmiş Milletler Sınai Kalkınma Teşkilatı (UNIDO) arasında kurulan merkez, çalışmalarını 1990'a kadar, SINAİ EĞİTİM VE GELİŞTİRME MERKEZİ kısaca SEGEM adı ile sürdürdü. 1990'da kurulan KOSGEB, küçük ve orta ölçekli işletmelere hizmet vermektedir.

SEGEM tarafından korozyonla ilgili düzenlenen seminerlere başlangıçta korozyon uzmanları, Birleşmiş Milletler Sınai Kalkınma Teşkilatı (UNIDO) aracılığı ile, dış ülkelerden getiriliyordu. Sonraları bu seminerlerde üniversite öğretim üyeleri olarak bizler ve yerli uygulayıcı uzmanlarımız yer aldık.

SEGEM, kuruluş amaçlarına uygun olarak; endüstri kuruluşlarının gereksinimlerine dönük, uygun süre, düzey ve yoğunlukta kurumsal ve uygulamalı seminerler düzenleyerek endüstride çalışmakta olan teknik elemanlara yeni bilgilerin aktarılmasını sağlamış ve tüm seminer notlarını basarak katılımcılara dağıtmıştır. 1981 yılında, 1 ay süren, SEGEM Korozyon Semineri en kapsamlı seminer oldu. Katılımcılara fakültemiz elektrokimya ve korozyon laboratuvarında korozyon deneyleri de yaptık.

SEGEM’de korozyon seminerlerini düzenleyen Kimya Bölümü yanında, Metalurji, Elektrik, Makine ve Endüstri Bölümleri de vardı. Onlar da kendi dallarında endüstride çalışanlara seminerler düzenleyerek yeni bilgileri aktarıyorlardı.

Endüstriyel iş yerlerinde çalışmakta olan teknik personel için SEGEM tarafından düzenlenen korozyon seminerlerinin çok büyük yararları oldu. Bugün kamu ve özel sektör kuruluşlarında korozyon sorunlarını çözmek için çalışan bir çok değerli personel, SEGEM’in çeşitli uzun ya da kısa süreli yaptığı bu seminerlerde yetişmiş olan teknik elemanlardır.

- Korozyon Derneği:

Kurucu üyelerinden olduğum, Korozyon Derneği (The Corrosion Assosiation), Üniversiteler ilgili elemanları, Kamu ve Özel Endüstri İşletmeleri Temsilcileri ve Korozyon önleyici firma temsilcilerinden oluşan 20 kurucu üye tarafından, 1987 yılında kuruldu. Derneğin merkezi, Ankara’da Orta Doğu Teknik Üniversitesi’dir (ODTÜ). Derneğin amacı, kısaca, Türkiye’de Korozyon Bilimi ve Korozyon önleme yöntemlerinin gelişmelerini sağlamak ve bunlara olan ilginin yaygınlaşması için çalışmalar yapmaktır.

Korozyon Derneği, 1988 yılından başlayarak, iki yılda bir “Korozyon Sempozyumları” düzenlemekte ve bu sempozyumda sunulan bildirileri, “Korozyon Sempozyumu Bildiriler Kitabı” adı ile yayımlamakta ve katılımcılara sempozyumda dağıtılmaktadır. Sempozyumlar, zamanla uluslararası duruma gelmiş ve son VII. ile VIII. Sempozyumlar bildirileri, “Uluslararası Korozyon Sempozyumu Bildiri Kitabı” adı ile yayımlanmıştır. Derneğimizin diğer bir yayını, 1989 yılında başlatılan, Korozyon Dergisi’dir.

Derneğimizin ilk kitap yayını tarafımdan yazılan “Korozyon ve Önlenmesi (1998)” kitabıdır. Son olarak yine tarafımdan yazılan “Korozyon Terimleri Sözlüğü”, VIII. Uluslararası Korozyon Sempozyumunun (9-12 Ekim 2002,

Eskişehir) düzenlendiği, Osman Gazi Üniversitesi tarafından yayımlandı. Kitap ve Sözlük için telif ücreti alınmamış, geliri Korozyon Derneği'ne bırakılmıştır.

Derneğimiz, 1990 yılından beri, Uluslararası Korozyon Konseyi (International Corrosion Council (ICC))üyesidir. Türkiye'yi ben ve ODTÜ Metalurji Fakültesinden Prof. Dr. Mustafa Doruk temsil etmekteyiz. Derneğimiz 3 yıldan beri de Avrupa Korozyon Federasyonu (European Federation of Corrosion (EFC)) üyesidir. Derneğimiz, bu Federasyonun 2006 toplantısının İstanbul'da yapılmasını önermiştir.

Korozyon Sempozyumları, başlangıçta daha çok üniversitemizde düzenlenmişti. Son yıllarda Endüstri Kuruluşlarının durumları uygun olursa, bir üniversitenin katkısı ile, endüstri kuruluşlarında da yapılmaktadır. V. Korozyon Sempozyumu, Çukurova Üniversitesi katkısı ile, BOTAŞ (Ceyhan) kuruluşunda, VI.sı ise Dokuz Eylül Üniversitesi katkısı ile PETKİM-Petrokimya A. Ş. Ali Ağa Yerleşkesinde yapılmıştır.

Dernek ayrıca, endüstri kuruluşlarının gereksinimi olursa, az sayıda ilgili uzman üyeler, kuruluşlarda inceleme yapıp sorunları çözmeye çalışmaktadır.

- Fen Fakültesi Kimya Bölümü Fizikokimya Dalı içinde kurarak geliştirdiğiniz Elektrokimya ve Korozyon ünitelerinin, üniversiteler ve endüstri kuruluşları üzerinde etkilerini özetler misiniz?

2. Dünya Savaşı'ndan sonra potansiyostatların gelişimini hemen hemen daha başlangıç döneminde (1957) yakından izleyip, laboratuvarımızda kullanmayı sağlayarak, literatürü yakından izleyerek, bu konularda özellikle Avrupa'da düzenlenen uluslararası kongre ve sempozyumlara katılarak (1958-1985 arasında 17 toplantı) yeni gelişmeleri çalışma arkadaşlarıma da iletebildim. Böylece, yukarıda verilen, elektrokimya alt dalları olarak gelişen elektrokimya uzmanlık dallarının da ülkemizin üniversitelerinde araştırma konuları olarak başlaması ve gelişmesini sağlamaya çalıştım. Bu yayılmayı aşağıda özetlenen yollardan yapmaya çalıştım: Derslerimi Ankara'daki üniversite asistanlarına ve endüstride çalışan ilgili elemanlara açık tutarak, ulusal kongre ve sempozyumlarda bildiriler sunarak (1967-2003 arası 24 sunu), yurt içindeki dergilerde yeni bilgileri yayımlayarak, kitaplar yayımlayarak (Elektrokimya I ve II, Kolloit Kimya, Korozyon ve Önlenmesi, Kimya Terimleri Sözlüğü ve Korozyon Terimleri Sözlüğü).

1967'lerde, yalnız İstanbul ve Ankara Üniversiteleri Fen Fakültelerinde, lisans düzeyinde elektrokimya dersi verilirken, bugün 18 üniversite ve Teknik Üniversitemizde verilmektedir. Bunların yaklaşık üçte ikisinde, yüksek lisans ile doktora dersleri verilmekte ve elektrokimya araştırmaları yapılmaktadır.

- Ulusal Elektrokimya Günleri:

Üniversitelerimizde, elektrokimya bilim dalında araştırma yapan bilim insanlarımızın sayılarının artması, bilimsel bir topluluk oluşturma fikrini doğurmuştur. Elektrokimya alanında en son gelişmeleri tartışmak ve bu alanda çalışan bilim insanlarının tanışarak bilgi alışverişinde bulunmalarını sağlamak üzere, 1999 yılında “Ulusal Elektrokimya Günleri” (Elektrochemistry Days) kuruluşu oluşturulmuştur. I.’si 31 Ocak-2 Şubat 1999 da İzzet Baysal Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesinde, V.’si 9-11 Haziran 2004 de Samsun Ondokuz Mayıs Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Kimya Bölümü’nde yapılmıştır. IV. ve V. Ulusal Elektrokimya Günleri Bildiri Kitapları bastırılarak katılımcılara dağıtılmıştır. Bildiri kitaplarının incelenmesi araştırma konularının yıldıan yıla değişik alanlara dağıldığını ve arttığını göstermektedir.

12-16 Eylül 1967, İstanbul, Elektrokimyasal Termodinamik ve Korozyon Kollokyumu, katılımcıların korozyon üzerine hemen hemen hiç bilgileri olmadığını ortaya koydu.

Korozyon genelde metallerin çevrenin çeşitli etkileriyle dıştan içe doğru bozunma ya da parçalanması olarak tanımlanır. Örneğin demirin bozunmasıyla pas oluşur. Pas ise demirin oksit-hidroksit birleşimidir. Böylece korozyon kaynaklarımızı ve ürünlerimizi boşa harcar, üretimi durdurur ve birçok kazalara neden olur.

İleri batı ülkelerinde yapılan araştırmalar, metallerin korozyonu ile ülkenin uğradığı kayıpların, O ülkenin gayri safi milli gelirinin (GSMG) %3.5-5’i arasında değiştiğini göstermiştir. Ülkemizde de bu kayıpların GSMG’mizin %4.5’i düzeyinde olduğu saptanmıştır.

Metallerin korozyonunda yürüyen olayların, bir pilde yürüyen olaylara benzediği kanıtlandıktan sonra korozyon, elektrokimyanın bir alt seksiyonu olarak gösterilmeye başlandı. Özellikle elektrokimya laboratuvarlarında geliştirilen potansiyostatların ve eletrokimyasal yöntemlerin, 1960’lardan sonra korozyon çalışmalarında kullanılması, korozyon biliminin hızla gelişmesinde çok yararlı olduğu için, korozyona karşı katodik koruma, anodik koruma, yeni inhibitör bulma ve inhibitör seçme gibi korozyon teknolojilerinde de çok yararlı oldu.

Ülkemizde, 1970’li yılların başında, endüstri kuruluşlarımızda korozyona karşı koruma uygulamaları çok azdı (başlıca inhibitör kullanımı).

Üniversitelerimiz, korozyon alanında, dikkate değer önderlik yapmaktadır. Bugün 10’un üzerinde üniversitemizde, eğitim-öğretim düzeyinde korozyon konuları işlenmektedir. Bu sayının yaklaşık dörtte üçünde, korozyon bilim dalında, araştırmalar yapılmakta, yüksek lisans ve doktora düzeyinde eğitim

verilmekte ve tez yaptırılmaktadır. Bu gençlerin sayıları arttıkça, kamu ve özel sektör kuruluşlarının korozyon sorunlarını çözmeleri kolaylaşmaktadır.

Üniversitemizin korozyon üzerine yaptığı eğitim ve araştırmalar, SEGEM'in yaptığı seminerler ve Korozyon Derneği'nin kurulması ile korozyona karşı koruma uygulama çeşitleri ve teknikleri giderek artmış, endüstri kuruluşlarımız içinde "Korozyon Birimleri" oluşturma çalışmaları yayılmıştır.

Kamu ve özel sektör endüstri işletmelerinin her birinde, işletmenin büyüklüğü ve korozyon sorunlarının durumuna göre, her işletmede ya bir "Korozyon Grubu" ya "Korozyon Birimi" ya "Korozyonu sürekli ya da periyodik denetleme" gibi birimler oluşturulmalıdır, bugün bu düzeye ulaşılmıştır.

12-16 Eylül 1967, İstanbul Korozyon ve Elektrokimyasal Termodinamik Kollokuyumu, Elektrokimya ve Korozyon Bilim Dallarının Türkiye'de gelişimi bakımından dönüm noktası, Korozyon Bilimi'nin ülkemiz için başlangıç tarihi, 2004 yılı bu önemli olayın 37. yıl dönümüdür.

37 yıl içinde ulaşılan bu aşama, yeterli olmasa da küçümsenemeyecek bir aşamadır. İleri ülkelerde de Elektrokimya ve Korozyon alanında yetmişmiş uzman eleman sayısı azdır.

- Fakültenin kuruluş yıllarında dış ülkelerden getirilen yabancı uyruklu öğretim üyelerinin fakültenin gelişimine ne gibi etkileri oldu?

Fakültemize, 1944-1970 yıllar arasında 16 yabancı eleman aşağıda verilen bölümlerde görev yaptılar: Matematik (3), Fizik (4), Astronomi (2), Kimya (5) ve Botanik (2).

Bunlar, kendi alanlarında dersler vermek, araştırmalar yapmak, özellikle de asistanlara doktora yaptırarak genç öğretim üyelerinin yetişmelerine büyük katkılarda bulundular.

Fakültemiz ayrıca, doktora ya da doktora üstü araştırmalar yapmak üzere, genç üyelere burs bularak ya da fakülte kontenjanından, dış ülkelere göndererek öğretim üyesi yetiştirmeyi hızlandırdı. Fakülte kontenjanları zamanla profesör, doçent ve asistanlar arasında bölüştürülerek öğretim üyelerinin yararlanmaları da sağlandı, ama kontenjan sıralamasında asistanlar başta, profesörler sonda geliyordu.

İstanbul Üniversitesi Fen Fakültesi'nde, bu sıralamanın daha çok ters yönde uygulandığı görüldü. Sonuçta, zamanla Ankara Üniversitesi Fen Fakültesi'nde öğretim üyesi artış hızı İstanbul'dakinden büyük oldu.

Kimya bölümü içinde “Fizikokimya Enstitüsü” adıyla kurulmuş olan Fizikokimya Kürsüsü, Estonyalı Prof. Dr. A. G. PARTS’ın (24.04.1946-01.03.1950) gelişiyile çok hızlı bir gelişme gösterdi.

Prof. Dr. A. G. PARTS derslerini, Almanca olarak çok güzel anlatırdı, öyle ki Almanca bilmediğimiz halde, O’nun anlatış heyecanı ve biçimi dersin önemli ana bölümünü anlamamızı sağlardı. Dersleri o zaman Doçent olan Prof. Dr. Süreyya AYBAR Türkçe’ye çevirirdi. PARTS, bazen bizim yüz ifademizden konunun iyi kavranmadığını anlar, konuyu tekrar ederdi. Fizikokimya dersi problemlerinden, o zaman asistan olan Prof. Dr. Bahattin BAYSAL sorumluydu. Bize bir hafta önceden problemleri verirdi. Biz problemleri çözer, kendisine yazılı olarak sunardık. Ertesi hafta problem kağıtlarımız doğru ve yanlışları işaretlenmiş olarak bize derste verilirdi. Derse, BAYSAL’la gelen PARTS, problemi çözenlerden birini tahtaya kaldırır, problem orada çözülür ve tartışılırdı.

Çözülen problemlerin asistan tarafından denetlendikten sonra öğrenciye dağıtılması ve sınıfta çözülmesi çok yararlı oluyordu, başka hiçbir dersimizde profesör ve asistanın birarada uygulamaları izlediğini anımsamıyorum.

Endüstride çalışan arkadaşlarımız, daha sonra öğrencilerimiz, Fizikokimya dersi ve uygulamalarında, endüstride de çok yararlandıklarını anlattılar. Bazı yabancı profesörlerin, Türkiye’nin güzel havasında günlerini gün ettiklerini zamanla anladık. Profesör PARTS, bunlardan değildi. O’nu koridorlarda kitapları dergileri kucaklamış taşırken (hizmetli kullanmazdı) sıkça görürdük.

Ülkemizde uzun süre kalmadığı halde Prof. Dr. A. G. PARTS’ın Fizikokimya Bilim Dalı’nın çok iyi kurulmasında, doktorantlarına özel konuları anlatarak, onları yakından izleyerek yetiştirmelerinde etkisi, katkısı derin ve geniş oldu. Yıllarca sonra Prof. Dr. Ali Rıza BERKEM, üniversitelerarası kurulda , doçentlik jürilerinin oluşturulması görevinin kendisine verildiğinde, Kimya Bilim Daları içinde en çok profesörün Fizikokimya Bilim Dalında olduğunu saptadığını anlattı: 14 profesör. Bu 14 profesörün yaklaşık dörtte üçe yakınının PARTS’ın soy ağacından geldiğini saptadığımda çok gururlandım.

Prof. Dr. Rauf NASUHOĞLU da, profesörler kurulunda, Fizikokimya kürsüsünde bir fakülte kuracak sayıda profesör var şakasını yapmıştı: Prof. Dr. Süreyya AYBAR, ben ve Emsal PULAT, yani üç üye. Oysa fakültenin kuruluş yıllarında, PARTS gelmeden önceki dönemlerde, Fizikokimya kürsüsü için kimya bölümü içinde “küçük kürsü” şakası yapılırdı. Prof. Dr. Rauf NASUHOĞLU da doktorasını PARTS’ın yanında yapmıştı. PARTS’ın yanında fakültemiz dışından elemanlar da doktora yapmışlardı.

İstanbul Üniversitesi Fen Fakültesi Fizikokimya Bilim Dalına da yabancı profesörler (Valansi, Saward ve Constable) gelmesine karşın, etkinlikleri daha az oldu. Ama İstanbul Üniversitesi Fen Fakültesi Kimya Bölümünün ve genelde Türkiye’de Kimya Biliminin gelişmesinde ise Prof. Dr. ARNDT’in katkısı ve hizmetleri unutulmamalıdır. Biz de fakültenin ilk yıllarında ARNDT’in Genel Kimya kitabından yararlandık. Bir Avusturyalı bilim adamının Türkçe’ye kazandırdığı terimler çok yerinde çevirilerdi. Bir kısmı bugün de kullanılıyor.

Finlandiyalı Prof. Dr. Yrjö KAUKO (31.03.1952-01.03.1955), Prof. Dr. A. G. PARTS’ın önerisi ve aracılığı ile Fakültemize geldi, PARTS’ın hocası idi, KAUKO bir süre Estonya’da öğretim üyesi olarak bulunmuş. KAUKO da Fizikokimya Bilim Dalının gelişiminde etkili oldu, özellikle araştırma konuları değişti: KAUKO’nun araştırmaları “Elektrokimya ve Elektrokimyasal Termodinamik” üzerine idi. PARTS’ın çalışmaları ağırlıklı olarak “Reaksiyon Kinetiği” üzerine idi.

Benim Fizikokimya içinde “Elektrokimya ve Korozyon Üniteleri” kurarak fakülteme ve genişleterek ülkem içinde Elektrokimya ve Korozyon Bilimlerinin öncülüğünü yapabilmem, Prof.Dr. Y. KAUKO’dan yaptığım doktora ile başladı. Fizikokimya Enstitüsünde asistan kalmamı ise Prof. Dr. A. G. PARTS önerdi ve bunu sağlamak için zamanın Milli Eğitim Bakanına kadar (1948) çıktı. (Fakülte öğrenimim sırasında Milli Eğitim Bakanlığından burs almıştım).

Analitik Kimya Bilim Dalına gelen yabancı uyruklu Prof. Dr. I. A. LAUR (03.12.1946-01.04.1951) ile Prof. Dr. Grubitch’in (15.10.1952-24.04.1955) de Analitik Kimya Bilim Dalının gelişiminde katkıları oldu.

Son kez bir değerlendirme yapmak gerekirse neler söylersiniz?

Fakültemiz bilim adamı, araştırmacı, öğretmen, teknik eleman, meslek adamı yetiştirme, Temel Bilimler ve Fen Fakültelerinin kuruluşlarına yardım etme, diğer üniversite ve eğitim kurumlarında ders vererek ve bilim adamı yetiştirerek yardımda bulunma, Fen Bilimlerinin öğretimi için yayın yapma, bilimsel araştırmalar yaparak bunların sonuçlarını ülke içinde ve dışındaki dergilerde yayınlama çalışmaları ile, ülkemizde eğitim, bilim, endüstri ve teknoloji alanlarına geniş katkılarda bulunmuştur.

Fakültemizin bir ilginç özelliği daha vardır: İstanbul Fen Fakültesi dışında tüm Fen ve Temel Bilimler Fakülteleri ya fakültemiz öğretim üyeleri ya da fakültemizden ayrılan öğretim üyeleri tarafından kurulmuş ve fakültemiz öğretim üyeleri yardımıyla varlıklarını sürdürebilmişlerdir.

Özetlenen gelişim ve çalışma durumundan anlaşılacağı üzere Fen Fakültesi bir Ana Fakülte olmuştur.

- **Prof. Dr. Fahri Domaniç İle Yapılan Söyleşi**

- **Fahri Domaniç kimdir? Ağırlıklı olarak fakülte başlangıcı dikkate alınarak, eğitim geçmişiniz, kısaca hayatınızdan söz eder misiniz?**

Benim doğum yerimin adı Domaniç'tir. O tarihlerde Bursa'nın bir nahiyesi olan Domaniç, Osmanlının Anadolu'da yerleştiği ilk yerlerdendir. Bu nedenle soyadımız Domaniç oldu. 1915 doğumluyum. Domaniç'te okula başladım. 1928 yılında ilkokulu bitirdim. Orta ve lise tahsilimi Bursa Erkek Lisesi'nde 1928-1934 yılları arasında yaptım. Üniversite tahsilimi Almanya'da Göttingen Üniversitesi'nde (1935-1941 yılları arasında) bitirdim. Doktoramı da orada yaparak yurda döndüm. 1941 yılında askere gittim. 8 ay Yedek Subay Okulu'nda okudum ve Muhabere Subayı olarak mezun oldum. Çekilen kura neticesinde kıta hizmetimi İzmir'de yaptım. 2. Dünya Savaşı süreci içinde askerlik yaptığımdan, süre uzatıldı ve toplam olarak 38 ay askerlik yaptıktan sonra terhis edildim.

Mecburi hizmet mükellefiyetim olduğu için Yüksek Ziraat Enstitülerinde (Ankara) Tabii Bilimler Fakültesi Fizik Bölümü'ne 1. sınıf asistanı olarak tayin edildim.

Öyle sanıyorum ki, o tarihlerde Ankara'da bir Fen Fakültesi kurulmuştu. Bu fakülte faaliyetlerini Gazi Eğitim Enstitüsü'nde sürdürüyordu. Bildiğim kadarı ile de yeteri kadar öğretim üyeleri vardı. Mesela Fizik'te o zamanın tanınmış fizikçisi Hayri Dener (Genel Fizik), Besim Tanyel (Atom ve Çekirdek Fiziği), Celal Saraç (Denel Fizik) hocaları idiler. Matematikte Orhan Alisbah, Saffet Süray, Berki Yurtsever vardı. Kimyada ise, Avni Bekman ve Cemil Dikmen vardı. Tabii Bilimler hocalarından yalnız Selahattin Okay'ı hatırlıyorum.

Ankara Üniversitesi kurulunca Fakültenin adı da, Ankara Üniversitesi Fen Fakültesi olarak değiştirildi.

Daha evvel bahsettiğim Yüksek Ziraat Enstitüleri Ziraat Vekaletine (Tarım Bakanlığı'na) bağlı bir Tarım Üniversitesi niteliğindeydi. Ankara Üniversitesi kurulunca Yüksek Ziraat Enstitüleri (ne şekilde olduğunu bilemiyorum) dağıtıldı. Fen Fakültesi ile ilgili bölümleri Ankara Üniversitesi Fen Fakültesi ile birleştirildi. Bu bölümler, bütün teşkilatları, olanakları (laboratuar v.s.) ve öğretim elemanları ile Ankara Fen Fakültesi'ne bağlandılar. Hatırladığım kadarıyla, bu öğretim elemanları arasında Kimya'dan Prof. Dr. Macit Okay, Prof. Dr. Ali Rıza Gürgen, Fizikten Prof. Dr. Münir Çelebi, Prof. Dr. Ali Sait Ankara ve ben (Doç. Dr. olarak), Jeolojiden Prof. Dr. Mithat Tolunay, Prof. Dr. Tefvik Karabağ, Botanikten Prof. Dr. Hikmet Birand ve Haydar Bağda vardı.

Ankara Üniversitesi Fen Fakültesi'nde Doçent olarak çalışmaya başladıktan sonra 1952 yılında İngiltere'ye gittim. Londra'da Imperial College'de ferritler üzerinde iki sene çalışmalar yaptım ve bu çalışmamı yayınladım.

O sırada Türkiye'de Atom Enerjisi Komisyonu kurulmuştu. Bu kurumun görevi, atom enerjisini barışçı amaçlarla kullanmak için bilimsel ve teknik araştırma faaliyetleri yapmaktı. Bu konuda yetiştirilecek elemanlar meyanında (barış için atom) programı ile Amerika'ya gönderildim. Orada Nükleer Bilimler ve Nükleer Mühendislik eğitimi gördüm ve bu konuda Brookhaven Milli Laboratuvarı'nda Nötron ve Reaktör Fiziki konularında iki yıl araştırmalar yaptım ve 1960 yılında yurda döndüm, 1962 yılında Profesör oldum.

- Fakültenin kurumsallaşması tam olarak ne zaman başladı. Biraz da o dönemlerden söz eder misiniz?

Maalesef bu konuda bir bilgim yok. Daha önce de söylediğim gibi bu gibi çalışmaların yapıldığı zamanlarda ben askerdim. Askerlikten sonra Ankara'ya geldiğimde Fakülte kurulmuş ve eğitime başlamıştı.

- Fakültenin arşiv kayıtlarını inceledim. Buraya taşınılmadan önce, Fen Fakültesi yerleşkesi için mimari yarışmalar düzenlenmiş. Cebeci Kampüsü'nün üstüne şimdiki Eğitim Bilimleri Fakültesi'nin olduğu yere kurulması yönünde projeler üretilmiş ancak hayata geçirilmemiş. Demek ki, Teknik Üniversite olarak inşa edilen bugünkü yere Fen Fakültesi olduğu gibi taşınmış, ne dersiniz?

Bu gibi girişim ve çalışmalar hakkında hiçbir bilgim yok. Ancak bu proje hayata geçirilseydi çok daha iyi olurdu. Binalar amaçlara göre yapılırlardı. Oysaki bugünkü binalar başka bir amaç için yapılmışlardır. Bu bakımdan bazı sıkıntılar olmuştur. Yine de böyle binalara taşınmış olmak iyi bir şans olmuştur kanısındayım.

- Şu an içinde bulunduğumuz Fen Fakültesi binalarının yapılmasının mutlaka bir nedeni olmalı. Fen Fakültesi için yapılmadığı belli.

Hayır, Fen Fakültesi için yapılmadı. Fen Fakültesi'nin kuruluşu 1943'te, ancak yeri yok, binası yok. Eğitim, Gazi Eğitim'de sürüyordu. Bu binalar boş olduğu için herhalde hükümet kararı ile Fen Fakültesi'ni buraya aldılar. Binalar, gerçekten çok güzel, eski eserler gibi, abide binalar. Yeni teknoloji bakımından yönetilmesi, ısıtılması oldukça zor ama çok güzel binalar. Kişilikli binalar.

Bu binalar aslında Ankara Teknik Üniversitesi için yapılmış. Öğrenebildiğim kadar, Ankara'da, her yönden modern olacak bir Teknik

Üniversite kurulması ve bugün bulunduğumuz yerde inşa edilmesi kararlaştırılmış. İlk olarak da, temel bilgilere ait bu iki bina yapılmış. O zaman Teknik Üniversite projesi için tahsis edilen arsalar çok büyüktü. Büyüklüğünü metrekare olarak bilmiyorum, yalnız biraz fikir verebilirim:

Bugün mevcut olan Rektörlük binası, halen yapılmış ve yapılmakta olan birçok binalar, Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı olan Yüksek Öğretmen Okulu binaları, Para Matbaası ve diğer binalar Teknik Üniversite'ye tahsis edilen arazi içinde bulunmaktaydı. Eğer Teknik Üniversitesi projesi yürütülseydi çok muazzam bir üniversite olurdu ve çok iyi olurdu. Ankara'nın bu bölgesinde bir tarafında Anıtkabir, karşı tarafında da bu üniversite yerleşkesi gibi iki abide bulunacaktı. Şu anda bu bölgede kurulan meskenler olmayacaktı.

Ancak, 1950 yılında bir iktidar değişmesi oldu. Demokrat parti iktidara geldi. Bu iktidarın tercihi herhalde bugünkü durumu meydana getirecek şekilde oldu. Teknik Üniversite projesi de bu şekilde terkedilmiş oldu.

- Fizik Bölümünün gelişimini özetler misin?

Bu soruya yanıt vermek için evvela Kürsü ve Bölüm kavramlarını anlatmak istiyorum.

Bildiğimiz gibi, Türkiye'de o tarihlerde, bir tek üniversite, İstanbul Üniversitesi vardı. Ankara Üniversitesi, Türkiye'nin ikinci üniversitesi olmuştur. Bu nedenle, Ankara Fen Fakültesi'ndeki eğitim sistemi, İstanbul Fen Fakültesi'nde olduğu gibi kabul edildi. Bu sistemde kürsüler vardı. Mesela; fizik eğitiminde Tecrübi Fizik Kürsüsü, Genel Fizik Kürsüsü, Teorik Fizik Kürsüsü gibi kürsüler vardı. Her kürsüdeki eğitim yalnız kendi alanındaki konularla sınırlı oluyordu. Bu sistemin modern eğitime uymayan tarafları vardır. Mesela; Bir kürsüde eleman sayısı çok olabilir, ancak eğitim alanı çok dardır. Mesela; Tecrübi Fizik Kürsüsü'nde, bizde çok eleman vardı fakat, eğitim yalnız Tecrübi Fizik alanıyla sınırlı idi. Başka bir kürsüde bunun tam tersi olabilir. Ayrıca kürsülerde bir Kürsü Kurulu olmadığını söyleyebiliriz. Bütün yetki kürsü profesöründedir. Bu sistemin eski Fransız ekolünden alındığını sanıyorum. Bölüm sisteminde bu şekilde sınırlanma olamaz. Çünkü bölümde bütün kürsüler yerine bir tek Bölüm vardır. Bütün elemanlar da bu bölüm içindedirler. Eğitim ve araştırmada sınır olmaz. Ankara Fen Fakültesi fizik eğitiminde bu değişim gerçekleştirildi. Bence bu değişiklik büyük bir olaydır. Bundan başka bir atılım da, Fizik Mühendisliği dalının açılmış olmasıdır.

Bu şekilde Fizik Bölümü'nde, Fizik Lisansı, Lisansüstü Eğitimi, Fizik Mühendisliği ve hatta daha sonraları kabul edilen Sağlık Fiziği Mühendisliği eğitimi yapılıyordu. Bütün bunlar Türkiye'de ilklere. Bu sayede Fizik Bölümü'nde eğitim ve araştırmada ilerlemeler oldu. Bir defa, "Mühendislik"

ünvanı çok çekici olduğu için kaliteli öğrencilerin fakülteyi tercih etmelerini, lisansüstü eğitimi ise araştırma yollarını sağladı. Fizik bölümüne alınan eleman ve öğrencilerin kalitesi de yükseldi.

Bu sistem YÖK Yasası'nda da kabul edilince, şimdi bütün üniversitelerde uygulanmaktadır.

- Bundan sonrasını izleyebildiniz mi? Fizik eğitimi nasıl gelişti? Şu anda kırka yakın fizik bölümü mevcut. Bu durumu nasıl değerlendiriyorsunuz?

Bildiğime göre YÖK Yasası, yeni bir üniversitenin kurulmasında, önceden Fen Fakültesinin kurulmuş olması koşulunu getiriyor. Doğal olarak Fen Fakültesinde Fizik Bölümü de bulunacaktır. Yine doğal olarak fizik bölümlerinin eğitiminin ve araştırmalarının yapılması için fakültelerin gerekli kaliteli eğitim ve araştırma elemanlarına ve araştırma olanaklarına sahip olması gereklidir. Onun için yeni fizik bölümlerinde, bu durumun gerçekleştirilmesi kolay değildir. Zaten YÖK Yasası'nda, böyle bir fizik bölümüne yüksek lisans ve doktora yetkisi verilmemektedir. Ancak, bazı yeni üniversitelerde, Fizik Mühendisliği Ana Bilim Dalları da açılmaktadır. Kanımca bu doğru değil. Çünkü, mezunlar gerekli kaliteye sahip olamayacakları, yalnız Mühendislik unvanına sahip olabilecekleri gibi ayrıca bir Fizik Mühendisi profilasyonu yaratacaklardır. Bu konuda başka bir diyeceğim yok. Ancak şunu da ekleyebilirim: Bugün istenilen şartları haiz etmek Fizik Mühendislerini yetiştiren fizik bölümlerimiz vardır. Mesela Ankara Üniversitesi Fen Fakültesi, bazı konularda diğer fizik bölümlerinden farklıdır. Bazı ilkleri bu bölüm gerçekleştirmiştir. Aynı hususları fakültenin diğer bölümleri için de söyleyebiliriz. Ben, Ankara Fen Fakültesi'ni, bir Fen Üniversitesi gibi görüyorum. Belki bir zaman olabilir.

- Benim dikkatimi çeken şu: İTÜ burayı küçümsemiş, onlar bir şey yapamaz, bir şey değiştiremez diye bakmışlar. Prof. Dr. Erdal İnönü, hem anılarında, hem de açılış konuşmasında değindi bu konuya.

Bu soruya hiçbir yanıt vermeyeceğim. Böyle bir şey duymadım. Sayın Prof. Dr. Erdal İnönü, hem anılarında hem de açılış konuşmasında böyle bir beyanda bulunmuşsa ona inanırım. Sayın Prof. İnönü çok takdir ettiğim bir fizikçidir. Keşke siyasete atılmasaydı.

- Fizik muazzam yaşam alanı. Fizik, çocuklar açısından, bir formüller bütünü. Fiziği, nasıl anlatacağız, bu sorunları nasıl aşacağız?

Bu sorunuz daha ziyade Fizik Eğitimi ile ilgili. Kabul ediyorum. Fiziği sevmeyenler, bir formüller bütünü olarak gören gençler vardır. Burada ben fiziği savunacak değilim. Fizik kendi azametini eserleriyle kanıtlamıştır.

Sevdirmek için ne yapılmalı bilmiyorum. Bende böyle gençlere acırım. Maalesef gençler, meslek seçerken sevdikleri konulardan ziyade, daha popüler konuları, mesela, Tıp, Mühendislik v.s. gibi tercih ediyorlar. Sanıyorum ki, fizikçilik de yeni uygulama sahaları ile popüler olmaya başlamıştır. Hızla gelişen teknolojinin kökünde mutlaka fizik vardır. Ayrıca fizik olmasaydı, bugün ne nükleer enerji, ne nükleer tıp olmazdı.

- Ankara Fen Fakültesi'nin kurulmasından bir süre sonra Anadolu'daki başka yerlerde bir çok Fen Fakültesi kurulduğu dikkati çekiyor. Kurulan Fakültelerin kurucu üyeleri de İstanbul Üniversitesi yerine Ankara Fen Fakültesi'nden. Neden?

Belki de İ. Ü. Fen Fakültesi, böyle bir yardımlaşmayı uygun görmemiş olabilir. Ancak şu gerçekte var: Ankara Fen Fakültesi daha genç, daha dinamik. Bizim Fakülte Kurulu, bu gibi yerlere görevlendirilmeleri desteklemiştir. Ayrıca, yeni üniversitelerden istekler hep bize geliyordu.

Bu işbirliğinin çok önemli sonuçları oldu. Eğitim ve araştırma sistemleri deneyimli ve başarılı bir fakültenin kurallarına göre kuruldu. Hatırladığıma göre, Dicle, Bursa, Elazığ, Malatya Üniversiteleri Fen Fakülteleri bizim yetiştirdiğimiz elemanlardan oluşmuştur.

- Yeni YÖK Yasası hakkında ne düşünüyorsunuz?

YÖK Yasası'nı çok olumlu buluyorum. Bu yolda emeği geçenleri takdir ediyorum. Bence yüksek öğrenimi modern üniversiteler düzeyine çıkaracak bir yasa. Bazı değişiklikler yapılamayıp da aynen uygulansaydı daha iyi olurdu. Bu yasanın neden gerekli olduğunu son zamanlarda yaşanan olaylar da gösteriyor. Ben yalnızca bir maddesine değinmek istiyorum. Yasada, önceden mevcut olan Fen Fakültelerinin adları olduğu gibi kalmış, yeni kurulacaklar için (Fen-Edebiyat Fakültesi) terimi kabul edilmiş. Bana göre, bu değişiklik yapılmamalıydı. Önemli sakıncaları vardır. Fen ile Edebiyatın hiçbir yakınlığı yoktur. İlgili elemanlar arasında sık sık anlaşmazlıklar olabilir ve oluyor da. Mesela; Fenci bir dekan, Edebiyatçılar için uygun olmayabilir. Aynı şekilde, edebiyatçı dekan da uygun olmayabilir. Amerika'da bazı üniversitelerde (Art and Science) departmanları vardır. Belki bu örnekler alınmıştır. Ancak bu örneklerde Art-Güzel Sanatlar, Science ise daha çok felsefi ve genel anlamındadır.

- Fen Fakültesi, başka kurumlarla, kişilerle, sanayi kuruluşları ile, endüstri kuruluşları ile ne ölçüde iletişim kurabildi? Ne sonuçlar alabildi? Özetler misiniz?

Sanıyorum ki, kimya bölümünde bu tür girişimler, iletişimler olmuştur. Çünkü bu bölümde kimya lisansından başka, Kimya Mühendisliği eğitimi de yapılmaktaydı. Bu bakımdan kimya bölümü bu tür girişimler ve iletişimlerde bulunmuştur. O zamanki kimya endüstrisi de, bu tür işbirliğine ihtiyaç duyacak düzeydeydi. Diğer bölümlerde de bu şekilde temaslar yapılmış olabilir. Ben yalnız fizik bölümü faaliyetleri için bilgi verebilirim. Fakültede başlangıçta yalnız fizik lisansı eğitimi yapılıyordu. Fizik sertifikası alan bir kişi yalnız fizik öğretmenliği yapabilir. Diğer taraftan henüz fizikçi istihdam edecek bir düzeyde kuruluş yoktu. Dolayısıyla, fizikçiler yalnız hocalık yapacak nitelikte eğitim görüyorlardı. Yine de bu dönemde bazı özel durumlar olmuştur. Mesela, kanser tedavisinde gamma ışınları kullanılır. Bu ışınlar radyum elemanından çıkarlar. Bu hususta, ilgili fizikçilerimiz doktorlarla işbirliği yapmışlardır. Belki buna benzer daha başka iletişimler de olmuştur. Geniş çapta fizik uygulamaları ilgili endüstrilerin gelişmesine göre yapılmıştır.

2. Dünya Savaşı sona ererken Japonya'da Hiroşima ve Nagazaki kentlerine atom bombaları atılınca bir atom (enerjisi) konusu gündeme geldi. Atomdan büyük ölçüde enerji almak mümkün idi. Bu enerjinin silah için değil de, barış için kullanılması çok cazip görüldü. Bütün dünyada atom enerjisi komisyonları kuruldu. Barış için atom programları çalıştırıldı. Türkiye'de bu yarışa katıldı. Böyle bir komisyon kuruldu. Bu alanda elemanlar yetiştirildi. Bizim fakültede de, daha evvel söylediğim gibi, Fizik Mühendisliği kuruldu. Atom enerjisinin barışçı uygulamaları için çalışmalar yapılmaya başlandı. Bu konularda fizikçiler en elzem eleman durumuna geçtiler. Endüstride, tıpta, gıda ışınlamasında ve diğer ilgili teknik ve biyolojik alanlarda geniş çapta çalışma imkanları buldular. Alınan sonuçlar çok yararlı olmuştur ve olmaktadır. Bu konuda Fizik Mühendisleri Odası'ndan daha ayrıntılı bilgiler alınabilir.

- Türkiye'deki üniversite kütüphaneleri hakkında neler söylersiniz?

Modern teknolojiyi de takip ederek, çok mükemmel durumda olmalarını temenni ederim.

- Hocam, son olarak, eklemek istediğiniz bir şeyler var mı? Başkaca neler söylersiniz?

Başka bir şey yok. Teşekkür ederim.

Hocam, çok teşekkür ederim.

Ben de çok teşekkür ederim.

- Fen Fakültesi 60. Yıl Kutlama Konuşmaları

a- FEN FAKÜLTESİ DEKANI PROF. DR. CEMAL AYDIN'IN KONUŞMASI

Sayın Onur Konuğumuz Prof. Dr. Erdal İnönü, Sayın Rektörlerim, Sayın Dekanlar, Değerli Mezunlarımız, Sayın Öğretim Üyeleri, Sevgili Öğrenciler ve Değerli Konuklar.

Cumhuriyetimizin kuruluşunun coşku ile kutlandığı 80. yılında, Cumhuriyet döneminin ilk Fakültesi olan Fen Fakültesi'nin Kuruluşu'nun 60. Yılı'nı kutluyoruz.

Fakültemiz Kuruluşu'nun 60. Yılı Kutlama Töreni'ne hoş geldiniz. Katılımlarınızla bizleri onurlandırdınız. Teşekkür ediyoruz. Fakültemiz “Ankara Fen Fakültesi” olarak, 17 Eylül 1943'de, Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı olarak kurulmuş, 8 Kasım 1943'de eğitim-öğretime başlamıştı. Daha sonra, 1946 yılında kurulan, Ankara Üniversitesi bünyesinde yerini almıştır. Ülkemizin bilim adamı ve teknik eleman ihtiyacını karşılamak üzere kurulan Fakültemiz, ilk yıl Fizik, Kimya ve Matematik öğretim lisansı ile eğitim-öğretime başlamış, daha sonraları Astronomi ve Uzay Bilimleri, Biyoloji, İstatistik bölümleri ile 6 bilim lisansı ve Jeoloji, Jeofizik, Kimya, Fizik ve Elektronik Mühendisliği bölümlerinin katılımı ile 11 bölüme ulaşmıştır. Fakültemiz kuruluşundan 10 yıl sonra, 1953 yılında, şu anda birini içinde tören yapmakta olduğumuz, görkemli ve özel mimarisi olan iki taş binaya taşınmıştır. Daha sonraki yıllar, beş yeni bina daha yapılarak, toplam 75 dönümü aşan ve bugünkü ihtiyacımızı karşılamakta yetersiz kalan kapalı bir alana ulaşmıştır.

1992 yılında, Ankara Üniversitesine bağlı bir Mühendislik Fakültesi'nin kuruluş yasası yayınlandı; ancak uzun zaman yer ve gerekli binalar temin edilemediğinden, Mühendislik Fakültesi adı altında ayrı bir fakülte olarak faaliyete geçirilemedi.

Fen Fakültesi, iki yıl önce, yaklaşık 60 yıldır iç içe yaşadığı bir disiplin olan mühendislik alanını, beş mühendislik bölümünü (Fizik, Kimya, Jeoloji, Jeofizik ve Elektronik Mühendisliği) kadroları ile birlikte (44 profesör, 16 doçent, 18 yrd.doçent ve diğer personel) yeni mühendislik fakültesinin çekirdeğini oluşturmak üzere mühendislik fakültesine devretti.

Kuruluşunda 21 akademik, 5 idari personel kadrosu ile yola çıkan Fakültemizde bugün, yukarıda sözü edilen mühendislik bölümleri ve kadrolarının Mühendislik Fakültesine devredilmesinden sonra geriye,

Astronomi ve Uzay Bilimler, Biyoloji, Fizik, İstatistik, Kimya ve Matematik Bölümleri kalmıştır.

Kuşkusuz bu biçimsel bir ayrılıktır. Eskiden olduğu gibi, birikimlerini birbirine aktaran, yardımcı olan, birlikte yaşamaya, ortak çalışmalar yapmaya eskisi gibi devam eden bir anlayışı bırakmış değildir. Bu vesile ile kendilerine başarılar diliyoruz.

Değerli konuklar, hayat sözcüğü bize, daha uzun bir süreci, yaşam ise, içinde yaşanan anı çağırıştırır, imgeler. Şimdi de Fakültemizin içinde bulunduğu sürece ilişkin bilgiler vermek istiyorum. Böylelikle Fen Fakültesindeki yaşam ortamını özetlemiş olacağım. Fakültemizde 3200 öğrenci, 61 profesör, 22 doçent, 33 yrd. doçent, 8 öğretim görevlisi, 104 araştırma görevlisi (kendi kadromuzda), 52 araştırma görevlisi (2547 YÖK/35. Maddesi), 5 uzman, 153 idari personel ve 49 geçici personel görev yapmaktadır.

Kıvançla andığımız 60 yıllık sürede, binlerce öğretmen ve teknik elemanın eğitilmesi, çevresel etkisiyle yüzbinlerce kişinin toplumsallaştırılması işlevini başarı ile yerine getirmiştir. Anılan hizmetlerin ötesinde başka görevler de üstlenmiştir elbette.

Fakültemizde yetişen bilim adamları, yeni kurulan üniversitelerde ve özellikle Fen ve Fen-Edebiyat Fakültelerinde kurucular arasında yerlerini almışlardır. Bu şekilde, Ege Üniversitesi, Dicle Üniversitesi, Selçuk Üniversitesi, Fırat Üniversitesi, İnönü Üniversitesi, Karadeniz Teknik Üniversitesi hatta Gazi Üniversitesinin ilgili fakültelerinin kuruluşuna, öğretim üyesi, kurucu ve yönetici vererek, öğretim elemanı yetiştirerek, büyük katkılar sağlamıştır.

Fakültemiz, halen diğer üniversitelerin, Fen ve Fen-Edebiyat Fakültelerine öğretim elemanı yetiştirme işine devam etmektedir. Şu anda gelişmekte olan diğer üniversitelerden (2547 sayılı yasanın 35. maddesine göre) Fakültemiz öğretim elemanlarınınca yüksek lisans ve doktora çalışmaları yaptırılmakta olan öğrenci sayısı 52'dir.

Fakültemiz bugün, Ziraat, Eczacılık, Dış Hekimliği, Eğitim Bilimleri ve Mühendislik Fakültelerinin Matematik, Fizik, Kimya ve Biyoloji gibi servis derslerini ilgili fakültelerde vermeye devam etmektedir.

Fakültemizde, kendi elemanlarımızın bilimsel araştırma faaliyetleri yanında, diğer üniversitelerin elemanları ile de yüksek lisans, doktora ve değişik amaçlı ortak bilimsel projeler yürütülmektedir. Bütün bu çalışmalar çok sınırlı bütçe imkanlarının zorlanması ve imkanlar ölçüsünde araştırma fonlarına ve TÜBİTAK'a verilen projelerle yürütülmeye çalışılmaktadır.

Lisans üstü çalışmalara bir göz atacak olursak; öğrenci sayıları, Yüksek Lisans 338, (Tezli Yüksek Lisans 251, Tezsiz Yüksek Lisans 87), Doktora 165 olmak üzere, toplam 503 öğrencidir. Yüksek Lisans düzeyinde öğretim üyesi başına düşen öğrenci sayısı 4, lisans düzeyinde 22'dir.

Fakültemiz, sosyal ve insani alanları/imkanları geniş olan bir kampüs içinde yer almaktadır. Yemekhanesinden lokantasına, kantininden pide salonuna; spor salonundan sanatsal alanlara; İnternet kafeden kütüphaneye; atölyelerden çevresel güzelliklere yansıyan bir görsel şenliği andırır hale gelmiştir. Sevinçle ve onurla andığımız bu alanlar içinde öğrencilerin hizmetine sunulan futbol sahası, basketbol ve voleybol sahaları yanında biri kapalı 4 tenis kortu ve her türlü jimnastik aletlerinin bulunduğu fitness salonu, koşu yolu ve 35 dönüm alana sahip 1000 kişi kapasiteli tören alanı bulunmaktadır. Bu yaşam alanlarının oluşturulmasındaki gayretlerinden dolayı Üniversitemiz Rektörlüğüne ayrıca teşekkür etmek isterim.

Kütüphanemiz, çağdaş kütüphanecilik hizmetlerinin gereksindiği araç ve gereçler yanında, bilgi kaynakları ile de önemli bir bilgi merkezi haline gelmiştir. 33.380 tür ve 45.000 kitap yanında, 110.000 cilt dergi ve 2175 tez ile hizmetine devam etmektedir. Rektörlüğümüzün ve Kütüphane Dokümantasyon Daire Başkanlığının özel çabaları ile, Türkiye ölçeğinde önemli sayılabilecek bir elektronik kütüphane yaratılmıştır. Rektörlüğümüzün abone olduğu 35 adet elektronik veri tabanından 13 adedi doğrudan ve dolaylı olarak fakültemizi ilgilendirmektedir. Dolayısıyla 30.000 dergiye elektronik olarak erişilebilmektedir. Bu işte emeği geçen herkese teşekkür ediyoruz.

1980 yılına kadar yayın ve tebliğ sayısı 1176 (yurtiçi ve yurtdışı), 1980-1992 yılları arası yurtdışı makale 539, 1993-2003 yılları arası yurtdışı makale 1309 ve bugüne dek basılan kitap sayısı 600 civarındadır.

Görüldüğü gibi yurtdışı makale sayısında son yıllarda büyük bir artış vardır. Bunda akademik kariyerde yükselmek için üniversitemizin koyduğu ilkelerin büyük katkısı olduğunu düşünüyorum. Uluslararası saygın dergilerde (ISI_WEB of Science kapsamındaki dergiler) yayınlanan makaleler bazında, Üniversitemiz Fakülteleri arasında da öncelikli yerimizi koruyoruz. Öğretim üyesi başına düşen makale sayısı aşağıda olduğu gibidir.

Fen Fakültesi	1.03	Eczacılık Fak.	1.02
Mühendislik Fak.	0.70	Tıp Fak.	0.56
Ankara Üniversitesi	0.41		

1948 yılından bu yana yayın hayatına devam etmekte olan COMMUNICATIONS dergimizin emsalleri arasındaki saygın ve hak ettiği

yerini almasını çok istiyoruz. Bu konuda tüm öğretim üye ve yardımcılarının artan desteklerini bekliyoruz.

Kuruluşundan günümüze katkılarını ve emeklerini esirgemeyen, başta büyük insan İsmet İNÖNÜ olmak üzere, Maarif vekilimiz Hasan Ali YÜCEL’i, emeği geçen devlet büyüklerini, görev alan tüm yöneticileri, öğretim üyelerini ve personelini her zaman olduğu gibi bugünde minnet ve şükranla anıyoruz.

Hepinize saygılar sunuyorum.

b- ONUR KONUSU (İLK MEZUN) PROF. DR. ERDAL İNÖNÜ’NÜN KONUŞMASI

Sayın Rektörlerim, ev sahibimiz, mezun olmaktan her zaman kıvanç duyduğum güzel fakültenin dekanı, sayın öğretim üyeleri, değerli mezunlar, değerli arkadaşlarım, sevgili öğrenciler, Ankara Üniversitesi Fen Fakültesi’nin 60. Kuruluş Yıldönümü’nü candan kutluyorum, hepinizi sevgiyle selamlıyorum. Eski mezunlara sağlıklar diliyorum. Şimdiki öğrencilere nice yıllar, başarılar diliyorum.

Değerli arkadaşlarımı görmeye çalışıyorum. 60 yıl geçtikten sonra hiçbir şey eskisi gibi değil, bir miktar gayret gerektiriyor. Biraz evvel sayın Dekanın konuşması sırasında gördük. Bahsettiği kitap bu: 60. Yılında Ankara Üniversitesi Fen Fakültesi. Bunun içinde dekanlarımızın resimlerini görüyoruz. Başta Atatürk ve sonra dekanlarımız. Sonra kuruluşa ait belgeler var. Bana, tüm mezunlarımız adına konuşacağımı söylediler ama bu çok iddialı bir şey, öyle bir şey yapacak değilim. Ben, kendi dönemime ait bazı anılarımı anlatacağım, kuruluş yıllarına ait... Aslında, bunları ben, anılarımda yazdım. Okuyanlar vardır sanırım ama bir kez daha benden, ağızımdan dinlemekten sıkılmazsınız.

60 yıl önce, 8 Kasım’da, Ankara Üniversitesi Fen Fakültesi açıldı. Yanlış mı söyledim? Ulus Gazetesi’nin ertesi günü sayısını gösterdi sayın Dekan. 9 Kasım Salı. Ertesi günü sayıda, Milli Şefimizin huzurlarıyla Fakültenin açıldığı yazılıyor. Maarif Vekili Hasan Ali YÜCEL’in nutkunu yazıyor. Prof. Dr. Avni Refik BEKMAN’ın ilk ders verdiğini. İstanbul Üniversitesi Fen Fakültesi’nden Ordinaryüs Prof. Dr. Kerim ERİM hitabesinden sonra, daha evvel Fakülte Dekanı ve bir talebe konuşuyorlar. Başyazıda, Fatih Rıfki ATAY’ın Stalin’in nutkuna dair bir değerlendirmesi var. Yani, başyazı bu konuda değil ama biraz daha geriye giderseniz, 15 Eylül tarihli Ulus’a bakarsanız, oradaki başyazı, Ankara Fen Fakültesi başlığını taşıyor. Daha Fakülte açılmadan önce, 15 Eylül’de, Profesör Sadi IRMAK imzasıyla, Ankara Fen Fakültesi diye bir başyazı çıktı. Bu tabii hiç görülmemiş bir şey. Ulus gazetesinde, o zaman iktidarın temsilciliğini yapan gazetede, baş yazısında bir yeni fakültenin açılmasından bahsetmek hiç olmayacak bir şey. Çok güzel bir yazıyla Sadi IRMAK, bu fakültenin ne beklediğini anlatıyor. Kısa bir süre

sonra, 18 Eylül'de sanıyorum. Büyük Millet Meclisi'ne yeni bir fakülte açılması için öneri geliyor ve Meclis'te konuşulduktan sonra kabul ediliyor. Birkaç gün sonra gazetelerde ilan çıktı. Fen Fakültesi açılıyor diye. 25 Eylül'de Ulus'ta yine bir haber çıktı; Fen Fakültesi Dekanlığı'na, Talim Terbiye Üyesi Hayri DENER atanmıştır diye. 8 Ekim'de ilanlar çıktı. Ankara Fen Fakültesi'ne, 1943-44 ders yılı başında, Gazi Eğitim Enstitüsü'nde faaliyete başlayacak olan Fen Fakültesi'ne 45 öğrenci alınacak diye. Galiba 10 Matematik; 20 Fizik, 15 Kimya... Ayrıca bir de özel şart vardı: 3 yıl üst üste iftihar listesine giren 5 öğrenci sınavsız alınacak diye. Ötekiler için giriş sınavı yapılacak. Her ciddi fakülte gibi, giriş sınavı yapılacak, bu yeni fakültede. 25 öğrenciye ayda 50 lira burs verilecektir. Ve 8 Kasım'da Fakülte açıldı. Ben de o açılıшта bulundum. Aslında biraz da evveliyatı var; bilmiyorum onu da söyleyeyim mi, biraz tuhaf oluyor, kişisel bir meseleyi anlatıyor gibi oluyor fakat zararı yok. Zaten anılarımda yazdım bunu. Anılarımı gören bir arkadaşım dedi ki *“sen ne yaptın yahu. Fakültenin açılmasında, babanın seni düşünmüş olduğunu, rolü olduğunu yazdın. Öyle şey olur mu?”* dedi. *“Nüfuzlu insanların yakınlarını korumak için icraat yapmaları, yapılmaması gereken bir şeydir. Üstelik bunu anlatıyorsun; böyle oldu şöyle oldu, diye...”* Dedim, *“oldu. Hiç de fena olmadı”*. Bir devlet adamının yakınıni koruması değil, o devlet adamının, insanların yetişmesine ön ayak olmasıydı. Ankara'da, bir gün, Fen Fakültesi'nin açılması zaten söz konusuydu. Çünkü Tıp Fakültesi açılacaktı. O yılda, 43 yılında; Ankara'da, Dil ve Tarih Coğrafya Fakültesi vardı, Hukuk Fakültesi vardı. Siyasal Bilgiler Fakültesi vardı. Ziraat Fakültesi vardı ama Tıp Fakültesi yok ve özellikle Tıp Fakültesi'ni istiyor Ankaralılar. Onun için de bir Fen Fakültesi'nin açılması gerekiyordu. Bu da Milli Eğitim Bakanlığı'nın programında olan bir şeydi. Buna bir vesile gerekiyordu. Farkında olmadan fizik okumak istiyorum demem sebep oldu, vesile oldu. Bilirsiniz, programlanan bir şeyi ne zaman yürürlüğe koyacaksınız, bir vesile lazım. İşte o vesile, benim o zaman tabii bunları hiç bilmeden babama, ben fizik okumak istiyorum demem sebep oldu. Nedense ben lisenin son sınıfında, Gazi Lisesi'nin son sınıfında, fiziğe gönül vermiştim. O zamana kadar yoktu. Son sınıfta birden fizikçi olmaya heveslendim. Fiziğe dair yeni gelişmeleri anlatan kitaplar okudum, dersten hoşlanmaya başladım. Yeni şeyler öğrenmekten, öğrenme isteğinin içimde belirlediğini gördüm. Ben dedim bununla uğraşayım. Mezun olunca babam sordu *“ne olmak istiyorsun?”* diye. *“Fizik okumak istiyorum”* dedim. Babamın hoşuma gitti *“çok iyi, ben de bilimle uğraşmak istemiştim”* dedi. Yalnız fiziği nerede okuyacaktım. O zaman İstanbul Üniversitesi'nde Fen Fakültesi var, başka yerde yok. Demek ki İstanbul'da okuyacağım. Yalnız babamın düşünceli olduğunu hissettim: *“İyi olur ama düşünelim bakalım”* dedi. Sonra anladım ki; düşünelim bakalım demesi, annemin bu işten hoşlanmayacağını fark etmesinden. Çünkü, ağabeyim benden 3 yıl evvel liseyi

bitirmişti. Yüksek Mühendis Okulu'na gitmişti. İstanbul'da okuyordu ve yaşamının büyük bir kısmı İstanbul'da geçiyordu. Annem de çok üzülüyordu. Büyük oğlunu çok seviyordu; bizi de seviyordu ama büyük oğlunu galiba daha çok seviyordu. Oğlunun birdenbire çok uzağa gitmesinden çok rahatsız oluyordu. Bunu her fırsatta hissediyorduk. Ağabeyim Ankara'ya geldiğinde, tatillerde çok hoşuna giderdi. Annemin mutlu olduğu her halinden belli idi. Giderken de büyük bir üzüntüye boğulurdu. Benim de İstanbul'a gitmeme, o zaman anladım ki, çok üzülecekti. Galiba babama bunu anlattı. Haziran'da mezun oldum ve babama **“fizik okumak istiyorum”** dedim. Babam **“düşünelim bakalım”** demeye devam etti ve bu Eylül'e kadar sürdü. Eylül'de, aslında kuralar çekiliyor. Fizik sadece İstanbul Fen Fakültesi'nde okunuyor, o halde oraya gitmeme evet demesi gerekiyor. O da bir türlü diyemedi. Yazın İstanbul'a gidilirdi. İstanbul'da çalışılır ya da tatil yapılırdı. Eylül'de hangi fakülteye gideceğim hala belli değil. Eylül başında konuştuğumuzda yine sordu **“ne istiyorsun?”** diye. **“Fark ettim ki”** dedim. **“Benim İstanbul'a gitmemden rahatsız olacaksınız. Ankara'da kalacaksam felsefe okuyayım”** dedim. Babam bu sözlerimden hoşlanmadı. **“Felsefeye ömür verilmez.”** dedi. Felsefeciler duymasın tabii felsefeye ömür vermekde pekala mümkündür. Ama babamın pratik yaklaşımında, eylem isteyen bir adam olarak, daha uzun süre sonra ortaya çıkacak hizmetler yerine, daha kısa zamanda, Türkiye için ortaya çıkacak hizmetleri yapacak bir mesleği tercih etmemi istiyordu. Birkaç gün sonra, sofrada, annemin aklına nereden geldiyse, babama demiş ki; **“Ankara'da Fen Fakültesi açılmaz mı?”** Babam da **“aaa düşünelim”** demiş. Bunu, derhal Milli Eğitim Bakanı Hasan Ali YÜCEL'e söylemiş. Hasan Ali YÜCEL'in halini ben çok iyi biliyorum. Son derece enerjik, iyimser, geniş ufuklu ve atılımcı bir insandı. Hep yeni şeyler yapmayı severdi ve derhal üzerine atıldı. Temaslar yaptı. Sonra, bir gün, otururken, ben de o yemekteydim. Hasan Ali YÜCEL geldi, babamı selamladı. Babam **“ne haber”** dedi. Hasan Ali Bey **“iyi haber paşam, ama çok heyecanlıyım, biraz kendime geleyim sonra anlatacağım”** dedi. Biraz sonra kendine geldi ve anlattı. **“Bakanlar Kurulu'nda Ankara'da bir Fen Fakültesi'nin kurulması kabul edildi”** dedi. **“Nasıl olacak?”** dedi babam. **“Gazi Terbiye Enstitüsü'nde, Gazi Eğitim Enstitüsü'nde açılacak, İstanbul'dan hocalar gelecek, Ankara'dan Dekan olacak, yönetecek insanlar bulduk, mesele yok”** dedi. **“Yakında meclise yasa tasarısını vereceğiz”**. Babam çok memnun oldu. Ben de. Bundan sonra mesele kalmadı, aday öğrenci olarak beklemeye başladım.

Nihayet fakülte açıldı. Açılışa gittik. Orada Ulus Gazetesi'nde gördüğünüz konuşmalar yapıldı. Ben o zaman, 17 yaşında lise mezunu bir gencim ama konuşulanları çok dikkatli dinliyorum. Çünkü hevesliyim. O fakültede okuyacağım. Her tarafa da dikkatle bakıyorum, konuşmaları dikkatle dinledim ve çok hoşuma gitti. Konuşmacıların hepsi aynı konuda konuşular ama başka

şeyler söylediler. Görünüşte hepsi aynı şey söyledi ama fark ettim ki; başka türlü bakıyorlar konuya. Hasan Ali Bey, çok güzel bir konuşma yaptı. Bu kitaba almışlar, kutlarım Sayın Dekanı, Cemal AYDIN'ı, olduğu gibi buraya almış... Bilimden bahsediyor, ilerlemeden bahsediyor, felsefeden bahsediyor, aydınlanma konusundan bahsediyor ve sonunda diyor ki **“Bütün varlığımı dilerim ki; Ankara Fen Fakültesi, bağrında büyüteceği Türk Gençleri içersinden, Tusi’ler, Harizmi’ler, Faraday’lar, Newton’lar, Lavoisier’ler gibi büyük bilginler yetiştirsın”**. Bu fakültenin, bilim adamları yetiştirecek ve gerçekten bilime yeni katkılar yapacak insanlar yetiştirecek bir yer olmasını istiyoruz. Tabii daha sıfırdan başlıyoruz ama hedefimiz bu. Siyasetçiler için bu normaldir belki, yine de o zamanda söylenmesi güzeldi. Rahmetli Hasan Ali YÜCEL, en ileri ufku görerek konuşuyordu. Ondan sonra, İstanbul Üniversitesi’nden gelen değerli matematikçimiz Prof. Dr. Kerim ERİM konuştu. O konuşmayı buraya almamışlar. O da tabii çok güzel bir konuşma yaptı ve fakültenin açılışını kutladı. Ayrıca, İstanbul Üniversitesi’nden Matematik ve Fizik bölümünden öğretim üyeleri geliyordu. Dolayısıyla, bu fakültenin açılmasını İstanbul Üniversitesi sağlamış oluyordu. Onu da söyledi: **“Bundan mutluluk duyuyoruz, kıvanç duyuyoruz”** dedi. Sonra, Türkiye’de bilimin ilerlemesine geçti ve kendilerinin bunu yapmaya çalıştığını, bundan sonra da çalışacaklarını, hükümetin desteklerini beklediklerini ifade etti. Yani anladım ki, burada demek istediği, evet burada yeni bir şey açılıyor ama bundan fazla bir şey ummayın. Gene ne varsa bizde var. Siz, bizi desteklemeye devam edin. Ama buraya da başarılar diliyoruz. Zaten onu da biz açıyoruz... Böyle bir yaklaşımı vardı. Üçüncü olarak Dekan Hayri DENER konuştu. Hayri bey, bilmem Hayri DENER’i tanıyanlar var mı, çok değerli bir insandı. Her şeyden evvel insani özellikleri yüksek bir insandı. Fransa’da fizik tahsili yapmıştı ama o zamanki anlayışla sadece lisans öğrenimi görmüşlerdi. Lisans öğreniminden sonra doktora yapmadan Türkiye’ye dönmüşlerdi. Dolayısıyla, araştırma yapmamıştı. Fiziki iyi bilen bir insandı, orta öğretimde, fizik dersleri için çok uğraştı. Programları yaptı ve imkanları sağladı, o anlamda çok yaygın etkisi olan bir fizikçiydi ama araştırma yapmamıştı. Onun konuşmasını da buraya almışlar bakın, diyor ki **“Tabiat kanunlarının her yerde ve her zaman aynı oluşu, hem güzel hem de korkunçtur. Güzeldir: çünkü onun köşesini bilen bu sonsuz uzayda her köşesini tanımış olur. Korkunçtur: çünkü tarafsızdır ve bu tarafsızlığı mutlakdır; ancak onu bilen ve tanıyanlara yardım ve hizmet elini uzatır. İşte biz burada, bu güzel tabiatı bularak ve bilerek, ona dost olmaya, onu bize dost yapmaya çalışacağız. Ahlaklı ve bilimli olmayı, milletçe ve devletçe kuvvetli ve müstakil olmanın şartlarından biri sayıyoruz. Tek hedefimiz, liselerimizden bu inançla gelmiş olan gençleri, Fakültemizde müspet bilimin gerçek ve temiz kaynakları içinde doyurmak, müspet bilime dayanan, kendine inanan ahlaklı bir nesil yetiştirmek olacaktır...”** Araştırma

yapacaksınız, falan demiyor. Ama siz burada bunları öğrenin, herkese iyi öğretin, ahlaklı olun diyor, vatana hizmet edin diyor. Çok güzel ama bakın bunların üçü ayrı ayrı şeyler. Bence bu üçü içinde en doğrusunu söyleyen gene Hasan Ali YÜCEL'dir. Çünkü, fakültenin bir amacı vardır. O amaca erişmek için uğraşın, oraya varırsınız demişti.

Prof. Dr. Avni Refik BEKMAN'ın dersinden sonra biz yukarı çıktık. Yukarıda bir sınıfta toplandık. Yeni bir fakülte açılıyor ama tek bir sınıfta açılıyor. Gazi Eğitim'in bir sınıfında. Oraya İstanbul Teknik Üniversitesi'nden Salih Murat UZDİLEK geldi. Salih Murat Bey, ünlü bir fizikçiydi. Araştırma yapmazdı ama ünlü bir fizikçiydi, İTÜ'de ders verirdi. Kitaplar yazmıştı, müzikle ilgili bir-iki araştırması vardı ama fizikte araştırması yok. Çünkü O da araştırma yapacak bir bilgi edinmeden Batı Avrupa'dan Türkiye'ye gelmişti. İngiltere'de okumuş sadece lisans alarak dönmüştü. Ancak ünlü bir hocaydı ve güzel konuşurdu, çarpıcı konuşurdu. Bize bir konuşma yaptı. Büyük rakamları severdi, Avogadro sayısından bahsetti, böyle büyük sayılar yazdı tahtaya, matematikten bazı güzel özellikler gösterdi. Biz de zevkle seyrettik. Demek ki bunları öğreneceğiz diyerek. Derken Hasan Ali YÜCEL geldi sınıfa. Aşağıdaki tören bitmişti. Bir de öğrencileri göreyim demiş, yukarı bizim sınıfa geldi. O da kısa bir konuşma yaptı ve aşağıdaki konuşmasına benzer bir temayı açıkça anlattı. Aklımda kalan şu, dedi ki; ***“Bakın çocuklar, burada bir iki sınıf içinde derse başlıyorsunuz, başka bir binadasınız, bunlara bakarak sakın burada öğrendiğiniz şeyler yetersiz olacak, dünya biliminin gerisinde mezun olacaksınız diye yanlış bir anlayışa kapılmayın”*** dedi. ***“Siz burada her şeyi öğreneceksiniz. Biz elimizde olan her türlü araç, vasıtayla size yardım edeceğiz ve siz burada edindiğiniz bilgiyle dünyada bilime büyük katkılar yapabilirsiniz. Hiç başka bir yerdeki bilim insanlarından farkınız, eksikliğiniz yoktur. Siz o inançla çalışın, sizden onu bekliyorum”*** dedi. Ben, doğrusu pek inanmadım, kendi kendime “Ee” dedim. Böyle perişan bir yerde açılıyoruz. Milli Eğitim Bakanı, tabii bize cesaret vermek için bunları söylüyor, herhalde doğru gibi söyledikleri ama bize güven vermek istiyor. Oysa doğrudu söyledikleri, sonradan hep düşündüm. Onun sözlerini daha ciddiye alsaydım, o güvenle ben ve arkadaşlarım çalışsaydık, daha büyük işler yapardık, gene epey şey yaptık ama daha çoğunu yapardık. Çünkü bizim yaklaşımımız, bir şey yapınca eh bu kadar yeter, bundan sonra artık ben ders vereyim havasında oldu hep. Halbuki öyle olmaması gerekiyor, bir şey yaptık ama bu yetmez, bunun daha çoğunu yapanlar var; daha çoğunu yapmak için araştırmayla, daha büyük bir şey bulmak için uğraşmalıyım. Bu inanış, bizde yoktu. Rahmetli YÜCEL, bize bunu vermeye çalışıyordu, kendisi bilmeden, bilmeden diyorum, belki de bazı örnekleri biliyordu, biz onu o kadar ciddiye almadık.

Şimdi biraz da sınıftan bahsedeyim; gene sayın Dekan'dan öğrendim. Bizim girdiğimiz sene kaç kişi, kimler girmişti diye, Sayın Dekan'dan rica ettim. O bana 45 kişinin ismini verdi. Burada örneğin Saadet ÜNERİ'yi biraz evvel gördüm. Değerli Prof. Saadet ÜNERİ burada. O kimyadaydı. Sonra Sabri KİLEÇİ'yi gördüm, belki başkaları da vardır. 45 kişi içinde fiziğe ayrılanlar 20 kişiydi. Son sınıfa geldiğimizde 6 kişi kalmıştık, öteki öğrencilerin çoğu ilk yıl bizden ayrılıp İstanbul'a, Yüksek Mühendis Okulu'na gittiler. Çünkü, o zamanki moda oydu. Matematiğe, fiziğe, kimyaya aklınız eriyorsa gideceğiniz yer, Yüksek Mühendis Mektebi idi. Giriş sınavı vardı, kolay değildi ama 1 sene 2 sene uğraşarak kazanıyordunuz ve çoğu oraya gittiler. Kalanlar bizler, resimde Orhan SALMAN'ı görüyorum. O Amerika'ya gitti, orada kaldı. Fehim Ferruh OLGAÇ Teknik Üniversiteye gitti. Turgut DEMİREL, kimyaya geçti ve sonra Amerika'ya gitti.

Kalan 6 kişi, benden başka Adnan ŞAPLAĞOĞLU, Münire GÖLBAŞ, Ethem ERGÜNER, İzzet SAYMAN, Abdullah KIZILIRMAK, bir de ben 6 kişiyiz. Bakın o 6 kişinin 4'ü, üniversitelerde profesör oldular, sonuçlar elde etti, değerli katkılar yaptılar. Adnan ŞAPLAĞOĞLU Amerika'ya gitti, oradaki araştırmalarıyla, Nükleer Fizikte, Cenevre Konferansı'nda bahsedilen sonuçları elde etti o zaman. Daha çok kalsaydı, daha çok şey yapardı. Abdullah KIZILIRMAK, Ege Üniversitesi'ne gitti, orada Astronomi Kürsüsünü, rasathaneyi kurdu. Ethem ERGÜNER burada, fizikte profesör oldu. Münire GÖLBAŞ ile İzzet SAYMAN, öğretmen oldular, onların üniversiteye döndüğünü duymadım. Bir de Muzaffer ORAL vardı. O sene fizikte değildi, kimyadaydı. Sonra fiziğe geçti. O'da Ege Üniversitesi'nde Profesör oldu. O burada kimyada gösterilmiş.

Bakın işte, bu arkadaşlar demek ki profesör olacak bilgiyi, programı derme-çatma dediğimiz yerde kazandılar. Amerika'ya gidenler orda buluşlar yaptılar. Yeni katkılar yaptılar. Türkiye'de kalanlar da katkılar yaptılar. Başka bir şey söyleyeyim; İstanbul Üniversitesi'nde, 1933 reformuyla, bilimsel çalışmalar ve araştırmalar başlamış ve devam ediyordu. Oradaki hava, Kerim ERİM'in de konuşmasında anlaşılacağı üzere, bu işi ancak biz yaparız şeklindeydi. Nitekim, Ankara Fen Fakültesi açıldıktan 1-2 sene sonra, dedikodulu bir olay oldu. İstanbul'daki gazetelerin birinde, bir yazı çıktı. Ankara Fen Fakültesi'ndeki hocalar, bilimsel çalışma olarak tercümeler yapıyorlar, eh kolay gelsin şeklinde. Böyle biraz imalı yazı ki, tercümeler yaptıkları doğrudu. Hayri DENER, aktif bir insandı. Bir şeyler yapalım istedi, ama araştırma yapacak halleri yok. Onun için batıda yayınlanmış fizik, kimya kitaplarından, matematik kitaplarından, tanınmış kitaplardan, çeviriler yaptılar. Fen Fakültesi'nin ilk birkaç senesindeki yayınlarına bakarsanız, hep tanınmış kitapların tercümeleridir. Bu bir hizmeti ama bu hizmeti küçümsediler,

İstanbul'daki arkadaşlarımız. Tabii araştırma değil, tercüme etmek, onun için demek ki bütün yapacakları buymuş havası çıktı, o biraz gerginlik yarattı iki fakülte arasında, ama geçti. Çabuk geçti çünkü, araştırmalar burada kendini gösterdi. Örneğin ilk doktoralar benim hatırladığım kadar 1950-51 arasında oldu, Bahattin BAYSAL Kimya Doktorası yaptı. Profesör PARTS'ın yanında, Esat EGESÖY, Profesör Orhan ALİSBAH'la matematik doktorası yaptı. Benim bildiğim ilk doktoralar bunlar. Sayın Dekan, belki yanlışım varsa düzeltir, sonra başkaları geldi ama Bahattin BAYSAL'ın adı geçti, biraz daha söylemek isterim. Çünkü, gerçekten önemli katkılar yaptı. Ben, Fen Fakültesi'nden mezun olduktan sonra, ABD'ye doktora yapmaya gittim. 1952 baharında doktoramı aldım ve Princeton Üniversitesi'ne geldim, biraz daha araştırma yapmak için. Orada Bahattin BAYSAL'ı gördüm. Bahattin BAYSAL, tam bir sene önce Ankara'da, burada, Fizikokimya konusunda bir deneysel doktora yapmıştı, o doktoranın gücüyle Princeton Üniversitesi'nde Profesör Tobolski'yle beraber çalışma fırsatını kazanmıştı. O da oradaydı ve ben orada ünlü fizikçi Wigner'le beraber çalıştım, Baysal da Tobolski'yle beraber çalıştı, her ikimizin, o sene orada yaptığı çalışmalar, bütün ömrümüz boyunca, bize ün getirdi. Ama bu da, aslında Fen Fakültesi'nin bir katkısıydı. Çünkü Fen Fakültesi'nden mezun olmasaydım, ben buradan mezun olmasaydım ve buradaki gücümle gitmeseydim, Baysal, buradaki doktorasıyla Princeton'a gitmeseydi, bunlar yapılamazdı. Bunlar Fen Fakültesi'nin dolaylı belki ama önemli katkılarıdır. Fen Fakültesi'nin böyle birçok katkıları oldu. Onları, kalan zamanımda, kısaca söylemek istiyorum, epey konuştum galiba.

Bilim alanında mütevazı olmak önemli bir şeydir ama yapılanları da söylemek gerekir. O bakımdan, Fen Fakültesi hiç mütevazı olmasın ve bu yapılanları bir kitapla, çeşitli şekillerde duyursalar, iyi olur diyorum. Çünkü, benim şu kanım var. İstanbul Üniversitesi'nde, 1933 reformundan sonra yapılan çalışmalar, Türkiye'de temel bilimlerin; Matematik, Fizik, Kimya, Biyoloji, Jeoloji, onların atılımını sağladı. İlk atılım, Cumhuriyet Dönemi'nde, 33 reformuyla, İstanbul Üniversitesi'nde yapıldı. İkinci atılım, Ankara'daki Yüksek Ziraat Enstitüsü'nde yapıldı. Bu, 10-20 sene devam etti. Fakat gittikçe yavaşladı. Bakın neler oldu? Bir tanesini Sayın Dekan söyledi, yeni açılan fakültelere, Ankara Fen Fakültesi hep öncülük etti, yol gösterdi. Sonra, 1955'lerde, o zamanki duraklamayı aşacak bir fırsat çıktı karşımıza. Amerikan Cumhurbaşkanı, barış için atom diye bir program ilan etti. 2. Dünya Savaşından sonra, atom bombasının kullanılmasından sonra, bütün dünyada atom fiziğine ve nükleer fiziğe karşı bir ilgi doğmuştu. Bu bomba nasıl yapıldı? Enerji nasıl elde edildi? Bunu öğrenmek istiyorlar, bunu yalnız Amerika biliyor, o zaman Dwight David EISENHOWER, bunu bütün devletlere anlatacağız, açacağız, hatta bir araştırma reaktörü edinmeleri için kolaylık sağlayacağız, gelin sizinle anlaşma yapalım diye bir duyuru yaptı. Türkiye, bu anlaşmayı, ilk

imzalayanlardan birisi oldu ama anlaşma şuydu: Amaç, burada bir araştırma reaktörü kurulacak, orada çalışılacak, araştırma yapılacak; esası bu, ama bu nasıl olacak? Bunu yürütme işini, o zaman Dışişleri Bakanlığı, NATO Dairesi'ne verdi. O zamanki NATO Dairesi Başkanı, ben fizikten anlamam dedi, kendi kendine, bu fizikle ilgili bir şey, nükleer fizik, bunu bilen birisini bulayım. Ankara Fen Fakültesi, o zaman, ona yakın olan yer. Oradan Prof. Besim TANYEL'i buldu. Besim TANYEL, kısa bir süre önce, Amerika'da, çekirdek fiziğinde araştırma yapmıştı. Bir iki sene kalmıştı orada, onun için konuyu biliyordu ve insan ilişkilerinde iyi olan bir insandı. NATO Dairesi Başkanı ile çok iyi anlaştılar. Ve Başkan ona sordu, bu anlaşmaya hangi hükümleri koyalım, nasıl yürütelim bu anlaşmayı? Besim Bey ona dedi ki: Reaktör almaktan bir şey çıkmaz, biz onu kullanmasını bilmiyoruz, orada hangi araştırmayı yapacağımızı da bilmiyoruz. Onun için önce siz Amerikalılara deyin ki; bunu bize vermeden önce, zaten vermek parayla olacak, bedava değil, bunu bize Türkiye'de yapmadan önce, orada çalışacak insanları, araştırma yaparak yetiştirmek üzere bir program yapalım. Birçok üniversiteden bilim insanını Amerika'ya gönderelim. Onlar orada 2-3 sene kalsınlar, araştırma yapsınlar bu konuda, sonra dönsünler, ondan sonra biz reaktör alalım.

Bunu, NATO Dairesi Başkanı, Amerikalılara söyleyince, onlar itiraz ettiler. Biz dediler, sizi eğitmeye gelmiyoruz, biz size reaktör vereceğiz, öyle uzun boylu vakit kaybedemeyiz. Çünkü, istiyorlardı ki biran evvel bu reaktör dünyanın çeşitli yerlerinde ortaya çıksın ve bir propaganda etkisi yapsın. Yani Amerika, dünyaya bunu öğretiyor, bu propaganda etkisi hemen sağlansın ama o zaman Besim Bey gayet sert durdu. Yok dedi, biz bunu alamayız. Tabii onun durması yetmez bağlı olduğu Dışişleri Bakanlığı da sert durdu, NATO Dairesi de aynı anlayıştaydı. Yok dedi biz anlaşmayı yapmıyoruz, bu hükmü koymazsanız. Ve aşağı yukarı bir sene böyle görüşmeler devam etti. Bana arada anlatırdı Besim Bey, ben de burada o zaman Doçent olmuşum. Besim Bey bana anlatırdı, şöyle oldu, böyle oldu diye. Sonunda razı oldular. Razi oldular çünkü karşı tarafta Amerikan Heyetinde de 1-2 fizikçi vardı, onlarla Besim Bey konuştu, onlar anladılar meseleyi, doğru dediler. Size bunu önce öğretmeliyiz, ondan sonra bu hüküm kondu. Besim Bey, o zaman, Türkiye'deki üniversitelerde araştırma yaptığını bildiği 40 kadar bilim insanını buldu, onların isimlerini verdi, o insanlar Amerika'ya gönderildi. Yalnız Fizik değil, Fizik, Kimya, Kimyanın çeşitli dalları, Fiziğin çeşitli dalları, işte Biyoloji, Jeoloji, Tıp, Nükleer Tıp. Onlar orada araştırma yaptılar, döndüler ve o zaman yeni bir atılım, Türkiye'de bilim yaşamında başladı. Eğer yayınlara bakarsanız, 33'te başlayan yayınlara, böyle çıkar; sonra durur, sonra bu 55 hikayesinden sonra tekrar yükselir, işte onu yapan kişi de başta Besim TANYEL'dir. Tabii Dışişlerinin de anlayışıyla. Besim TANYEL'de bu fakültenin bir hocasıydı.

Gene benzer bir olay, TÜBİTAK'ın kurulmasında oldu. 60 ihtilalinden sonra bir fırsat çıktı. Yeni bir şey yapmak istiyor, o zamanki Milli Birlik Komitesi. Orta Doğu Teknik Üniversitesi'ndeki hocalara sordular ama tesadüfen sordukları hocaların hepsi de buradan gitmiş insanlar. Ankara Fen Fakültesi'nde yıllarca çalışmış insanlar. İşte Cengiz ULUÇAY, Bahattin BAYSAL, bir de Ben. Bize sordular ve biz tabii İstanbul'dan arkadaşları da çağırdık ama ilk yazıları biz verdik ve sonuna kadar da sözümüzü dinlediler. Dolayısıyla, TÜBİTAK'ın kurulmasında, Ankara Fen Fakültesi'nden gelen insanlar öncü rol oynadılar. Bence, bu da Ankara Fen Fakültesi'nin yaptığı büyük bir hizmet. Çünkü, TÜBİTAK, Türkiye'de bilimin ilerlemesinde önemli bir rol oynadı. Başka bir konu daha var, onu daha evvel söylemem gerekirdi. Sayın Rektör burada, O da belki kabul eder. ODTÜ'deki Temel Bilimler Fakültesi'nin atılımcı bir fakülte olarak kurulmasında da Ankara Fen Fakültesi'nden gelen insanlar rol oynadı. Cengiz ULUÇAY, Adnan ŞAPLAKOĞLU ilk gidenler. Adnan ŞAPLAKOĞLU, Cengiz ULUÇAY, Bahattin BAYSAL, Vedat ENÜSTÜN ve ben oradaki fakültenin atılımcı, araştırmacı bir fakülte olmasında başrolü oynadık. Onu da buradaki eğitimimizle, deneyimizle kazandık. Bu fakültenin kuruluş yıllarında, ben asistan ve doçent olarak burada çalışırken, üniversitede reform nasıl olur, bir fakültede reform nasıl olur? Bu konuda epey deneyim kazandım. Başarılı girişimler oldu, başarısız girişimler oldu, her olaydan bir şey öğrendik, bu öğrendiklerimizi Orta Doğu Teknik Üniversitesi'nde gündeme getirdik ve sonuç aldık. Dolayısıyla, bu konularda, Ankara Fen Fakültesi büyük hizmet yapmıştır. Tabii bunlar yönetim konuları ama atılımı devam ettiren çok önemli girişimler. Ayrıca doğrudan doğruya bilim alanında, Ankara Fen Fakültesi'nin katkıları önemlidir. İşte daha ilk günlerden başlayarak şanslı girişler oldu. Mesela, Fizik Bölümüne Prof. Fischer diye bir Alman Profesör geldi; 1950'lerde. O basit aletlerle araştırma yaptırabilen bir insandı ve onun kürsüsünde 7-8 eleman doktora yaptılar. Ve fizik dünyasında ilerleme fırsatı buldular. PARTS, önemli bir fizikokimyacıydı. Onunla doktora yapanlar, araştırma yapanlar, önemli katkılar yaptılar.

Tabii başkaları vardı, Saadet'i görüyorum. O'nun konusu başkaydı. O önemli katkılar yaptı. Turgut DEMİREL, burada kimyayı bitiren bir arkadaşımızdır. Amerika'ya gitti. Sonra, Amerika'da ünlü bir profesör oldu. Böyle buradan mezun olduktan sonra, dışarıda ün yapan başka bir isim aklıma geliyor, Muzaffer ATAÇ, bugün Amerika'da yüksek enerji fiziğinde deneysel olarak çalışan önemli bir fizikçi. En önemli laboratuvarlarda ekipler yönetiyor, özellikle alet kısmında çok ileriye gitmiş bir fizikçi. O, Besim TANYEL'in asistanıydı. Buradan mezun oldu ve Besim TANYEL'in yanında çalıştı. bir sene sonra Amerika'ya gitti ve orada şimdi önemli bir mevki var. Böyle pek çok eleman var ama bunları Sayın Dekanımız araştırma yaparsa, ortaya çıkarsa bence çok iyi olur. Çünkü; gerçekten Ankara Fen Fakültesi'nin kuruluşunda,

Hasan Ali YÜCEL'in göstermiş olduğu hedefe ilerlediğini gösteren örnekler bunlar. Kuşkusuz pek çok öğretmen de yetişti, pek çok yere hizmet götürdü ama amaç bence Fen Fakültesi'nin bilime katkı yapmasıdır. Bu alanda, Fen Fakültesi, kendinden bekleneni yapmıştır diye düşünüyorum. O bakımdan da hem Dekan hem de buradan mezun olan ve burada okuyan herkesi kutluyorum ve de gençlere burada okumakta olan gençlere, bunu özellikle söylemek istiyorum. Burada edindiğiniz bilgiyle önemli buluşlar yapabilirsiniz. Bunu yapacak gücünüz var, yeter ki iradeniz olsun, yeter ki zamanınız olsun. Ama zamanı ayarlamak elinizde. İradenizi toplayın ve kendiniz, o kararı verin. Buradan mezun olacaksınız. Amacınız dünya bilimine büyük katkılar yapmaktır. Türkiye Bilimi buradan yararlanacak ama bilim evrenseldir. Dünya bilimine katkı yapacaksınız. Onu yapacak gücünüz var, hiçbir şekilde kendinizi küçük görmeyin. Benim, 60 yıl evvel, Hasan Ali Bey'in sözlerini ciddiye almamakla yaptığım hatayı yapmayın. Siz bu sözleri ciddiye alın. Çünkü bilerek, deneyime dayanarak konuşuyorum. Bu yolda sürekli ilerleyin, size başarılar diliyorum, hepinize saygılar sunuyorum.

a- ANKARA ÜNİVERSİTESİ REKTÖRÜ PROF. DR. NUSRET ARAS'IN KONUŞMASI

Onur konuğumuz, saygıdeğer Erdal İNÖNÜ, ODTÜ'nün değerli Rektörü, saygıdeğer Ankara Üniversiteliler, konuklarımız, önceki mezunlarımız, hepiniz, Fen Fakültesi'nin 60.Kuruluş Yılı'nı Kutlama Etkinlikleri'ne hoşgeldiniz. Hepinizi saygı ve sevgiyle selamlıyorum. Fen Fakültesi, gerçekten, Cumhuriyet döneminde kurulan ilk Fen Fakültesi oluyor. Canlı şahidi de aramızda, Sayın Erdal İNÖNÜ, ilk öğrencilerinden. Efendim, ilk mezunu muydunuz? Aynı zamanda bir numaralı mezun. Evet doğru tahmin etmişim. Çünkü ben, bu konuda bir bilgiye sahip değildim.

Bu fakültenin en büyük ve en eski amfilerinden olan Kimya Amfisi, özellikle çok önemli. Ben de, 1943 yılında, bir Tıp Fakültesi öğrencisi olarak, bir yıl boyunca, kimya, biyoloji, fizik dersleri aldım. FKB (Fizik, Kimya, Biyoloji) Sertifikası alabilmek için bir yıl boyunca devam ettim. Tabii ki çok güzel anılarım var. O günden bu güne, öğrencilikten bu yana, aşağı yukarı 40 yıl geçti. Yani, Fen Fakültesinin son 40 yılını birlikte geçirmişiz, diyebilirim. Çok değerli bilim adamları yetiştiren Fakültemizin, gelmiş olduğu bu 60. yılında, biraz önce Sayın Dekanımızın anlattığı gibi, çok değerli ilerlemeler var. 60 yıl boşuna geçmedi ama daha yapacağımız çok şey de var. Devletin vermiş olduğu imkanlar ölçüsünde, bunları en iyi şekilde kullanarak, özellikle laboratuvarlarımızın yenilenmeye ihtiyacı var. Bir bölümü yenileniyor ama bir bölümüne daha el süremedik. Bu kadar zaman içinde, 1-2 defa yenilenmiş olmasına rağmen, hem yeni teknolojiyi takip etmek, hem de kullanılan cihazları yenilemek için faaliyetlerimizi daha hızlı bir şekilde ortaya koymamız lazım.

Ancak, hepimizin de bildiği gibi, son 3 yılı, hep kriz politikası içinde geçirdik. Türkiye Bütçesi, geçen sene çok sıkıydı, bu sene daha da sıkı. Maalesef, krizden çıkılıyor olmasına rağmen, üniversitemizin ve Türkiye'deki üniversitelerin bütçesinde önemli kısıntılar var. Her halde, bu yılı da böyle geçireceğiz ama önümüzdeki yıllara daha umutla bakabiliriz. Türkiye, hep kriz içinde kalacak değil elbette.

Ben, özellikle Cemal Aydın Hoca'ya teşekkür ediyorum. Bu günü, en iyi şekilde kutlamak için, düzenlemeler yaptı, kendi renkli kişiliğiyle, bu kutlamalar da, aynı renklilik içinde geçiyor. Kendisine teşekkür ediyorum; tabii ki diğer arkadaşlara da teşekkür ediyorum. Kendisine yardımcı olanlara ve bugüne kadar Ankara Üniversitesi ve Fen Fakültesi'nin yetiştirmiş olduğu bu alandaki öğretim üyelerine, Fakültemize yapmış olduğu katkılar nedeniyle, hepsine ayrı ayrı teşekkür etmek istiyorum. Gelecekte de, halen çalışan öğretim elemanlarına ve öğrencilerine başarılar diliyorum. İnşallah, hepimiz çok daha iyi günlerde, hep bir arada oluruz. Hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Ç- MEHMET ALTAY ÜNAL'IN (ÖĞRENCİ TOPLULUKLARI ADINA) KONUŞMASI

Sayın Rektörler, değerli konuklar, Ankara Üniversitesi'nin genç bir üyesi olarak, hepimizi saygıyla selamlıyorum. Fakültemizin, bana verdiği bilgi ve görgüye rağmen, hayata atılmanın ve böyle genç bir topluluk karşısında konuşmam sebebiyle, heyecanlanabilirim. O yüzden beni affedin.

İleri görüşlü yöneticilerimizin, bizim gibi, önce üniversiteleri sonra ülkeleri için, canla ve başla çalışmayı ilke edinmiş genç insanları, her koşulda ve her zaman destekledikleri, başarılarımızı ayakta alkışlayıp, başarısızlıklarımızı paylaştıkları bir ortamda, bir çok sosyal faaliyette bulunan toplulukların doğması kaçınılmazdı. Fakültemizin, 60. yılında, geleceği, daha inançlı yürekler ve daha keskin gözlerle görebiliyoruz. Kurulduğunda, tek bir taş binadan ibaret olan Fen Fakültemiz, bugünkü halini nasıl almışsa, topluluklarımız da o evrimleşme sürecini yaşayarak, aynı Fen Fakültemiz gibi, her yıl gelişimlerini katlayarak sürdüreceklerdir. Dünyaya bakışları, tek bir taş binadan, bugünkü Fen Fakültesini yaratma ilkesiyle beslenen çocuklar, bir kazan dairesini ve hurdalığı, bir tiyatro sahnesine çevirme cesaretini göstermiş ve aydın yöneticilerimiz de, bu gelişmelere destek olmuşlardır.

Değerli konuklar, Fen Fakültesi, 60. yılını kutluyor. Doğum gününde, bize tanıdığı imkanları kullanarak, ortaya çıkardığımız ürünleri, ona hediye etmekten daha güzel, daha gurur verici bir şey olamazdı. Biz de öyle yaptık. İyi ki doğdu Fen Fakültesi, nice mutlu yıllara.

Teşekkür ederim.

FEN FAKÜLTESİ TARİHİ KRONOLOJİK RESİM ALBÜMÜ

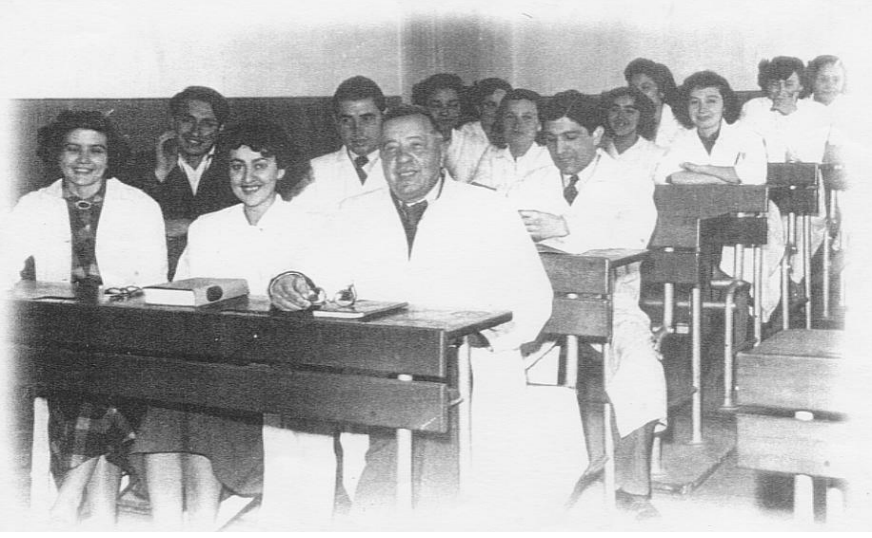
1- Fen Fakültesi'nin Açılışına İlişkin Ulus Gazetesi Haberi

2- Gazi Eğitim Enstitüsü Günleri

3- Gazi Eğitim Enstitüsü Laboratuvarı Günleri

4- Gazi Eğitim Enstitüsü Sıralarında

5- Fen Fakültesi Yeni Binasında

6- Fen Fakültesi Yeni Binasında

7- Fen Fakültesi Öğretim Üyeleri Atatürk Heykeli Önünde

8- Milli Şef Fen Fakültesi Öğretim Üyeleriyle

8- Milli Şef Fakülte Laboratuvarında

10- Öğrenciler 19 Mayıs Töreninde – Prof. Dr. Erdal İnönü solbaştan 5. kişi

11- Öğrenciler Bilimsel Araştırma Mitinginde

12- Öğrenciler Kıbrıs Mitinginde

13- Avni Refik Bekman

14- Otto Gerngross

15- Cemil Dikmen ve Öğrenciler Arazi Gezisinde

16- Aral Olcay ve Öğrenciler Toplu Halde

17- Öğretim Üyeleri ve Öğrenciler Toplu Halde

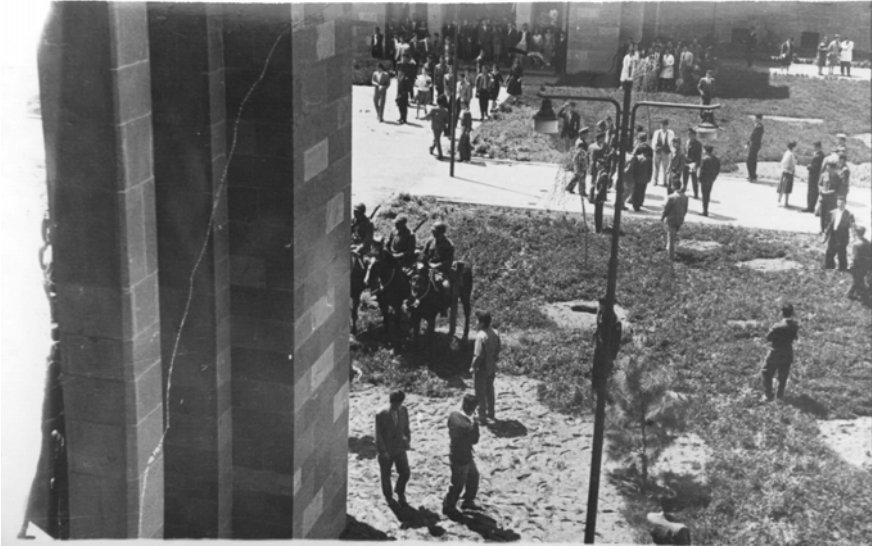
18- Öğrenciler Bahçede

19- 1960 İhtilali'nde Fen Fakültesi

20- 1960 İhtilali'nde Fen Fakültesi

21- 1960 İhtilali'nde Fen Fakültesi

22- Öğretim Üyesi ve Öğrenciler Toplu Halde

23- Öğrencilerden Bir Kesit

24- Atatürk Heykeli ve Öğrenciler

25- Öğrencilerden Bir Kesit

26- Fen Fakültesi'nin Kuruluşunun 60. Yılı Törenlerine Katılan Öğretim Üyeleri ve Mezunlar

27- Fen Fakültesi'nin Kuruluşunun 60. Yılı Törenlerine Katılan Öğretim Üyeleri ve Mezunlar

28- Fen Fakültesi'nin Kuruluşunun 60. Yılı Törenlerine Katılan Öğretim Üyeleri ve Mezunlar

29- Fen Fakültesi'nin Kuruluşunun 60. Yılı Törenlerine Katılan Öğretim Üyeleri ve Mezunlar

30- Fen Fakültesi'nin Kuruluşunun 60. Yılı Törenlerine Katılan Öğretim Üyeleri ve Mezunlar

31- Fen Fakültesi'nin Kuruluşunun 60. Yılı Törenlerine Katılan Öğretim Üyeleri ve Mezunlar

32- Fen Fakültesi'nin Kuruluşunun 60. Yılı Törenlerine Katılan Öğretim Üyeleri ve Mezunlar

33- Fen Fakültesi'nin Kuruluşunun 60. Yılı Törenlerine Katılan Öğretim Üyeleri ve Mezunlar

34- Fen Fakültesi'nin Kuruluşunun 60. Yılı Törenlerine Katılan Öğretim Üyeleri ve Mezunlar

35- Fen Fakültesi'nin Kuruluşunun 60. Yılı Törenlerine Katılan Öğretim Üyeleri ve Mezunlar

36- Fen Fakültesi'nin Kuruluşunun 60. Yılı Törenlerine Katılan Öğretim Üyeleri ve Mezunlar

37- Fen Fakültesi'nin Kuruluşunun 60. Yılı Törenlerine Katılan Öğretim Üyeleri ve Mezunlar

38- Fen Fakültesi'nin Kuruluşunun 60. Yılı Törenlerine Katılan Öğretim Üyeleri ve Mezunlar

39- Fen Fakültesi'nin Kuruluşunun 60. Yılı Törenlerine Katılan Öğretim Üyeleri ve Mezunlar

40- Fen Fakültesi'nin Kuruluşunun 60. Yılı Törenlerine Katılan Öğretim Üyeleri ve Mezunlar

41- Fen Fakültesi'nin Kuruluşunun 60. Yılı Törenlerine Katılan Öğretim Üyeleri ve Mezunlar

42- Fen Fakültesi'nin Kuruluşunun 60. Yılı Törenlerine Katılan Öğretim Üyeleri ve Mezunlar

43- Fen Fakültesi'nin Kuruluşunun 60. Yılı Törenlerine Katılan Öğretim Üyeleri ve Mezunlar

44- Fen Fakültesi'nin Kuruluşunun 60. Yılı Törenlerine Katılan Öğretim Üyeleri ve Mezunlar

45- Fen Fakültesi'nin Kuruluşunun 60. Yılı Törenlerine Katılan Öğretim Üyeleri ve Mezunlar

46- Fen Fakültesi'nin Kuruluşunun 60. Yılı Törenlerine Katılan Öğretim Üyeleri ve Mezunlar

47- Fen Fakültesi'nin Kuruluşunun 60. Yılı Törenlerine Katılan Öğretim Üyeleri ve Mezunlar

53- Dört Mevsim Fen Fakültesi Görüntüleri

İLKBAHAR

YAZ

SONBAHAR

KIŞ

ISBN : 978-975-482-751-4 (tk.)
978-975-482-752-1 (1.c.)

Ankara Üniversitesi Basımevi
www.ankara.edu.tr